

رۆمان

ENDEŞE

ناشر: ئابدولخالىق خەونى

عەتا محەمەد

رېيەرى كتيپسازە كوژراوۋەكان
عەبدولخالىق خەونى بە كتيپيكي ترەوۋە دەبىنى

وہک ھەمیشە بۆ ئاسیا، ناوێک بۆ ھەمیشە دەژی.

پیرست

بەشی یەكەم

سەرلەبەیانیی ۱۱ ی سێپتەمبەر ۱۲
منیش دڵنیانیم: ئەوێ دەژی، منم یاخود ناوەكەم؟

تێوارەیی ۱۲ ی سێپتەمبەر ۳۳
تەمومژی مەرگی پابلۆ نیرودا: مەرج نییە جەللاد سیمای هەبێت

پاش نیوهرۆی ۱۳ ی سێپتەمبەر ۴۳
رێگا یەكتربرەكان: زیاد لە هۆكاریك هەیه بۆ یەكترناسین

شەوی ۱۳ ی سێپتەمبەر ۵۷
فەرشەكەیی سەندیباد: كۆبوونەوێ لەسەر خوانی كەتیب

پێش نیوهرۆی ۱۴ ی سێپتەمبەر ۶۹
دروستکردنی میژوو: تێكەڵبوونی سنووری نیوان واقعی و كەتیب
پۆمانی چەتەكانی خەیاڵ: پێبەری كەتیبنووسە نەناسراوەكان

شەوی ۱۴ ی سێپتەمبەر ۸۵
تارمایی بكۆژەكە: ترسیش یەكێكە لە هونەرەكان
كوچە خوێناوییهكان: چیرۆکی ئەوانەیی لەسەر خوێندنەوێ كوژدان

سەرلەبەیانى ۱۵ى سىپتەمبەر..... ۱۰۱

دەروازەى نەينى: ترسناكه نه زانيت له خەوندایت یاخود واقع
نەينى رەنگى رەش: گفتوگو له بارەى ھونەرى جووتبوونەو
پیتە نادیارەکان: خویندەنەو ەى کاغەزى سىپى

پۆژى ۱۶ى سىپتەمبەر..... ۱۲۵

نامەى يەكەم: گەران بەدواى وینەى شەیتاندا
نەينى نازناو: شیخ رەزا له دەرەو ەى یاساکەى
نامەى دوو ەم: نه توانینی نووسین وەك پڕۆژەىەك بۆ نووسین
نامەى سێیەم: نه نووسین وەك پەتای یارتلیبى
پاکردن له با دا: له بارەى ئەدەبى بێتاقەتییەو نادویم

پۆژى ۱۷ى سىپتەمبەر..... ۱۶۵

بەشى دوو ەم
پازى ناو ەکان: بیرکردنەو ە له نووسینی پۆمانیک..... ۱۸۳

بہشی پہ کام

سەرلەبەيانىي ۱۱ى سىپتەمبەر

ھەر كەسك ساتىك لە زيانيدا ھەيە، بېتەوھى بەخۆى بزانىت، ھەستەكات قورسايى كەم دەبېتەوھ و سووك دەبېت. ئەم سووكىتتەش پەيوەندى بە جەستەوھ نىيە، ئەوئەندەى تەم و غوبارىكى نىشتوو لەسەر پۆج لادەچىت. ھەك ئەو پەپەى لە بالئەدەيەك بەردەبېتەوھ و شەنەبايەك سووك سووك بەرەو لايەكىترى دەبات. ياخود بۆ ماوھەيەكى زۆر لەنىوان ئاسمان و زەويدا دەمىننېتەوھ، تا لە جىگايەكى دوور دەكەوېتە سەر زەوى. ئەم بەيانىيە مريەم وابوو، ھەك پەپەك بەدەم شەنەباوھ، چارەنووسى بەرەو ئاراستەيەكىتر دەپۆيشت. بەوپېيەى ھەستى دەكرد لەشى سووكترە و خەزى نەدەكرد ھەك ھەر پۆژىكىتر، كە لە مالەوھەيە و ناچىتە سەر كار، تا دەرەنگ لە جىگادا بىمىننېتەوھ. ھەك ئەوھى ھىزى كىشكردى زەوى لەسەر جەستەى كەم بوويىتەوھ و نە لەسەر زەوى بىت، نە لە ئاسمان.

كاتىكىش شىركۆ بەو بەيانىيە، بەدەم ھەلگرتنى كوپە قاوھەكى و گوڭگرتن لە ھەوالەكانى كەنالىكى كوردى، درىژەى بە قسەكانيدا و وتى: كوردببون شتىك نىيە ھەك تەماتە، ياخود باينجان وابىت، بەلكوو لاي ھەريەكەمان مانايەكى ھەيە. بۆ نمونە لاي سۆلكەرېك، ئافرەتتىكى لەشفرۆش و بازىرگانىك، وىنەى جىاوانى ھەيە و ناكرىت ئەوانە ھەر ھەموويان يەك وىنايان بۆ كوردببون ھەبىت... ئەوكاتە مريەم لە مېزى ناخواردنەكە دووركەوتبەوھ و گەيشتبووھ ژوورى نووستنەكە

و به ساردييه که وه ئاوپي دايه وه، هر نه وه ندهي سهری له دهرگا که وه
دياربيت، وتی: نه و فلهسه فانه بؤ خوت هه لېگره، چونکه من نه مېړ
لښت جيا ده به وه و نامه ویت بتيبنمه وه. به دواي نه و قسه يه دا، دهرگا که ی
داخست و ئاگای له وه نه بوو، شیرکو قاوه که ده بات بؤ ده می، ياخود
هر له بوشاييدا پايده گريت. ياخود راستتر هيچ بؤی گرنګ نه بوو،
هرچون په رچه کرداری شیرکوشی بؤ گرنګ نه بوو، به وهی چی ده لښت.
به لکوو به له ش سووکیه وه دواي نه وهی دهرگا ی ژووری نوو ستنه که ی به
کلیل داخست، به ره و ئاوینه ی خوگوړینه که پوښت و که میک له خوی
پاما. دواتر دهستی به داکه ندنی جله کانی کرد، که عزيه کی په مهي
ته نک بوو. نه گهرچی که میک دوو دل بوو له داکه ندنی ستیان و مایو که ی،
به لام به و ههستی سووکیتيه ی هه یوو، نه وانیشی داکه ند و به پووتی
به رانېر خوی وه ستا. له وکاته دا گوئی له زهنگی ته له فوونه که ی بوو،
به لام نه یو یست ده ستبه رداری نه و ههسته خو شوی خوی ببيت، که وهک
په پړک و ابو له بوشایی ئاسماندا و وه لامی ته له فوونه که ی نه دايه وه.
چونکه گومانی کرد شیرکو بیت. پاشان هه ردو دهستی خسته ژیر
مه مکه کانی و که میک به رز و نرمی کردنه وه. نه گهرچی مه مکی که میک
که وره تر دیارپوون له چاو مه مکی ژنانی هاوته مهنی و هه میسه سهرنجی
که سانیتریان پاده کیشا، به تایبته کاتیک ده چوو بؤ هو لی مه له کردن،
ده بیینی چون سهرنجی پیاو و ژنان پاده کیشن، به لام نه م به یانییه
ههستی کزد سووکتړن له جارن. هه موو شتیک سووکتړ بوو له پوژانیتړ.
پاشان که میک جول و له لاهه سهری سمتی خوی کرد و له و چه مانه وه
نهرمه ی پوانی، که له خواروی پشستییه وه ورده ورده ده سستپنده کات.
به هتواشی دهستی پیدا هیئان، تا که یشتنه سهر پانه کانی و بزه یه کی
کرد. وهک نه وهی بیر له دوینن عسر بکاته وه، که هر دواي نه وهی له
کاره کی که پایه وه، نه گهرچی هیلاکیش بوو، به شيله که وته لیکردنه وهی

مەووی لەشی و تا نزیکى ئیوارەى خایاند. بەلام ئەو هەستەى ئیستا
هەى بوو، پەیوەندى بەو مەو هەلگرتنەو نەبوو، بەلکوو ئەو بەدریژایى
ئەو نەنووستبوو تا گەیشتبوو ئەو بپیارەى بەیانى بە شیرکوو بلیت
دەمەوئیت جیاپیینەو. ئەگەرچى چاوەروانى ئەو بیدەنگیەى شیرکوو
نەدەکرد. بەخۆى وت: کى نالیت ئەویش هەمان ئەو هەستەى منى نییه
و ئیستا ئەویش خۆى وەک پەریک نابینیت لە هەوادا.

ئەو پێش ئەوێ بەپەکەو بەنوون، مریەم هەموو جەکانى داگەند
و لەژێر پووناکیى کزى گلۆپەکەدا بەپووتى پالکەوت. ئەگەرچى شیرکوو
کەمێک ماندوو دەبینرا و زۆر نەبوو کۆمپیوتەرەکەى کۆژاندبۆه و ئەو
کۆمەلە کاغەزەشى کۆکردەو و پێکیخست، کە ماوەیەکە خەریکی نووسینە
تیایاندا، بەلام پاش ماوەیەک و دواى ئەوێ ئەو بۆنە فێنکەى لەشی
مریەم بەژۆرەکەدا بلۆبۆه و گەیشتە ئەم، پووی تیکرد و دەستى
خستە سەر مەمکى و بەهێواشى یارى پیکردن. شیرکوو زۆرجار باسى
بۆنى مریەمى کردبوو، پێى وتبوو بۆنێکی فێنک لە لەشییەو دیت.
مریەمیش پاهاتبوو لەوێ هەرگیز بۆنى قورس و گەرم بەکارنەهێنیت و
هەرچارێک بچوایەتە دووکانى بۆن فروشییەو، زۆر بەدواى ئەو بۆنانەدا
دەگەرا، کە هەستى فێنکییان دەبەخشى. هەرچۆن نەیدەهێشت بۆن
عەرەق لە بن بال و ناو پانییەو بێت، چونکە دەیزانى شیرکوو بەو
بۆنە بێزاردەبێت و خۆى دوور دەگریت. ئەوکاتەى سووپى مانگانەشى
بۆ دەهات، بەدزییەو بۆنى خۆى دەکرد، یاخود هەر کە دەگەیشتە
مالەو، خۆى دەشۆرد. ئەم بۆ خوشى بەو بۆنە بێزاردەبوو، کە لە
هەندیک ئافرەتەو دەهات، بەتایبەت ئەو ژنە پووسییه قەلەوێ سالاڤتیک
لەمەوبەر پێکەو ئیشیان دەکرد و هەموو مانگیک ئەم چەند پۆژیک،
تا ئەو لە سووپى مانگانەکەى دەبۆه و، لەکاتى ئیشدا بێمیزاج دەبوو،
یاخود هەندیکجار بۆنى لەشی، ئەمى تووشى ژانەسەر دەکرد.

مریهم واههستی ده‌کرد زه‌مه‌ن له‌و ساتی پیکه‌وه‌بوونانه‌دا و نه‌وکاته‌ی
له‌گه‌ل شیرکو‌دا ده‌نویت، کورت ده‌بیته‌وه یاخود ده‌وه‌ستیت. وه‌ک نه‌وه‌ی
زه‌مه‌ن له‌گه‌ل خیرایی جووله و باوه‌ش پیداکردن و ده‌ستگیران به‌له‌شی
یه‌کدا، خاوبیته‌وه. مریه‌میشی ژورجار له‌دوای جووتبوونیان و لاچونی
شیرکو و سرپنی له‌شی، یه‌کسه‌ر سه‌یری کاتژمیره‌که‌ی ته‌نیشتی خۆی
ده‌کرد، وه‌ک نه‌وه‌ی بیه‌ویت بزانیته‌ زه‌مه‌ن وه‌ستاوه یا نا. به‌لام نه‌مجاره
جیاواز له‌هه‌موو جاریکه‌تر، نه‌وکاته‌ی شیرکو به‌ده‌نگیکی خنکاوه‌وه
وتی: ماریا یه‌ک تۆز قاچت به‌رزکه‌ره‌وه ... هه‌موو شتیک وه‌ک شکانی
باله‌خانه‌یه‌کی شوشه، له‌ مریه‌مدا شکاو هاپه‌ی کرده‌ خواره‌وه. نه‌گه‌رچی
مریهم بۆ ساتیکی که‌م ویستی خۆی گیل بکات، به‌لام نه‌و له‌گه‌ل
بیستنی ناوی ماریا، گه‌رابوه‌وه ناو زه‌مه‌نی ئاسایی و نه‌یتوانی له‌و
ساته‌ نه‌فسوناوییه به‌رده‌وام بیته. هه‌ریۆیه بیته‌وه‌ی هیج بلیت، سوک
پالی به‌ شیرکووه‌ نا، خۆی له‌ژیری ده‌رکرد و چه‌رچه‌فه‌که‌ی له‌ خۆیه‌وه
نالاند. بیته‌وه‌ی سه‌یری شیرکو بکات، که‌ تا ماوه‌یه‌کی که‌م به‌ بیده‌نگی
چاوه‌پوانی کرد. به‌لام دواتر هیچی نه‌وت و نه‌میش له‌سه‌ر جیگاکی
خۆی پاکشا.

مریهم پشتی کردبووه شیرکو و سه‌یری دیواره‌که‌ی به‌رانبه‌ری ده‌کرد
و نه‌یده‌ویست بگری، کاتیک بیری له‌وه ده‌کرده‌وه، ده‌بیته‌ ماوه‌ی چهند
بیته، شیرکو وه‌ک ماریا له‌گه‌لیدا نووستیته. یاخود ده‌یویست خۆی
دلنیا بکات که‌ ماریا ته‌نها ناویک بیته و شیرکو به‌ده‌میدا هاتیته. به‌لام
ده‌شن نه‌وه له‌هه‌رکاتیکه‌تردا ئاسایی بیته، جگه له‌ناو جیگادا. نه‌م
بۆی گرنگ نه‌بوو ماریا کتیه، نه‌وه‌نده‌ی بیری له‌وه ده‌کرده‌وه خۆی
له‌ که‌یه‌وه له‌خه‌یالی شیرکو‌دا، بۆته‌ ماریا و وه‌ک مریهم له‌ شیرکو‌دا
مردووه. نه‌مه‌ش نقد برینداری ده‌کرد. وه‌ک نه‌وه‌ی چهند وه‌خته‌ لای
شیرکو خۆی نه‌بوویته و که‌سیکیتر بوویته. به‌دریژایی شه‌و نه‌یتوانی

بنوویت. هر جاریک دیمه نی شیرکو ده هاته وه بهر چاوی، که له کاتی جوتبوندا چاوی ده نوقاند، وا هوستی ده کرد هموو نه و جارانه شیرکو سیکسی له گه ل وینه یه کیترا کردییت، که له خه یالیدا بووه، نه وهک له گه ل نه مدا.

له بهردهم ناوینه که دا دهستی به له شی خویدا ده هیئا و سهیری خوی ده کرد، وهک بیه ویت دلنیا ییت له وهی نه م خویه تی نه وهک ماریا. بلایی ناوه کان بمانکن به که سیکیترا؟

شیرکو دواي نه وهی دلنیا بوو مریه وه لامي ته له فوونه که ی ناداته وه، ههستا و له ده رگا که یدا. به لام مریه بیته وهی چاو له سهه وینه پووته که ی خوی لابه ریت له ناوینه که دا، هیچ وه لامي نه دایه وه. به لکوو له و ساته دا بیری له وه ده کرده وه، زور جار مروف دواتر و درهنگ ده زانیت، خوشه ویستی ژیا نی مروفه کان ویران ده کات.

شیرکو چند چاریکیترا له ده رگای دایه وه، بیته وهی هیچ وه لامیک بدریته وه. ناچار له سهه رخو وتی: باشه ... به لام ته نها ده مه ویت نه و کاغه زانه م ده یتی، که له سهه کو مه دییه که دامناون.

مریه به هه مان نارامیه وه به ده ست قژی شانه ده کرد و هه ر جاریک به شیوه یه ک ریکی ده خست و لئی پاده ما، وتی: تکایه ده توانیت کاتیکیتر بیانه ییت.

پاش که میک گوئی له داخستنی ده رگای ده ره وه بوو. بیته وهی بزانییت، که ئیتر هه ر گیز شیرکو نابینیتیه وه.

دواي نه وه مریه به هه مان ههستی سووکییه وه، که له به یانی زوه وه بریاری جیا بوونه وه که پییه خشیبوو، به پووتی له سهه سیسه مه که پاکشا و بیری له وه ده کرده وه: بلایی هه ره له سهه رتاوه، کاتیکی له گه ل

شیرکو بریاری پیکه وه ژیانمدا، هله نه بویم؟ یا نه مه په یوهندی به
جیاوازیمانه وه هیه وهک دوو جور مرقف، که هریه که مان شتیکی
جیاواز له ویتردا ده بینیت و دهیه ویت. به وهی نافرته دهیه ویت کاتیک
پیاو دیته ناوییه وه، بۆ نه بهد بمینیتیه وه. نه وانیش دهیانه ویت وهک
بالنده بن. به لام نه وهی سهیریوو به لای مریه مه وه، نه وه بوو رقی
له شیرکو نه ده بووه وه، هرچون زوری چیروکی خوشه ویستییه کان
ده گورین بۆ بق. بیرى له شهړ و ناشت بوونه وهکانى نیوانیان کرده وه،
که زیاتر له سه شتی بچوک بوون و پاش ماوه یهک له بیدهنگ
بوون، کاتیک شیرکوی بانگ ده کرد یاخود که ده چوه لایه وه، ناسایی
ده بوونه وه. مریه نهیده ویست زور له گهل شیرکو دا بلیت تا نه توریست،
چونکه ده یزانی شیرکو که لهره قییه کی تیدایه و ده توانیت به هفت
بییت به بهرد له ماله که دا، شیرکو خوی نه مهی وهک سیفه تیکی
خرابی خوی بۆ مریه باسکردبوو. چند جار یکیش نه مه پوویدا بوو،
هریوه مریه نهیده هیشت شیرکو بگاته نه و رادهی بیدهنگ بوونه.
ته نانه له کاتی سیکسیشدا نه مه پوویدا بوو، کاتیک مریه بیدهنگ
پالکه وتبوو، بیته وهی هیچ بکات. شیرکو پیی وتبوو بهم بیدهنگی و
جوله نه کردنه، هستی نه وهم ده دهیتی من لاقهت بکه، یاخود
فرمانبریکی سیکس بم له لات، نه وهک ته واوگهری به کتربین. نه مه ش
وایکردبوو ژوره که به جیبهیلیت و پروات له هوله که بنویت. به لام نه وه
کاتیک بوو، که مریه نهیده زانی له وکاتانه دا ده بییت چی بۆ شیرکو
بکات و چ جوره قسه یه کی بۆ بکات. مریه بیریشی له ساته جوان
و خوشهکانی نیوانیان ده کرده وه، به تاییهت کاتیک پیکه وه ده نووستن،
شیرکو ده یزانی چون یاری له گهل له شی نه مدا بکات و ده شیزانی ده بییت
چی بۆ بکات تا ته واو بیوروزینیت. به تاییهت به زمانی، که مریه
مه سوو جاریک پییدهوت نه م زمانه سه گبابهت شیتم ده کات. مریه

دواى ئەو بېرىارەش نەيدەتوانى رقى لە شىركۆ بىت. بەخۆى وت: بلىى
بېرىركى پەلەم نەدابىت؟ وتنى ناۆىك بەسە بۆ ئەوئەى ھەموو شتىك
كۆتايى بىت؟

مالەكە تەواو كپ و بىدەنگ بوو، مریەم ھەستى بە تىنویتی کرد،
ویستی ھەستیت تا بەرەو مەتبەخەكە بچیت، بەلام ھەستیکرد لەشى
سووکیتییکەى پیشتری نەماو. وەك ئەوئەى گومان و بیرکردنەوکانى
گەراندبیتیانەو سەر زەوى. خۆى خستە سەر لا، تا ھەولبەدات ھەستیت،
لەوگاتەدا چاوى بەو لاپەرانە كەوت كە لەسەر كۆمەدییکە بوون و
پیشتر شىركۆ داواى کردبوون. كەمىك دوودل بوو، بەوئەى پیشتر سەیری
نووسین و شتە تاییبەتەکانى شىركۆى نەکردبوو، تەنانەت مۆبایل، یاخود
ئەگەر شىركۆ بیری بچوايە ئیمەیل یاخود فەیسبوكەكەى دابخاتەو،
ئەم ھەولینەدەدا سەیریان بکات. چونكە دەیزانى سەیرکردنى شتە
تاییبەتەکان، مانای بوونی گومانىك دەدات و ئاماژەشە بۆ ئەوئەى، كە نە
شىركۆ و نە ئەمیش، بە ھەلبژاردنى خۆیان لەگەڵ یەكتر نازین. بەلام
ئەم بەیانییە خۆى درێژکرد و كاغەزەکانى سەر كۆمەدییکەى بەرەو
لای خۆى ھینا. جارىکیتەر كەوتەو سەرپشت و ھەر بە پووتى، پاش
پێكکردنى پشتییکەى ژێر سەرى، دەستى بە خویندنەوئەى یەكەم بەشى
دەستنوسەكەى شىركۆ کرد، كە پۆمانىك بوو بەناوى (سوارەکانى
تەنیاى) یەو، وەك لە یەكەم لاپەرەدا نووسرابوو.

مەنەش دۇنيانىم

ئەوۋى دەۋرى، مەنم ياخۇد ئاۋەكەمە؟

ئىستا تۇ شوناسنامەكەت سەيرىكە و لە ناۋى خۇت رابمىنە: ئايا
تۇ ھەر ئەو كەسەيت، لەۋىدا ناۋەكەى نووسراۋە؟ ئەى بۇ كەسىكىتر
نيت؟ ئايا ھەر ناۋىك، كەسىكىترمان لى دەخولقىنىت؟ ئەۋەى لە
ئىمەدا جىگىرە، خۇمانىن ياخۇد ناۋەكانمانە؟ ياخۇد ھىچمان جىگىر
نىن و دەگۇرپىن؟ ھەرچۇن لەژياندا ھەندىك سات ھەيە، كاتىك
پىدەخەينە ناۋىيەۋە، ئىدى ئىمە مزۇفەكەى پىشتىر نىن و ژيانمان
ئاراستەيەكىتر ۋەردەگىرت. ئىدى ئىمە ئەو كەسە نابىن، كە پىشتىر
بوۋىن. ھەر كەسىكىش دەتوانىت ئەو ۋىستگانە لەژيانىدا بدۇزىتەۋە، كە
تيايدا بەرادەيەك گۇراۋە، ۋەك ئەۋە ۋايە بوۋىتە كەسىكىتر. ھەرچۇن
ناۋەكانىشمان دەگۇردىن. مەن بۇخۇم كاتىك بىر لەو رىكەۋتانە دەكەمەۋە
لە ژيانمدا روۋيانداۋە و بە قولى لە گەۋھەرەۋە منيان گۇرپوۋە، ئەو
كەسايەتپانە دەبىنمەۋە، كە لەم ژيانە كورتەمدا ھەمبىوون، ئەگەرچى
ھەموۋىان ھەر لەژىر يەك ناۋدا ژياۋون و يەك ناۋىان ھەلگرتوۋە. كاتىك تۇ
گەنجىكى شەرمن بوۋىت و ھاتۇچۇى مزگەۋت دەكرد و لە نوۋژەكانتدا كز
دەۋەستات، ۋەك ئەۋەى خوا بەتايبەت چاۋى لىت برپىت... ئايا ھەر ئەو
كەسەيت، دواتر بۇ خويىندىن چوۋىتە بەغدا و شەۋ ھەبۋو بە سەرخۇشى

به شه قامه چوله ګانيدا ده سورايتوه و پرووه و تاريخيه كه جنيتوت ددها؟
 پاشان نه و كاته ي له نزيك كه ناره ګاني ده ريباي ئيجه، به له مه كه تان له بهر
 قورسي و ګوني، خوي له بهر دهم شه پولي ده ريبادا نه گرت و قليب بوه وه،
 تو هر نه و كه سه ي پيشوو بوويت، كاتيک دلره قانه ده به يه كي به تالت
 له ده ست منداليك رڼاند و ده تويست له و ده ريبا شيتته دا ژيانى خوتى پي
 رزگار بكه يت؟ چاويشت له منداله كه بوو به دهم هاواروه بو هه تا هه تا
 نوقم ده بيت و ده ريبا هه ليده لوو شيت؟ ثايا تو له هه موو نه و ساتانه دا
 هر خوت بوويت و هر كه سه كه ي پيشترت بوويت؟ يا خود هه رجاره و
 ده گوراييت بو كه سيكتير و ژيانى كه سيكتير له تو دا ده ستى پيده كرد؟
 كه سيك جياواز تر له وه ي پيشووت. ثايا تو ده توانيت به دريژايى ته مه نت
 يهك وه لامت هه بيت بو پرسياى: من كيم؟ نه و كاته ي موسولمانيكى
 ئيماندار، يا خود چه پ و بيباوهر بوويت، تو هر يهك كه س بوويت؟
 نه و كاته ي له ريزى شورش به ناوى نازاديه وه ده جهنگايت، هر نه و
 كه سه بوويت دواى شورش بووه بازر ګانى نه وت؟ يا خود چه ندان
 كه سايه تى جياوازيت و له پشت ناويكه وه خوت چه شارد اوه؟ وهك نه وه ي
 ناوه ګان نامرازيك بن بو خوخه شاردان و ناو روالهت بيت و مروفيش
 ګه وه هر بيت. نه ي نه و كچه ي به ناوى شه ره فوه له ريگايه كي چول
 ده كوژريت و لاشه كه ي فريده دريت، هر نه و كچوله يه يه كه روظانتيك به
 خه ونيكى زوره وه له ناينده و ګه وره بوون و ژيانى ده روانى؟ نه وه ي ګورا،
 كچه كه بوو يا خود ناوه كه ي وهك سوزانى؟ يا خود هه ردوو كييان؟ نه وه ي
 له ئيمه دا ده گوردريت خومانين يا خود تاوه ګانمانه؟ وهك نه وه ي ئيمه
 له و پاله وانانه نه چين، كه له سه ره تا تا كوتايى فيلمه ګان، به دكار و
 خراپه كار، يا خود عاشقن. بهلكوو ئيمه له ژيانماندا چه ندين كه سايه تى
 جياواز ده ژين. هر چون ده شى چه ندين جار به ناوى جياوازه وه بژين.
 ئيستاز له ناوى خوت بهينه و نه و كتيپه بچوو كه به دهسته وه بگره،

كە لەزۆربەى ماله كاندا ھەيە و ناوى (ناوى كوردى بۆ مندا لان) ە و چاۋ بە پەرەكانىدا بخشىنە. لەناو ئەو ناو ە زۆرەى بۆ كوران و كچان نووسراون، با ناوى (ئازاد) بە نموونە ەربگرين و ئەندىشەى ئەو ە بکەين، چەند كەس لەژىر ئەو ناو ەدا پۆلىن دەكرىت؟ يەك كەس، ياخود بىست، سەدان و ەزاران كەس؟ من بۆ خۆم نازانم و دلنيانيم لەو ژمارەيە، چونكە دەشى لە ئيران، پاكستان، ئەفغانستان و ھىندستانىش زۆر كەس ەبىت ئەو ناو ەى ەلگرتبىت. بەلام ئەو ەى دلنيام لى، ئەو ەيە من چەند كەسىك بەو ناو ەو ەناسم، (ھەرچۆن دەشىت تۆش چەند ئازاد ناوىك بناسىت)، ەكە ئازاد شەوقى، ئازاد سوبحى و...

من ەشتا چاۋم لەسەر ناوى ئازادە لەناو لىستى ناو ەكاندا و لەخۆم دەپرسم: ئازاد سوبحى كىيە، چۆنە و چىيە؟ بلى پىناسەى من بۆ ئەو، پەيوەندى بە ناسىنى منەو ەبىت بۆى؟ ئەگىنا لە وردەواللەفرۆشىكى سەر شەقامىكى شارى (فرى تاۋن)ى سىرالپون، كە لە ژىر كەپرىكى بچووكى لە گەلا دروستكراۋ دانىشتوۋە، ياخود لە نانەوايەكى بەرشەلۆنە، كە تا مەچەكى لە ەو ەردايە و لە ژىرزەمىنى بىنايەكى كۆندا سەرقالى كارە، لەبارەى ئازاد سوبحىيەو ەبىرسىت، ئەوا تەنھا شانىك ەلدەتەكىن و ۋو ەردەگىرن تا خەرىكى كارى خۆيان بن، ياخود بەسەرسامىيەو ەلىتدەروانن ەك ئەو ەى لە پرسىارەكەت تىنەگەشتبن. بلى تەنھا ەسفىكردنى شىۋەى ئەو كەسەى دەيناسىن، بەس بىت بۆ جياكردنەو ەى لە مليۇنان كەسى دىكە، كە دەشىت ەمان ەسفى بيانگرىتەو ە؟ ياخود دەبى باسى شىعر و تابلو و تايەتمەندىيەكانىترى ئەو كەسانە بکەين، كە لەوانىتريان جياەكاتەو ە؟ خۆ ئەگەر بمانەويت زياتر لەگەل يارىى ناو ەكاندا برۆين، ئەوا با گریمانەى ئەو ە بکەين، ئازاد سوبحى ناوىكى خوازاوبىت و لە راستىدا ئەو كەسەى من دەيناسم، ناوىكىترى ەبىت؟ لەم دۆخەدا ئايا ئەو

کهسه کییه، من بهناوی نازاد سوبحیهوه دیناسم و وینهیهکی له
یادهوهری مندا هیه؟ ئایا نهوهی له مندا دهژی، ناوهکهیه یاخود
کهسه که خویهتی؟ ئایا نهوهی له خهیاال و بیرهوهری مندا دهژی،
کهسه کهیه یاخود ناوهکهیهتی؟

من بوخوم تا ئیستا رېکهوتی چهند کهسیکم کردووه، تا ناوی
سیانیان وهک ناوی من وایه و یهکیکیان له چلهکانی سهدهی بیستدا
ژیاوه و من لهو وینه رهش و سپیه کۆنانه دا بینوم، که رهفقی
وینه گر لهسه رتای شهقامی پیره میرد، به جامخانهی دووکانه کهیدا
هه لیده واسین. یه کیکیتریشیان ناوه کهیم له گوڤاریکدا بهناوی (ئوده بی
بیگانه) هوه بینووه، که دهو روبه ری سالی ۱۹۸۲، چیرۆکیکی ئهمریکای
لاتینی وه رگتیراوه بو کوردی. ئه گهرچی دهشی کهسیک ئیمه ی لیتیکه ل
بییت، بهلام من دلنیام نهو کهسانه، هیچیان من نین.

له کتیبی ناوهکاندا، کۆمه لیک ناوی زور هیه به پیتی ئهلف و بیی
کوردی ریزکراون، بهلام لهویدا تهنه ناوهکان بوونیان هیه و هیچ
مرؤفیک ئاماده نییه و دهشی ناوی تیدا بییت، هیچ کهسیک خوی
له پشتیهوه نهشاریتهوه، یاخود رۆژیک کهسی پیوه بانگ نه کریت،
بهلام نازانم بو کاتیک له ناوهکان ورد ده بمهوه و دهیانخوینتمهوه، ویتای
کهسانیکیان بو ده کهم، سیما و ژیانیهان ئه ندیشه ده کهم و زور رووداوی
ژیانیهان دیت به خهیاالمد. وهک نهوهی به راستی هه بن، یاخود هه بووبن.
چونکه ناوهکانیش ده توانن وهک ئیمه بژین و به دریزایی میژووش، ناو
زور هه بوون، که ژیاون و له وانه یه ئیمه بیانناسین، بیتهوهی له راستیدا
کهسیک بووبن. له دنیا ی نووسیندا نمونه ی ئمه زوره و زور جار نووسه ریک
له بهر هه ر هۆکاریک بووبیت، بهناوی کهسانی وههمیهوه نووسیویه تی.
دیاره ئمهش جیاوازه لهوهی به ناوی خوازارا ناوده بریت و زور کهس
بهنا ی بو ده بات. بو نمونه ئیمه ده زانین (نالی) ناویکه (مه لا خدر)

خواستوویەتی تا شیعی بەناوێوە بنووسیت، بەلام (مەهدی حەیدەر) کێش، کە پۆمانی (جیهانی سەددام حەسەین) ی بەناوێوە نووسراوە و لە کۆتایی ۲۰۰۲دا (بلاو کراوە کانی الجمل) چاپی کردوووە و کەس نایاناسیت و نازاریت لە راستیدا ئەو کەسە کێش، لە پشت ئەو ناوێوە ئەو پۆمانە نووسیوە؟ بەلام تا ئێستاش کە قسە لەو پۆمانە بکەیت، هەر باسی مەهدی حەیدەر دەکەیت وەک نووسەرە کە ی. بلیی بەراست مەهدی حەیدەری وەهمی و نەبوو، ئەو پۆمانە نووسیویت؟ هەرچۆن هەندیکجار لیکۆلەرە وەهە هەڵدەستیت بە ساغکردنە وە شیعیکی نالی، لەبەرئەوێ گومان دەکات نالی نەینووسی بیت، تا سەرئەنجام بۆی دەردەکەوێت ئەو شیعرە نالی نەینووسیوە. ئایا دەبێت ئەو شیعرانە مەلا خدر بەناوی نالییە نووسیونی، لەوانە جیاکەینەو کە نالی نووسیونی (کە زۆر کەس پێیواوە بە ناوی نالییە نووسراون).

سەلاحەدینی ئەبوبی (۱۱۳۸ - ۱۱۹۳) ۵۵ سال ژیاوە، بەلام ناوەکە، تا ئێستا نزیکەی ۸۲۰ سالە دەژی. هەربۆیە ئێستا دەتوانم ئەو نەتیجە بێم کە ئەوێ دەژی، ناوەکانە نەوێ کەسەکان. ئەو کەسە لە ۳۹۹ی پێش زاینیدا ژەهرە کە خوار دەو، بۆ هەتا هەتایە مرد، بەلام تا ئێستا سوکرات لەگەڵماندا دەژی. هەرچۆن مەلا خدر لە ئەستەنبول گۆرغەریب دەبێت، بەلام نالی هەر لەژێرماندا ماوە و دەشی لە کۆلانیکی ئەستەنبول چاپی بیت، یاخود لە وێستگە شەمەندەفەرکی شارۆچکە یەکی دووری ئەنادۆل فەرمانبەر بیت و بە دەم بێوارانەو پێکەنیت. خو دەشی پۆژیک لە فەرمانگە کەدا رێکەوتی مەستوورەت کردبیت، بە پێکەنینەو کەرە کەشی رایی کردبیت و تۆ نەتەناسییتەو. لەوانەشە پۆژیک لە قاوەخانە یەکی بچووکێ پارێسدا، کوپیک قاوەی بۆ دانابیت و بە بزە یە کەو، دواي ئەوێ سەیری ئەو کوردییە کردوووە کە دەخوینیتەو، پرسیبتی تۆ کوردیت؟

به لام تو نه ترانیبیت شهو خاتمه کریکاره، مستوره به.

میزوو تمنها سرزمینی مروقه راسته قینه کلن نییه، بهلکوو
ناوه کاتیش وهک نیمه ژباتی تیدا ده کمن. له گهل نیمه دا نهنکیدو،
یولیسس، سیدهارتا و هزاران ناوینر دمرین، که دمشی رۆژیک
که سیکری راسته قینه نه بووین و تمنها ناو بووین. نهمش رووداویکم به یاد
دهمینته وه، که له زور شوین و کاتی جیاولزدا روویداوه و من نهویدلن
ده گنرمه وه، که په یومندی به فرماتره وایی به عسیبه کتی عیراقه وه هیه.
له دواي رووخانی دمه لاتی سهدام حوسهین له سالی ۲۰۰۲ و لنلو
به لگنمه و نووسراوه نهینیه زوره کاند، چیرۆکیکی سهیر و سهره
یه کینک له کارمندی دمرگا نهینیه کاتی شهو رۆژمه ناشکرا بوو، که
به پرسی تۆرکیکی سیخووری دمییت له کوردستندا و لنلو شهو
که ساته ی سرپرشتیان ده کات، چند ناویکی و مهمی هیه، که خوی
دروستی کردوون و راپورت به ناویته وه دمنووسیت و کار و چالاکیان بۆ
دروست ده کات، تا لهو رینگایمه بتوانیت تۆره که ی چالاک نیشن بدات و
منانه ی زیاتری پتیکمن. ناشکرا بوونی چیرۆکی شهو کارمندی له بهر
دروستکردنی که ساتی و مهمی، له رینگای شهو فرماتی له سیدارمه دانه وه
دمنانریت، که له دژی دمرکراوه و له دۆسیبه کهیدا ههلگیراوه. همیشه
دمه لاته کان زیاتر لنلوی خولزراو و که ساتی و مهمی ده ترسن، وهک
له کهسه راسته قینه کان. ههربۆیه یه کم کار له شۆرشه کاند ده کريت،
گوهرینی ناوی شۆرشگنره کانه و کردنیانه به که ساتی و مهمی و نهنسراو.
به لام شهو ترسنک نییه، له گهل نیمه دا چندین ناوی و مهمی و
نهنیشه کراو بۆین و بتوانن وهک نیمه مووچه و مریرن، به شدری
ههلبزاردن بکمن، وتار و کتیب بنووسن و کومپلیا و خانووین
به ناومه ههینیت، بهلکوو ترسنک نهویدیه مروقه له ساتیکدا بۆی
دمریکهویت، نهم خوی هیچ نییه، جگه له ناویکی و مهمی، که وا

دەھقانپەرە، ئاكام لەناو جینگادا جگە لە پەیکەریک، هیچتر نییە و
 ھېچى پێناکریست. بەلام بۆ خۆى دەیزانى درۆ دەکات، ھەربۆیە تا
 ئێستاش خۆى لە بێرکردنەو لەو پووداو دەدزیتەو. کاتیک ئاكامى
 لە سەفەریکی بۆ کوردستان ناسى، ھەک کوپە مەغریبییەکە چۆن
 شەویک ئەمى تووشى ۋەھمى خۆشەویستى کرد، ئەمیش پێشتر ئەو
 یارییەى لەگەڵ ئاكامدا کردبوو، چونکە نەیدەویست لە کیسەى بچیت.
 درای چەند سالتیک تەنیاى، لە شارێکی ساردی ھەک ستۆکھۆلما،
 پیاسەى شەو درەنگان، بەدەم بەرزکردنەوێ پێکی شەرلەو لە
 بارێکدا و قاقالێدان لەگەڵ ھاوپیانییدا، سەفەرکردن بۆ ولاتانى دوور و
 ناسینی زۆر کەس، ھەستى کرد ئەم ژيانەشیان برۆیەکیترە و لەگەڵ
 خۆیدا دەیکات. چونکە دەیزانى ئەو ژيانى تەنیاى مەندووی دەکات،
 کە ھەک کۆچەرییەک خۆى دەبینى. ھەربۆیە کاتیک شیرکۆى ناسى،
 جیاواز لە پیاوھەکانیتر، نەیدەویست تەنھا بۆ جارێک یاخود چەند
 جارێک دلوھتى سەر جینگای بکات. بەلکوو دەیویست بھێنیتەو و
 بەیانییان کەسێک ھەبێت لەگەڵیدا نان بخوات، بتوانیت لەگەڵیدا بێر
 لە سالتیک و دووێتر بکاتەو. پلانى سەفەر دابنیت و لە کرپنى شتى
 مالەکەدا پای خۆى بدات. ھێچ نەبێت کەسێک ھەبێت قەسەى بۆ بکەیت
 و شەپى لەگەڵ بکەیت. ئەو کاتە ھەزیکى زۆرى ھەبوو بۆ جینگیریوون.
 کاتیکیش زانى شیرکۆ مندالى نابیت، وا خۆى نیشاندا ھێچ بۆی گرنگ
 نییە. بەراستییش بۆی گرنگ نەبوو، چونکە شیرکۆى خۆشەمویست و
 ھێمنییەکی بەلاوھ جوان بوو. ھەربۆیە ئێستا کە بێر لە شیرکۆ
 دەکاتەو، دەزانیت زۆرجار ھەک مندالیکى خۆى ھەلسوکەوتى لەگەڵ
 کردووە و نازى دلوھتى. ئێدى ھەرزوو شیرکۆ مالى گواستەو بۆ
 مالەکەى ئەم، کە تەنھا کتێبخانەپەکی بچووک و دوو جاشای لەگەڵ
 خۆیدا ھێنا. چونکە وا رێککەوتن، شتەکانیتری نەھێنیت، لەبەرئەوێ

پېښستان نېټه. نېټستا نړۍکه ې حوت سال به سر نه و پوځه دا
تېپه پيوه. له و ماوه په شدا زور شت گورپاوه. مريهم له خوي پرسې:
به راست به دريژايي نه م سالانه، شيرکوم خوشويستووه؟ نه م گومان
نازاريده، به وې دترسا نه م چند ساله، بيته وې به خوي زانيبيت،
جاريکېتر له و همې خوشه ويستيدا ژيا بيت و درهنگ پييزاني بيت.
نه و پوځه که ميک له به رده م ته له فيزيون دانېشت و سه يري ديمه نې
رمانې دوو تاوهره که ې نيورکې کرد، که زور به ې که ناله کان سه رقالي
يادکردنه وې نه و پوځه او بون و جار له دواي جار ديمه نې خوپياکېشان
و رمانې دوو تاوهره که يان ليده دايه و. دلنېابوو نه و هسته ې به ياني
نه ماوه و له جيگاي نه و، هسته ې به له شگراني کرد. به تايبت کاتيک
له گه ل رمانې دوو تاوهره که دا، کتوپر نه و پوځه ې هاته و ياد، له وکاته ې
فړوکه کان خويان ده کيشن به دوو تاوهره که دا، نه م له زورې نوتيلېکې
بجووکی به رشه لونه له گه ل کوپکې مه غريبيدا نووستبوو، که نېستا
چندي کرد تاوهره که ې بيرنه که وته و. چونکه به راستي هه وليد او
فراموشي بکات. نه و کوپه زور ليژاننه له کافيتريايه کدا ليژنيک
بو و. به لام هه ردواي نه و شه و زاني نه و کوپه يه کيکه له وانه ې له
باړ و کافيترياکاندا به دواي نه و نافرته تانه دا ده گه رېن، که له ته نيبيدا
سه فر ده کن و نه مانېش ده توانن له رېگاي نېشان داني خوشه ويستي
و سه رسامبون پييان، چند شه ويکيان له گه لدا به سه رېرن. پېشتر
به سه رهاتي واي بيستبوو. به لام زياد له رېگايه که هه به بؤ فرموداني
مرؤف، هه ميشه خوشه ويستي ناسانترينيانه. نه م يادگاريه ناخوشه،
نه و گومانه ې خوي بير برده و، که که ميک پېشتر سه بارت به
و همې خوشه ويستي لاي دروست ببوو. به وې مرؤف له خوشه ويستيدا
داخوازيه کاني زياتر و زياتر ده بيت. به لام کوپه مه غريبېه که، واي
ليکرد شه ويک له و همې خوشه ويستيدا بڅي و ده بوو نه م زور وک

نێچیرێک لێی هەلبێت.

ئەو پۆژە هیچ بیری لەو بەشە نەکردهوه، که لە دەستێوەستە کە
شێرکۆی خۆیندبوهوه. ئەگەرچی لەکاتی خۆیندنهویدا، باسکردنی لە
(ناو) بەوشیۆیه، بە لایهوه سەرنجپراکێش بوو.

www.fb.com

Omer.Tarxani.9

ئىۋارەى ۱۲ ى سىپتەمبەر

مىرەم دىۋى پىياسەيەكى ئۆزى بىن مەبەست لە سەنتەرى شار و سەردانىكرىنى چەند دىۋىكانىكى گەۋرەى پىللو و پۇشاك فروشتىن، پاشان دانىشتىن لە قاۋەخانەيەكى شەقامى (دروتنىن گاتان) بە تەنيا، نەنگانىك گەرايەۋە مالىۋە و ئارەزۋى لە نانخواردن نەبوو. ھەرچۇن نەبويست مالىكەش پۇشن بىكات و تەنھا چەند مۆمىكى داگىرسااند. پىنەچو بە درىژايى نەو پۇژە چاۋەپوانى شىتېك بوويىت، ئەۋىش تەلەفۋونى شىركو بىت. ئەو بىدەنگىيەى شىركو بىلاۋە سەيربوو. دەمەۋە سىرنا كەمىك بىزارى خۇى كەم بىكاتەۋە، زەنگى بۇ پووناكى ھاۋپى لىدا و كەمىك قسەى لەگەلكرد. ھەر ئەۋكاتە ۋا رىكەۋتن سەبەينى عەسر بچىت بۇ مالى پووناك لە گەپەكى ئەكالا، چۈنكە چەند ھاۋپىيەكىترىشيانى دەۋەتكردۋە. كاتىك مىرەم پىرسىارى ئەۋانىترى لىكرد، پووناك بەدەم پىكەننە درىژەكەيەۋە ۋى پىت نالىم با بەيانى خۇت بىانېنىت. كاتىك چو لە ئوردى فوستنەك خۇى بگورپىت، چاۋى كەۋتە سەر دەستىۋوسەكى شىركو و بىرى كەۋتەۋە، كە لە دىۋىتۋە نەۋەك ھىچى لىنەخوئىندۋتەۋە، بەلكرۋ نەشپەرزائەۋە سەر ئەۋەى بىرىشى لىپكاتەۋە. دىۋى خۇگورپىن، دەستىۋوسەكى ھەلگىرت و بەرەۋ مەتبەخەكە گەرايەۋە. لەم تەنبايە كوشندەپەدا، ۋەك نەۋەى گەرايىتەۋە سالانىك لەمەۋەر

پیش نه‌وه‌ی شیرکو بناسیت، ده‌یویست بیر له هیچ نه‌کاته‌وه. مریم
 به‌که‌مجاری نه‌بوو بۆنی ته‌نیایی بیزاری بکات. نه‌و زۆرجار له‌کاتی
 قسه‌کردن له‌گه‌ل هاوپی ژنه‌کانیدا وتبووی من ته‌نیایی خوی نا، به‌لکور
 بۆنه‌که‌ی ده‌مکوژیت و وه‌پسم ده‌کات. رقم له‌ بۆنی نه‌و ماله‌یه، که
 به‌ته‌نیا تیای ده‌ژیم. هاوپی‌کانی به‌م قسه‌یه‌ی پیده‌که‌نین. ته‌نانه‌ت زۆرجار
 ویستبووی به‌ چونه‌ ده‌ره‌وه‌ی شه‌وان و ناسینی پیاوانیتر، نه‌م بۆنی
 ته‌نیاییه‌ بکوژیت. به‌لام به‌لایه‌وه نه‌وه ترسناک بوو، پیاوه‌کان ته‌نیاترت
 بکه‌ن. نه‌و ده‌یزانی ئافره‌ت بوونه‌وه‌ریکی ته‌نیانشینه و کاتیکی خولقی‌نرا،
 بو نه‌وه بوو تا ته‌نیایی ئاده‌م بکوژیت. هه‌ریۆیه هه‌رگیز ستایشی
 ته‌نیایی نه‌کردوه و نه‌یتوانیوه وه‌ک دایکی، له‌گه‌ل ته‌نیاییدا هه‌لبکات.
 بیریه‌تی دوا‌ی مردنی باوکی، دایکی به‌دریژی‌ی سالانیکی زۆر، به‌ ته‌نیا
 له‌ گوشه‌یه‌کی حه‌وشه‌ داده‌نیشته و زۆرجار ده‌گریا، بیته‌وه‌ی که‌س
 گوئی به‌ گریانی ئافره‌تیکی ته‌نیا بدات و له‌ په‌راسوه‌کانی، پیاویکی بز
 بخولقی‌نریت، تا ته‌نیاییه‌که‌ی بکوژیت.

له‌ نزیک په‌نجه‌ره‌که‌ دانیشته و ده‌ستی به‌ خویندنه‌وه‌ی به‌شیکینری
 ده‌ست‌نوسه‌که‌ کرد.

සමස්ත ප්‍රතිඵලය

مارچ ۱۹۹۷ء چٹانوں کی صفائی

[illegible]

له دووه‌مین جه‌نگی جیهانیدا، ولاتی سوید به‌شداری ته‌و شه‌ره کاولکاره‌ی نه‌کرد، ته‌وروپا له‌ناو غوباری شاری پرووخوا، سه‌رما، برسیتی، سه‌ربازگه‌کانی راگواستن، کوژراو و برینداره‌کانیدا ده‌گه‌وزا. ته‌ویش به‌وه‌ی توانرا سوید وه‌ک ولاتیکی بیتلایه‌ن به‌یلریته‌وه و لایه‌نگری هیچ به‌ره‌به‌کی شه‌ره‌که نه‌کات و له‌و چاره‌نووسه‌ تاله‌ بپاریزریت، که پرووبه‌رووی ولات و شاره‌کان ببوووه‌و و یه‌ک به‌دوای یه‌ک له‌ژیر بؤمب و زنجیری تانکدا ویران و خاپوور ده‌بوون. هه‌رچه‌نده که‌سانیک هه‌ن ته‌م هه‌لویتسه‌ی ده‌سه‌لاتدارانی سوید، له‌ پروویه‌کی ته‌خلاقیه‌وه سه‌یرده‌که‌ن و پیتانویه به‌جۆریک یارمه‌تیده‌ری دریزبوونه‌وه‌ی ته‌مه‌نی نازییه‌کان و جه‌نگه‌که بووه. له‌به‌رانبه‌ر بیتلایه‌نی سویدییه‌کان، ته‌لمانه‌کان که‌ خه‌ونیان ده‌ستبه‌سه‌راگرتنی جیهان بوو له‌ریگای ته‌و سوپا درنده و دل‌ره‌قه‌یانه‌وه، که‌ وا ده‌رده‌که‌وتن له‌ یه‌کیک له‌ داستانه‌ کۆنه‌کانی گریکه‌وه هاتبیتنه‌ ده‌ره‌وه و هه‌ر سه‌ربازیکیان دوای مردنی زیندوووبیتته‌وه، مه‌رجییان له‌سه‌ر سویدییه‌کان ته‌وه‌بوو: تا پیشه‌سازیه‌ جه‌نگی و سه‌ربازییه‌که‌یان به‌رده‌وام بیت و بتوانن چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی پتویست بؤ سوپاکه‌یان دابین بکه‌ن، ده‌بیت سویدییه‌کان که‌ره‌سته‌ی خاو له‌ ناسن و دار و... دابین بکه‌ن و ریگا به‌ تیپه‌ربوونی سوپا و که‌لوپه‌لی جه‌نگیش بدن له‌وئوه به‌ره‌و ولاتی نه‌رویژ بروات، که‌ که‌وتبووه ژیر ده‌ستی نازییه‌کانه‌وه.

به‌لام مروّف ته‌و بوونه‌وه‌ریه له‌سه‌ر خه‌ون ده‌ژی، ته‌گه‌رچی مه‌رج نییه‌ خه‌ونی هه‌ر کۆیله‌یه‌ک ئازادی بیت، به‌لام له‌پال ته‌و کۆیلانه‌ی ته‌سلیم به‌ قه‌ده‌ری خۆیان ببوون و له‌ژیر قامچی و کاری قورسدا داده‌پزان، هه‌بووه خه‌ونی ئازادی وه‌ک پشکۆیه‌که له‌دلیدا گه‌شاهه‌ته‌وه، ته‌گه‌رچی ته‌و خه‌ونه‌ گه‌یانده‌بیتیه‌ ته‌شکه‌نجه و خاچ. ته‌و دره‌وشه‌به‌ش هیتزی ژیانه. ئیمه‌ی مروّف خه‌ونمان هه‌یه و ده‌زانین هه‌موو خه‌ونیکیش قوربانیی خۆی ده‌ویت. هه‌ربۆیه له‌ژیر سایه‌ی ته‌و ریکه‌وتنه‌دا، له‌ سوید

مەملەتتى و بەرھەلستى نازىيەكان و كۆمەكى ئەو جۈلەكانەش دەكرىت،
 كە لەترسى كوورەكانى سوتاندن ھەلھاتوون، ياخود دەربازيان بوو.
 ھەرۈەك چۆن لە ناوچە و شویتەكانى تر يارمەتى ياخى و تىكۆشەرانى
 دژ بە نازىيش دەدرىت. ئەمەش وا دەكات جموجۆلىكى زۆرى سىخور،
 ھەوالگىر و بكوژانىكى زۆر لەو ولاتەدا ھەبن، كە ۈەك زۆر شتيتىرى
 ژيان، لە لۆچەكانى مېژوودا خۆيان و ناوەكانيان ون دەبن و شوین
 پىيان لەسەر بەفرى ئەو ولاتە جى نامىت. پاشان ھەر لەو ماوہيەدا
 چەندىن مردنى تەمومژاوييش پروودەدەن و نەيتىيەكانيان ئاشكرا نابن.
 لەو سالە سەخت و دژوارانەى جەنگەكەدا، كە مردن بالى بە
 سەرزەمىنى ئەوروپادا كېشابوو، لە سەربازگەكانى مردن و كارى قورس،
 لە سەرما و برسېتىدا گيانى جەنگاۋەران و مرۆفە شەكەت و برسېيەكانى
 دەچىيەو، نازىيەكان چەند بىكە و نووسىنگەيەكى نەيتى لە سوید
 دادەمەزرىتن، تا لە رېگايەو كاروبارى ناردنى كەرەستەى خاۋ، كارى
 سىخوورى و ھەوالگىرى رېكبىخەن و بشتوانن زۆر بەلگە و شتى بەنرخ
 بگەيەننە ئەوئ و حەشاريان بدەن، تا نەبن بەژىر دار و پەردووى
 ئەوروپاۋە و بفەوتىن. بەلام لەگەل پرووخانى دەسەلاتى نازىيەكان لە
 ئەلمانىا، ئەم بىكانەش تىادەچن و دەفەوتىن، ياخود دەستدەگىرىت
 بەسەر نووسراۋ و بەلگەنامەكانياندا و بە تىپەرىنى رۆژگار فەرامۆش
 دەكرىن، ياخود ۈەك ئەرشىف لە ژوورى تايبەتدا ھەلدەگىرسىن و دەرگايان
 لەسەر دادەخرىت، كە لەوانەيە چەند سال جارىك، كەسىك بۆ كارى
 لىكۆلىنەو رېگاي نەكەۋىتە لايان و پەرەيەكيان ھەلبداتەو. بەلام لەناو
 ئەو دەزگا و نووسىنگە نەيتىيانەدا، يەككىيان تەواۋ فەرامۆش دەكرىت و
 ھىچى لەبارەو نازانىت، ۈەك ئەوہى ھەر بوونى نەبوۋىت. بەوہى
 لە پەنھانىيەكى تەواۋدا بوو و لە سەروبەندى كەوتنى نازىيەكانىشدا
 ھەموو رېكخەر و سەرپەرشتىيارانى ئەو دەزگا نەيتىيە، لەماوہيەكى نرىك

بەيە كىدا تىادەچىن و ئەمەش وا دەكات ئەو دەزگايە، بەخۇى و كارە سەير و
نەيىنىيە كانىيەو، بەتەواوۋەتى ون بېيت.

ئەو دەزگا نەيىنىيە نازىيەكان لە شارى ستۆكھۆلم و لە ژېرزەمىنى
يەككە لەو ئەپارتمانانەى ناوۋەندى شاردە دروستىدەكەن، كە لە كۇندا
جىنگاى ھەلگرتنى بەرمىلە شەراب بوون، كارى چاودىرى كىردنى
جۆرىك لە نووسەر بوو، كە خوليايەكى سەيرىان بۇ نووسىن ھەبوو و
ھەستاون بەنووسىنى چىرۆك و پۇمان، بىئەوۋەى ناوى خۇيانىان
خستبىتە سەر، ياخود ئەگەر لەبەر ھەر ھۆيەك پىويستى كىردبىت،
ئەوا لەژىر ناوى خوازراو و ۋەھمىدا نووسىويانن و پۆژىك بەدزىيەو
لەسەر رەفەى كىتېفرۆشىيەك ياخود لەناو كىتېبى پۆلىنكراوى
كىتېخانەيە كىدا جىيانەيشتوون تا بەوشىوۋەى و لەو رېگايەو بگاۋە
دەستى خويتەر.

ئەم خوليا سەيرەى ئەو نووسەرانە ھەيانبوو، بەويىيەى
مىژوۋىيەكى دوور و درىژى ھەيە و رەگى دەگەرپتەو بۇ سەردەمانىكى
زۆر كۆنتر لە سەدەى بىست و دەر كەوتنى پۇتە ھاوشىوۋەكانى
نازىيەكان، تەنھا بۇ دەر بازبوون نەبوو لە چاودىرى وىردى پۇتەكان
بەسەر خەيالىانەو، ياخود تەنھا بۇ دۇايەتى كىردنى دەسەلات و دەزگا
سەر كۆتەرەكان نەبوو، ۋەك وا بەدەردەكەوۋىت و وا ھەستەدەكەين
نەو رېگايەكى خۇشاردەنەو بوويىت. بەلكو لەپشت ئەم خوليايەو
بىروا و ەشقىكى سەير بۇ خودى نووسىن ۋەستاو، ۋەك دواتر بۇم
دەردەكەوۋىت و ئەگەر دەر فەتم ھەبوو، كاتىكىتر بەوردى لەبارەيانەو
دەدوۋىم و ھەل دەدەم لە نموۋەى دىيارى ئەم نووسەرانە بدوۋىم، كە
كىتېب ۋەك كىلى جىھان دەيىن.

کاتیک بهر ټکه وټ رازی نهو جوړه نووسه وه و کاری چاود پریکړدنې
وردی نهو دهزگا نهیښیښه نازییه کانم بو ناشکرا بو، بهووی چوڼ
کووچه و کولان، چاپخانه، کتیبخانه و کتیبفرؤشیی شاره کان بهدوای
نهو نووسه وه سهیر و کتیبه دهگمن و ته مومزاویانه دا گهراون و
راپورتی وردیيان له باره یانه وه نووسیوه و بو نهو دهزگا نهیښیښه یان
ناردووه، نهویش له ریگای توریك له سیخور و راپورتنووسه وه، که
له زوړبه یی شار و پایته خته کاننی دنیادا بلاوېوونه وه، هه ستمکړد
بهرو دنیایه کی پر راز و ترسناک ههنگاو دهنیتم. دنیایه ک سیخور و
بکوژی کارامه و چالاک خولقاندوویانه و راوی نهو کتیبانه و نووسه وه
نادیاره کانیان دهگمن. بیتهووهی دلنیا بم له گهراوه وه لهو سهرزهمینه
دوزه خیه یی نهو دهزگایه خولقاندوویه تی، بهوپیښه یی دواتر بوم
دهرده که ویت، هیتا نهو دهزگایه، یاخود هاوشیوهی نهو دهزگایه،
له زوړ شویتی دنیادا ماوه و بهوردی کارده کات، نه گهرچی نه ندانه کاننی
سیمایان نییه و نانسریڼ و وهک تارمایی، رهفه و باوله پر له
کتیبه کان، بهدوای نووسه وه نه ناسراوه کاند دهپشکنن. پاشان زانیتم
نهو دهزگایه میژوویه کی کونی هیه و تنها په یوه ست نییه به
نازییه کانه وه. هه ربویه کاتیک ویستم به سهرهاتی نهو کتیبنووسه نادیار و
نه ناسراوانه بنووسمه وه، که زوړبه یان له لایه ن بکوژانی نه ناسراو و بی
سیمای نهو دهزگایه وه کوژراون، بریارمدا دواي نووسیڼی هه ربه شیک
لهم کتیبه، نووسخه یه کی به دزییه وه بنیتم بو (ع.م) ی هاوړیم، تا له
فهوتان دهربازی بکه م، یاخود نه گهر پیاوه بی سیماکانی نهو دهزگا
نهیښیښه توانیيان شوین پیم هه لېگرن و بمدؤزنه وه، نهوا نه وهندهی
بتوانم، به شهکانی نهو کتیبه، له فهوتان رزگار بکه م و چند مردنیکي
گومانای و کوشتنی نهیښی، له ژیر ته پ و توژی میژوودا دهره یتیم.
هه رچوڼ دواي چل سال له مردنی ته مومزاویي پابلو نیرودا بهووی

له ۱۹۷۲دا زه هر خوار دوو کرابیت، واده کات گۆره که‌ی هه‌لبدر ته‌وه و پشکنین بۆ ئیسک و پروسکه که‌ی بکریت، وهک نه‌وه‌ی گومان بکریت له‌وه‌ی مردنه که‌ی په‌یوه‌ندی به‌ کاری نه‌وه‌ ده‌زگا نه‌ینییه‌وه هه‌بیت و نه‌وان کوشتیتییان.

مریهم هه‌ر دوا‌ی خویندنه‌وه‌ی نه‌وه‌ به‌شه، هه‌ستیکرد خه‌وی دیت. له‌وکاته‌دا بیرکه‌وته‌وه، تا ئیستا شێرکۆ نه‌گه‌راوه‌ته‌وه بۆ ماله‌وه. نه‌گه‌رچی نه‌م نه‌مۆ به‌وه‌ به‌سته ماله‌که‌ی چۆل نه‌کردبوو، به‌لام زانی نه‌گه‌ر شێرکۆ بگه‌رايه‌ته‌وه، نه‌وا ده‌ستنوسه‌که‌ی له‌گه‌ل خۆیدا ده‌برد. نه‌یویست بیر له‌وه‌ بکاته‌وه ئیستا ده‌بیت له‌ ماله‌ی کۆ بێت؟ بلی‌ی لای ماریا یاخود که‌سیکیتر نه‌بیت؟ نه‌یوسیت خۆی به‌وه‌ پرسیارانه‌وه سه‌رقال بکات، به‌لکوو چوو پالکوت و نه‌وه‌ ماوه‌یه‌ی تا چاوی چوو خه‌و، بیرى له‌ په‌یوه‌ندی نیوان خۆشه‌ویستی و مولکداری ده‌کرده‌وه. نه‌گه‌رچی پیشتر به‌هه‌ر بیانویه‌ک بێت، نه‌یه‌یشتبوو له‌ ئاکام مندالی ببیت، چونکه‌ بۆ خۆی ده‌یزانی هه‌ر نه‌وه‌نده‌ی جیگا قاجی خۆی له‌م ولاته‌دا کرده‌وه، نه‌وا لێی جیا‌ده‌بیت‌وه، هه‌ربۆیه‌ هه‌رجاریک له‌ باسی منداڵ خستنه‌وه‌دا، بیانویه‌کی ده‌هینایه‌وه و به‌دزی ئاکامه‌وه، خه‌پی به‌کارده‌هینا. ئیتر وا رێککه‌وت تا ئیستاش منداڵ دروست نه‌کات، به‌لام وه‌ک ئافره‌تیک له‌ نه‌ینی خۆشه‌ویستی دایک بۆ منداڵه‌که‌ی تێده‌گه‌شت. که‌ چۆن له‌گه‌ل نه‌وه‌ خۆشه‌ویستییه‌ زۆره‌دا، سه‌ر نه‌نجام دایک پازی ده‌بیت به‌وه‌ی منداڵه‌که‌ی که‌سیکیتری خۆش بوو‌یت و له‌گه‌لیدا بپوات. به‌تایبه‌ت کوپ، که‌ ئاماده‌یه‌ له‌بری دایکی، ئافره‌تیکتری خۆش بوو‌یت. له‌م کاته‌دا نه‌وه‌ شه‌پ و ئازاوانه‌ی بیرکه‌وته‌وه، که‌ به‌رده‌وام له‌نیوان دایکی و نه‌وه‌ برا‌نه‌که‌یدا هه‌بوون و بزه‌یه‌کی بۆ کرد.

مەريەم بەخۆی وت: ئارەزووی مولکداری، خوشەویستی ناکوژیست؟ چونکە مەرووف کاتیکی دەتوانیشت خوشەویستی بکات، کە توانای هەلبژاردنی هەبێت. ئەگینا بە ناچارکردن، هیچ مانایەک بۆ خوشەویستی نامەینێتەو. دەزانم شێرکۆ هێمنە، بەلام هیچ پاساوێک نییە بۆ بێدەنگی ئەمجارە و ئەنھا وشەبەکیشی نەوت. وەک ئەوەی من هیچ بایەخێکم نەبێت لە ژيانیدا. بەنیازی ئەوەی تەلەفوونی بۆ بکات، کەمێک خۆی جۆلاند. بەلام هەرزوو و پەشیمان بوو و هەولیدا بێر لەو چەند پۆژە پشوووی بکاتەو، کە مابوو. بەدەم سەرزنەشتکردنی خۆبەو، بەوەی خوشی نەفام هاتە بەرچاو، کە لەسەر شتیکی سادە، بیریاری جیاپوونەویدا. حەزیدەکرد زوو پۆژ بێتەو. چونکە هەستیدەکرد دواي ھۆگرپوون بەکەسیکەو، ئیدی بە تەنیا شەوکان قورس و بێزارکەر تێدەپەرن. ئەگەر نەگەرایەو؟ وای بە خۆی وت و نەبویست بێر لە وەلامی ئەو پرسیارە بکاتەو، هەربۆیە بپووستی خۆی دەستی بەرەو جینگاکەي شێرکۆ درێژکرد و بیری لەو دوو فەسلە دەکردەو، کە خویندبوونییەو، بێئەوێ شتیکی ئەوتۆیان لێتیگیات. بەخۆی وت: ئەم کەسە هێمنەي من ناسیومە، دەیهویت باسی چی بکات؟ ئەم دەزگا نەینییە چییە و ئەي بۆ باسی مەترسی دەکات، وەک ئەوەي بترسێت کەسانیک چاودیتری بکەن؟ بلیی ئەم شتانە نووسینی خۆی بن، یا...

هەستیکرد ترس وەک تەم لەسەر دلی دەنیشیت. بەخۆی وت: بلیی ئەوترسە سەرچاوەکەي ئەو بێت هیشتا شێرکۆم خوشدەوێت؟

www.fb.com

Omer.Tarxani.9

پاش نیوه رۆی ۱۳ ی سێپته مبه‌ر

شێرکۆ زه‌نگی لێنه‌دا. مریه‌م تا دره‌نگ له‌ناو جێدا مایه‌وه و جارجار بۆ دلفابای سهرێکی مۆبایله‌که‌ی ده‌کرد. پێش ناسینی شێرکۆ، وا هه‌ستیده‌کرد، نه‌و ژیانه‌ ژیاوه، که‌ خۆی ویستویه‌تی و نه‌وه‌ی له‌ ژیا‌ندا ویستویه‌تی، کردوویه‌تی و په‌شیمان نییه‌ لێیان. به‌لام نه‌وه‌ی پاده‌بووریت، ته‌نها ده‌بیته‌ بیره‌وه‌ری و ناتوانیت نه‌و بۆشاییانه‌ی ناومان پڕ بکاته‌وه، که‌ ئێستا هه‌مانه‌. هه‌روه‌ک ئاگرێک وایه‌، له‌ پۆژێکی سارددا چه‌ند بیری لێکه‌ینه‌وه، ناتوانیت گه‌رممان بکاته‌وه. خۆشه‌ویستی، پێکه‌نین، سێکس و هه‌موو نه‌وه‌ی پاده‌بووریت، ده‌بنه‌ یاده‌وه‌ری و هیچیتر. هه‌ربۆیه‌ مرقوف بوونه‌وه‌ریکی برسییه‌ و هه‌ست به‌ تێرپوون ناکات. له‌ خۆشه‌ویستییه‌ک دیته‌ ده‌ره‌وه، هه‌ولێ دۆزینه‌وه‌ی که‌ سێکیتر ده‌دات. دوا‌ی نووستن له‌ گه‌ل که‌ سێکدا، هه‌ولێ دووباره‌ کردنه‌وه‌ی ده‌ده‌ین. به‌خۆی وت: عه‌شقی‌ک تا مردن به‌مانبات، ته‌نها له‌ داستان و فیلمه‌کاندا هه‌یه‌.

کاتی‌ک له‌ هه‌ندیک ئێشی ماله‌که‌ بوه‌وه، که‌ زیاتر بۆ خۆ سه‌رقالکردن خه‌ریکیان بوو، پارچه‌یه‌ک نانی به‌ په‌نیره‌وه‌ خوارد و قاوه‌که‌شی هه‌لگرت له‌ دووکانێک بیکریت و به‌ده‌م پێگاوه‌ بیخواته‌وه. حه‌زی ده‌کرد زوو نه‌م ماله‌ بێده‌نگه‌ به‌جێبه‌ی‌لێت. له‌ناو ده‌رگا‌که‌دا گه‌رایه‌وه و چوو به‌شێک له‌ ده‌ست‌نوسه‌که‌ی هێناو کردییه‌ ناو جانتا چه‌رمه‌ گه‌وره‌که‌ی شانی، تا نه‌گه‌ر تاقه‌تی هه‌بوو، به‌ده‌م پێگاوه‌ و له‌ناو میترۆدا بیخوینیته‌وه. یا

نه‌گەر وا رینگه‌وت و گونجا له‌لای پووناک بیهینه‌وه، نه‌وا ده‌توانیت سه‌و
بیخوینیه‌وه .

تا‌گه‌یه‌شته ویتسه‌گی شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که، بیری له‌وه ده‌کرده‌وه، که
پیشتر به‌خۆی وت له‌ پابرده‌وی خۆی په‌شیمان نییه . کاتیک پاره‌ی
قاوه‌که‌یدا، به‌خۆی وت: ئیمه‌ی مرۆف هه‌میشه‌ وا خۆمان ده‌رده‌خه‌ین له
پابرده‌ومان په‌شیمان نین، چونکه‌ نه‌مه‌ پاساوێکه‌ بۆنه‌وه‌ی بۆ به‌رانبه‌ری
سه‌لمینین، که‌ به‌ قه‌ناعه‌تی خۆمانه‌وه‌ ژیاوین و که‌سه‌ ترسێوک و پراکان
له‌ شتیک په‌شیمانن، که‌ کردویه‌نه . نه‌وکاته‌ هه‌ستیکرد له‌شی له‌ شه‌رمدا
که‌رم دامات، چونکه‌ نه‌وکاته‌ی بیرکه‌وته‌وه، که‌ ئاکامی ناسی و ده‌یزانی
له‌پیناوه‌گه‌یه‌شتن به‌ خۆئاوا، درۆی له‌گه‌ڵ خۆی و نه‌ویشدا کردوه . به‌لام
نه‌ی بۆ ده‌یه‌یت به‌خۆم بلێم په‌شیمان نیم له‌ پابرده‌وم؟ خۆ من فریشته
نیم و مرۆفم، مرۆفیش هه‌له‌ ده‌کات. پاشان خۆ ئاکاریت له‌سه‌ر نه‌ر
پابرده‌وم لیپرسینه‌وه‌م له‌گه‌ڵ بکریت. کێ لیپرسینه‌وه‌م له‌گه‌ڵ بکان؟
کاتیک له‌ شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که‌دا دانیششت و ویستی ده‌ستفروسه‌که
ده‌ربه‌ینه‌یت، په‌رداخه‌ قاوه‌که‌ی له‌ده‌ست که‌وت و نا‌اگا له‌ به‌رخۆیه‌وه
جینۆیکیدا. ناچار هه‌ستا و شوینه‌که‌ی گۆپی. تا خۆی له‌ چاری نه‌ر
چهند که‌سه‌ی ده‌وری به‌شاریه‌وه، که‌ به‌دیقه‌ته‌وه‌ سه‌یریان ده‌کرد. ده‌سنی
به‌ خوینده‌وه‌ی پۆمانه‌که‌ کرد.

رێگا پە کۆرپەرەکان زیاد لە هۆکارێک هەپە پێ پە کۆرناستین

لەم بەشەدا باس لەو رێکەوتە دەکەم، بێتەوهی مەبەستم بووبێت،
 تێیدا دەستم دەگاتە نەیتییەکی گەورە، ئەویش کەینی کتێبێکی
 سەیرە و لەو رێکەوتەشەوه ماریا لەهەمان رۆژدا دەناسم، کە بەشدار
 دەبێت لە رووداوەکانی دواتردا. من هەمیشە ژانم وەک دەریایەکی
 شیت بینیوه، کە فڕێدرابینه ناوییهوه و تیایدا زۆر رێکەوت چاوەروانمان
 بێت، بێتەوهی بیرمان لێکردبێتەوه. ئیدی ژيان وایە و زۆر بەو
 پەرە دەکات، بەرێکەوت لە بالندەییەکی تیز تێپەر بەرێتەوه و شە
 بایەکی، بتوانێت بە ئاراستەیه کێتردا ببات. چارەنووسی منیش ئاوا
 بوو. ئەگەرچی لەکاتی خۆیدا نەمدەزانی ئەو رێکەوتە واکات ژانم
 بە ئاراستەیه کێتردا بروت. عاشقەکان باشتەین کەسانێکن لە نەیتیی
 رێکەوت تێبگەن.

يه کيک لهو رږژه بټزارکه رانه ي سهره تاي پاييز بوو، که له ناکاو
کهش و ههوا گډوا و باران به خوړ دهستی به بارينکرد، کاتيک خوړم
بهو کتيښفرؤشيدها کرد، که کتيښي کون و دهستی دوو دهفرؤشيت،
ئيدی چاره نووسی من به ناراسته يه کيتردا رؤشيت. من دهزانم له
ژيانی هر که سيکدا ساتگه ليک هه، نه گهر هاتوو به دوايانکه ووت،
نهوا ئيدی له دواي نهو ساته وه، مرؤفه که ي پيشوو نابيت. عاشقه
مهزنه کانيش نهوانه بئ هيچ نه خشه يه که، دهشي له خهونيکه وه
ياخود له بينينيکه وه، گهر داويک له ژيانياندا هه لېکات و ئيدی تا
مردن مرؤفه که ي پيشوو نه بن. هرچون دهشي خويتهر، بازرگان، دز و
شاعير و هرکه سيکيتر، ساتيکي وا له چاره ي نووسرابيت. وهک چون
به سهر کوره قز خاوه که ي گهره کماندا هات.

چيرؤکی کوره قز خاوه که: هه بوو نه بوو له گهره که که ماندا کورپکی
دلپاک و خوښخه يال هه بوو، که تا ئيستا و دواي تيښه ريني سالانيکي
زور، ويته يم هر له بهرچاوه. نهو کوره ماليان دوو کولان له ولا
مالمانه وه بوو، دواي نهوه ي سهرسام بوو به خهوني گورپني دنيا،
بووه بکورپکي کارامه و ئيدی مرؤفه که ي نه وسا نه ما، که ناسي بوومان.
بیرمه له کوتايي دهيه ي هفتاي سهده ي رابردوودا، زورجار نهو کوره
قزپکي خاوي به سهر ناوچه وانيدا بهرده دايه وه و به بيجامه يه کی خت
خهته وه له بهرده رگا داده نيشت و بهدهم گوله بهرؤژه خواردنه وه سه يري
ئيمه ي مندا لانی گهره کی ده کرد، که خهريکي ياريکردن بووين، تا
رؤژيک دراوسييه کی هاوته مهني خوی باسي سته م و چه وساندنه وه ي
کوردي بؤ دهکات بهدهستی داگيرکه ران. ئيدی له وه بهدوا نهو کوره
دهبيت هه سيکيتر. دياره زوربه ي مرؤفه کان لهو ته مه نه دا خهون
به گورپني دنياوه ده بينن و شور شه کانيش بؤ بهرده و امبوونيان، پشت

بەو خەونە دەبەستن کە لەخەيالی ھەر گەنجیکدا بایسە دەست. ئیدی
 دواي ماوہیەك کورە گەنجە کە دەبیتە ئەندامی حزبیکي بەرھەلستکار و
 ناویکی خوازارا وەردەگریست و بۆ گۆرینی دنیا بەو شیوەیە لە
 خەيالیایە، دەست لە کوشتنی ھیچ نەیاریکي حیزبەکەي ناچارگریست و
 لە شاردن بە کاری کووشتنی نەیتییانەي نەیار و دوزمنە کلتی حیزب
 ھەلدەستی. تا بەیانییەك ئەوکاتەي قوتابی ناوھندی بووم و دەچووم
 بۆ قوتابخانە، لاشە کەیم بینی لە قەرەغ شیوەکەي گەرە کمان، لە
 خویستی خۆیدا گەوزابوو. ئەو بەیانییە جانتا پر لە کتیبە کاتم فریدا و
 بەراکردن گەرامەو و بە ھەناسەبرکچ ئەو ھەوالەمدا بە دایکم لە
 دەیە ھەشتای سەدەي رابردوودا، ھەر واملەمزانێ دنیا ھەریەك
 دنیا بە و یەك خەونیش ھەیە بۆ گۆرینی. ھەربۆیە زۆرجار ریکموتی
 شەر و کوشتنی بێرەحمانەي نیتوان حیزبە سیاسییە کاتمان دەکرد و
 دەمانبیین چۆن دلەرقانە دەست لە خویستی یەکتەر ناچارگریست. وەك
 ئەوہی دەجەنگا، مرقە کەن نەبووبیت، بەلکوو خەونە کاتیان بووبیت.
 لەژانی ھەریە کتیکدا ساتگەلیك ھەن، ھەرچۆن بەسەر ئەو کورە
 گەنجەدا ھات، چارەنووسمان بۆ ئەبەد دەگۆریت. بەلام ئەوہی لەدواي
 ئەو رۆژە باراناوییەي سەرەتای پایز لە مندا گۆرا، ژێلم بوو نەموك
 خۆم. بەوہی ژیانم ئاراستە یەکی دیکەي وەرگرت. من ئەو رۆژە کە
 خۆم کرد بە دوو کلتی کتیبەرۆشییە کەدا. ھیچ نەخشە و پلانیکم
 نەبوو.

دەشی یەکتەك لە پەنھاترین و پر نەیتیترین شوێن، کتیبەرۆشی و
 کتیبخانە کەن بێت. ئەوہی جیھانیشی دۆزییەو، کتیب بوو.
 نەیتسی لەخۆیدا ھەشارداو، یاخود بەسەر نەیتیترا دەگرییەو و
 موزلیش بریتییە لە کەلە کەبوونی کتیب و دەستوووە کەن. ئەوہی

بىردە كاتەو، كتيپە كانن، ھەرچۇن ئەوۋى مەرۇف و دىنيا دەگۇرپىت ھەر
كتيپە كانن. ئەمەش وام لىدە كات بلىم ھەموو شتىك كۇتايى ھەيە،
تەنھا كتيپە كان نەيىت، كە بىكۇتان.

من خۇم دەناسم و دەزانم يەككىم لەوانەى شەيداي كتيپن و
زۇرتىن كاتى دەستبە تالىم لەناو كتيپخانە كاندا بەسەردەبەم، سەيرى
پىرستى كتيپە كان دەكەم و لە چاپ و جۇرى لاپەرە كانيان ورد
دەبمەو، تەننەت بە بۇن تەمەن و مەرەكەبە كانيان دەناسمەو. من
بەرادەيەك سەراسىمەى كتيپم، كە خەون بەوۋە دەبىنم مالاكەم
كتيپخانە گشتىيە بازەنيەكەى ستۇكھۇلم، ياخود ئەوۋى ئەسكەندەريە
بوايە و ھەموو تەمەنم لەناو دىر و راپەرە كانيدا بەسەر بېردايە. زۇرجار
گوماندەكەم ئەم شەيدايىيەى من بۇ كتيپ، جۇرە نەخۇشەيەك يىت،
كە ھەرگىز نامەوئىت چاك بىمەوۋە لىي، چوونكە من ئارەزووم لەوۋەيە
لە خەيالى كتيپە كاندا... لەگەل عاشق و خيانەتكار و شۇرشگىرى
ناوكتيپە كاندا بژىم، نەوۋەك لە واقىعدا. تەننەت بىرەوۋەريى من لەگەل
ئەو شارانەى پىياندا رۇشتووم، ياخود سەردانم كردوون، ناگەرپتەوۋە
بۇ شەقام، بالەخانە، ياخود ئافرەت و شوئىنى كات بەسەربردن. بەلكوۋ
پەيوەندى بە كتيپخانە كانيانەوۋە ھەيە، ئەگەر ھىچىشم لە زمانە كانيان
نەزانىيىت، ھەر ھەزمكردوۋە بەنىۋان رەفە كانياندا بگەرپم و سەيرى
كتيپە كانيان بكم. كتيپخانە كان چەند بەو پارچە مووزىكانە دەكەن،
كە لەگەل گوئگرتنمان لىيان، ئىدى ھەستدەكەين شتىك لە ئىمەدا
دەگۇردىت. من ھەمىشە خووم وابوۋە و چووبىتتە ھەر شارىكەوۋە،
يەكەم شوئىن بەدوای كتيپفرۇشەيە كانيدا گەراوم و سەردانم كردوون،
ھەزمكردوۋە كتيپخانە گشتىيە كانيان بىنم و لە نەخشەسازى و
جۇرى كتيپ و چاپە كانيانەوۋە، توانىومە وئىئى شارەكە بكم.
ناسىنى من بۇ ماریا، ھەر دەگەرپتەوۋە بۇ يەككىك لەو شوئە پر

پازانەى شەقامى (درۆتەين گاتان)، كە كتيبي كۆن و دەستى دوو دەفرۆشن. ئەو كتيبانەى خاوەنەكانيان لەپيويستيدا دەيانفرۆشن، ياخود ميراتگرەكان لەبەرئەوەى پيويستيان بە شویتەكانيانە، دەيانەويت لە كۆليان ببنەو و جيگاكانيان بۆ شتيكتير بەكاربەيتن. ئيدى رۆژيكي بارانوى بوو، كە ماريام لەويدا ناسى... لەو كتيبفرۆشيهى دەكەويتە كۆلانتيكى باريكى سەر شەقامى درۆتەين گاتان و بەچەند پلەيەك بۆ دادەبەزيت، كە زياتر پيريكي ئارام و لەسەرخۆى ليدادەنيشت و ھەميشە كوپيەك قاو لە بەردەميدا بوو. ئەگەر كەسيەكيش پرسىارى ليتەكردايە، ئەوا چاويلكەكەى دانەدەگرت و ھەر سەرقالى خويەندەو دەبوو. ئافرەتيكى باريكيش، كە پيدەچوو لە پەنجاكانى تەمەنيدا بيت و زياتر بە تەنوورەيەكى دريژەو دەبينرا، لەوئى كارى دەکرد و كتيبەكانى بەپيى بەشەكانيان جيا دەكرەو و لەسەر رەفە تەختەكان دايدەنان.

ئىستاش بىرمە پيش چەندىن سال، كاتيەك ريم كەوتە ئەو كتيبفرۆشيه و بەدواى رۆمانتيكى بچووكدا دەگەرەم، ويستم پرسىار لەو پياو بەكم ئىستا پيرتر بوو، وتى: وليەم. ئيدى تيگەيشتم ناوى (وليەم) و وەك بۆى باسكردووم، خانەوادەكەيان زياتر پيشەيان كتيبفرۆشى بوو و ئەم پيشەيەى بە ميرات بۆ ماوئەو. ئيدى لەو بەدواو زۆرجار ريكەوتوو بۆ ماوئەيەكى كورت من و وليەم قسەمان بەيەكەو كەردىت.

لەدواى گەيشتم بەم شارە، بەردەوام ھاتوچۆى ئەم كتيبفرۆشيه دەکرد، كە لەبەر نزمى دەرگاكي، دەبوو لە چوونە ژوورەو، سەر داينەوينيت. لەم كتيبفرۆشيهدا كتيبەم بە نرخيكي ھەرزان دەستدەكەوت. ھۆيەكيتريش ھەيە بۆ ئەم ئارەزوو زۆرەى من بۆ كتيبخانەكان ھەمە و دەگەرتەو بۆ سەردەمى منداليم، كە لە ئىستادا نامەويت ھيچى

لەبارەو ە بلىم، چوونكە پىدەچىت دواچار ئەو ەى لەپشت گىرانەو ەى
 ەموو ئەم بەسەرھاتانەو ە وەستابىت، ئاشكرا كىردى ئەو نەيتىيە بىت و
 كاتىكىتر ەولى گىرانەو ەى دەدەم.

ەمىشە چوونى من بۇ كىتېخانەكان ئەو ەستەى داومەتى، كە
 بەيانىيەكى زووى پر لەتەم، لە شارىكى نەدىدە و نەناسدا پىاسەدەكەم،
 بە كوۋچە و كۆلانە زۆر و زەبەندەكانىدا دەگەرىم، بىتەو ەى ناونىشانىكى
 دىارىكراو لە خەيالىمدا بىت. من لە شارىكدا دەبووم، كە ەەر
 دەروازەيەكى بەسەر چەندىن راز و نەيتىدا دەكرىنەو ە. ئەو دەروازانەش
 كىتېەكانن.

رۇژىكىيان وليەم بە تەنيا بوو، پاش كەمىك وردبوونەو ە، وتى:
 تۇ ئىستا لە ولاتىكى رۇژئاوا دەژىت، چ جىاوازييەك دەبىنىت لەگەل
 رۇژھەلاتدا؟ منىش لەبەرئەو ەى نەمدەتوانى بە سویدی باش قسەبكەم،
 بەشەرمەو ە باسى ئەو ەم بۇ كرد، يەكەم جىاوازی ەستەم پىكردىت،
 زەمەنە. پىچەوانەى ئەو ەى بۇى دەچىن، زەمەن لە ولاتى من خىرا و
 پر لە رووداو ە، بەلام لىرە زەمەن زۆر خاودەروات و ئاسايە مرۇف
 بزائىت دواى شەش مانگى تر نىوەرۇكەى لە كام چىشتخانە نان
 دەخوات. ئەم خاوى زەمەنەش، سزايەكى سەختى پەناھەندەيە كاتىك
 دەگاتە ئىرەو لە كەمپىكدا دايدەنىن. واى بۇ دەچەم كارى سەرەكى
 كەمپەكانىش كووشتنى ئەو زەمەنە خىرايەى ناومان بىت، تا لەگەل
 ئەم زەمەنە خاوى ئىرەدا رابىين. بۇ نموونە كەسىك لە ولاتىكى
 پر كىشەى ئەمريكاي لاتىنەو ە ەلدىت، كە رۇژىك خەباتى كردو ە
 رۇژىمىك بگۇرىت و ژيانى پر لە جوولە و راكەراك و خۇجەشاردان بو ە،
 بەلام لىرە لە كەمپىكدا دايدەنىن تا كاتەكانى بەدەم ەلھاتن و
 ناوابوونى خۇرەو ە بەسەر بەرىت. ياخود لە گۇرانى وەرزەكان وردبىتەو ە.
 ئەمەش سزايەكى لەسەر خۇيە، تا بەزەمەنى ئىرە رادىت. لەوباو ەردام

اماڻ له عمل جوري خواردن و پوښاك و نهو شتانه، ناسانتره وهك له
اماڻ بهم زهمنه خاوه.

من حزم له رږزي تهرتووش و باراناوي نيه. نهو رږزهش تازه
مېشتووه سهره تاي شقامي (دروتنين گاتان)، كه باران دهستي
بيلين كرد و ههر زوو شقاهه كان له رېښوار چول بوون. له ژير نهو
ناوه بارانه دا، وام به باش زاني خوم بگه يه نمه كتيښو شيه كه ي وليهم و
كه ميك خوم به سهر كردني كتيبه كانه وه سهر قال بكهم، تا بارانه كه خوش
هه كانه وه. ناو كتيبخانه كه چول بوو. وليهميش، كه ههميشه به خوي و
چوليكه و ريشه سپيه كه يه وه سهر ي به سهر كتيښكدا داده نه واند و
بيشاگا له دونيا، خهريكى خويته نه وه ده بوو، نهو رږزه له جيگا كه ي نهو،
كورنكي گنج دانېشتووه، كه پيشتو رېكه وتيم نه كرد بوو. دواي نهوه ي
بهر سلام ليكرد، به رهو به شي چيروك و رږمانه كان رږوشتم.
كتيښو شيه كه شتووه يه كي باريك و دريژي هه يه، كه جگه
له وه ي تا بنميچه كه ي، ره فه ي پر له كتيب بوو، له ناهه راستي
نووكه كهداو به ههمان ناراسته ي دريژيه كه ي، ره فه ي باريك و دريژ
هه بوون و كتيښو شيه كه يان كرد بوو به چهند راره ويكي باريكه وه، كه
هر هتده بواري تيپرېني كه ستيكي ده دا. نهو رږزه دهنگي موزيكيكي
نهرم تيكه له به بوني قاوه، دهر ژايه ناو كتيبخانه كه وه.

هتسا له دهره وه باران به خوور دهباري و منيش كاتيكي زورم
بهممنه وه بوو، ههر بويه به وردى سهر ي ناو نيشاني رږمانه كانم ده كرد و
چلرچلر به كتيكېلنم له ناو رهمه كان دهرده كرد و چاويكم پيدا ده خشانده.

نهو رږزه له ويدا رېكه وتي ماريام كرد و رېگاي ژيانمان به كتر يي
سري، دواي نهوه ي له گوشه ي بنه وه ي دوو كانه كه دا، كه كه ميك رووناكي

تيدا کړېوو، من ناوېشانې کتیبیک سهرنجی راکیشابووم بهناوی
 «چهتهکانی خه یال - رېبهري کتیبووسه نه ناسراوه کان» هوه و خه ریکي
 خویندنه وهی پېرست و بهرگی پشته وهی بووم، کاتیک ماریای رهنګ
 ژاکاو و لاواز، که تیشیرتیکي رهش و پانتولیکي جینزی له بهردابوو، نااګا
 خوی پیمدا کیشا و له ژیر لیوه وه داوای لیبور دنی کرد و بهو رهنګه
 زهر د و غمباریه وه، جانتا زه یتوونیه که ی هه لکیشایه وه و سهر داخستوانه
 له سهر خو دوور که و ته وه. بیتنه وهی که سمان بزانیست هه ر نه و ئیواره یه
 بهر ېکه وت له سهر یه ک میزی قاوه خانه یه ک داده نیشین و ئیتر زور رۆزی
 تمه نمان تیکه ل به یه کتر ده بیت، دواي نه وهی ماریا له قاوه خانه که،
 له بهر نه بوونی شوین، داوای یارمه تیم لیده کات تا بو خواردنه وهی
 قاوه که ی، له سهر نه و کورسیه چوله ی بهرانبهرم دابنیشیت. بیتنه وهی
 بزانیست من هه ر نه و که سه ی ناو دووکانی کتیبفرۆشیه که م، تا سهر
 هه لده برم و سه یری ده که م.

من نه و رۆژه کتیبیکي سه یر و ئافره تیکي سه یر و نه یني ئامېز
 هاتنه ژيانمه وه، دواي نه وهی بریارمدا کتیبی «چهتهکانی خه یال»
 بکرم و چوومه لای کوره گه نجه که پاره که یمدا و نه ویش وه ک پیشه ی
 هندیک کتیبفرۆشی دیکه، ناوی کتیبه که و نووسه ره که ی له لیسنی
 کتیبه فرۆشراوه کاندانوسی و پاره که ی لیوه رگرتم. پاشان بزه یه کی بو
 کردم و وتی: بارانه که خوښی کردۆته وه. منیش بو دلنیایي سه یر ېکي
 دهره وه م کرد و تنه ها بزه یه کم بو کرد. رۆژانیک دواي نه و رېکه و ته ی
 ماریام تیدا بیني، نه ویش پییوتم، که هه ر نه و رۆژه هه ستي کردېو
 پیاوړیکي سه یر هاتۆته ژيانیه وه. پیاوړیک له جوگرافیا یه کی دوور ده
 هاتوو و وه ک ره شه با له ژيانی نه مدا هه لده کات.

مەریەم سوورە لێگەرا بوو. هەستیدە کرد دڵی خێراتر لێدەدات و هەوای ناو شەمەندەفەرە که دەخنکێنیت. هەر که شەمەندەفەرە کهش وەستا، پێشەوای بۆی گەرنەگ بێت گەیشتۆتە کوێ، بەپەلە دابەزی و لەسەر کورسییەکی چاوەپوانی دانیشت. دەیزانی کاتێک لەو بەشەدا ناوی ماریای خوێندەو، ئاوا دۆخی تێکچوو. بۆی ماریا هەبێت، یاخود خەیاڵیکە و ئەو شەو بە دەمی شیرکۆدا هات؟ ئەوێ ئەم پۆمانە دەگیرێتەو، شیرکۆیە یا کەسیکیتر؟ لەوکاتەدا حەزی دەکرد بگەرێتەو و نەچیت بۆ مامی پووناک. کە بیری لە تەنیاپی مامە کە کردەو، پەشیمان بوو. بەلام بیرۆکەیکەتری بۆ هات و هەر که شەمەندەفەرێکیتر هات، بەنیازی مامی پووناکی هاوڕێی سەرکەوت. ئەگەرچی هەستی بە ماندوێتی دەکرد.

یەکەم شت دواي دەرگا کردەو، پووناکی بینی و دواي سلاوکردن و باوەش بەیە کداکردن، دەنگی شەوبۆ و هەلالە لە ژووری دانیشتنە کەو هات، کە یەکیکیان وتی: بەرەڵا ئەو بۆ وا دەرەنگ گەیشتیت؟ مەریەم زانی ئەو دەنگی هەلالە و هەستیکرد ئەم گالته کردنە لەم ماندوێتییهیدا، سەرەتایەکی باش نییە. هەربۆیە هەولیدا خۆی لە گالته کانیان لابەدات، چونکە ئەمە یەکەمجاری نەبوو لەگەڵیاندا کۆبێتەو و دەیزانی کاتێک پێکەو دەبن، ئەوێ هەیه و نییە دەیلێن. لەگەڵ ئەو شەدا زۆر بەگەرمی باوەشی بە شەوبۆ و هەلالەدا کرد، کە سالانیکی زۆرە دەیانناسیت. بەتایبەت هەلالە، کە سەرەتا هەردووکیان لە شارێکی باکووری سوید دەژیان و ئەویش دواي جیاپوونەوێ لە میژدە کە، گواستییهو بۆ سترکھۆلم و لەوکاتەشەو پەپووەندییان بەردەوام. پووناک بە پێکەنینەو وتی: نێستا تۆ لەنیوان سن پێوژندايت، کە هەر بە بۆنی پیاو مەست دەبن. هەلالە هەلیدایە و وتی: مەگەر خۆت، ئەگینا من هەفتە

پیشوو به‌شی شەش مانگ خۆم له پیاو تیرکردوه . پووناک گه‌راپه‌ره و به‌سه‌رسامییه‌وه وتی: ئه‌ی بۆ باست نه‌کردوه؟ بابه‌ تۆش خوا پێداوێت. شە‌وبۆش وتی: هه‌فته‌ی پیشوو به‌ پارانه‌وه‌وه هات تا شیلە‌ی بۆ بکەم. هه‌لآله به‌ قاقاوه وتی ئه‌ری ئه‌و شیلە‌یه چی بوو، تووکی هه‌رد پشیتیشی ده‌رده‌هێنا. کابرا نا‌هه‌قی نه‌بوو ده‌یویست بیخوات. هه‌لال ده‌یزانی به‌و قسانه‌، پووناک ده‌جولێت و که‌یفی ساز ده‌بی‌ت.

مریەم بێ‌ده‌نگ گوێی لی گرت‌بوون و هه‌ولیده‌دا بێ‌تاقه‌تی پێوه‌ دیار نه‌بی‌ت. به‌لام که‌ پووناک سه‌یری کرد و وتی: ئه‌ها داده‌م تیره‌ هیچ نا‌لی‌ت. مریەم فرسه‌تی هێنا و به‌و درۆیه‌ی چاوه‌پێی نامه‌یه‌کی گرنگه‌، داوا‌ی کۆمپیوته‌ره‌که‌ی لێ‌کرد و چووه‌ ژووری ئه‌ودیه‌و. خێرا چوو سه‌یری لاپه‌ره‌که‌ی شیرکو بکات له‌ فه‌یسبوک و بزانی‌ت شوێن پێی ماریا نادۆزیت‌وه. به‌لام بۆ ماوه‌یه‌ک ده‌ستی به‌ کۆمپیوته‌ره‌که‌وه وشک بوو، کاتی‌ک بین‌ی لاپه‌ره‌که‌ی شیرکو داخراوه‌.

ماوه‌یه‌کی زۆری پێچوو، تا پووناک هاواری کرد و وتی: مریەم وه‌ره ئه‌م مایۆیا‌نە‌م تازه‌ کړیوه، بزانه‌ جوانن. که‌ گه‌راپه‌وه ئه‌ودیه‌و، شه‌ویو وتی: ئه‌م مایۆیه‌ک تالیا‌نه‌ له‌ ته‌له‌ ده‌چن، خو ئه‌گه‌ر به‌مانه‌ پو نه‌که‌یت، ئه‌وا ده‌ست له‌ خۆت بشۆ و بجۆ بۆ خا‌نه‌ی پیران. پووناکی‌ش به‌رپه‌رچی دایه‌وه و وتی: حه‌دت چیه‌ ئیستاش ئه‌وه‌ی من له‌وه‌ی تۆ ته‌پتره‌. ئه‌گه‌ر راست ده‌که‌یت پۆژیک وه‌ره ده‌چین بۆ مه‌له‌، بزانه‌ له‌ دوان که‌متر پاو ده‌کەم. له‌گه‌لیدا هه‌ستا و عه‌زییه‌که‌ی توند نووساند به‌ له‌شیه‌وه و چە‌ند جارێک سم‌تی بادا.

مریەم تا نه‌وکاته‌ له‌و پرسیا‌ره‌ ده‌ترسا، که‌ هه‌لال لێی کرد و وتی: چیه‌ وا بێ‌تاقه‌تی‌ت و هیچ نا‌لی‌ت، خو عاده‌ نی‌ت؟ پووناک و شه‌ویو پێکه‌نین، مریەمیش هه‌رته‌وه‌نده‌ی وت که‌ له‌ دوینی‌وه ژانه‌ سه‌رنکی توندی گه‌زوه‌. پووناک وتی: تۆ قه‌یناکا، گرنگ نه‌وه‌یه شیرکو نه‌بگرێت و

پنی بکریت، ههسته کچی بچین شتیگ ناماده بکین. له گه لیدا دهستی مریه می گرت و به ره و مه تبه خ پویشتن.

مریهم به ده م جنینی خه یار و کامه وه، هه ر خه یالی لای ماریا بوو. ده یویست بواریک بدوزیته وه و زوو بهوات، چونکه ده یزانی نه مانه به سال پیکه وه بن، هه ر له م ئاوازه ده خوینن و دلنیاش بوو دواي نانخوردن، پووناک به وردی بۆ هه لاله ی ده گپیتته وه هه فته ی پابردوو چیکردوه و له گه ل کیدا نووستوه. چونکه نه و ئاره زوویه کی زوری له باسکردن و گوینگرتن بوو له وه ی که سیکیتر له سه ر جیگا ده یكات. هه لاله ش نه وه ی دمرفی و زورجار بۆ خوی شتی پیوه ده نا و به تام و چیتژیکی زوره وه باسی نه وه ی بۆ پووناک ده کرد، که له جیگادا کردوویه تی.

پووناک هه ر له دواي کورزانی میرده که یه وه له پووداویکی ته مومژاویدا له موسکو، سالانیتی زور بوو به ته نیا ده ژیا، دواي نه وه ی دوو منداله که ی توانییان بچه شوقه ی خویان. پووناکیش په یوه ندیسی زور بوو له ناو کورده کاندای و هه ر له گه نجی شاگرد پیستورانته بۆ شوفیری ته کسی و نوکاندار و کوردانی شاره کانیتیش هاتوچویان ده کرد. ته نانه ت جاریک له کوقایی نه وه ده کاندای مریهم بییری له وه کرده وه دایکی به قاچاخ بهینیت، پووناک خه لکی بۆ په یدا کرد له تورکیا وه تا ستوکه ولمی بهینن. به لام دایکی نه ی توانی بگاته تورکیا و له سنووری تورکیا له سه ر هیستر که ونبووه خواره وه و قاچی شکابوو. به لام هه لاله دوو جار جیا بیووه و وهک خوی باسی ده کرد، دوو قوڵهر مهربی بوون، که ده یانوویست به موجه که ی نه م، خانوو له کوردستان بکین، یا خزم و که سی خویانی پیده بکین. هه لاله زهاتر هه زی له کاری ناو پیکهراوه کانی ژنان و کوبونه وه و خوپهشانداله کان بوو. نه و هه میخه هه زی له گالته ده کرد و زور زور له لسه کاندای ده پوت؛ به هه ره لم له کوردستان بووینا به له سه ر نه م قسانه به به رد ده پانگوشتن. هه ر بۆش نه گه ره چی وهک نه وان

گالت‌ه‌ی ده‌کرد، به‌لام سه‌ره‌تای نه‌وه‌ده‌کان له پښکای شوو‌کردنه‌وه دیت سوید، به‌لام هر مانگیک ناخایه‌نیت، می‌رده‌ک‌ه‌ی لیجیاده‌بیته‌وه. نه‌میش له‌وکاته‌وه بیر له شوو ناکاته‌وه و ماوه‌ی چند سالیک له‌گل کوږنکی سویدیدا ژیا و ئیستا سه‌گیکی له مال‌ه‌وه به‌ته‌نیا جیه‌یشتوره.

پووناک بتلیک شه‌رابی هی‌نا و وتی: ده‌زانم شه‌وی خواردنه‌وه نیی و له‌وانه‌یه به‌یانی بچن بۆ کار، به‌لام هر پښکیک ده‌خوینه‌وه تا شه‌رمان بشکیت. خوشی په‌رداخه‌کانی بۆ پرکردن. له‌وکاته‌دا ته‌له‌فزیونکی خو‌کوژیک‌ی له‌سوریا نیشاند، که پیش خو‌ته‌قاندنه‌وه‌ی، له‌ناو‌هر لوری‌ه‌ی ناماده‌ کرابوو بۆ ته‌قاندنه‌وه، باسی پویشتن بۆ به‌ه‌شت و گ‌یشتن به‌ خو‌ریه‌کانی نه‌وی ده‌کرد و هه‌په‌شه‌شی له‌ بی‌باوه‌پان ده‌کرد. هه‌ل‌له‌ ناوپی دایه‌وه و وتی: سه‌یری نه‌مه‌ش ناکه‌یت... ئا په‌کیکتان‌هر که‌ناله‌ بگوړیت.

به‌دریژایی دانیشتنه‌که مریه‌م بی‌ده‌نگ بوو. ته‌نانه‌ت نه‌وکاته‌ی باسی جل و پیللو کرپنیشیان کرد، نه‌م هر به‌ ماتیه‌که‌وه سه‌یری ده‌کردن. چاوه‌پښی ده‌رفه‌تیکی ده‌کرد، هه‌ستیت و بگه‌رپته‌وه بۆ مال‌ه‌وه. نه‌گرچی پووناک زوری پی‌وت، به‌لام نه‌و به‌بیانویی نه‌وه‌ی کاری گرنکی هه‌ب و هه‌رده‌بی‌ت بگه‌رپته‌وه، خواحافیزی لی‌کردن.

تا نه‌وکاته‌ی مریه‌م گه‌یشته‌ ویتگی شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که، هه‌ستی به‌دل تنگی ده‌کرد. به‌لام په‌یوه‌ندی به‌هاتنه‌که‌یه‌وه نه‌بوو، چونکه دانیشتن و کو‌بوونه‌وه‌کانی مالی پووناک هه‌روابوون. نه‌و به‌دریژایی دانیشتنه‌که، هه‌ر خه‌یالی لای شیرکو بوو. له‌شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که‌دا بۆ جاری دوهم هه‌مان به‌شی ده‌ست‌نوسه‌ک‌ه‌ی، به‌وردی خو‌ینده‌وه، وه‌ک نه‌وه‌ی به‌دوای ماریانا بگه‌ریت

گالتی ده‌کرد، به‌لام سه‌ره‌تای نه‌وه‌ده‌کان له پێگای شوو‌کردنه‌وه دیته سوید، به‌لام هه‌ر مانگی‌ک ناخایه‌نیت، می‌رده‌که‌ی لیجیاده‌بیته‌وه. نه‌میش له‌وکاته‌وه بیر له شوو‌ناکاته‌وه و ماوه‌ی چهند سالی‌ک له‌گه‌ل کوژیک‌کی سویدیدا ژیا و ئیستا سه‌گیکی له ماله‌وه به‌ته‌نیا جیه‌یشتروه.

پووناک بتلیک شه‌رابی هینا و وتی: ده‌زانم شه‌وی خواردنه‌وه نییه و له‌وانه‌یه به‌یانی بچن بۆ کار، به‌لام هه‌ر پێکی‌ک ده‌خۆینه‌وه تا شه‌رمان بشکیت. خۆشی په‌رداخه‌کانی بۆ پرکردن. له‌وکاته‌دا ته‌له‌فزیۆنه‌ک خۆکوژیک‌کی له‌ سووریا نیشاند، که پیش خۆته‌قاندنه‌وه‌ی، له‌ناو نه‌و لۆرییه‌ی ئاماده‌ کرابوو بۆ ته‌قاندنه‌وه، باسی پۆیشتن بۆ به‌هه‌شت و گه‌یشتن به‌ خۆرییه‌کانی ئه‌وی ده‌کرد و هه‌ره‌شه‌شی له‌ بیباوه‌پان ده‌کرد. هه‌لآ له‌ ئاوپی دایه‌وه و وتی: سه‌یری ئه‌مه‌ش ناکه‌یت... ئا یه‌کیکتان نه‌و که‌ناله‌ بگوریت.

به‌دریژی دانیشتنه‌که‌ مریه‌م بیده‌نگ بوو. ته‌نانه‌ت ئه‌وکاته‌ی باسی جل و پیللو کرپنیشیان کرد، ئه‌م هه‌ر به‌ ماتیه‌که‌وه سه‌یری ده‌کردن. چاوه‌پێی ده‌رفه‌تیکی ده‌کرد، هه‌ستیت و بگه‌رپته‌وه بۆ ماله‌وه. ئه‌گه‌رچی پووناک زۆری پیت، به‌لام نه‌و به‌بیانویی ئه‌وه‌ی کاری گرگی هه‌یه و هه‌رده‌بیته‌ بگه‌رپته‌وه، خواحافیزی لیکردن.

تا ئه‌وکاته‌ی مریه‌م گه‌یشته‌ ویتگی شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که، هه‌ستی به‌ دل ته‌نگی ده‌کرد. به‌لام په‌یوه‌ندی به‌ هاتنه‌که‌یه‌وه نه‌بوو، چونکه‌ دانیشتن و کۆبوونه‌وه‌کانی مالی پووناک هه‌روابوون. نه‌و به‌دریژی دانیشتنه‌که، هه‌ر خه‌یالی لای شیرکو بوو. له‌ شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که‌دا بۆ جاری دووه‌م هه‌مان به‌شی ده‌ستنووسه‌که‌ی، به‌وردی خوینده‌وه، وه‌ک ئه‌وه‌ی به‌دوای ماریادا بگه‌ریت

شەوی ۱۳ ی سیپتەمبەر

کاتیک مریەم گەیشتە مائەو، ھەولیدا خۆی سەرقالبکات، ماوہیەک بەرانبەر تەلەفیزیۆنەکە دانیشت و بەدەم گۆپینی کەنالەکانەو، تەلەفوونی بۆ دوو ھاورپی کرد و دەیویست تا بۆی دەکریت درێژە بە قسەکردن بدات. درەنگانیکیش پووناک تەلەفوونی بۆ کرد و پرسسیاری بێتاقەتی ئەمەوی لیکرد. بەلام مریەم بە پاساوی نەخۆشی، خۆی لە پرسسارەکە ی دزییەو و نەیویست هیچ لەبارە ی پەیوەندی خۆی و شیرکۆو بەس بەکات، چونکە دەیزانی پووناک وەک ھەمیشە قسەکانی دەباتەو سەر سیکس و ئەمیش بەتایبەت دوا ی ئەو ی ئیوارە زەنگی بۆ تەلەفونەکە ی شیرکۆ لێدا و داخرا بوو، هیچ تاقەتی ئەو باسانە ی نەبوو.

ئیوارە بەکەم شت دوا ی دانانی جانتاکە ی، ھیشتا پێلاوہکانی دانەکە ندبوو، تەلەفونەکە ی دەرھینا و زەنگی بۆ ژمارەکە ی شیرکۆ لێدا. بەلام ھەرزوو زانی ژمارەکە داخراو. بەرەو تەوالیتەکە چوو، چونکە ھەستی کرد دەیەوئیت پرشیپتەو. ماوہیەک لەبەردەم دەسشۆرییەکە دا مایەو و بەخۆی وت: بەپاست من بۆ وادەکەم؟ دوا ی ئەو ھەموو شکست و ناخۆشییە ی ژیانم و سەردانی کردنی پزیشکی دەرەوون، من خۆم پامینا ھەرگیز نەگەریمەو سەر پابردووم و خۆمیان پێتازارنەدەم. من کە ھیچم لەدەست نەیت و شیرکۆش خۆی شارەدبیتەو، ئیدی بۆ خۆم نازار بەدەم. بەلام ھەر ئەوکاتە بەخۆشی وت: بۆ ئیمە ی پۆژھەلاتی، پابردوو

قەۋىمىيەت كىمى سەلىپى گەۋرەبەۋە ۋە سەلىپى كىمى

لەم بەشەدا دەمويست باسى ھەندىك نەيتى زىپاسى ماريما بىكم. چۈن لە خىزانىكدا بەتەنيا و بىتەۋەى ھىج خوشك و براپەكى ھەمىت. گەۋرەبەۋە و كىتب خويىندەۋە دەمىتە پەناگاپەك بۇى. نا سەرتىنچام سنوورى نىۋان واقىع و كىتبى لەلا تىكەل دەمىت. ھەرۋەھا دەمويست باسى ھەستى قوۋلى ئەۋ، بە تەنپاسى و ئەۋ رەشپىنپە بىكم. لە پەنت ھەۋلى خۇكوشتىنپەۋە ۋەستاۋە. بەلام ھەۋلىدەم خۇم لەۋ پەستە بىزمەۋە و لەجياتى ئەۋ، باسى ئەۋ رۇۋە بىكم. كە لە قاۋمخەكە پىكەۋە دانىشتىن. چۈنكە لاي من كاتىك ئالفرەتەك رەشپەنپە سەپرى دۈنپا دەكەت، ھەستەكەم جىھان ھاۋسەنگى تىكچوۋە ماريما پەكەك دەمىت لەۋ كەسانەى سنوورى نىۋان واقىع و كىتبىان لا تىكەل بىۋە و لىدى نازانپە ئەۋ لىرەدا دەزى، پاخود لەۋىچ لەناۋ كىتەپە كەتە. ئەمەش بەدەختىپەكى گەۋرەبە.

کاتېک من ماريام لهو رږژه باراناوييهی سهره تاي پاييزدا ناسی،
ماوه يه کی کهم بوو له ئەزمونیکی سهرنه کهوتووانهی خوکوشتن
هاتبووه دهره وه، (وهک دواتر زانیم) و هیشتا کاریگه ریه کانی له سر
مابوو، ژاکاوی و رهنگی زهره و ئەو ماندویی و نیگه رانییه زورهی له
جولهی دهست و لیویدا دهینرا، به په له جگه ره کیشانی و جولانی چاوی
به ملاولادا، راسته وخو لهو رږحه پر له نیگه رانییه وه سهرچاوهی
دهگرت، که به چه شنی پایزیکی درهنگ وهختی ده کرد. ئەو رږژهی
له قاوه خانه که یه کترمان بینیه وه و زانی ریکه وتی هه مان پیاوی
ناو کتیبفرۆشییه کهی کردۆته وه، به خو شحالییه وه دانیشیت و ئەوه بووه
سهره تاي یه کترناسینمان.

ئەو رږژه به هوی بارانه که وه، قاوه خانه که قهره بالغ بوو. توانیبوو
له گۆشه یه کدا و پروو به پرووی جامخانه که و پروو و دهره وه جیگایه ک بو
دانیشتن پهیدا بکه م. دواي ماوه يه ک له دانیشتن، له گهل ماریا که وتمه
قسه کردن و زیاتر له باره ی کتیبه وه دواين و جار هه بوو وای ریکده که وت
هه ردوو کمان وهک یه ک سهرسامیمان بو کتیبیک هه بییت، ئەمهش نهوی
زیاتر خو شحال ده کرد و وای لیده کرد به خو شی و په له یه وه له باره ی
کتیبه که وه بدوویت و باسی بکات. قاقا لیبدات و له گهلیدا دهسته کانی
به یه کدا بکیشیت و خو ی به پشتدا بخات. له وکاتانه دا هه ستمده کرد
من له بهردهم مندالیکدام، که نایه ویت گه وره بییت. وهک ئەوهی هه موو
ساده یه ک، به شیک زور له مندالیتی له خویدا هه لبریت. یاخود پتده جوو
کتیبه کان نه هیلن گه وره بییت. ئەو وتی: پیچه وانیهی زور کهس، که
هه زده کهن خو یان له که سایه تی ناو ئەو کتیبانه دا بدۆزنه وه و وای
ده زانن نوو سهره که خه ون و خه یال یاخود ژیا نی ئەمانی نوو سیوه ته وه و
به رجه سته ی کردوو، من له گهل هه ر کتیبیکدا، هه ستمده کهم به شیک

من لەجیهاتی ناو کتیبە کەدا جێدەمیشت و بۆ ھەتا ھەتایە لەویدا دەژی. دەرانی تا ئیستاش بەشێکی من لە ژووری سۆزانییەکانی دیستۆفسکی و لای ھێرمان ھیسە و چوزانم زۆر بتردایە. ھەربۆیە من ئەوکاتە دەزانم چێژی کتیبێکم کردووە، کە بەشێک لە من، لەوێ بەجێمیشت. لەم رۆژانەدا رۆمانیکی پاسکال کینیاری فەرەنسیم خۆتەدووە بەناوی (ھەموو سێتەکانی جیھان) ەو، کە رووداوێکی لە ۱۶۵۰ دا روودەدەن و لەبارەی دو سالت کۆلومبێ میوزیسیان و ژەنیارەوێ. ئەو رۆمانە کورتە لەبارەی خۆشەویستیەکی سەیرەوێ و وا ھەستدەکەم تا ئیستاش من لەوێ بم و گوێ لە پارچە میوزیکەکانی دو سالت بگرم، کە بۆ تارمایی ژنە مردوو کەیی دەرەشت، کە ھەموو رۆژێک دێت بۆ سەردانی. ھەر لەبەر ئەو خۆشەویستیە بۆ ژنە کەیی ھەیتە و دەیتە میوزیکی بۆ بژمێت، دەستبەرداری پارە و ئالتوونی پادشا دەیت و نایەوێت بێتە ژنیاری کۆشک. بەلاتەو ە ئەم خوەی من، کاریکی شیتانە نییە؟

من پێکەنیم و وتم: من ئەو رۆمانەم نەخۆتەدووە و تەنھا بە فیلم بینوومە، کە وابزانم پاسکال خۆی لەگەڵ ئالان کۆنرۆی دەرھێنەردا سیناریۆی بۆ نووسیوە و فیلمێکی جوانە. دەرانی من لەو باوەرەدام رۆمانەکان ھاوسەنگی جیھان پادەگرن. ئەویش بەسەر سامییە کەو و تی: مەبەستت لە ھاوسەنگی جیھان چییە؟ منیش کەمێک سەرم لێتێک کردووە و درێژەم پێدا: گرتی مرۆڤ ئەوێ بوونەوێکی کامل نییە و رۆمانەکان دەتوانن یارمەتیمان بدەن تا ئەو ناکاملییەمان پڕ بکەینەو و ھاوسەنگی خۆمان و جیھان پابگرین. تۆ بێھێنە پێش چاوت ئەگەر ژبان، رۆمان و ھونەری گێرانەوێ تێدا نەبووایە، چەند نوقسان و سامناک دەبوو؟ من لە منداڵیدا زۆر سەفەرم لەگەڵ سندیبادا دەکرد و بە فەرشە کەیی ئەو، دەچوو مە زۆر جوگرافیا و شوێنی سەیرەو. نەگەرچی ئەوسا نەمدەزانی و سالانیکی زۆری ویست تا لەو تێبگەم،

که سندیلا دیتوانی قهرمبووی خهونی فرین و دمرلزوون له هنری
کښکړنمان بؤ بکاتهوه، بهوپنیهی نیمه یوونهومرلنکی بیلیس
له گه لیدا دستمکرد به پتکمنین. بهلام ماریا وتی: دمشی فرانکشنایر و
فاوست و زوریتیر نوقسلیمان پر بکمنهوه، یاخود بهرجمستی
خهونیکمان بکمن، ئیدی شهرانگیز بیت یا نا. بهلام دمینت زیغمل
له گمل ئهراډیرای هرزه کاری رومته کهی مار کیزدا، که نغکی له پشو
پارمدا به گلی دمدا و سهر باز و دستگیز و کرینکار یهک لمدوی
یهک سهری بؤ ده گرن تا له گه لیدا بنوون و ئهویش زورچار له
ئازار ده گری و دپارچهوه، که ئیدی بهرگه ناگریت، پارسمنگی چ
خهونیکمان بؤ دمداوه؟ خهونی له شفرؤشی؟ وای وت و بیتوهی
چاوه روانی وهلام بکلت، بهدمم بزهوه همستا و بهرمو دمروه رؤیشت
نه گهرچی من ویستم دریزه ی پی بدمم و بؤی پروونیکمهوه، مبهسته
له پرکردنهوهی ناکملی و نوقسلای، تنها بهرجمسته کردنی خهون و
خه یاله کانمان نییه، بهلکوو هونری گیزانهوه کومه کمان دهکات نازلین و
مرؤف قولتر و فره ملاتر بیینین. بهلام لیگه رام بؤ کاتیکتیر لهو
باره یهوه له گه لیدا بدوینم.

ماریا بؤ جگهره کیشان دچووه دمروه و لمبردمم قاوه خانه کما به
نثارامی و سهر کردنی رېوارانهوه، زوو زوو نفهسی له جگهره کهی دمدا
بهلام نمجاره، ناوری دایهوه و به بزه یه کهوه، که زیاتر غمیلری
تیدلبوو، سهریکردم. کاتیک هاتهوه زوورهوه، به شپزه یهوه پرسیلری
نهوهی لیکردم ئهمرؤ له کتیبفرؤشییه که چ کتیبیکم کریوه؟ منیش
بهیمنی پیموت دمرانی من مبهستم نهوه نمبوو، که هونری
گیزانهوه تنها توانای بهرجمسته کردنی خهون و خولیا کلملی هه به،
بهلکوو دمویست بلیم نهوهی مرؤفی دروستکرد، گیزانهوه بوو. میژووی
مرؤفیش لهو سانهوه دستپنده کات، که توانی بهسرها تیک بگیزتهوه و

ئىدى لە جىھانى ئازەلان دابرا. ھەستەمكرد پىئويست ناكات زياتر لەو بارەيەو بەدویم، بەتایبەت كە ماریام وا بینى خەيالى لە شوینىكىتر بىت. ھەربۆیە دەستەم برد و كىتیبەكەم بۆ درىژکرد، لەگەلیدا نازانم بۆ وتم: لەو دەچىت كىتیبىكى سەیر بىت. بەتایبەت ناویشانەكەى زۆر سەرنجراكىشە «چەتەكانى خەيال - رېبەرى كىتېنووسە نەناسراوەكان». لەگەلیدا درىژەم پىدا و وتم: ئەگەر ئارەزوو دەكەیت، ئەوا دەتوانىت بىخوینىتەو، چوونكە دلىام ئەگەر تۆ چىژى لىبىنىت، ئەوا بەلای منىشەو كىتیبىكى سەرنجراكىش دەبىت. لەگەل وتنى ئەم رستەيەدا بەشىمان بوومەو، بەوہى لە موحامەلەيەكى ھەرزەكارانەى دەكرد. بەلام من زياتر مەبەستەم لەو بوو، پىی بلىم زەوقى خویندەنەومان لە يەكەو نزیكن. بەلام زۆرجار جىاوازی ھەيە لەنىوان ئەوہى دەيلین، لەگەل ئەوہى مەبەستمانە بىلین. ھەربۆیە بەناچارى درىژەم پىدا و وتم: تۆ دەزانىت ئارەزووى ئىمە بۆ كىتیبەكان، لەيەكەو نزیكن. ئەویش بەدەم سەیرکردنى كىتیبەكە و ھەلدانەوہى لاپەرەكانىيەوہ وتى: نا، كىتیبەكە زۆر گەورە نيە و ھەزدەكەم رۆژىك بەيەكەو بىخوینىنەو... لەوانەيە ئەوہش ئەزمونىكى خوش بىت، رۆژىك دوو كەس لە كەنار دەريا، ياخود لەناو باخچەيەكدا بەيەكەو كىتیبىك بخویننەو. لەگەلیدا سەرى ھەلبىرى و بە ھىمنىيەو پرسى: تۆ دەلینى چى؟ ئەگەرچى ئەو پىشنىازە لەناكاو و سەیر بوو، بەلام بى دوودلى رازىبووم.

دواى ئەو رىككەوتىن رۆژى شەممە، ئەگەر ئاووھەوا خوش بوو، ئەوا لە كەنار دەريا كىتیبەكە بخوینىنەو.

دەريا بەخۆى و ھىمنىيە كەيەو، ياخود شەپۆلە سەرشىتەكانىيەو، زۆر بە بىابان دەكات و ھەردوو كىشىان بە كىتیبىكى گەورە دەكن.

دهشې ئېمېش نېټېنى ئېو ههستې ناكۆتاييه بېټ، كه له پشټيانهوه
وهستاوه. كاتېك له مبارهيهوه له گهل ماريه قسم كرد و پېمووت: بلې
ئېم ههستې ناكۆتابوونه، هوكارى ئېو نه بېټ كه زوربهى پېغمبهرهكان
يا خه لكى بيا بېوون، يا خود بېو ماوهيهك بيا بېان نشين بوون. ماريه
وهك ئېوهى پېشتر بېرى له شتېكى وا نه كړد بېټهوه، به سهرساميهوه
سهرى كردم و شانېكى هه لته كاند. منيش هه ر بېو خوښى درېژم
پېدا و وتم: له كؤندا كه ناره كانى ده راي سې، فهيله سوفى بهرهم
دههينا، به لام بيا بېان پېغمبهرهكان. ماريه پېكهنى و به گالتهوه وتى: ئېم
ولاته پر بهر و دارستانهى ئېمېش، كلاو و دهستكېشى بهرهم هېناوه.
به دواى قسه كهيدا، ههردوو كمان دامانه قاقاي پېكه نېن.

ئېو رېژه ماريه له كه نار ده راي، گه شتر و نارامتر ده ينواند. كاتېكېش
ئېو كه شتېه گه ورانهى بهر و ولاتانى فينلاند، تالېنك و زور شوېن و
دوور گه يترى دونيا به بهر ده مماندا تېده بهرېن و له سهر بانه كانيانهوه
گه شتېار و موسافيره كانيانمان زور بچووك ده بېنى و ده مان بېنېن خويان داوه
به سهر ئاسنى قهراغى كه شتېه كهدا و له ناو ده رايوه سهرى دېمېنى
كه نار دمريه كه ن و وېتهى ده گرن. ماريه تا تېه رېوونى ئېو كه شتېه
زبه لاحانه، لېيان رادېما. كاتېكېش له سهر خو و نارام ده رېشت تا له
قهراغى ناوه كه كه مېك به ته نيا پياسه بكات، من سهرى به له م و ده راي
نارامه كه و نهوم ده كرد، كه با يارى به قز و جلې ته كه كهى ده كرد.
نه وېش به قهراغ ناوه كهدا ده رېشت و لېده گه را شه پوله كان خويان بدن
به قاچېدا، يا خود له سهر بهر ده لووسه كان ده وېستا و سهرى نه و بهرى
كه ناره كهى ده كرد. پېده چوو خوښى سهر سام بېټ به و ناراميهى ئېو
رېژه تېدا دمزيه. لاي من له نيوان نارامى و ههست كردن به جوانى،
به يومنديه كى شاره هيه و هه موو بهر كه و تنېكم له گهل جوانى،
به جورتك روو به روو بوونه و مېه له گهل نارامېدا. دهشې ئېمېش نېټېنى

چێژوهرنەگرتنی من بێت لە میوزیکی دەنگ بەرز و پڕ ھەراو زەنا،
یاخود ئەو تابلۆیانەی رەنگەکانیان زۆر خێرا و توند تیکەلی یەکتەر
دەبن... چونکە ھەستدەکەم ئەوانە ئارامیم پێناوە خشن.

دوای کورتە پیاسە یەک، ماریا گەرایەووە لام و منیش ھیشتا ھەر
لەسەر ئەو بەتانییە خۆلەمیشییە راکشابوو، کە ماریا لەگەڵ خۆیدا
ھێنابوو. جگەرە یەکێکی داگیرساند و بە دەم تێکردنی دوو کوپ قاووە،
لەسەر لا پروو و من خۆی درێژکرد و وتی: دەتوانین دەست بە
خوێندنەوێ کتیبە کە بەکەین، بە یەکەمجاریش لە تۆو دەست
پێکەین.

ئەگەرچی پێموت: لەوانە یە ھەلە و بە جوانی گۆنەکردنی پیتە
بزوتنەکانی ئەم زمانە قورس و سەیرە، چێژی گۆیگرتنت بکوژیت.
بەلام ئەو وتی: دەتوانیت لەسەر خۆ بیخوێنتیتەووە و من دەمەوێت چێژ
لە دەنگت ببینم. ئەو بوو من لەناو دەنگی بەرکەوتنی شەپۆلی دەریا
بە کەنارە کە و زیکە زیکە بەلندەکانی دەورمان، دەستم بە خوێندنەوێ
کتیبە کە کرد.

جار جار ماریا قژی لادەدا، باری پالکەوتن، یاخود دانیشتنە کە ی
دەگۆڕی و لە پشت چاویلکە رەشە گەورە کە یەووە دوور دەپروانی و
بە ئارامییەووە گۆیی لە من دەگرت. منیش ھەندیکجار لە وەستان و
پشووە کورتەکانمدا، سەیری ئەو تاتۆیەم دەکرد، کە لە دەفە ی شانیدا
نەخشێنرابوو. تاتۆکە شەش ئەستێرە ی قەبارە جیاواز بوو، کە قەبارە ی
ھیچیان ھێندە ی ئەوانی دیکە نە دەبوو. لە پێزبوونە ناریکە کەشیانەووە و
بە دەردە کەوتن ھەلڕابن یاخود کەوتبە خوارووە.

ئەو رۆژە تا ئێوارە یەکی درەنگ، کە خۆر کەمێک تینی تێدا
دەمێنیت و وادە کات ھیشتا شەو کە رەنگیان شینیکی تەلخ بێت، بە
نۆرە ئەو رۆمانە بچوو کە مان خوێندەووە و جار جاریش کەمێک پشوومان

دهدا، ياخود له دواى ته واوېوونى به شيك، ماري چاوى دهنوقاند و له
فكره وه ده چوو، ياخود كه مينك پياسه ده كرد و به بيندنگى ده گمراهه وه
له شويتكى كتيبه كده، ماري وتى: دمزانى هر گيز له وياوه رده نه بووم
شم رومانه نه وه منده سه يريت، چمنديش بير له ناوى (رولف فالك) ي
نووسه ره كه ده كه موه، نايه ته يلام پيشتر بينيبيتيم ياخود ريكه ونيم
كرد بيت. له ووش سه يرتر نه وه يه نيمه ده له كه ناره ده كوكردم وه. دواتر
له گه لمدا دمستى به كوكردنه وه شته كان كرد. منيش نه مده زانى نه
قسه يه، سه ره تايه ك دميت بونه وه دواتر من و ماري پرسيا له زيانى
يه كتر بكه ين و وه ك كتيك خومان بؤ يه كتر بكه ينه وه.

له ناو كزه ده نه و نيواره يه ده و به دم قسه كردنه وه، بريارماندا ماوه يه ك
به ناو دارستانه كده برؤين تا ده گينه ويستگى شمه منده فوره كه. له ويدا
زانيم ماري منداليه كى پر له ته نايى به سه ر بردووه، به وپنيه ده هج
برا و خوشكيكى نه بووه و شم له ته منى پنج ساليده دميت، كاتيك
دايكى به جيان دميت و تا نيتاش هج هه واليكى نازانيت، جگه
له وه ده وختى خوى پيانوتووه له شاريكى بچووكى به رازيل ده زى. ماري
هر له منداليه وه زور هوگرى باوكى بووه و وه خوى باسى كرد،
له و كچانه بووه بى نارمانه چاودروانى گه رانه وه باوكيان ده كمن.
به لام پيش دوو سال له موه بهر باوكى به شيوه يه كى ته مومزاوى دمريت
كه ليمپرسى مبهستى له ته مومزاوى چيه؟ نه و وتى: مردنه كه ده
وه ك كاريكى خوكوژى سه پر كرا، به وه ده رؤيك ده جيت بؤ راو و نيدى
كه هينا يانه وه، فېشه كيك له سه ر دلى دراوو. نه گه رچى پيشتر هج
نامازه يه ك نه بوو بونه وه ده رؤيك خوى بكوزيت، نه نامت نه شيه پيتووه
بزاتم شيرپه نجه ده هيه و من له رېگاي پاداشتى رؤانه كه به وه رانيم.

ئەگەرچى كات درەنگ بوو، بەلام مەريەم خەۋى زىبابوو. دواى ئەۋەى دەستىنوسەكەى لە تەنەشتىيەۋە دانا، ماۋەيەك لە جىگاگەيدا تەپاۋىلى كىرد و بىرى لەۋە دەكرەۋە، چۆن شىركۆ ئاۋا بەئاسانى پۆيشت و خۆى ون كىرد؟ بلىنى پىشتىر بىريارى جىابوونەۋەى نەدەيىت؟ دەكرىت كەسىك بىتەۋەى يەك وشە بلىت، ئەۋ چەند سالە فەرامۆش بىكات و بىروات؟ مەريەم لە بىركردنەۋەكانىدا ھەستى بە بوۋنى جۆرىك لە پەشىمانى دەكرىد. بەلام ۋەك نۆرجارىتر بە خۆى وتىوو، ئەم رقى لە شىركۆ نىيە و دەكرىت، لە خالىكدا ناكۆك بن، بەلام ئەى ئەۋ ھەموو شەۋ و پۆۋەى بەيەكەۋە بىردويانەتە سەر؟ دەشى شىركۆ نىيازى ھەبوۋىت لەگەل كەسىكىتردا بىزى، بەلام باۋەپىشى نەدەكرىد ئاۋا بىدەنگ بىروات و ھىچ دەنگى نەمىنىت. ئەۋ تەنھا شتىك بەلايەۋە گىرەك بوۋىت، ئەم دەستىنوسە بوو، كەچى نەك نەگەپاۋەتەۋە تا بىيات، بەلكو ھەر لىشى نەپىسىۋەتەۋە.

پۆرىك ھەلەلە باسى ئەۋەى بۆ كىرد، كە لە دايكىيەۋە تەمى بوۋە خەفەت بۆ ھىچ پىاۋىك نەخوات. چۈنكە باۋكى لەسەرۋو ئەۋەى ژنى بەسەرەيتىنا، بۆ ئافىرەتەش ھاتۇچۆى بەغداى دەكرىد. دايكىشى دەبوو لەناۋ كۆشىك مىندال و خەفەتدا داپىزىت. ھەلەلە دەپوت ئەۋان چۆن دەتوانن بەپىى مىزاجىيان ئافىرەتەكان بگۆپن، ئەمىش بەپىى ئارەزۋەكانى دەيانگۆپىت. ئەگەر پىاۋ حساب بۆ ھەست و سۆزم نەكات، مىن بۆ بىريان لىكەمەۋە. جىاۋازى ئىمە و ئەۋان ئەۋەيە كە ئەۋان بەپىۋە مىزدەكەن و ئىمەش بە دانىشتانەۋە. مەريەم دەيزانى ھەلەلە ناھەقى نەبوو، بەۋەى رىكەۋتەكانى ژيانى وابوون، لەش و لارە سىكسىيەكەى سەرنجى نۆر پىاۋى پادەكىشا، بەلام ھەموۋيان تەنھا لەشىيان دەبىنى. ۋەك خۆى دەپوت كەس بىرىنەكانى ناوم نابىنىت. ھەموو ھەر ئەۋەيان لىت دەۋىت، كە خۆيان دەيانەۋىت. ھەريۋە خۆشەۋىستى ھىچ نىيە

جگه له دروېهك زياتر. خوړناواش فيږى كردم بڼو پابردو نه ژيم.
 نهگه رچى مريهم له دڅخى هه لاله تيدهگه يشت، به لام له گهل
 نه و پايه يدا نه بوو، كه هه ميشه خوښه ويستى و پابواردن يا خود كان
 به سه ربړدنى تيكه ل به يهك ده كرد و نه وهى بڼو گرنگ بوو، نه نها
 نه وه بوو ساته كانى خوښ تپه پڼ. خو مريهم ساته كانى خوښ بوون
 له گهل شيركوډا، نهگه رچى وهك هه ر دوو كه سيك كه پيكه وه ده ژين،
 نه مانيش هه نديك كيشه ي بچوك له نيوانياندا هه بوو، به لام هېچ شتيك له
 ژياندا ته نيا نيه، به لكوو هه ر شتيك دژه كه شى له گهلدايه، وهك ژيان و
 مردن. هه ربڼويه خوښه ويستيش به شيك له نازار له خويدا هه لده گريټ.
 وه همى نيمه ي مروف نه وه يه نه نها خوښه ويستى خوى ده بينين.
 نه وشه وه مريهم نه يزانى كه ي خهوى ليكه وتووه. به لام بڼو به يانى
 بېرى مابوو، شه و بېرى له په يوه ندى نيوان خوښه ويستى و پيكه وته كانى
 ژيان كردبوه وه، هه رچون نه و پوژه باراناوييه له نيوان ماريما و... به خوى
 وت له نيوان ماريما و كيډا پوويده وه؟

پیشنیوه پړوی ۱۴ ای سیپته مېهر

مريهم له چوونه دهره وه په له بوو، ده یو یست هندیک پیدایستی خواردن بکړیت و زوو بگه پټه وه مال ه وه. چونکه ماوه ی پشووه کي له ته واویووندا بوو، ده یو یست که میک نه خشه و پلان بؤ کاته کانی دابنیت. به لام کلیله کي بؤ نه دوزرایه وه. جانتا و چه کمه جه و ناو قاپی سهر میزی نانخواردنه که گه را، به لام بی سوود بوو. گه پایه وه و دواي نه وه ی جانتا که ی شانی فریدایه سهر زهوی، چوو له سهر قه نه فیه کي ژووری دانیشن، پالیدایه وه. باشتیرین شتیک بیري لیکرده وه، نه وه بوو واز له چوونه دهره وه بهینیت و بجیت له ژیر دوشی حه مامه که دابنیشیت. نه و ژورجار له کاتی وه رسیدا وای کردوه.

که جله کانی داکه ند، پای گوپی و بانیوکه ی پر کرد له ئاو و له ناویدا پاکشا. چاوی نوقاند و نه یو یست بیر له شیرکو بکاته وه. سهره تا بیري له و چند پوژه پشووه کرده وه که مابووی، دواتر هندیک پووداوی ژيانی به خیرایی هاته وه یاد، نه و کوپه گه نجه ی هه موو پوژیک له ریگای قوتاخانه له سابونکه رانه وه دواي ده که وت تا ده گه یشته نزیک دوا ناوه ندی سلیمانی له گه په کی سهرکاریز، نه و جار ه ش ناراسی پوردای ویرای له دالانه کي حه وشه به خیرایی ماچی بکات، له ناکاو شه و بوی هاوړپی نه و سهرده مه ی بیرکه وته وه، که له نیوان خویاندا نامه ی دلدارییان به ناوی کوپانی جوړاوجوره وه بؤ یه کتر دهنووسی و ده یاندا

به يه کتر. جاريکيان زور به و نامه يه پيکه نين، که مريهم به خيالي کورپه ميوه فروشيکه وه بؤ شه و بؤي نووسي و هر شوينيکي له شي به ميوه يه ک چواندبوو. له حقي ئه وه ش شه و بؤ نامه يه کي به ناوي شاگرد ئاسنگه ريکه وه بؤ ده نووسي و تيايدا باسي ئه وه ي بؤ کردبوو که ي بيت ئه لقه پيزي دلي بؤ بکاته وه و دلي به دلييه وه له حيم بکات. مريهم بزه يه کي بؤ کرد و هيواش هيواش خوي نوقمي ئاوه که کرد و ساتيک له بني بانيوکه دا ميه وه. له وکاته دا بيري له شه و بؤ ده کرده وه، که دواي ئه و نامه يه په يوه نديان بچرا، چونکه شه و بؤ له لايه ن براهه يه وه نامه ي ميوه فروشه که ي پي گيرابوو، که له سهر ي ليدانيکي باشي خورادبوو، نيتر نه يانه يشتبوو هاوړپيه تي مريهم بکات، دواي ئه وه ي شه و بؤ زور سويندي بؤ خواردبوون، که مريهم بؤ گالته ئه و نامه يه ي بؤ نووسي وه.

کاتيک سهر ي له ئاوه که دهره يئا، به خوي وت: شه و بؤ له سهر ناوي ئه و کورپه ليداني خوارد که نه بوو، ته نها له سهر ناو ليداني خوارد. ده لاي ناوه کان به راستي که سانيکن و نايانينين. شيرکوش باس له شتيکي وا ناکات؟ له وي دا هزي کرد زو خوي بشوات و بگه پيته وه لاي پومانه که.

هر به سهر ي نيوه تهره وه دانيش و بيته وه ي به خوي بزانييت، دوو فه سلي له ده ست نووسه که خوينده وه.

دروستکردنی میژوو تیڭکەلپوونی سنووری واقعی بە کتێب

ئیمە لە کویدا دەژین؟ ئەو ڕۆژە لە گەڕانەوهماندا، ماریا ئەم پرسیارە سەیرە ی لیکردم، بەلام چاوەڕوانی وەلامی نەکرد و هەر خۆی پێتۆتم دەزانی مەرۆف وا هەستدەکات ئەو ماوه کەمە ی لەژێاندا هەیهەتی، هەمووی لەناو واقعدا دەژی. بەلام زۆرجار پرسیار لەخۆم دەکەم و دەلێم: بلی ئیمە هەموو ژيانمان لەناو واقعدا بیت، یاخود بەشیکی لە دەرەوهی واقعدا دەبەینەسەر؟ مەبەستی ئەو لە (دەرەوهی واقع)، وەك بۆی ڕوونکردمەوه، ئەو ڕووبەرە دروستکراوە بوو، کە مەرۆف لە ڕینگای گێڕانەوه و درۆوه دروستی دەکات و تیشیدا دەژی. بۆ نمونە کاتێک ئیمە بەدرۆ باسی سەفەریک دەکەین بۆ کەسێک، کە نەمانکردوو، ئایا ئیمە بەجۆریک لەناو ئەو ناواقعەدا ناژین؟ ئایا کێ دەلێت ڕووداو و بەسەرھاتەکانی ناو میژووش دروستکراویکی وانین و ئیمە وەك حەقیقەت سەیریان ناکەین؟ هەربۆیە لەم بەشەدا دەمەویت کورتەیکە لەبارە ی ئەو ڕۆمانە بنووسمەوه، من و ماریا لەکەنار دەریادا خۆتێدمانەوه و هەستدەکەم سنووری واقعی و خەیاڵی تیڭکەلکردوو، یاخود دەیهویت میژوویەك دروست بکات. ئەگەرچی دەشی زۆر کەس کورتکردنەوهی کتێب، وەك کاریکی نەکردە و تەنانت خیانەتکردن لە

کتیبه که بینن، به لام نابیت نه و همان له یاد بچیت، که له میژوودا نه و
کتیبه که نین، فه وتاون و نیمه له ریگای نووسینی که ساینر وه،
زانایاریمان له سهریان هیه. نه گهرچی نه و کتیبه فه وتاون، به لام نیمه
ویتایه کمان له سهریان هیه.

رؤمانی «چه ته کانی خه یال - رېښه کتیب نووسه نه ناسراوه کان»، که
من و ماریا له که ناری ده ریا و به یه که وه خویندمانه وه، رؤمانیکی کورت
بوو له باره ی ده سته یه کی نه یتینی سیکه سییه وه، دوا ی نه وه ی نازییه کان
له دووهمین جهنگی خوینتاوی و کاولکاری جیهاندا، ده سته گرن
به سهر به شیکی زوری نه و روپادا، له ستوکوهلم دروست ده بیت و کاریان
نووسینی رؤمانه به دزییه وه.

نهم ده سته نه یتینی، که ههر گیز خو یان ئاشکرا ناکهن و نازانیت
کی بوون، به وه ی ناوی وه همی و نه ناسراو له سهر به رگی کتیبه کان یان
ده نووسن، یا خود جار هه بووه بیته وه ی هیچ ناویک له سهر به رگی
کتیبه که دابنن، چوون به دزییه وه کتیبه که یان له سهر ره فه ی یا خود
له نیوان کتیبه کانی کتیب فرۆشییه که به جیه یشته وه. سهر و سه مه ره یی
کاره که شیان نه وه بووه، که ههر که سیکیان رؤمانیکی نووسیوه،
دوا ی نه وه ی له شیوه و قه باره ی کتیبدا ریکیخستوه و به رگی
بو دروست کردوه، رۆژیک به دزییه وه له گوشه ی ره فه ی سییه می
کتیبه خانه یه کدا به جیه یشته وه. ئیتر وای لیدیت گوشه ی سییه می ره فه ی
ههر کتیبه خانه یه که، ده بیته شوینی نه و کتیبه نه یتینیانه ی به دزییه وه
نووسراون.

ئیدی شهر و مللانیی نه و کتیبه نه یتینیانه ده سته پیده کات و نه و
ده سته یه ش به ته نیا نامیتته وه، به وه ی کتیب نووسیتر په یداده بن و وای
لیدیت نهم خولیا یه، په لباویت بو هه موو بابه ته کانیتری نووسین و نه نها

لەو پۆمانانەدا نەمییەتەو، کە لەوکاتەدا زیاتر بیرۆکەى سیاسى و دژ بە نازییەکان زالە بەسەریاندا، بەلکوو نازییەکانیش گروپی هاووشیوەى ئەو دەستەىە دروستدەکەن و لە پێگایانەو شەرى (کتیبوووسە نەناسراوێکان) دەکەن. تەنانت ئەم شەرى و مەملانییەى نیوان کتیبوووسە نادیار و نەناسراوێکان پەلدەهاوێت بۆ شار و پایتەختەکانىترى دونیا. ئەمەش دەبێتە جیگای مەترسى و وەك لە پۆمانەکەدا و لە یەکیك لە راپۆرتەکانى هەوالگری نازییەکاندا باسکراو، داواى دامەزراندنى دەزگایەکی تایبەت دەکریت، تا بتوانن لە پێگایەو چاودێرى ئەو کتیبانە و نووسەرە نادیارەکانیان بکەن و بۆخۆشیان دەستەىەکی نەینىی هاووشیوەى ئەو نووسەرە دروست بکەن، کە کاریان دژایەتى کردنى بىر و باوهرى ئەو نووسەرە نادیارانە بێت. دیارە نازییەکان دەترسن لەوێ خەیاڵیک هەبێت لە دەرەوێ سنوورى دەسەلاتى ئەواندا بێت. ئیدى شەرىکى نادیدە و نادیار لەنیوان ئەو کتیبوووسانەدا دەستپێدەکات، کە زۆرجار رووبەرۆوى کوشتنى تەمومژاوى دەبنەو.

پۆمانەکە لەو ساتەو دەستپێدەکات، کە شارەوانى سێکۆکھۆلم بریارى رووخاندنى خانوویەکی کۆن دەدات لە یەکیك لە کۆلانە باریکەکانى گەرەکی گەملەستاندا لە ناوجەرگەى شاردا. ئەو خانووە لەکاتى دووهمین جەنگى جیهانىدا، ماوێەك دەستەىەکی نەینىی نازییەکان لەم شارەدا بە دزییەو تیايدا ژیاون و ئەو خانووەشیان وەك بارەگای هەوالگری بەکارهێناو. لەکاتى رووخاندنى خانووەکەدا، سنوویکی پر لەکتیب و بەلگەنامە لە ژوریکى بچووکی نەینیدا دەدۆزیتەو، کە هەر لەداوى چۆلکردنییەو لەلایەن نازییەکانەو تا ئەوکاتە، هیچی لەبارەو نەزانراو. ئیدى لیزنەىەکی چوار کەسى دادەنریت بۆ لیکۆلینەو لەو کتیب و کاغەز و بەلگەنامەى لەناو سندوقەکەدان و یەکیك لەو چوار کەسە، نووسەرىکی بەتەمەنە بەناوى (ئەندەرسۆن) و لەکاتى دووهمین جەنگى

جيهانيدا، هم وهك گهنجيك له ستوكهولم خهريكى رۇژنامه فروشى بووه. رۇمانهكه، هم نووسره پيره دهگيرپتهوه و به وردى و شارهزايهكى زورهوه باسى نهو ماويهى ژيانى دهسته نهيتيهكه و ريزبهنديى كتيبه نهيتيهكان دهكات و كورتهيهك له باره يانهوه دهنووسيت و به وردى بهلگه نامهكان دهپشكنيت. چوونكه (وهك دواتر دهزانيىن) خوى بهكيناك بووه لهو سى كهسهى دهسته نهيتيهكه يان پتكهيتاوه و تنها كهسى دهرابزووى دهسته كهشه، نه كوژراييت.

به لام دواى تيپه رينى نهو هموو ساله و كاتيك خهريكى ليكولينهوه و پشكنينى بهلگه و نووسراوهكانى ناو سندوقه كهيه، نهو نووسره پيره بوى ناشكرا دهبيت، كه دهزگاي ههوالگريى نازيهكان به وردى ههولى چاودتريكردى دهستهى نووسره نهاسراوهكانى داوه و بهدواى كتيبه نهيتيهكانيشياندا گهراوه و ئاگاداريان بووه و نهوهندى توانيوپهتى، كويكردونه تهوه.

هندهرسون نهو بهلگه نامه ههش دهبيت، له بارهى نهو نووسه رانهوه، دهزگا ههوالگريهكه گومانى ليكردوون و بهوردى شوين پتي ههالگرتوون و تهنايهت له راپورتيكدا ناوى دوو كهسيشى بو ناشكرا دهبيت، كه نازيهكان لهو سهردهمهدا گومانيان ليكردوون و كوشتويانن و لهكانى خويدا نهزانراوه كوژراون، بهوپتيهى له رووداوى تهمومزاويدا و بهجوربك كوژراون، وهك مردنى ئاسايى بهدركه وتوون.

رۇمانهكه باسى نهو ميژووه فهرامؤشكراوه دهكات، كه كتيبه نهيتيهكان رووبهرووى نازيهكان دهبنهوه و چهندين رۇمانى سهير و سهرنجراكيشيشيان باسدهكات، كه دهست نازيهكان كهوتوون و لهو سندوقهدا پاريزراون و ماريان زور سهرسام بوو پتيان. ههربوپه ههولدهدم نهگه رتوانيم، له كاتيكتردا باسى چهند دانهيهكيان بكهه. چوونكه هم كتيبهى من و ماريان نهو ئيوارهيه له كهناى دهرپا،

بەناوى (چەتەكانى خەيال) خويتمانه‌وه، خۆى يەكك بوو لەو كتيبه نهينيانه، وهك دواتر زانيمان و به‌دوايدا گه‌راين.

ماريا، دواى ئه‌وه‌ى له‌ پيگا داوه‌تم كرد تا له‌ ماله‌وه نانى ئيواره پيكه‌وه بخوين، بپارييدا بيته‌وه لام و وهك وتى به‌يانى هيچ شتيكى واى نيه بيكات، هه‌ربۆيه‌ چه‌زناكات به‌ته‌نيا بيت. ئه‌و شه‌وه تا دره‌نگانيك له‌سه‌ر قه‌نه‌فه چه‌رم په‌شه‌كه‌ى ژوورى دانىشتن قاچى دريژكرد و به‌دهم قاوه خواردنه‌وه‌وه، له‌باره‌ى رۆمانى چه‌ته‌كانى خه‌يال‌ه‌وه زۆر دوا و منيش سه‌رسامىي خۆم به‌رانبه‌ر ئه‌و رۆمانه نهينيانه ده‌رده‌برى، كه له‌كتيبه‌كه‌دا باسكراوون، به‌تايبه‌ت رۆمانى (پيگايه‌كى تر بۆ مردن).

به‌ ماريام وت: نازانم بۆ هه‌ستده‌كه‌م ئه‌م كتيبه له‌لايه‌ن كه‌سيكه‌وه نووسراييت، له‌ بنه‌چه‌دا خه‌لكى ئه‌م ولاته نه‌بييت و له‌وانه‌يه كه‌سيكى وهك من غه‌ريبه بيت. ئه‌وه‌ى ئه‌م گومانه‌شم لا دروستده‌كات، دوورىي ئه‌و خه‌ون و خه‌يال‌ه‌يه كه له‌ پشت نووسىنى ئه‌م رۆمانه‌وه وه‌ستاوه، به‌ به‌راورد له‌گه‌ل ئه‌و خوليايه‌ى له‌ پشت نووسىن و گيترانه‌وه‌ى رۆمانى سويديه‌وه هه‌يه، كه زياتر گرنگى به‌ گيترانه‌وه‌ى شتى ژيانى رۆژانه ده‌ده‌ن. تۆ هه‌ست به‌و جياوازييه ناكه‌يت؟ ماريام به‌ سه‌رساميه‌وه سه‌يرى كردم و وتى: ده‌زانى من بى‌رم له‌ شتيكى وا نه‌كردبوه‌وه.

له‌گه‌ل سه‌يركردنه‌كه‌يدا هه‌ستم كرد كتيبه‌كه زۆر رۆژيتر كۆمان ده‌كاته‌وه، به‌لام ئه‌وه‌ى ئه‌نديشه‌م نه‌ده‌كرد، ئه‌وه‌بوو خۆمان رۆژيك ببينه يه‌كك له‌ ئه‌ندامانى ئه‌و ده‌سته نهينييه‌ى به‌دزييه‌وه رۆمانيان ده‌نووسى و له‌ په‌فه‌ى سييه‌مى كتيبخانه‌كان به‌جيان ده‌هيشتن، تا چيرۆكى ئه‌و كتيبنووسه ناديارانه ته‌واو نه‌بييت و فه‌رامۆش نه‌كريين.

ئه‌و شه‌وه ماريام هه‌ر له‌سه‌ر ئه‌و قه‌نه‌فه‌يه‌ى ژوورى دانىشتن،

وهك مندال نووست و بهياني زوو بښهوهي من ناگاداريم، رښهري
 نه گهرچي نهو پتي وتبووم هيچ شتيكي واي نيه بيكات و ناشجيت
 بو سهركار. ئيدي نزيكه ي ههفته يهك نه مينييه وه و هيچ هه واليكي شيم
 نه زاني. لهو ماوه يه شدا دوو جار زهنگم بو نهو ژماره ته له فونه ليندا، كه
 نهو پييدا بووم، به لام هه ميشه داخرا بوو. لهو ههفته يه دا حزم كرد
 جاريكتير و به ته نيا، رښهري (چه ته كاني خه يال) بخويتمه وه. نهو بهو
 ئيواره ي رښهري هه يني، كاتيک له كار گه رانه وه، دانيشتم و دهستم به
 خويتمه وه ي رښهري كه كرد.

رۇملى چەتەللىك خەيال رۇملى كىتاپخانىسى ئاسراۋەكان

ئەمىرۇ رۇملىكى سارد و تارىكى مانكى دىسەمبەرە و ستۇكھۆلم
وەك ورجىكى سىپى لە خەونىكى قولدايە. كاتىك بەئاگاھاتمەۋە، وەك
ھەمۇو رۇملىكىتر لە ئەژنۇ و پشتىدا ھەستىم بەئازار كرد. بەھۆى
كەم خەۋىشەۋە، لەشم قورس و بىي خەۋسەلە بووم. ھەربۇيە بەلەش
گرانىيەكەۋە قاۋەم دەمكرد و چووم لە پەنجەرەى موبەقەۋە سەيرى
نەرۋە بىكەم و كەمىك لە شەقامە چۆلەكە رابىتىم. ئەگەرچى من چىژ
لەو دىمەنە كپە نابىنم. بەلام ئەۋە بووبوۋە خوۋ لەلام و نازانم بۇ
ھەمىشە ۋا ھەستەكەم بەيانىيەك كە لە پەنجەرەكەۋە دەروانم، دەبىنم
من لە شارىكىتردام، شارىكى نامۇ و سەير.

ھىشتا سەيرى دەرۋەم دەكرد، كاتىك زەنگى تەلەفونەكە لىيدا و
باش ۋەلامانەۋەم، دىنگىكى ھىمىن وتى. بەرپىز ئەندەرسۇن خۇشخالىم
باشىن و نەبمە مايەى بىزارىتان. من لە شارەۋانى ستۇكھۆلمەۋە
تەلەفونتان بۇ دەكەم تا پىتان رابگەيەنم، بەرپىزتان دەستىشان كراون
بۇ كارىك پەيۋەندى بە ھەندىك بەلگەنامە و كىتپەۋە ھەيە. مىنىش كە
بەپىۋە ۋەستابووم، لەبەر ئازارى قاچىم، دانىشتىم و پرسىم: چ بەلگەنامە و
كىتپىك؟ دىنگەكە بەھەمان ھىمىيەۋە وتى: لەكاتى كارى تىكدان و

نۆزه نکرده وهی یه کیک له خانووه کانی گهره کی گهمله ستاند، سندوفنیکر
پر له بهلگه نامه و کتیب دوزراوه ته وه، که پیده چیت بگه رجه وه بر
سهرده می جهنگی جیهانیی دووه م، واتا نه وکاته ی ئیوه له ههره نسی
گه نجیدا بوون. ههر بویه لیژنه یه کی چوار که سی دانراوه تا کاری
ساغکردنه وه و ریکخستنیاں بو بکه ن و بهر پرتان یه کیکن له و چوار
که سه.

پاش نیوه پو، دوا ی نه وه ی باش خوم پیچایه وه تا سهرما دزه
نه کاته له شمه وه، گوچانه که م هه لگرت و به ره و بینای شاره وانی که ونه
ری. له وئ ئافره تیکی بالابه رز هه مان نه و قسانه ی له ته له فوونه که دا
پیموترابوو، به که میک ورده کارییه وه بو باسکردمه وه. به لام من نیگه رانییه ک
وه ک ته م له سهر دلم نیشتبوو، له پشت چاویلکه که مه وه، چاوم بر پیره
جینگایه کی دوور. چوونکه نه و سندوقه وه ک پیتانوتیم، ده گه رایه وه بو
نه و سهرده مه ی من وه ک گه نجیک بهر پوژ کاری رپوژنامه فروشیم ده کرد و
شه وانیش به خویندنه وه و نووسینه وه سهر قالدیه بووم، نه گه رچی تا
نه وکاته هیچ کتیبیکم بلاونه کردیه وه. من نیگه ران بووم له وه ی نه مه
چ ریکه وتیکه هاتوته بهرده م و له م ته مه نه دا من ده باته وه بو نه و
رپوژگار ه تاریکانه ی زور رووداوی نه یی و توقینه ر تییدا روویدا. پاشان
گه رانه وه بو سالانیکی وا، وه ک هه لدانه وه ی گورپکم ده بیی، نه وه ک
گه ران بیت به دوا ی گه نجینه یه کی شار دراوه له دور گه یه کی چه په کدا.
به لام من خومدایه ده ست نه و یارییه ی چاره نووس له گه لمدا ده یکان و
وا ریکه وتین له رپوژی دواتره وه ده ست به کار بکه م.

سپیده ی رپوژی دواتر، کاتییک زهنگی کاترمیره که لییدا، من
به خه بهر بووم. به شیکی زوری شه وه که ی تووشی خه وزران دن بوو بووم.

هەربۆیە لە کاتی دیاریکراودا گەیشتمە ئەو ژوورە ی بۆمان دانرابوو. من سێ هاوکارە کەم نە دەناسی و ئەوان پێش من لەوێ بوون. دواى ئەوێ دوو کرێکار سندوقە کە یان هێنا و بە ئەسپایی لە ناوەرستی ژوورە کە دایاننا، یەکیکیان کلێلێکی گەورە ی لەسەر سندوقە کە دانا و بێدەنگ رۆیشتنە دەرەو.

سندوقە کە رەنگی قاوەییەکی تۆخ بوو، بە ئاسن نەخشی جۆراوجۆر و نووسینی لەسەر کێشرا بوو، کە لە ناوەرستیدا خاچێکی شکاوە هەبوو. بۆ ماوەیەکی ژوورە کە بێدەنگ بوو. سێ هاوکارە کەم سەیری منیان کرد و تێیانگەیاندم سندوقە کە بکەمەو. ئەو بوو دواى کردنەو و هەڵدانەوێ سەری سندوقە کە، بینیمان کۆمەڵێک کاغەز و کتێبی تێدا یە، کە بەشیوەیەکی جوان و بە پێی بەروارەکانیان رێکخرا بوون. ئیدی کاری ئێمە دەستی پێکرد و دەبوو ئەو کاغەزانە بپشکنین تا بزاین چیان تێدا نووسراو و لەبارە ی چییەو.

دواى ئەوێ چاویلکە کەم لە چاوکرد، یە کەم کاغەزم هەلگرت و پاش چاوخساندنیک پێیدا وتم: ئەم کاغەزە بە ئەلمانی نووسراو. پاشان بریارماندا دوو میزی گەورە لە یەک بدەین و کاغەزەکانی لەسەر هەلبچنین و لەسەر میزێکی بچووکیش کتێبەکان دابنێین، کە ژمارەیان بیست کتێب بوو. بۆ خوشمان بە دەوری میزەکاندا دانیشین.

دواى ئەو دەستمانکرد بە جیاکردنەوێ کاغەزەکان، ئەویش بە پێی ئەو زمانانە ی پێیان نووسرا بوون، کە ئەلمانی، ئیسپانی، سویدی و دوو دانەشیان بە فەرەنسی بوون. ئەو رۆژە کارە کەمان وا دابەشکرد، کە هەر دوو کەسمان خەریکی پێداچونەو و خوێندنەوێ بەشیکی راپۆرتەکان بیت و سەرنجی خۆیان لەبارەیانەو و بنووسن. لە نیوەرۆشدا هەر چوارمان کۆبێنەو و راپی خۆمان لەبارەیانەو بلیین.

لە نیوەرۆدا و پاش کۆبونەویمان لە دەوری میزێکی بچوو، هەر

چوارمان که ميک بېدهنگ دانېشتين، وهک ئه وهی ههريه کيکمان خوئی بو
 قسه کردن ناماده بکات. دواي ئه وه و پاش گورپنه وهی را و سه رنجه کانمان،
 که يشتینه ئه و باوه رهی ئه و نووسراوانه بگه رپنه وه بو به شيکی تاييهت
 له ناو پوليسی نهيتی نازيه کان (گيستاؤ)، که له گه رمه ی جهنگی
 جيهانی دووه مده و له ناوه راستی ۱۹۴۳ به دواوه، به نهيتی له ستوکهلما
 ده بن و خهريکی کاریکی سه يربوون، ئه ویش چاوديرکردنی خه ياله له
 نه وروپادا. ئه م چاوديرکردنه ش له ريگای گه ران به دواي ئه و کتيب و
 نووسراوانه وه بووه، به نهيتی بلاوکرانه ته وه، بېته وهی نووسره کانين
 ديار ياخود ناسراو بوون. به رپرسان و کارمه نده سه ره کيه کانی ئه و به شه
 نهيتيه ی گيستاؤ، له دواي شکست و روخانی راخي سيه م له کوتايی
 جهنگه که دا و له کاتی هه له اتن و خو و نکردياندا، نايانپه رژيته سه ر
 فه وتانندی ئه و سندوقه، وهک له گه ل راپورت و نووسراوه کانيترا ده يکه ن.
 پاشان ئه و ده سته يه له کاتی هه له اتنياندا و له ۲۹ ی يونیوی ۱۹۴۵، له
 gardsjö له رووداویکی ناديارى شه مه نده فهدا هه موويان تيا ده چن، وهک
 دواتر بۆم ئاشکرا ده بېت. ئه ویش کاتيک به دواي زانيارى له باره ی ئه و
 به شه نهيتيه ی گيستاؤدا گه رام. ئیدی ئه م سندوقه، نزیکه ی نیو
 سه ده له و ژووره بچوو که دا ده مي نيته وه، بېته وهی که س هيچی له باره وه
 بزانيت.

له ناو نووسراوه کاند، نووسخه ی دووه می راپورتیک هه بوو، به ئه لمانی
 له ۱۵ ی نۆقه مبه ری ۱۹۴۳ نووسراوو. ئه و راپورته نيردراوو بو به رلين و
 تييدا باس له دۆزينه وهی ده سته يه کی نهيتيتري کتیب نووسان کرابوو،
 دواي به رشه لۆنه و پاریس، که گيستاؤ توانيبوو ی به يارمه تی باوه رپيکراوه
 سویدییه کانين بيدۆزيتسه وه. به لام تا به رواړی نووسینی راپورته که،
 نه توانراوو شوین پيی کتیب نووسه کان هه لېگرن و بيان دۆزنه وه. به لکرو
 ته نها توانراوو بوونی ده سته يه کی وا ئاشکرا بکه ن، که کاريان نووسين و

بلاو كوردنەو ەي كىتەپك ياخود رۇمانىكىيان بوو ە بەنزىيەو ە و دوور لە چاوى سانسۇر. ەەر لە راپۇرتە كەدا ناوى ئەو كىتەپ نووسرايوو، كە دەزگاي ەەوالگىرىسى توانىبووى بەرپكەوت لە يەكەك لە كىتەپخانە كلى سىتۇكەۋلەدا بىدۆزىتەو ە، ئەو ىش پاش ئەو ەي كارمەندىكىيان لە كىتەپخانە يە كەدا دەبىنىت و ناوى نووسەرەكەي سەرنجى رادد كىنىت، بەو ەي دواي گەران و پشكىن، دەردەكەو ىت نووسەرەك نىيە بەناوى «يۇستان ئۆك بىرى» يەو ە و رۇمانە كەش ەيچ نووسخە يە كىترى نىيە، ئەمانەش لە گەل ناوەرۆكى رۇمانە كەدا، گومانى ئەو ەيان لا دروستەكەت، چالاكى كىتەپنووسە نەناسراو ەكان، گە ىشتەبىتە سىتۇكەۋلەمىش.

لە راپۇرتە كەدا كورتە يەك لەبارەي رۇمانى «رېگايە كىتر بۆ مردن» ەي يۇستان ئۆك بىرىيەو ە نووسرايوو، ئەو ىش بەم شىۋە: رۇمانە كە چاپىكى ناشرىن و پەر ەلەي ەيە و پىتاجىت پىتى چاپخانە لە چاپە كەيدا بەكار ەاتىت، بەلكو و زياتر بە چاپى دەست نووسراود و بىس لە كورپكى گەنجى شەرمەن و بىدەنگ دەكەت لە شارى بەرلىن، پىتچى ئەو چاپخانە يەيە، كە رۇزنامەي (دېر شتورمەر)ى نازىيە دەسلەتارەكلى لىچاپدەكرىت و رۇزىك بەھۆى شەزانىيەو ە، دواي ئەو ەي لەسەر رېگاي كەرەكەي، ئەو كچەي ماو ەيەكە لاي خۇيەو ە و يەكلايەنە خۇشى دەو ىت، بەيانى باشى لىدەكەت، ئىدى ئەم بەدبەختە بەرادەيەك دەشلەزىت و بارودۇخى تىكەدەچىت، كە ئەو رۇزە لە كاتى كاردا تووشى ەلە يەكەي قورس دەبىت. بەو ەي لە رېكخستەن و پىتچىنى لاپەرەكلى رۇزنامەي (دېر شتورمەر) و لە وتارىكى ەيتلەردا، دوو ەلە دەكەت. بەو ەي لە دوو وشەدا، شوپتى دوو پىت دەگۇردىت، كە ماناي ناشرىن دەمدن و ماناي رستەكە تەواو دەگۇرن. ئىدى بۆ ماو ەيەك لەلايەن دەزگاي گىستا پۇو ە بەوردى چاودىرى دەكرىت و لىپىچىنەو ەي لە گەل دەكرىت تا بزانن ئەو ەلە يە چۇن و بۇچى روو ەداو ە؟ دواي ماو ەيەك لىكۇلەرى

دوسيه كهي له پوليسى نهښى، بانگى دهكات و پتيده لښت: نه گهر
 ئيمه بډ چاودږي كړدى هه ر گومان ليكراويك فهرمانبهريك دابنښين،
 نهوا پټويستمان به ژماره يه كى خه يالىي له كارمهند دهبيت تا فرياي
 كاره كانمان بكه وين، هه ربويه دهبيت له موهودوا تو خوت ههفتانه راپورت
 له سهر بير كړدنه وه و نه نديشه كانى خوت بنووسيت و بومان بهښيت.
 باسى هه موو نهو شتانه مان بډ بكه، لهو ماوه يه دا ده يانكه يت و بيريان
 ليده كه يت هوه، ياخود دين به خه يالته دا. ئيدى رډمانه كه دهبيت گيترانه وهى
 بير كړدنه وه و نه نديشه و خه ونه كانى كوره گه نجه كه له شيوهى چيرځ كدا و
 وهك راپورت له سهر خوى دهنووسيت. به لام دواى نه وهى كوره گه نجه كه
 خوى دهكات به دوو كهس، تا يه كيكيان بتوانيت راپورت له سهر
 نهو ويريان بنووسيت، سهر نه نجام يه كيك له كه سايه تيه كانى نهو كوره
 گه نجه دهريت، ئيدى كه سايه تيه كه يتريشيان بير له رځايه كى مردن
 دهكات هوه، تا بگاته وه به هاوه له كهي.

نهو رځه، هه رچوارمان گه يشتینه نهو باوه رهي نهو دهسته نهښيهى
 سهر به گيستاپو بووه و كاريان چاودږي كړدن و گه ران بووه به دواى
 كتيبه نهښيهى كان و نووسه ره نه ناسراو ياخود ده مامكداره كانباند، لهو
 به رواړه وه ده سپيده كات، كه رډمانى (رځايه كيتير بډ مردن) يان تيدا
 دډزيوه ته وه. هه ربويه ده بوو ئيمه ش راپورته كانيتير له سهر نهو به رواړه
 ريځه يين و ريزيان بكه يين. لهو باوه رهدا بووين، كوى نه م كارانه
 نزيكه ي پټنج رځى پټويست بيت، تا بتوانين لهو ماوه يه دا راپورتيكى
 ورد له سهر نهو به لگه نامه و نووسراوانه بنووسين، كه نزيكه ي نيو
 سه دهيه له ناو نهو سندوقه دا چاوه روانن.

نهو رځه من زياتر بيدهنگ بووم و گويم له گفتوگوى سى
 كه سه كه يتير ده گرت، چوونكه من نا ئارامانه گه رابوومه وه نهو سالانه ي
 راپورته كانى تيدا نووسراوون و وهك گه نجيك كارى رځ نامه فروشم

دەكرد. لەناكاو لەبەرخۆمەنەو و وەك ورتە ورتىك وىم: يۇستان ئۆك
بىرى بىمايە، ئەوا رۆماننووسىكى سەيرى لىدەردەچوو. سى ھاوکارەكەم،
كە ھەرسىكىيان لە من گەنجتر بوون، بىدەنگ بوون و بەسەرسامىيەو
سەيرىان كردم، تا يەككىيان پىرسى: تۆ ئۆك بىرىيت دەناسى؟ خۆ
بەپىي راپۆرتەكە، ئەو بوونى نىيە! من بىدەنگ بووم و وا خۆم نىشاندا،
وەك ئەوئى گويم لىي نەبوويت. بەلام دىنيابووم ئەگەر ئۆك بىرى زوو
بەو گەنجىتييە نەكوژرايە، پاش ئەوئى رۆژىكى تەمتوومان، لەسەر
شۆستەى شەمەندەفەر دەكەويت و لەو كاتەدا شەمەندەفەر لىيدەدات و
دەمرىت.

ھەر ئەو رۆژە بىر يارمدا بەدەم كارەكەمەو، بەسەرھاتى ئەو كىتىنووسە
نەناسراوانە بنووسمەو، كە لەسالانى دووھىمىن جەنگى جىھانىيدا، ھاوړىم
بوون و تەنھا من توانىم لە كوژران دەرباز بىم.

دواى خويىندەوئى ئەو دوو فەسلە لە پۆمانەكە، مريەم كىتوپر ھەستا و
چووناو كىتبىخانە و ئەو چەكەجانە بەدواى پۆمانى (چەتەكانى خەيال)
دا گەپا، كە شىركۆ شتەكانى خۆى تىادا ھەلدەگرت. بەوردى ناو كىتب و
نىوان كىتبەكانىشى پشكنى، چاوى بە كاغەزە پەرشوبلاوكانىشدا گىپا،
جگە لە لاپەرەيەك كە ھەندىك ناوى كىتبىخانە و شەقام و ناوى چەند
كەسىك، كە بەكورتى چەند دىپىك لەبارەيانەو نووسرابوو، ھىچىتىرى
دەستەكەوت.

دواتر مريەم لە نەئىنى ئەم لاپەرەيە تىدەگات و دەزانىت ئەم ناوانە كىن.
دواى ئەوئى كلىلەكەى لە بنى گىرفانى جانتاى شانەكەيدا دۆزىيەو،
بە نىيازى بازاركردن چوو دەرەو و دەيوست بەدەم پىگاشەو زەنگ
بۆ چەند ھاوړىيەكى شىركۆ لىبدات و سۆراخىكى شىركۆ بكات، چونكە

ههستی ده کرد پووداوی ناو ده ستنووسه که ده یترسینیت، نه گهرچی
باش له ورده کارییه که ی تینه ده گیشته و نه یده زانی نه مه یاداشتیک
پاسته قینه یه، یاخود به سه رهاتیک خه یالیه. به لام نه و کاغزه ی
دۆزییه وه و چند ناویکی تیا دا نووسرابوو، هه ندیکانی له و چند
فه سله دا بینیبوو، که خویند بوونییه وه و هه مووشیان که سانیک بوون
کوژرابوون. به لام مریم له چوونه ده ره وه که یدا پیکه وتیک سییری بو
پیشدیت، که دواتر ده رگای پازیکیتتر به پوویدا ده کاته وه.

شەوی ٤١ی سێتەمبەر

میریەم درەنگ گەرایەوێ مالهو، ئەگەرچی لەم مانگەدا پۆژ زۆر درێژدەبێتەوێ لە شاری ستۆکھۆڵم و خۆر تا درەنگانیەک ئاوا نابێت و هەست بە بوونی ئیوارە ناکەیت، بەلام میریەم ماندوو بوو، پێرانەگە یشتبوو بازپیش بکات، چونکە کاتیەک دوای نیوەپۆ لەمال چووێ دەرەوێ، زەنگی بۆ دوو هاوپیانی لێدا و بەدەم وردە قسە و گلەییەوێ باسی شیرکۆی کردبوو، چونکە نەیدەویست راستەوخۆ هەوالی بپرسیت و بجێتە وردەکاریی پۆیشتن و دیار نەمانەکیەوێ. بەلام لە قسەکانیانەوێ دڵنیابوو ئەوان هیچ هەوالیکی نازانن. کە دووێمین تەلەفوونی داخستەوێ، لەناکاو کەسێک لە تەنیشتیەوێ وتی بەیارمەتیت..

کاتیەک میریەم ئاور دەداتەوێ، پادەچلەکیت. بەوێ شیرکۆی لە تەنیشت خۆیەوێ بینی. بەلام هەرزوو پیش ئەوێ باوەشی پێدا بکات، هەلوێستەیکێ کرد، کاتیەک کەسەکە پێی وتبوو بێزەحمەت گویم لە دەنگت بوو بە کوردی قسە دەکەیت، ویستم پرسیارێکت لێبکەم. چونکە من نەشارەزام لەم شارەدا. میریەم چەند ساتیکی ویست تا هاتەوێ سەرخۆی و دڵنیابوو ئەو کەسە لێ بەردەمیدا وەستاوێ، شیرکۆ نییە. ئەگەرچی زۆر شیوەی بەو دەکات. میریەم هەرزوو تێدەگات ئەو کەسە زۆر بە شیرکۆ دەکات، لە شارێکی باکووری سوید دەژی و کێشە پاسبۆرتی هەیە لە کونسولخانە عێراقی، بەوێ گرفت لە ناوەکەیدا هەو ناتوانیت

پاسپورت دهره‌پیتیت. دواى ئه‌وه‌ی چهند جارى‌کیش به ته‌له‌فون و نام
 له‌گه‌لیاندا خه‌ریک بووه، نه‌نجامی نه‌بووه، ناچار بریاریداوه خوی بیت و
 بجیته لایان. به‌پیکه‌نینه‌وه به مریه‌می وتبوو خوت ده‌زانیت ئیمه‌ی
 کورد هه‌موومان به‌جۆرێک کیشه‌ی ناومان هه‌یه. ئه‌و که‌سه‌ غه‌ریبه،
 که دواتر به شیرزاد خوی به مریه‌م ناساندبوو، پرسىاری ئه‌دره‌سى
 مالى هاوړپیه‌کی کردبوو، به‌وه‌ی چۆن ده‌توانیت بۆى بجیت، چونکه له
 نیوه‌پۆوه ته‌له‌فون بۆ هاوړپیه‌کی ده‌کات، به‌لام ته‌له‌فونه‌که‌ی داخراوه.
 شیرزاد هه‌ر به‌پیکه‌نینه‌وه وتبووی ئیمه‌ی خه‌لکی شاره‌ بچوکه‌کان،
 ده‌لێی نابیناين له‌م شاره‌ گه‌وره‌یه‌دا. به‌لام مریه‌م که‌متر سه‌رنجی لای
 قسه‌کانی بوو، خۆنه‌ویستانه‌ فهرمووی لی‌کرد بۆ خواردنه‌وه‌ی قاوه‌یه‌ک.
 مریه‌م شتیکی نه‌بوو بیکات، هه‌ربۆیه‌ تا ئه‌وکاته‌ی هاوړپیه‌کی شیرزاد
 ته‌له‌فونى کرد، له‌سه‌ر کورسییه‌کانی به‌رده‌م کافیتیریا‌یه‌ک دانیشن و
 دواى ئه‌وه‌ی به‌ناوێکی‌تره‌وه خوی به شیرزاد ناساند و وتی ناوم به‌هه‌ره،
 له‌سه‌ر پارچه‌یه‌ک کاغه‌ز به‌وردی چۆنییه‌تى پۆیشتنی بۆ ئه‌دره‌سه‌که
 بۆ شیرزاد نووسی و پرسىاری ئه‌وه‌ی له شیرزاد کرد، خه‌ریکی چیه‌.
 شیرزادیش به‌ده‌م سه‌یرکردنی کاغه‌زه‌که‌ی له مریه‌می وه‌رگرت، وتی وه‌ک
 پیموتیت ناوه‌که‌م کیشه‌ی تیدا‌یه و کونسولخانه‌ی عیراقیش پاسپورت
 ناداتی. چونکه ناوی خۆم نییه. مریه‌م به‌هیمنییه‌وه وتی نا مه‌به‌ستم
 ئه‌وه‌ بوو به‌گشتی چی ده‌که‌یت؟ شیرزاد پیکه‌نی و وتی ئه‌ها... پۆژانه
 به‌ده‌م چاوه‌پوانی ئیواره‌وه، کاته‌کانم له ئیشکردن له‌ خانه‌یه‌کی پیران
 به‌پێ ده‌که‌م. مریه‌م به‌سه‌رسامییه‌وه پرسى: بۆ به‌ده‌م چاوه‌پوانی
 ئیواره‌وه؟ شیرزاد پالی دایه‌وه و خوی له تیشکی خۆره‌که دوور خسته‌وه و
 وتی له‌به‌رئه‌وه‌ی من دوو که‌سم، به‌ پۆژ ئه‌و به‌شهم ده‌ژی که وه‌ک هه‌ر
 که‌سیکی‌تر مژو‌ه، له ئیواره‌شه‌وه به‌شه‌که‌ی‌ترم ده‌ست به‌ ژيان ده‌کات،
 که نووسه‌ره. شیرزاد قاقایه‌کی لی‌دا و وتی هیوادارم نه‌ترسابیت له‌وه‌ی

دەلێم دوو کەسم. مریەمیش وتی نا... بەلام هەزە کەم بزانم نێستا
لەگەڵ کامیاندا دانیشتووم؟ شیرزاد بە شۆخییە وە سەیری کاتێمپەرەکی
کرد و وتی ئەمڕۆ لە پشوودام و بەشە نووسەرە کەم دەژی، چونکە
ئەوێتەم ئارەزووی لە سەفەر نییە.

پێش جیابوونە وە، شیرزاد ژمارە تەلەفۆنەکی خۆی بە مریەم دا و
مریەمیش هەزی دەکرد لێی بپرسیت تۆ ناوت شیرزاد نییە، بەلام
بیری کردە وە خۆشی ناوی بە هار نییە و هەر کەسێک لە ساتێکدا
پنویستی بەم یارییە هەیه تا لە پشت ناویکە وە خۆی بشارێتە وە. بەلام
لەو ساتەدا نەیدەزانی ئەوەی دەژی، ناوەکانە نە وەک مۆفەکان. کاتێک
گەڕایە وە ماله وە، بیری لە وە دەکردە وە ئەمڕۆ هەستێکی جیاوازی هەبوو،
کاتێک وەک بە هار لەگەڵ شیرزاددا دانیشتبوو، بەلایە وە سەیر بوو،
کاتێک وەک بە هار خۆی ناساند بە شیرزاد، شتێک لە ناوە وەیدا گۆرپابوو.
ئارەزووی لە نان خواردن نەبوو، خۆی گۆپی و چوو بەلای
خوێندنە وە دەستنووسەکی شیرکۆ وە.

تارمايې پكوزهكه

ترسپش په كيكه له هونرهكان

په يوه نډى نيوان مرؤف و ترس، په يوه نډيه كى قول و كونه. من له و
 باوه رهام چنده سهر كه شى و بوو ږرى له پشت دروست بوونى مرؤفه و
 وه ستاوه، نه وه ندهش ترس رؤلى له ميژوودا گيړاوه. بؤ نمونه ده شيت
 ترس له بهر دم روو بار كدا، هوكارى دوزينه وهى به لم بوو بښت، نه وه
 ريسك كردن له خؤدانه ده ست خوړپى ناوېك. به لام جورىك ترس هه په
 كه هه موو بوونه وهرىك هه ستى پښه كات و په يوه نډى به داهي تانه وه
 نييه، نه وه ندهى په يوه نډى به مردن و تياچوونه وه هه په و نه مهش
 خالى هاوبه شى نيوان بوونه وهره كانه. بليى چ ترسيك له پشت نه و
 خوليايه وه وه ستا بښت، كه كتي بنووسه نه ناسراوه كان هه يانبووه، به وهى
 كتي بيان به دزييه وه نوو سي بښت و هه ربه دزيشه وه له رفه ي كتي بخانه يه كدا
 جيان هشت بښت؟ ايا تهنه له ترسى سته م و سهر كووت كردن، خؤيان
 شاردؤته وه؟ ده شى له كاتي كيتردا بؤ وه لامى نه م پرسياړه بگه ريم. چونكه
 ئيستا من دمه وښت باسى نه و گومان و ترسه بكه م. كه رؤزىك ماربيا
 بؤنى كرد، به وهى چؤن له ماوهى نه و هه فته يه يه يه كترمان نه بښى،
 نه ينيه كى سامناكى بؤ ئاشكرا ده بښت و وا ده كات سنوورى نيوان واقع و
 كتي به كه ي لتي كېچيت و هه ست به ترس بكات و پي مېلېت: (چه ته كانى
 خه يال) رؤمان نييه، به لكوو ياداشتېكى راسته قينه يه.

ئىوارەى شەممە ھەوا زۆر خۆش بوو لەپىڭاي مالىەو ھەو ھەو و چاوەپىي شەمەندەفەرم دەکرد، کاتىڭ زەنگى تەلەفوونە کەم لىيدا و لە ژمارەيە کى نەناسراو ھەو دەنگى ماريام گوى لىبوو. لەوکاتەدا چەند سەرخۆشىڭ بە ھات و ھاوار لەولامەو ھەو ھەستان و من ناچاربووم کەمىڭ دووربکەو ھەو. لەدەنگى ماريادا ھەستم بە پەشۆکان و ناارامى کرد. من وىستم کەمىڭ ھىمنى بکەو ھەو، بەو ھى بزانم چى روويداو ھەو ئەم ھەفتەيە بۆ ھىچ ھەوالىڭى نەبوو؟ بەلام ئەو خۆى لە ھەلامدانەو ھەو دەدزىيەو و چەند جارىڭ بىئارامانە داواى لىکردم ھەر ئىستا لە وىستگەى (ماریيە تۆرپەت)ى مېترۆ بمېنىت. ناچار بەرەو ئەو شوپنە گەرەمەو، کە دەبوو ماریا لەو ھى چاوەروانم بکات.

دواى نزیکەى بىست خولەك، گەيشتمە وىستگەى ماریيە تۆرپەت و بىئەو ھى ماریا ھىچ قسەم لەگەل بکات، لە پىشمەو ھەو رۆيشت و سوارى شەمەندەفەرىڭ بوو، بىئەو ھى بۆى گرنگ بىت بەرەو کوى دەروات. کە لە بەرانبەرىدا ھەستان، ئەووم زۆر پەشۆکاو بىنى. داوام لىکرد لەسەر دوو کورسى چۆل دا بنىشين، بەلام ئەو وتى: نا... باشترە لىرەدا و لەنزیك دەرگا ھەو بوەستين، نەو ھەو لەپەر دا بەزىن. ئەو قسانەى ماریا سەرسامى کردم و ئەويش سەرى لىمنىزىك کردەو ھەو و يەكسەر دەستى بە قسە کرد و وتى: دەزانىت ھەستدە کەم (چەتەکانى خەيال) رۆمان نەبىت، بەلکوو زۆر بە بىرەو ھى دەکات. بەلام بىرەو ھى کى، ئەو نازانم. ئەم بەيانىيە بە کارىڭ رىمکەوتە کتیبخانەى شار، دواى تەواو بوونى کارە کەم، زۆر گەرەم بەدواى نووسەرى رۆمانى (چەتەکانى خەيال)دا و لە فەرمانبەرەکانىش پرسیارم کرد، بەلام بىسوود ھىچ زانىارىيە کەم دەستە کەوت و نووسەرىڭ نەبوو بەو ناو ھەو. لەوکاتەدا وا ھات بە خەيالدا بچم لە ئەرشیفى رۆژنامەکاندا بەدواى رووداو ھەو کەمى سەرەختى دوو ھىمىن جەنگى جىھانىدا

بەگەرېم، ئەۋەبەۋە لە رۇزنامەي داگېنر نېھىتەرى ماریسى ۱۹۴۴، ھەۋالى
مردىلى بۇستان ئۆكېپرېم دۇزىيەۋە، ئەۋەش توشى شۇكى كىردىم لە
ھەۋالە كەدا باس لە كەسك كراپوۋ، بەناۋى ئۆكېنرېيەۋە و مەمۇستى
ناۋەندى بۈۋە، لەۋ بەرۋاردى لە رۇمانە كەدا نوۋسراۋە، بە پوۋداۋى
شەمەندەفەر مردوۋە، بەۋشېۋەيە مردوۋە ۋەك لە رۇمانە كەدا بىسكراۋە.
لەۋكاتەدا ھەستىم بەتەرس كىرد. چۈنكە تىگەيشتىم ئەمە رېكەۋت نىيە.
ئەۋەي زياتىر ترساندىشىمى ئەۋەبەۋە، يەكەنك لە راپۇرتە نېھىيەكلى
ناۋ رۇمانەكە، ئەگەر بېتەۋە يادت، باس لەۋە دىكەت، كە بەفەرمانى
گېستاپۇ، ئۆكېپرى بەدەستى گەنجىكى سىكۇنەيى باۋەپىنكراۋى خۇيلان،
بەشېۋەيەك دەكۇزىت، كە ھەرگىز نەبىتە جىگا گومان ۋەك مەنكىكى
ئاسايى ياخود كارى خۇكوشتن سەير بىكرىت، ئەۋەش بە پاللىنى بۇ
رۇپر پېچكەكانى شەمەندەفەرىك لە رۇزىكى تەمەۋماندا. ئىدى ئەمە
توۋشى گومانى كىردىم و دۋاى ئەۋە بەدۋاى چارەنۋىسى ئەكسلىپىرى
ھارپى ئۆك بېرىشدا گەرەم، كە لە رۇمانە كەدا بەھەمان شېۋە بىلى
مردىنى كراۋە، دۋاى ئەۋەي گېستاپۇ شۋىن پىنى ھەلدەگىرى و دەزىت
دوۋ رۇمانى بەنھىنى نوۋسىۋە و لە كىتېخانەكاندا بەدزىيەۋە دىناۋن،
بېتەۋەي ناۋى خۇيانى لەسەر بنوۋسىت.

مەن بېدەنگ و سەرسامانە سەيرى ماریام دەكرد، كە تەۋاۋ خۇي
لېمىزىك كىردىۋەۋە، تا كەس گۈتى لە دەنگى نەبىت. جارجار كەمىك
دوۋردەكەۋتەۋە تا بۋارى تېپەپىنى ئەۋ رېبۋارانە بدات، كە دەپلۋىت
دابەزن، ياخود بەدۋاى جىگايەكى دانىشتىدا دەگەرەن. ماریا چلۋى
تېپىم و وتى: تۇ دېتەۋە يادت لە رۇمانى (چەتەكلى خەيالدا ناۋى
ئەكسلىپىرى لە راپۇرتىكدا ھاتىۋو، كە دوۋ رۇمانى نوۋسىۋە و بەپىنى
يەكەنك لە راپۇرتەكان، شەۋىك سەرخۇشك چەقۇيەك دەمات لەلامى و
ھەر ئەۋ شەۋە دەمىت. دەزىت ئەۋ ھەۋالەش لە رۇزنامەكلى

ئەوكانەدا بلاوكرائەتەو و ئەوان وایان نووسیو، كە ئەكسلېرى لە
كۆلانیكى سۆدەر مالم بەدەستی سەرخۆشێك دەكوژیت، بیئەو
دەستگیر بكریت؟ ئەمانە وایان لێكردم گومان بكەم، كە ئەو كتیبهی
خوێندمانەو و ناوی (چەتەكانی خەیاڵ)ە، پۆمان نییە. بەلكوو نازانم...
هەستدەكەم یاداشتێکی راستەقینە بێت.

منیش بە ساردییەكەو و تەم: یاداشتی كتیبه؟

ماریا تەواو ئائارام بوو، سەری خستە سەر شانم و هەناسەى بەر
ملم دەكەوت و جار جار دەیوت نازانم... نازانم... بەسەرسامییەو و تەم:
كەمێك هیمن بەرەو، لەوانەى ئەمە تەنها پێكەوت بێت و هیچیتەر.
پاشان دەتوانین ئەو كتیبه فەرامۆش بكەین، یاخود بێفەوتین و لەبەر
خۆمانی بەرینەو.

كتوپر ماریا سەری هەلبەری و وتی: من باوەرناكەم ئەمە پێكەوت
بێت. ئەوكانە شەمەندەفەرەكە لە ویستگەىك وەستا و خەلكێكى زۆر
دابەزین و سەرکەوتن، لە نزیكى داخستەوێ دەرگاكدە بوو، ماریا
بەشیوێهەك دەستی گرتە و پاكێشام بەرەو دەرەو، كە خەریك بوو بێم
بە دەرگاكدەو. هاوارم كرد: چى رویداو و هەلسوكەوت دەكەیت. بەلام
ئەو وەلامى نەدامەو و بەرەو دەرگای چوونە دەرەو پاكێشام. كاتیك
بە قادرمەكاندا سەردەكەوتین، ماریا ئاوری دایەو و وتی: لەو دەچیت
تۆ تێبینیت نەكردبیت؟ منیش بە پێكەنینەو و تەم ماریا دەتەوێت
شیتەم بكەیت، تێبینى چیم نەكردوو؟ ئەویش وتی ئەو پیاوێ لە
گۆشەكەى پشتتەوێت پۆژنامەى دەخوێندەو. منیش قۆلى ماریام گرت و
بیموت گوێبگرە پۆژانە بەهەزاران كەس لە شەمەندەفەرەكاندا پۆژنامە
دەخوێنەو، پاشان ئەو چ پەيوەندییەكى بە ژيانى منەو هەیه؟

ماریا كە لەسەر قادرمە كارەبايیهكە رووبەر و وەستابوو تا
چاودێرى دواو بەكات و دلنایبیت كەس بەدوامانەو نییە، وتی بۆ

منیش سهیره، بهلام باوه ده کیت ته گهر پیتبلیتم نه مرو له جمر شویتیکدا ریکهوتی ههمان پیام کردووه و ههستم کردووه چاودیریم دهکات. لههه مووی سهیرتر نهوویه که یه کهمجار له هولی کتبخانه که ههستم پیکرد چاودیریم دهکات.

من به پیکه نینه وه وتم: بهلام من هیچ په یوهندییه که له نیوان نم خه یالانه ی تو و کتیبیکدا نابینم، که به ریکهوت کریومه. دهشی نیمه هه ندیکجار شته کان له خومان ئالۆز بکهین. تۆش له و باوه ردها نیت؟ ماریا له سه رخۆ، وه که نهوویه بیهویت شله ژان و نا ئارامیه که ی بشاریته وه، یا خود بیهویت هیمن به دهر بکهویت، وتی: نهوویه بونه جیگا بایه خم، نه و لیکچوونه سهیره یه له نیوان پروداوی رۆمانه که و واقعدا هیه. وه که ده زانیت به پیتی رۆمانه که بیت، دهسته ی کتینووسه نه ناسراوه کان له سهردهمی دووه مین جهنگی جیهانیدا و له ستۆکهۆلم، سی کهس بوون و چاره نووسی دوانیان له رۆمانه کهدا ئاشکراکراوه، بهوویه له لایه ن گیتستاپووه کوژراون. بهلام نهوویه جیگا پرسیاره بو من، نهوویه نه ی سییه م کهسیان کی بووه و چی به سه رهاتووه؟ بلنی نهوویه ان نه بیت رۆمانه که ی نووسی بیتته وه؟ نه ی بو ئهم کتیه گه بشته دهستی تو؟

نه و شهوه ماریا لای من مایه وه و نه یویرا به ته نیا بیت. من ته گهر چی باوه یم به م ریکه وتانه نه ده کرد، له نیوان واقع و نه و کتیه بجوو کهدا هه بوو، بهلام نه و شهوه له سه ر داوای ماریا نووسخه یه کم له بهر رۆمانه که بو گرته وه، بیتته وه ی بزاین دواتر ئهم نووسخه له بهر گیراوه یه ده بیته هو ی کوشتنی ماریا، له پارکیکدا. نه و شهوه، دوا ی نهوویه چیرۆکی (کووچه خویتاوییه کان) م بو

ماریا گێزایەو، ماریا وەك جاری پێشوو، لەسەر قەنەفە چەرم ڕەشەكە نەنووست. بەلكوو درەنگانیك لەدەرگای ژوورەكەمیدا و چاوەروانی وەلام نەبوو، بەلكو خۆی كرد بەژووردا. ئەو شەو بەو یەكەمجار هەستم كرد نووستن لەگەڵ ئافەرەتێکی غەمگین، وەك فرین وایە لە ڕۆژێکی تەمدا.

كاتێك مریەم ئەو دێرەیی خویندەو: نووستن لەگەڵ ئافەرەتێکی غەمگین، وەك فرین وایە لە ڕۆژێکی تەمدا، خۆنەویستانە لاپەرەكەیی دانا و بەرەو تەوالیتهكە پۆشت، لەوكاتەیی ویستی دەرگاکی بکاتەو، پەشیمان بوو و چوو لە مەتبەخ جگەرەیهك بکێشیت. هەستی بە توورەیی دەکرد، نیوێ جگەرەكەیی مابوو، كە لە تەپڵەكێكدا پلێشانیدیەو و پەنجەرەكەیی بە كراوێیی بەجێهێشت و گەرایەو بۆ لای ڕۆمانەكە. بە لەشگرانییهكەو خۆیدا بەسەر جێگە خەوێكەیدا و كەمێك لە بۆشایی ژوورەكە پاما و بیری لەو دەكردەو، چۆن لەم دۆخە دەرچیت و لەگەڵ جێهێشتنەكەیی شیركۆدا رابیت، یاخود فەرامۆشی بكات. لەوكاتەدا قسەیهكی شیرزادی بیركەوتەو، كە ئەمڕۆ لە وەلامی ئەوێ چۆن لەو شارەیی باكوری سوید گیرساوێتەو، باسی ئەوێ بۆ كردبوو، كە جاریك بریاریداو خۆی لە پابردویی خۆی بشاریتەو، شارێکی دوور و چەپەكی هەلبژاردوو و ناوی خوشی گۆپیو تا جاریكیتر وەك كەسیكیتر، كەسیك بێ پابردوو لە دایك ببیتەو. مریەم بە قوولی لە سەختیی ئەو بریارەیی شیرزاد تێدەگەشت، بەتایبەت لەوكاتەدا بەناوی بەهاریه گۆپی لە شیرزاد گرتبوو. لەوكاتەدا ئەم خۆی نەبوو، بەلكو كەسیكیتر بوو ناوی بەهاری بوو.

خۆی خستە سەر لاو دەستی بەخویندەوێ بەشیكیتری ڕۆمانەكە كرد.

كووچە خويئاوييەكان

چىروكى ئەوانى لەسەر خويئىدئەو كوزران

ژيان وەك نووسىن نىيە، ھەر كاتىكدا ويستان، بتوانىن چاكى
 بىكەين و پاكىنووسى بىكەين. بەلكوو زۆر شت لە ژياندا تەنھا يەكجار
 دەرڤەتى روودانى ھەيە و گەرانەوھى مەحالە. وەك ئەوھى ئىمە
 لەبەردەم كامىرايەكدا بىن و ھەردوای پەنجەپيانانىدا، ئىدى بۆ ھەتا
 ھەتايە ویتەكە بگىرىت و توانای گۆرپىنيمان نەبىت. ھەرچۇن ئۆدىب
 لە گوناھى ئەوھى لەگەل دايكىدا نووست و خواوئەندەكانى توورەكرد،
 دەبوو چاوى خۆى دەرېھىت و ژيان ھىچ دەرڤەتېكىترى نەدايە. ماریا
 ئەو شەو لەبەردەم ترسېكى وادابوو، كە پۆمانى (چەتەكانى خەيال)
 لەگەل خۆيدا بمانبات و چارەنووسمان بەرەو شویتىك ببات، كە
 ھەرگىز خەيالمان زەڤەرى پىنەبردېت. ھەربۆيە ئەو شەو ھەزمكرد
 بەسەرھاتى كووچە خويئاوييەكانى بۆ بگىرپمەو تا ئارامى بىكەمەو و
 كەمىك لە خەيالەكانى دوورى بخەمەو. دەشیت ئەمەش يەكېك بىت
 لە سىحرەكانى ھونەرى گىرەنەو.

ئەو شەو ماریا غەمبارتر دەبینرا و ھەندیکجار لە فکەرەو دەچوو. لەسەر خۆ داوای لێکردم گۆلپەکان بکوژێنمەو تا ماله کە تارێک بێت. منیش چەند مۆمێکم داگیرساند و دوای ئەوێ درزێکم خستە پەنجەرەو مەتبەخ، پێموت: دەتوانیت ھەرلێرە جگەرە بکێشیت و پێویست ناکات بچیتە دەرەو. بزوێه کی بۆ کردم و ھەستا قاوہیەک دەمکات.

لەناو دەنگی تەقەو کوپ و کەوچکدا، گوێم لە ماریا بوو وتی: دەزانیت لێرە ئەم بچ دەربەستییەو مرۆف بۆ رابردوو ئازارم دەدات، بەوێ ئێمە مرۆفەکانمان بچ رەگ قبوولە و ھیچ بۆمان گرنگ نییە ئەوانە لە چ رابردوویەکەو ھاتوون و کێن. ئایا سۆزانییەکیش ھەروا ناژی؟ بەوێ بۆی گرنگ نییە بەرانبەرەکەو کێیە و لەگەڵیدا دەنوێت؟ لەلایە کێترەو لە رابردووش دەترسم و نامەوێت رەگێک بۆ خۆم دروستبکەم و دامبکوێت و بمکاتە زیندانیی، چونکە من دەمەوێت خۆم بم. ئەمەش دزێکییەکی ناخۆشە لە مندا. ماریا بەدەم پێکەنینەو کۆتایی بە قسەکانی ھێنا. لەوکاتەدا خەریکی رێکخستنی میزی نانخواردن بووم و دەموست شتێک بۆ خواردن ئامادەبکەم، کە خۆنەویستانە پرسیم: مەبەستت چییە؟ ئەویش بەدەم دانانی کوپی قاوہکەو وتی: مەبەستم لە ژبانی ناو شەمەندەفەر و دەرەوہیەتی. من وای بۆ دەچم جۆرێک لە ژبان ھەیە وەک ئەو وایە ئێمە لە شەمەندەفەرێکدا بین و بەرێکەوت یەکتەر بێنین و یەکتەر بناسین. لەوانەشە پێکەو نان بخوین و بشخەوین، بێئەوێ یەکتەر بناسین و بزانی کێین. یاخود ھەر بۆمان گرنگ نەبێت رابردووی یەکتەر بزانی. دواتر ھەریەکە و لە وێستگەیک دادەبەزیت و لەوانەو ھەرگیز رێکەوتی یەکتەر نەکەینەو. رێش دەکەوت دوای دا بەزینمان بیرمان بکەوێتەو، کە ناوی

يەكتريشمان نەزانيو، چونكە بۆمان گرنگ نەبوو، پرسىيار لە يەكتريشمان بىن. لە شەمەندەفەرە كەدا مرۆف دەبىتتە بوونەو، رىكى بى رەگ و بى سىما. مەبەستم لەو نىيە ئىمە بۆ ناسىنى ھەريە كىك پىويستمان بى. زانىنى بنەچە كەى ھەبىت و مېژوو، يەكى دوور و درىژ لە پشتىيەو، بەك ئەو رەگەى كەسانى دەرەو، شەمەندەفەرە كە ھەر لە بخوئىنەو، وەك ئەو رەگەى كەسانى دروستدەكەن و دەيانەو، پادشا و بنەمالەكان بۆ خۆيانى دروستدەكەن و دەيانەو، پادشا و بنەمالەكان بۆ خۆيانى دروستدەكەن. بەو رەگ دروستكردنە، پىرۆزى و مەزنىيەك بۆ خۆيان دروستكەن. ياخود كەسانىكىتر، بى ويستى خۆيان، بەر نەفرەت دەخات، وەك جولەكە و قەرەج و زۆرىتر. بەلكوو مەبەستم لە سىما و مېژوو، مرۆف خۆيەتى. گرفتەكە لای مەن ئەو، يەك لە شەمەندەفەرە كە، ياخود لە دەرەو، پادشا و بنەمالەكان بۆ خۆيان دروستدەكەن. بۆ نموونە مەن نازانم تۆ كىت و چى بوويت، ھەرچۆن مەن نەزانيو، بۆ تۆ، كەچى ئەو، تەنەم شەو بەتەنەيا پىكەو، يەن. ھەستدەكەم ئىمە دوو كەسى بى سىما بىن لەبەردەم يەكتردا و بى سىمايى يەكتريشمان قبوولە. ھەرچۆن لەو ئاھەنگانەدا روودەدات، كە بەشداربووانى دەمامك دەپۆشن، تا خۆيان لەيەكتريشمان بشارنەو، و بىنە نەناسراو. پىتوانىيە پرسىيارى ئەو، تۆ كىت؟ ھىندەى ئەو پرسىيارە گرنگ بىت كە دەلى مەن كىم؟ مەن بە پىكەنەو، و تەم: دەشە تا ئەو رادەيە ھاوارات بىم، كە لەسەر ئاستى ناسىنى مرۆف وەك تاك قسە دەكەيت، ئەگىنا رەگ و بنەچە، دەمانباتەو، سەر رەگەز پەرسىيەكى نووستوو لەناوماندا و ھەموو سنووردانىكى وا لەگەل ئەو، پادشا، دان نەنانە بەو، پادشا. بەسەرھاتى ئەو بەلەخانەيەت بۆ بگىرەو، لە ئەستەنبول دەسووتىت، وەك جار پىكەن لە رۆژنامەيەكدا خويەندەو. يەك كەلەوانەى بەھانىي گىر خواردانەو، دەچىت، دواى ئەو، لە پىناو رەزگار كردنى كەسىكدا ژيانى خۆى دەخانە مەترسىيەو، كاتىك دەزانيت رەزگار بوو، كە كوردە، پەشيمان دەبىتەو، لە

كارەكەي و سەرزەنشتى خۆي دەكات. دەشى ئىمە لە شەمەندەفەرە كەدا
تور كىك، عەرەبىك، جولەكە و ھىندىيەكى سورمان قبوول بىت، بەلام
لەدەرەوھى شەمەندەفەرەكە... ماریا قسەكانى پىپریم و وتى: من مەبەستم
لەوھىە زۆرجار رىكەدەكەوئىت كەسەك بناسىن، بىئەوھى بزانین ئەو كىيە و
لەيدەگەرپىن بەتپەرپىنى كات بىناسىن.

مىش بە شۆخىيەو و تەم: زۆرجار ناسىنى پىشەخت ھىچ لە
ھاو كىشەكە ناگۆرپىت. بۆ نموونە لەو ولاتانەي ئىمە، ھەر دىكتاتور و
ستەمكارىك، بەناوى دىموكراسىيەو قسەدەكات و ئىمەش دەبناسىن.
بەلام ئەم ناسىنە ھىچ لە بابەتەكە ناگۆرپىت و ژمارەي قوربانيان كەم
ناكاتەو. چونكە لەوانەيە ئەو خۆي نەناسىت و نەزانىت دىكتاتورە.
دلىام تۆ ئەو رووداو دەزانىت، كە بە (گرپى ستۆكھۆلم) ناسراو و
تىدا چەند دزىك لە بانكىكدا كۆمەلەك كەس بە بارمتە دەگرن،
كەچى بارمتەكراوكان عاشقى بارمتەكارانيان دەبن و پەيوەندى
خۆشەويستى لە نيوانياندا دروستدەبىت، بىئەوھى پىشتەر يەكترييان
ناسىبىت. ئەگەر دەتەوئى بزانىت من كىم، ئەوا حەزدەكەم چىرۆكى
(كووچە خوتناويەكان) ت بۆ بگىرەمەو. دواي ئەو بەرانبەرى دانىشتم و
تەم: ھەبوو نەبوو لە ولاتىكى پىر لە نەوتى رۆژھەلاتى ناوەرەستدا،
كە دىكتاتورىك فەرمانرەوايى دەكرد و بۆنى نەوتى لیدەھات، لەو ولاتە
شارىك ھەيە ناوى سلىمانىيە و لەو شارەدا دەستەيەك كىتبخوئى
نەينى ھەبوو. ئەو ولاتە بەھۆي خەونە سامناكەكانى دىكتاتورەكەو،
ھەموو شتىك تيايدا ياساغ دەكرىت و سىخوور و ھەوالگەر وەك چاوى
سەرۆك خۆي بن، بە ولاتدا بلاودەكرىتەو و چاودىرىي خشەي مار و
مىروش دەكەن و مندا لان دەكەن بە سىخوور بەسەر باوانيەو.
ھەموو شتىك ياساغ دەكرىت، كە سەرۆك حەزى لىيان نىيە و دەبىت
خەلكى ئەو شتانەشيان خۆشبووئىت، كە سەرۆك حەزى لىيەتى و ئەو

كتيپانەش بخويننەو، كە سەرۆك نووسيوني ياخود حەزى لىيانە.
ئارەزووى شىتانهى سەرۆك، ولات تووشى شەرىكى ويرانكەر دەكات
لەگەل دراوسىكەيدا، كە ناوى ئىرانە. نەھامەتى ئەو دەستە كتيبخوينە
لەوكاتەو دەستپىدەكات، كە بە برىارى سەرۆك، زۆربەى كتيپەكان
ياساغ دەكرىن و بينىنى ھەر كتيپىكى ياساغىش بەكەسىك، حوكمەكەى
كووشتن دەبىت. ئىدى ئەو دەستە كتيبخوينە ناچاردەبن لەرىگای
قاچاخچى و كۆلەبرەكانى سەر سنوورەو كتيپ پەيداكەن، كە بەناو
شەرگە و كوشتارگای سووپا شەرگەرەكاندا و بە رىگای پەنھان و پىر
مەترسىي ناو چيا و دۆلەكاندا دەرۆشتن تا كتيپيان بۆ بەيتن.
ھەفتەى شەويكىش بەدزىيەو لە مالى يەككيان كۆدەبوونەو، تا
لەبارەى كتيپەو بەدوين و شىعر و چىرۆكە دلپەسەندەكانيان بۆ يەكتر
بخويننەو. بەلام ئەمان ناتوانن تا سەر خۆيان لە چاوى سىخوړەكان
بشارنەو و لە رىگای شوپى ھەلگرتنى قاچاخچىيەكەو، دەدۆزرتنەو و
شەويك ھەموويان دەكوژرىن. يەكك لە دەستەى كتيبخوينە نەيتىيەكە،
كوپىكى مېرمندالى تاقانەى دەبىت و بەدزىيەو (بەومەرگەى لای
ھىچ كەسىك باسى نەكات) باسى ئەو دەستە نەيتىيە و كۆبوونەو
شەوانەى بۆ دەكات، تا ئەگەر شتىكى لەناكاوى بەسەرھات، كوپەكەى
نەيتىيەكە بزائىت. ئەو دەبىت دوايەمىنچار، كاتىك بارىك كتيپيان بۆ
دیت، باوكى كوپە مېرمندالەكە، بۆ كۆبوونەو دەستەكەيان دەرۋات، تا
سەبرى ئەو كتيپانە بكات، لە رىگای دوور و پىر مەترسىيەو گەشتوون.
ھەردوای چەند مەترىك دووركەوتنەو لە مالەو، دەنگى تەقە دیت و
كاتىك كوپەكەى رادەكاتە دەرەو، تەرمى باوكى دەبىت بەدەم گيان
دەرچوونەو چاوى لە تارىكيەكە برىو. كوپە مېرمندالەكە بۆ رۆزى دواتر
دەزانىت، ئەو شەو ھەموو دەستەى كتيبخوينە نەيتىيەكە، كاتىك بە
رىگاۋە بوون بۆ شوپى يەكتر بيننەكە، ھەريەكە و لەكووچە ياخود

كۆلانیكدا كۆزراون. بەلام ئەوكاتە كۆرە میژمنداڵەكە نەیدەزانی دواى
سالانىك و لەشەوێكى درەنگدا، ئەم چیرۆكەى باوكى لەبەردەم تۆدا
دەگێرتەوه.

ئەوشەوه ماریا داواى كرد نووسخەیهك لەبەر پۆمانى (چەتەكانى
خەيال)ى بۆ بگرمەوه.

میریەم چاوى تەواو قورس بوو بوو، دەستنوسەكەى دانا و
چارى نوقاند. بیرى لەو پۆژە دەكردەوه، بەدەم پیاسەى كەنارى ئەو
دەریاچەیی دەخولەكێك لە مالىانەوه دوورە، شیركۆ ئەم پووداوهى بۆ
گێرپابووه. پووداوى كوشتنى باوكى و ئەو دەستە كتیبخوینەى شەویك
مەموریان دەكوژدین. میریەم لەوكاتەدا بیروكەیهك وەك بروسكە هات بە
خیالییدا، كە بەیانى دواى ئەوهى بەتەنیا خەریكى ئامادەکردنى نانى
بەیانى دەبیئت، بیرى دەكەوێتەوه.

www.fb.com

Omer.Tarxani.9

سەرلەبە يانی ۱۵ ی سیپتە مەھر

مریەم ئەركاتەى ھىلكە يەكى شكاند و ویستی بیکاتە ناو تاوہ کەوہ،
 نەر بېرۆکە بەى شەوى بېرکە وتەوہ، کە بە دەم خەوہ نوچکەوہ پاگوزەر
 بە مېشکېدا ھاتبورو، ئەویش سەبارەت بەوہ بوو، شوین پىی پووداو و
 نەرگەسانە ھەلبگریت، کە لە پۆمانە کەدا باسیان کراوہ . چونکە ئەو
 بەسەرھاتەى باسى کوشتنى کتیبخوینەکانى دەکرد، گومانى ئەوہى لا
 نرست کرد، ئەم پۆمانە یاداشت یاخود بېرەوہرى شیرکۆ خۆى بىت و
 بەم شىوہىە نووسیپىتییەوہ . بەلام ئەگەر گومانىكى واش پىی تیجىت،
 ئەرا نەبەزانى لەکوئوہ دەست بە گەپان و پشکین بکات . پاشان لە
 خۆى پرسى: دەبىت ئەم پۆمانە بۆ كى نیردرا بىت، وا سەرەتای ھەر
 بەشكى بەشئوہىەك نووسراوہ، وەك ئەوہى لەگەل یەكىكدا بدوئیت .
 نەر بەبانىیە پووناكى ھاوپى تەلەفونى بۆ کرد و وەك ھەمیشە
 بەدەم گالت و پىكەننەوہ باسى ئەوہى بۆ کرد، کە کوتایى ھەفتە
 ھەنازە ھەرىك لە مالى خویان کۆبىنەوہ و مریەمیشى بۆ ئەوہ دەعوەت
 کرد . بەلام مریەم بە ھەر بیانووئەك بىت خۆى دزییەوہ، ئەگەرچى
 نەبەزانى ئەو ھەوہ تا درەنگانىكى ھەو، ئەم لەگەل شىرزا ددا دەبىت و
 تەلەپانى دەستنووسى پۆمانەكە و خۆى و شیرکۆشى بۆ دەردەكەوئیت .
 ھەرلەبىدا گفتوگۆكەى لەگەل پووناكدا زوو کوتایى پى بھینىت، چونکە
 بەلەبەر بەشكىتەر لە پۆمانەكە بخوینتەوہ .

دەرولازەى ئېيتى

تېرىناكە ئەزانىت لە خەوندانیت پاخود واقع

لە راستیدا ئەگەر بەدەست خۆم بوايە، ئەوا لەم بەشەدا درېژەم بە
 گېرانەوێ هەندىك وردەكارى و لایەنى شاراوێ بەسەرھاتى دەستەى
 كتيپخوێتە نەيتىيەكان دەدا، كە شەوێك لە ترۆپكى دەسلەلاتى بەعسىيەكاندا
 ھەموويان دەكوژرین. ئەویش نەك لەبەرئەوێ ھەمیشە وا ھەستدەكەم
 شتێك ھەيە و نەمتوانیوێ بېگێرمەوێ، بەلكوو زیاتر لەبەرئەوێ چارەنووسی
 من لەو كاتەوێ دەگۆردریت، كە باوكم كاتیك لە كۆلانە تاريكەكەدا، لە
 خویتی خۆیدا دەگەوزا، بەچپەوێ پێراگەشت پێمبلیت: تا دەتوانیت ئەم
 ولات و سەرزەمینە جێبھێلە، كە جیگای كتيپى تیا نابیتەوێ. من حەزم
 دەكرد باسى ئەو كتيبانە بكەم، كە باوكم گرنگى بە خوێتدەنەویان
 دەدا و ئەو كتيپخانە نەيتىيەش، كە لە خانووێكى گلى گەرەكى
 سابوونكەراندا دروستیان كردبوو و ئیستا ھیچ شوێتەوارێكى نەماوێ و لە
 جیگایدا ئەپارتمانێكى گەورە دروست كراوێ. من حەزم دەكرد باسى
 ھەموو ئەو شتانە بكەم، چونكە ئەوێ گېرانەوێیە ناھیلێت فەرمانۆشی
 زەفەرمان پێبەدریت. بەلام ئەو پۆژەى ماریا نووسخەيەكى لەبەرگێراوێ
 پۆمانەكەى لەگەل خۆیدا برد، من پێگام كەوتە لای كتيپفرۆشییەكە و
 نەيتىيەكەى گەورەم بۆ ئاشكرا بوو.

ئەو بەيانىيە، ماریا زوو لەخەو ھەستا و بەدەم خۆ گۆرینەو، پارووەیەك نانێ خوارد، بێئەوێ بچیتە بەردەم ئاوتنە و بۆ ماوێەکی زۆر بوەستیت تا خۆی جوان بکات (وەك پیتی وتبووم ئەو ھەزی لە وەستانی زۆری بەر ئاوتنە نییە، چونکە دەبێت وەك کەسیکتر لە خۆی رابمێنیت، ئەمەش نەرەحەتی دەکات). ئەو بەیانىيە ماریا پەلەى بوو، چونکە دەبویست فریای کارەکەى بکەوێت، کە لە دووکانىکى پۆشاک فرۆشى کارى دەکرد. لەناو دەرگا کەدا بۆ جارێکتر سەیری جانتاکەى شانى کرد، وەك ئەوێ بێوێت دڵنایبیت نووسخە لەبەرگىراوێ کەى رۆمانى (چەتەکانى خەيال) ى پیتی. منیش بە پیکەنینەو و تەم: ئیستا تۆ وەك پياز دەمبىنیت یاخود کاھوو؟ ماریا پیکەنى و بەدەم چوونە دەرەووە و تى: ھەنار.

شەو کاتێک لەبارەى ناسینی ئەوێتر و مرۆقى ناو شەمەندەفەرە کەوێ دەدواين، من بە شۆخىيەو بەسى جۆرەکانى مرۆقم بۆ ماریا کرد، لە پەيوەندى ئیمە پیتیانەو. و تەم: جۆرێک مرۆف ھەن، ھەر بە پياز، یاخود تەماتە دەکەن، ھەرچەندە پەر راز و نەھىنى خۆيان بەدەربخەن، بەلام چەند توێ توێ پاکيان بکەين، کەچى ھەر دەگەینە توپکە کى تر لە پياز یاخود سێو، بەوێ ھىچ راز و نەھىنىيەك لە پشت توپکە کەيانەو نییە. ھەشن وەك ھەنار یاخود کىوێ وان و لە پشت توپکە کەيانەو شتىکىتريان ھەشارداو. بە پیکەنینىشەو و تەم: مرۆفیش ھەيە بە کاھوو دەکات، بەوێ دەر و ناوێ نییە.

ماریا بەم لیکچواندنە زۆر پیکەنى و بەدەم پیکەنینىشەو ناوێ ميوە و سەوێ تری دەبرد و پرسىارى لیدەکردم، چ مرۆفێک بەوانە دەکات؟

برپارم دابوو ئیواره سهریک له کتیبفرۆشییه که بدهم، نه گهرچی
ماندووی رۆژیکې پر له کار بووم، بهوپیییه ماوهی چهند سالیك
بوو به ریکهوت له کارگهیه کی دروستکردنی مۆم وه کړیکار کارم
دهستکهوتبوو. له گهل کردنهوهی دهرگای کتیبفرۆشییه کهدا، بۆنی قاوه
شالووی بۆ هینام و بههوی دهنگی نهو زهنگۆله وردانهی بهسهر
دهرگا کهوه ههلواسراون و له گهل چوونه ژووره ودها دهلهرنهوه و دهنگیکی
خوش دهرده کهن، ولیهمی پیر سهری ههلبری و بیئنهوهی چاو لهسهرم
لابهریت، تا گهیشتمه بهردهمی ههر لیتم ورد دهبووهوه. کاتیک سلاوم
لی کرد، بهدهم وهلامدانهوهوه دهفتهری کتیب فرۆشتنه کهی دهپشکنی،
تا لهسهر لاپه ریه که وهستا و لیی پرسیم: چهند رۆژیکه چاوهروانتم تا
دلنایم لهوهی تۆ کتیبیکت نه کړیوه بهناوی (چهتهکانی خه یال) هوه؟
چونکه بهپتی وهسفی نهو کورپی نهو رۆژه لیتره بووه، گومانم کرد تۆ
نهو کتیبهت کړی بیت. منیش بیئنهوهی گرنگیه کی زور نیشان بدهم،
بهسهر وهلامم دایهوه و له گهلیدا پرسیم: هیچ ههلایه که ههیه؟ نهویش
بهپیکه نینهوه وتی: دهتوانیت کویک قاوه بیئیت و کهمیك لام دانیشیت.
دوایهمین کړیاری ناو کتیبفرۆشییه که، پیاویکی بالا بهرز بوو، بهدهم
خویندنهوهی ناو نیشانی کتیبه کانهوه، بهرهو دهرهوه رۆشت و کهمیك له بهر
دهرگا که وهستا و سهری نه ملا و نهولای شهقامه کهی کرد و پاشان
له چاو ون بوو. دونیا ورده ورده تاریك دادههات و کتیبفرۆشییه کهش
چۆل بوو بوو. کاتیک له بهرانبهر ولیهم دانیشتم، که وهك خووی ههموو
کتیبفرۆشییه کی دهستی دوو، بهدورهیدا کۆمه لیك کتیبی زور لهسهر یه
ههلچنرابوون، وتم: نه گهر شتیک ههیه ئیستا دهتوانیت پیتم بلنیت.
نهویش کتیبه کهی ژیر دهستی داخستهوه و بهزیه کهوه، دواي نهوهی
چاویله کهی داگرت، وتی: دهکړی بزائم نهو کتیبهت بۆ کړیوه؟
پرسیاره کهی ولیهم بهلامهوه سهری بوو، به سهرسورمانهوه وتم: ههست

ناکەیت پرسىارىكى سەير دەکەيت؟ پاشان تۆ کتیب دەفرۆشیت و
 ھەر کپارىکیش ئازادە لەوہى چ کتیبیک دەخوینتەوہ. با وای دابنیتین
 ناوینشانەکەى سەرنجى راکیشام و حەزم کردووہ بىخوینمەوہ. بەلام ئەو
 بەدەم سەر راوہشاندنەوہ وتى: ئەو شتانە دەزانم... منیش مەبەستمە
 بزنام بۆ بەتایبەت ئەو کتیبەت کپوہ؟ ئەى خو کەسیتەر ئەو کتیبەى
 نەبىنیوہ یاخود نەخویندۆتەوہ؟ نەمتوانى سەرسورمانى خۆم بشارمەوہ،
 وتم: پرسىارىكى دیکەى سەیرتر، بەلى کەسیکتیریش خویندویەتیەوہ.
 بەلام بۆ دەپرسیت؟ ئایا ھىچ شتیک ھەيە لەبارەى ئەو کتیبەوہ و
 بتەویت پىم بلیت؟

ئەوکاتە ولیەم سىماى کەمیک گۆرا و سەرى لىم نزیک کردەوہ و وتى:
 باخۆمان گیل نەکەین، چونکە ھەردوو کمان دەزانین لەبارەى چییەوہ
 قسە دەکەین، ئەگەر نەشرانیت، ئەوا من ئیستا پیت دەلىم کە ئەو
 کتیبە، کتیبیکى سەیر و ناوازیە و بەھەلە گەیشتۆتە دەست تۆ. دیارە
 ھەلەى تۆ نییە، بەلام دەبى لە نزیکترین کاتدا ئەو کتیبە بگىریتەوہ.
 منیش ویستم دۆخیكى گالتەنامیز دروستبکەم، وتم: لەکاتى وادا مرووف
 خۆنەویستانە دەبیتە بازارگان، بەوہى نرخى کالاکە بەرز دەکاتەوہ، بەلام
 من بیرم لەوہ نەکردبووہوہ رۆژیک بىمە بازارگانى کتیب. بەلام ولیەم بە
 جديەتى پيشووہ و تى: قسە لەبارەى پارەوہ نییە، چونکە ئەو کتیبە
 لەتوانیدا ھەيە چارەنووسى ئەو خوینەرانەى بگۆریت، کە بەھەلە دەگاتە
 دەستیان، بەوہى رووبەر ووى مەترسیان بکاتەوہ. ھەستمکرد بۆیستى
 خۆم لەسەر کورسییەکە پالمدايەوہ و رەنگم گۆرا، چونکە ترس و
 قسەکانى ماریام بىرکەوتەوہ. پرسیم: لە مەبەستت تیناگەم. ئەویش
 وتى من دەزانم سالانىکە تۆ ھاتوچۆى ئیرە دەکەیت و دەشزانم زۆر
 بەوردى کتیبەکان دەپشکنیت و سەیریان دەکەیت، دەبینم بەچاویکى
 بىر لە ئارامى و مېھرەبانىیەوہ بەسەر کتیبەکاندا دەگەریت، وەك ئەوہى

بترسيت بشكىن. به پيى ئەزموونى خۆم دەزانم ھەموو خويئەرىك وانين.
پاشان لە ئارەزووى تۆ بۆ ئەو كتيپە سەيرانەش دەگەم، كە بەوردى
بەدواياندا دەگەرپيت. ئەمەش وا دەكات ھىچ گومانم نەبىت لەوھى تۆ
دەبوو يەككە بيت لەو خويئەرە دەگمەنانەى، ئەگەر بۆ جارپكيش
بوو، لە نووسىنيكى ئەلبەرتۆ مانگوپلى ئەرجهنتينيىدا بيت، ئەوھى
كتيپىكى گەرەى ھەيە بەناوى «مىژوى خويئەندەو» وە، نازانم ئەو
كتيپەت خويئەندۆتەو يە نا؟ بەھەر حال ھەموو ئەمانە وادەكەن متمانەم
بەو ھەبىت، كە ئەو ۋە پىكەوت نىيە ئەو كتيپە گەشتىتە دەست تۆ.
منيش بە پىكەنينىكى تالەو وە تەم: خەرىكە دەمترسيت. بەلام
وليەمى پىر بەدەم ھەستانەو وە تى: نا... من راستىت پىدەلیم و دەبىت
ھەولبەيت ئەو كتيپە زوو بگىرپتەو بۆ جىگای خۆى. تۆ ھىچ لەبارەى
رۆلف فالكى نووسەرى رۆمانەكەو دەزانىت؟

منيش پىمەووت: ھاوړىكەم گەرەو بەدواى ئەو ناو و كتيپىتى ئەو
نووسەرەدا، بەلام ھىچ شتىكى لەبارەيەو دەستەكەوتو، وەك ئەوھى
كەسىكى وا بوونى نەبىت. وليەمىش وە تى: ئەمە رازەكەيە. چونكە
كەسىك نىيە ناوى رۆلف فالك بيت.

ئەو رۆژە وليەمى كتيپفرۆش، دواى ئەوھى پەيمانى ليوەرگرم
بەزووترىن كات رۆمانەكە بگىرمەو، پاشان لەبەر ئەو ئەگەرەى، كە
دەشى من بى ئاگايانە ھەنگاوم نابىتە ناو يارىيەكى ترسناكەو،
ھەولیدا ھەندىك نەيىم لەبارەى رۆمانەكەو بۆ باس بكات.

وەك وليەم وە تى، دواى ئەو رۆژەى من رۆمانى (چەتەكانى خەيال) م
تیدا كرى بوو، تىيىنى دەكات كەسانىكى نامۆ و نەناسراو ھاتوچۆى
كتيپفرۆشىيەكە دەكەن و بەوردى سەيرى كتيپەكان دەكەن، وەك
ئەوھى بەدواى شتىكى ديارىكراودا بگەرپن. بەو ئەزموونەش لە
كارەكەيدا ھەيەتى، دەزانىت كيشەيەك روويداوە. ئىدى دەچىت

دەفتەری کتیبفرۆشتنە کە دەهینیت و ناوی ئەو کتیبانە وردبینی دەکات، کە لەو رۆژەدا فرۆشراون، کە ئەم لەوێ نەبوو. کاتیکیش ئەو ناو نامۆیە رۆلف فالکی نووسەری رۆمانی (چەتەکانی خەیاڵ) دەبینیت، تێدەگات کتیبێک بەهەلە فرۆشراو. چونکە وەک خۆی وتی، زۆر بەدوای ناوی رۆلف فالکیدا دەگەریت، بێئەوێ هیچی لەبارەو بەدۆزیتەو. پاشان لە وەسفی کپساری کتیبەکەدا، وەک کورە گەنجە کە بۆی باسەدەکات، وامەزەندە دەکات، من ئەو کتیبەم کپی بیت. ئەگەرچی لەبەر دڵنیایی خۆی، پرسیری لە چەندی کپیاریتیش کردوو.

کاتیکیش لەبارەوی رۆلف فالکەو پرسیارم لیکرد و وتم: ئەو رۆمانە چ گرنگیەکی هەیە؟ کتیبفرۆشە کە دەرگای نەیتنی کتیبنووسە نەناسراوەکانی بەروودا کردمەو، چونکە وەک پیتیۆتم، دەترسا بەهۆی ئەو کتیبەو رووبەرۆوی مەترسی بێمەو.

ولیم بەرەو ژوورێکی بچووکێ پشتهوێ بردم، کە پرپوو لە کتیبی کۆن و دانسقه و میز و قەنەفەیهکی بچووکیشی لی بوو. بە دیوارەکانیشیدا سەعاتیکی گەورە کۆن و تابلۆیهک و وێنە چەند نووسەرێک هەلواسرابوون. لەو ژوورەدا باسی کتیبنووسە نەناسراوەکانی بۆ کردم.

لە میژووی نووسیندا و لە سەردەمە جیاوازهکاندا، جۆریک نووسەر هەبوون، نووسین و دەستنووسەکانیان بەناوی خوازارا، یاخود ناوی وەهمی و تەنانت جاریش هەبوو بەبێ ناوی نووسەر بلاوکردۆتەو و کتیبەکانیان بەو شیۆیه دەستاو دەستی کردوو. ئەگەرچی هەندیکیان لەترسی کوشتن، لە میخدان و سوتاندن بە دەستی فەرمانرەوا و پیاوانی ئایین ئەم کارەیان کردوو، بەلام هەشیان بوو ئەوەندە مەزن لە کردەوی نووسینی روانیو، لەبەردەم سیحر و جوانیی پیت و وشەدا، خۆیان فەناکردوو و زالبوون بەسەر ئەو نیرگسییەتە لە

رځوحي نووسه راندا بليسه ده دات، نه ویش به نه نووسینی ناوی خوځيان،
ياخود نووسين به ناوی وه همییه وه. به لام نه و کتیب نووسه نه ناسراوانه،
همیشه دوژمنیان هه بووه و به دواياندا گه راون و هه يان بووه پرووه پرووی
مردن کراوه ته وه. ئیدی له هر سهرده میځدا ثاره زووی نووسين به ناوی
خوازراوه ياخود ناوی وه همییه وه دريژه ی هه بووه و تا ئیستاش له زور
ولته که سانیک هه ن له بهر هر هوکاریک بیت، به ناوی خوازراوه وه
ده نووسن. به لام نووسه رانی وه کړولف فالك له وانیش جياوازن.
منیش وتم: نه وه شتيکی نامو و نه زانراو نییه باسی ده که یت،
چونکه له دونیای نووسینی ئیمه شدا به کاره یتانی ناو یترا ياخود ناوی
خوازراو هه بووه. به لام وه ک ده لیت، کتیه که ی رولف فالك جياوازی
چییه له وانیترا؟ ولیه میش وتی: که رومانه که ت گه رانده وه، نه و کاته
به وردی له وه ده دویتین.

مريهم هستی به نازار و نارچه تی کرد له به رموسه لانیدا و ماوه یه که
به هو ی هه و کردنیکی که م له میزه لانیدا، نه یده توانی بو ماوه یه کی نذر
میز رابگریت، به لام بوونی ناوی ولیهم وای لی کرد نازاره که له بیر خو ی
به ریته وه، چونکه دلنیا بوو پیشترا نه و ناوه ی بینیه وه. هستا و چو
نه و په په ی هیئا که له ناو کاغه زه کانی شیرکوډا دوزیبوویه وه و له ویدا
ناوه که ی ولیه می بینی، که له ته نیشتیه وه وه سفیکی که می شیوه و
پوخساری کرابوو، پاشان هر به کورتی نووسراوو له پووداو یکی
ته مومژاويدا ده کوژریت. پاشان ناوی ماریای بینی و به هه مان شیوه
وه ک چو ن له رومانه که دا وه سف کرابوو، ناوا به کورتی وه سفیکی که م
کرابوو، هه رواش له ته نیشتیه وه نووسراوو: کتوپر ون ده بیت، ياخود
خو ی ده کوژیت و گومان ده کړیت کوژرایت. مريهم کاغه زه که ی له گال

خۆی ھەلگرت، تا لە ھەر شوێنێکدا ناویکی نەناسراوی بینی، لە لیستی
ئەم ناوانەدا بۆی بگەرێت. چونکە وای بۆ چوو، ئەو ناوانە ی لەو
پەرەیەدا نووسراون، ئەو کەسایەتیانە بن، کە لە پۆمانە کەدا باسکراون.
دوای ئەوەی پەردە ی ژوورە کە ی لادا، گەرایەو ە بۆ لای پۆمانە کە.

نېټې پهلې پهلې

گڼوگڼو له پاره ي هونگري جوونېوونو

من له شويتينکدا باسي نه ووم کرد، نووستن له گڼل نافر تينکي
 غه مگين، وهک روښتن وايه به تهمدا. ده شې نه م ليکچواندن له بهک
 کاتدا مانايه کي جوان، يا خود ناشرين له خوږيدا هلبگريت و نه و
 مه به سته ناشکرانه بيت که له پشتييه وه هديه. به لام بو من، روزه
 ته مه کان، له و روزه پر رازانه، که له مندالييه وه نارمزوويه کي سه یرم
 بو ي هديه و هميشه حزم له روښتن بووه به ناو نه و تهمته ي
 قورس دهنيشنه سر ريگاگان و مروفي نازانيت چي له دمر و بهري
 هديه. ئيدي هر هنگاويک ده بيته ناشکراکردني نه زانراو و ناديار به
 مارياش ناوا بوو.

كاتىك لاى وليەمى كتيڧرۇش ھاتمە دەرەو، دونيا تەواو تاريك
 بووبوو. زەنگم بۆ ماريان ليدا و داوام ليكرد بيبينم. وا ريكەوتين
 پاش كەميكتر لەناو ويسگەي شەمەندەفەري ناوەندى شار و نزيك
 دووكانى گولفرۇشيە كە يەكتر بيبين. من پيش ئەو گەيشتمە ئەو
 شوپتە و لە دوورەو بيبينم جياواز لە رۆژانى پيشوو، خۆي گۆريو و
 تەنرەيەكى پەپەرەي كورت و رينكۆتيكى رەشى لەبەردايە. لە
 ويستگە كە چووينە دەرەو و لەبەر ماندويى ماريان، وەك خۆي وتى،
 لە نزيكترين كافى دانىشتين، ئەگەرچى قەرەبالغ بوو. بەلام پاش
 ماوئەك، ھەرچەندە كزەيەكى دەھات، ھەستاي و ھەر بەو شەقامەدا
 بەرەو كەنارى كەنداو كە چووين. ئەو شەوە باسى بيبينى وليەمى
 كتيڧرۇش و ئەو قسە و باسانەم بۆ ماريان كرد، كە لەنيوانماندا پرويدا
 بوو. ماريان بىدەنگ گوئي ليگرتبووم و ماندوو دياربوو. بەلام لەكەنار
 دەرپاكە، ھەندىكجار بىدەنگ دەرپوشتين و ماريان دەستى لەناو گيرفانى
 رينكۆتەكەيدا بوو. جاريش ھەبوو لەبارەي جوانى كەنار ئاوەكە، ياخود
 باسكردنى سەفەرەو دەدواين و لە قسەكانى ماريادا وا بەدەردەكەوت،
 زۆر پيوستى بە سەفەر ھەبىت، ئەگەر بۆ ماوئەيەكى كورتىش بىت.
 لە شوپتيكدا كە شۆستەكە پيچيكي تيدەكەوت و دەچوووە كەنارى
 ئاوەكە، بە ماريان وت: چۆنە لەويدا دابنيسين. ئەويش بەسەر لەقاند
 رەزامەندى دەربرى و لاماندايە ئەو پيچە تاريكەو و بەرانبەر ئاوەكە
 پالمان بەديوارى شۆستەكەو دا. ماوئەيەك بىدەنگ تپەرى، تا من
 دەستم برد و دەستم خستە گيرفانى رينكۆتەكەي ماريان و دەستيم
 گرت. ئەويش لەسەر خۆ يارى بە پەنجەكانم دەكرد و چاوى برىبوو
 شوپتيكى دوور. كاتىك ليڧمپرسى ماريان دەستت زۆر ساردە، سەرمات
 نيبە؟ ئەويش ھيچى نەوت و تەنھا ليڧروانيم. وتم ماريان چاوت

زور سهره.. بهوهي شتيك له غم وهك تهه له سهرې نيشتهوه.
 نهو تههش سحرېكي سهرې داوه به چاوت. ماريا تهنها بزهيهكي
 كرد و لهگهليدا په نجه كانمي گوشي. دهمويست پتي بليم ماريا تو
 چهنډ به تهه دهچيت. بهلام لهوكاته دا نهو سهرې كردم و وتي:
 دهزاني بير له دويښي شهو دهكه موه، نهوكاته ي پيكهوه نووستين،
 تو ههنديك شت له باره ي جووتبوون و پيكهوه نووستنهوه وت.. بيرت
 ماوه؟ منيش وتم كام قسه يه يان؟ نهويش وتي: نهوهي باسي هونهري
 جووتبوونت دهكرد. دهزاني سهرېبوو بهلامهوه، چونكه من پيشتر وا
 بېرم لينه كړدبوهوه.

دويښي شهو دواي گيړانهوهي بهسهرهاتي كووچه خويئاوييهكان و
 باسكردني نهوهي چوڼ له شهويكدا نهو خويتهرانه دهكورښي،
 كه يهكيكيان باوكم دهبيټ، ماريا پرسياي نهوهي ليكردم چوڼ
 گهيشتمه نهو ولاته. منيش ئارهزووم نهوو ههموو نهو رږژانه بهياد
 بهيتمهوه و بهكورتې باسي نهوهم بو كرد چوڼ له ترسي ئاگري شهري
 نيوان عيراق و ئيران، كه نه مدهويست بمكه نه سهر باز و له چاليكدا
 بكورښم، بهيانيهك زوو بهرهو دييهكي دوور هه لديم و ماوهيهك وهك
 سهربازي هه لهاتوو لهوي دهژيم. بهلام تا دههات بارودوخه كه بهرهو
 خراپتر ده رويشت و سوپاكه ي سه ددام دهستي بگه يشتايه ته هه رشويښي
 دهيسوتاند، له لايه كيتريشهوه هيژه بهرهه لستكاره كانې سه ددام له نيوان
 خوياندا له شهريكي خويئاويي بوون. ئيدي بهناچاري لهويشهوه له گهل
 سي كه سيتدرا قاچاخچيه كمان پهيدا كرد و ريگاي سنووري ئيرانمان
 گرته بهر. بهلام شهويك له ريگا دواي نهوهي كه وتينه بو سهوه و له گهل
 يه كه م ده سرېژدا، قاچاخچيه كمان كورژرا. ئيدي ماوهي چهنډ شهو و
 رږژيكي له ناو چيا و دوله كاندا گيرمان خوارد، تا توانيمان خومان
 ته سليمي سوپاي ئيران بكه ين و ماوهي دوو سالم له زيندان و

ئۆردۈگايەكى دووردا بەسەربرد، كە ھەروەك زىندان وابوو. تا دواتر
توانىم لە پۇژىكى چلەى زستاندا، وەك پەناھەندەيەك بەخۆم و تەنھا
جانتايەكى شانەو بەگمە ئەم شارە. ھەستەمكرد باسكردنى ژيان لە
گوندىكدا وەك سەربازىكى راكردوو، ھەلھاتن لەدواى قاچاخچىيەكەو
بەرەو ولايتىكى نامۆ و ئەو ژيانە پر لە چەرمەسەرييە، زۆر سەرنجى
مارايان راكيشابوو، كە دۇنيابووم وەك ئەو وەا بوو بەلايەو، فيلمىكى
سەرنجراكيشى بۆ بگيرمەو. بەلام ترس، ئازار و عەشق لەو شتانەن
دەيىت خۇمان ئەزموونى بكەين، تا لە تامەكەى تىيگەين.

ئەو شەو كاتىك ھەستەم بە ماندوويىتى كرد و چووم بنووم، لە
دەرەنگانىكدا ماريە دەرگاي كردهو و بىئەوەى ژوورەكە پرووناك بكاتەو،
ھاتە ناو جىگاگەمەو. كاتىك لەشى بەر لەشم كەوت، زانىم پرووتە و
بۇنى ميايەتى ئەو، شتىكى لە مندا بەئاگا ھىنايەو. شتىك وەك ئەوەى
چەندىن سال بىت لەژىر چيايەكى سەھۇلىندا نووستىت و ئىستا
گەرمى ژيانى تىگەرايىتەو. بەرەو ماريە وەرچەرخام و لە تاريكيەكەدا
سەيرم كرد. ئەويش بەھەموو سووك و سۆلىي جەستەيەو فشارى
دەخستە سەر لەشم. ھەستەمكرد ئافرەت قورسايىيەكى زۆر ناسكى ھەيە و
پىچەوانەى ياساكانى فيزىا كاردەكات و دەشتوانىت بەرپەرچى ھەموو
ياساكان بداتەو. پىيوتەم: مەبەستت چى بوو ئىوارە وتت مرؤف
دوو جۇرى ھەيەو يەككىيان لە بەرزىيەو سەيرى خوارەو دەكات و
ئەوتريشيان بەپىچەوانەو لە خوارەو سەيرى سەرەو دەكات. دەستم
برد و پەنجەم خستە ناو قۇيەو، وتم: ماريە تۆ دەتوانىت بىرىك
بەيتىتە بەرچاوت، كە كەسىك لە بنەكەيداىە؟ ئايا ئەو كەسە بۆ
كۆى دەروانىت؟ ديارە ئەو كەسە بەردەوام سەيرى سەرەو دەكات و
بەھىوايە كەسىك بىت و رزگارى بكات. بەلام جۆرەكەيتىر مرؤف
ئەو پانە كە لەدەمى بىرەكەدا وەستاو و سەيرى بنى بىرەكە دەكات.

ماریا به چپه وه وتی: مه به ست له دوو کهسه چپه؟ منیش وتم
 نه وهی بنی بیر که سهیری ئاینده ده کات و بیر له رابردوو ناکاته وه.
 به لام نه وهی سه ره وه بیر له رابردوو ده کاته وه، به وهی نه وه کهسه
 چون گه یشتوته نه وئ.

ده مزانی ماریا له تاریکیه که دا چاوی تیبریوم و به هیواشی په نجهی
 له سه ر پشتم ده جولاند و کاتیك هه ناسه ی ده دا، مه مکی بهر سنگم
 ده که وت. من وای ده بینم هه ر کاتیك مرؤف له سه ر شاخیک یاخود
 قه لایه که وه، سهیری شاریک ده کات، بیر له رابردوو نه وه شاره
 ده کاته وه. به لام کاتیك له ناو شاره وه سهیری بهر زایه ک ده کات، بیر
 له ئاینده ده کاته وه. نه مه له کاتی جووتبووندا زور بهروونی دیاره.
 کاتیك ئافره ت، وه ک له بنی بیر که دا بی ت، پالده که ویت و باوهش
 به و پیاوه دا ده کات له سه رییه وه یه، نه و باوهش به ئاینده دا ده کات و
 ده یه ویت دلنیا بی ت له ئاینده. به لام کاتیك هه ر نه و ئافره ته ده چپه
 سه ره وه و سهیری پیاوه که ده کات له ژیرییه وه یه، نه و بیر له رابردوو
 ده کاته وه. بو پیاوه کهش هه روا یه. ده شی نه م په یوه ندییه له سه ر ئاستی
 کلتووره کانیش گرنگی هه بی ت و لای ئیمه، له کاتی جووتبووندا زیاتر
 ئافره ت له ژیره وه یه، چونکه زیاتر غمی ئاینده یه تی و ده یه ویت باوهش
 به ئاینده دا بکات و دلنیا بی ت. به لام پیاو له سه ره وه یه، چونکه زیاتر
 غمی رابردوو یه تی و سهیری رابردوو ئافره ته که ده کات. ته نانه ت
 نه م بوچوونه بو تیروانی نی نیوان ئیمه و ئیوهش راسته. تو سهیری
 گو ی زه وی بکه، ده بینیت نه وروپا. ده که ویت به شی سه ره وه و ئیمهش
 ده که وینه خواروو ئه وروپاوه. کاتیك ئیوه سهیری ئیمه ده که ن،
 کۆشکی پر که نیزه ک، هه ره مسه را، پیاوانی دلره ق و چیرۆکی سهیر و
 سه مه ره ی عه شق و ئایینه کان، فهرش و ده ف ده بینن. که ئیمهش
 له ئیوه دهروانی ن، وه ک نه وهی به سهرمانه وه بن، رابردوو تان فه راموش

دەكەين و ئىو وەك ئايندە و ھىماي پىشكەوتن دەبينىن. تۆ بىرت لەو شىۋازى جووتبوونە كردۆتەو، كە پىيدەلەين فەرەنسى؟ دەزانىت ئەو شىۋازە ناوئىكىتى ھەيە و پىشى دەوترىت شىۋازى ئازەلى. چونكە ھەر بە شىۋازى جووت بوونى مەر و مالات دەكات و كەسيان لە سەرەو، ياخود لە ژىرەو نىيە. بەلكو ھەردوو كيان ئاسۆيىن و پرويان بەرەو يەك ئاراستەيە. دەشى ئەو ناوھى دووھىيان تەنھا بۆ ئەو نەگەرپتەو، كە لە شىۋە جووتبوونى ئازەلە، بەلكو بۆئەو بىت، كە لەو شىۋازەدا نە رابردو، نە ئايندە بوونى نىيە. بەلكو تەنھا ئىستا ھەيە. ھەرەك مەر و مالات، كە تەنھا ئىستايان ھەيە.

ماريا بەدەنگىكى نزم وتى: ھەرگىز وابىرم لە جووتبوونى نىوان نىر و مئ نە كردۆتەو و ناشمەوئىت ئىستا بىر لە رابردو، ياخود ئايندە بكەمەو. دواي ئەو ھەستەم كرد ھەناسەى نزيك دەبىتەو لىم و دەستى گرتەم و لەسەر كەمەرى خۆيى دانا.

وتم: ماريا بۆ بىر لەو قسانەى دوئى شەو دەكەيتەو؟ ئەويش وتى: چونكە بىتەوھى بمەوئىت، ھەموو ئەمەرۆ بەپىي ئەو بۆچوونەى تۆ سەيرى دەوروبەرمم كردو، بەلام من نە رابردو، نە ئايندەى تۆم ناوئىت. بەلكو ئىستاتم دەوئىت و حەزناكەم نە لەناو بىرەكەو سەيرت بكەم، نە لە دەمى بىرەكەو. منىش وتم: دەتەوئىت وەك كەسيكى ناو ئەو شەمەندەفەرە بم، كە خۆت باست كرد؟ ماريا وتى: نا... ئەوھش ئاسان نىيە. پاشان وتى: ھەستدەكەم ئىرە ساردە و باشتەرە كەمىك پياسە بكەين. منىش دەستم لە گىرفانى دەرھىنا و لەسەرخۆ بە كەنارى ئاوەكەدا كەوتىنە رى. لە شۆستەكەى ئەوبەرمانەو چەند كەسيك وەستابوون و سەرقالى قسەكردن بوون. وتم: ماريا سەيركە... مەرۆفەكان چەند بە دوورگە دەكەن. وەك ئەوھى ھەريەكەيان دوورگەيەكى تەنيا و تەريك بىت، لەم زەريايەى ناوى ژيانە. بەلام ماريا

بېدەنگ لە تەنېشتەو دەپۆشت. لەناكاو وتى: ھەزدەكەم چىرۆكىكم
 بۆ بگېرېتەو. منىش بەسەرسامىيەو و تەم: چىرۆكى چى؟ ئەوېش
 وتى: چىرۆكىك لەبارەى ھەرچىيەكەو بېت، گرنىگ نىيە. چونكە
 دلىام تۆ دەتوانىت تام و چىژ بەدەيت بەو شتەى دەيگېرېتەو. پاش
 كەمىك بىر كەردنەو و تەم: ھەبوو نەبوو لە سەردەمىكدا ھىشتا نە شو
 بوونى ھەبوو، نە تارىكى و سىيەر، شارىكى دلىگر و قەشەنگى پىر
 لە باخچەى رازاو ھەبوو، ھەموو رەنگە ئال و والاكان لە رازاندنەو یدا
 بەكارھىنرابوون و تەنھا پۆژ لەو شارەدا بوونى ھەبوو. خەلكى ئەو
 شارەش رەنگساز بوون و كارىيان دروستكردنى رەنگ و بازارگانى كردن
 بوو بە رەنگەكانەو. كاروانەكان بارى رەنگى سور و زەرد و سەوزيان
 بەرەو ناوچە دوورەكان دەبرد، رەنگەكانىيان بە كارامەيەو تىكەل
 بەيەكتر دەكرد و رەنگى تریان لىدروستدەكردن و دەيانفرۆشتەو.
 پۆژىك سەيردەكەن رەنگىكى ناشرىن و غەمھىنەر لەناو بۆتە و كەمۆلەى
 رەنگ دروستكردنەكانىياندا پەيدا بوو. ئەو رەنگەش، رەنگى رەش دەبېت.
 ئىدى خەلكەكە بەو رەنگە غەمباردەبن و ترسىيان لىدەنىشېت، بەو
 ھىچ جوانىيەكى تىدا نابىن. تا دىت رەنگى رەش زياتر و زياتر
 دەبېت و بازارگان و رەنگرەوكانىش دەستەوسان دەبن لەبەردەم ئەو
 رەنگە غەمھىنەرەدا. تا پۆژىك وىتەكىشېك تابلۆيەك بە رەنگى رەش
 دەكىشېت و جوانىيەكى سىحرئامىزى تىدا دەدۆزىتەو و ئىدى خەت
 خۆش و وىتەكىشەكان لە تابلۆكانىياندا رەنگى رەش بەكاردەھىتن و
 جوانى و رەونەقىكى سەير لە ناشرىنى رەشدا دەدۆزنەو. لە دواى
 ئەو ھەو ھەو مەرۆف نىو ھى پۆژ رەش دەكات و سىيەر و تارمايى بۆ شتەكان
 دەدۆزىتەو، تا جوانىيان كامىل بېت.

لەگەڵ خۆیندنەوێ دوا دیڤی ئەو بەشەدا، زەنگی مۆبایلکە لێیساو
 مریەم هێند بەپەلە هەستا، سەرسمێکیدا و خۆی بە دیوارەکە گرتەوێ.
 هەرکە گۆیی لە دەنگەکە بوو لەو سەری هێلەکەوێ دەهات، ناسییەوێ
 دەنگی شیرزادە. سەرەتا مریەم هەستی بە شلەژان کرد و کەمێک
 تێکەڵ و پێکەڵ وەلامی دایەوێ، تا وردە وردە ئارامیی بوو گەپایەوێ.
 شیرزاد ئەوێ بە مریەم وت، کە بەیانی لە کونسولخانە ی عێراق بوو و
 کارەکی هێچ ئەنجامیکی وای نەبوو، ئیدی بریاریداوێ بمینیتەوێ و
 چەند پۆژیکێ پشوو لە ستۆکھۆڵم بەسەر بەریت. دوا ی ئەوێ پیشنیاری
 بوو کرد، ئەگەر کاتیک بوو کرا و ئارەزووی لێبوو، ئەوا دەتوانن یەکتەر
 ببینن. مریەم هێچ وەلامیکی دیار و پێکی نەدایەوێ، جگە لەوێ وتی:
 ئەگەر کاتم هەبوو خۆم تەلەفوننت بوو دەکەم. دوا ی ئەوێ شیرزاد، پیش
 ئەوێ کوتایی بە گفتوگۆکەیان بهینیت، وتی: ئەم شارە لەم وەرژەدا
 ئەوێندە پەنگینە دەلێی بەتایبەت بازەرگانی پەنگی هەیه و لە پێگای
 دوورەوێ بارە پەنگی بوو دەهینن.

مریەم پەلە بوو لە داخستەوێ تەلەفونەکە، چونکە ئەو بەشە ی
 تازە لە خۆیندنەوێ ببووەوێ و لەبارە ی سێکسەوێ بوو، زۆر سەرئەجی
 پاکیشابوو، دەیویست بەراوردی ئەوێ لەو بەشەدا نووسرابوو، بەو
 ساتانە بکات کە لەگەڵ شیرکۆدا نووستبوو. هەرچەند ئەو ساتی
 پێکەوێبوونانە ی دەهینایەوێ یادی خۆی، تارمایی شیرکۆی زیاتر لە
 پشت دیڤەکانەوێ دەبینی، بەوێ شیرکۆ بوو خۆی ئاوا سەیری ئەو
 پەڕەندییە ی دەکرد. لەناکاو بیر ی دوا قسە ی شیرزادی کەوتەوێ، کە
 باسی لە بازەرگانی پەنگ کردبوو، وەک چۆن لەو حیکایەتەدا هاتبوو،
 کە پیش کەمێک خۆیندبوویەوێ. هەستی کرد شتێک پالی پێوێ دەنیت
 بوو بینینی شیرزاد. دەستی برد و بەو نیازە ی دوا ی نیوێ پۆ کاتی هەیه
 بوو بینینی، زەنگی بوو ژمارەکی لێدا، وەک ئەوێ شیرزاد چاوەڕوانی

ئەم بىت، يەكسەر وەلامى دايەو. مريەم لەويىدا و ئەيزانى بۆ پاي
گۆپى و سبەينى دواى نيوەپۆى دانا بۆ يەكتر بينين، ئەويش لە
مەيدانى سلوسن. تا ئەو يەكتر بينينهش، كاتىكى زۆرى لە بەردەمدا بۆر.
چووە بالكۆنەكە و لەگەڵ خۆيدا پاكەتى جگەرەكەى و كوپىك قاوہ و
دەستنووسى رۆمانەكەى برد.

پىتە ئادىپارەكان خوتۇندىنەۋەى كافەزى سىپى

ئەمىرۇ، كاتىك بە رېگاۋە بووم بۇ لاي كىتېفرۇشىيەكەى وليەم، بىرم
لەۋ چىرۇكە دەكردەۋە كە ئەۋ ئىۋارەيە لە خەيالمدى بوو، دەمويست
بۇ ماريى بگىرۋەۋە، كاتىك لە كەنارى كەنداۋەكە پىاسەمان دەكرد.
بەلام نازانم بۇ لە جىگاي ئەم چىرۇكە، چىرۇكى (شارى رەنگەكان)م
بۇ گىرۋەۋە. ئەۋ چىرۇكەى ويستم بۇى بىگىرۋەۋە، باسى لە كەسىك
دەكرد، پىچەۋانەى ھەموو مرۇفېك، دوو رۇحى دەبىت، واتا بە دوو
رۇحەۋە دەزى. لە كاتىكدا ھەزى لە پىاسەى شەۋ درەنگان دەكرد،
لەھەمان كاتدا چىزى لە گەرماى رۇزە درىژەكانىش دەبىنى. كاتىك
عاشقى كچىكى قز كالى بالابەرزى گەرەكەيان دەبوو، لە ھەمان
كاتدا رۇحەكەيتى شەيداي كچىكى بالاكورتى قز رەش دەبوو. كە بە
شەۋقەۋە دەيويست كىتېك بخوتىتەۋە، لەھەمانكاتدا خەۋ دەبىردەۋە.
كاتىك دەيويست پشتىگىرى لە ئازادى مرۇف بكات، لەھەمانكاتدا پاساۋى
بۇ سەرگوتكردن دەھىنايەۋە. ئەۋكاتەى پىر دەبوو لە زىان و دەيويست
باۋەش بە زىاندا بكات، لەھەمانكاتدا رۇحەكەيتى، بىرى لە خۇكوشتن
دەكردەۋە. تا سەرئەنجام ھاۋسەنگى تىكدەچىت و شىت دەبىت. ئەمە
ئەنھا چىرۇكىك بوو، ويستم بۇ ماريى بگىرۋەۋە.

وهك دامناوو، دونيا تهواو تاريك ببوو، كاتيځ گهيشتمه
كتيښفروشييه كهي وليهم. دهرگاگهم كردهوه و بهئسپايي چوومه ژوورهوه.
بهلام راستهوخو كهسم نهيني. تا دواي كهميځ گويم له خشهخشي
قاچيځ ببو له ژووره كهي دواوه هات و دهنغيځ، كه دهنكي وليهم ببوو،
وتی: دوو پوژه چاوهروانتم. وهره قاوهيهك تيځه و بچينه ژووره كهي دواوه.
بهلامدا تيځهري و چوو دهرگاگهي دهرهوه دابخات. لهگهليدا وتی: ئهم
نهخوشي شهكره نهفرهتييه وا دهكات ههر بهريځاي تهواليتهوه بيت.
لهگهل قسهكهيدا پيځهني و دووچار به شانميدا كيځا.

كاتيځ بيځهوهي هيچ بليهم، (پرومانی چهتهكاني خهيال) م دايه دهستي،
پرووي كرايهوه و به خوشييهوه لييوهرگرتم. كتيځه كهي له دهستيدا
ئهمديو و ئهوديو پيځرد و چاوي به نووسينهكانيدا گيځرا. لهگهليدا
وتی: دهبيت ئيستا نهيني هاتوچو و گهراني وردی ئهو كهسه نامويانه
بدوزينهوه، كه ماوهيهكه ديځه ئيره. تو دهنانیت ههر كتيځيځ لهمانه،
كه نووسهري ناديار و نهاسراو دهياننووسيت و بهدزييهوه له جيځايهكدا
جيځدهيځرين، له شويځيځيدا نامهيهك ياخود زانياريهكي نهيني بو ئهو
خويځهره هيه، كه كتيځه كهي دهكهويته دهست. تو هيچ شتيځي وان
نهينيوه لهم پرومانه دا؟ منيش به سهرساميهوه وتم: نا. دواي ئهوه
وليهم زهرهينيځي هيځا و ههنديځ لاپهري پي سهر كرد. پاشان
كتيځه كهي دانا و چوو مؤميځي هيځا. بهدهم داگيرساندنييهوه وتی:
مرؤف بوونهوهريځي ئالوزه و دهشي لهيهك كاتدا هم فريشته و هم
شهيتانيش بيت. من ئهگرچي له مهبهسته كهي تيځه گهيشتم، وتم: وهك
ئهوهمي دوو روحي ههبيت. ئهويش سهيري كردم و وتی: وهك ئهوهي
دوو روحي ههبيت. پاشان دوايهمين لاپهري كتيځهكه، كه نيوهي
سپي ببوو، به ورياييهوه لهسهروو مؤمه كيهوه راگرت و به هيواشي

دەستى دەگىپرا تا گەرمىيى مۆمەكە لەژىرەو بە شویتە سپىيەكاندا
بگىرپىت و لەبەر خۆشپەو دەيوت: ئىستا ئىمەش لەگەل شەيتانەكەدا
دەجەنگىن. ھەستىم كرد وردە وردە شتىك وەك تارمايەكى رەش لە
گۆشەيەكى پرووبەرە سپىيەكەدا بەدەركەوت و وليەم لەخۆشيدا پىكەنى.
من چەند خۆم جولاند نەمتوانى ئەو تارمايە رەشە جوان بىنىم و بزائىم
چىيە، بەلام وليەم مۆمەكەى دوور خستەو و زەرەبىنەكەى ھەلگرتەو.
منىش بىدەنگ سەيرىم دەكرد. وليەم وتى: ئەو تا دەبىنىت. كتىب و
زەرەبىنەكەى بۆ درىژ كردم و منىش لىم وەرگرت تا سەيرى ئەو
تارمايە بكەم، كە لە لاپەرەكەدا بەدەركەوت. بە يارمەتى زەرەبىنەكە
توانىم بەروارىكى كال و ناويك بىنىم لە لاپەرەكەدا نووسرابوو. بە وليەم
وت: ئەم بەروار و ناو مانای چىيە لىرەدا بە نەيتى نووسراون؟ پاشان
تۆ ئەمەت چۆن زانى؟

وليەم بە خۆشپەو پاليدايەو و ھەر لە جىگاي خۆپەو درزىكى
كردە پەنجەرەكەى تەنىشتى، كە بەسەر تاريكىندا دەيروانى. جگەرەيەكى
داگىرساند و وتى: نەيتى ئەو بەروار و شویتە ئەو پەو، كە نووسەرى
ئەم كتىبە، كات و شویتى كتىبى داھاتوو بە خوينەرى ئەم كتىبە
دەلەيت. لەم رىگايەشەو ئەو نووسەرە پەيوەندى بەيەكەو دەكەن و
لەيەكتر و نابن. ئەو نووسىنەش بە ئاوى پياز دەنووسن، كە بەگەرم
كردنى، رەش دادەگەرپىت و بەدەردەكەويت. ئىستا ئىمە نەيتى كتىبى
داھاتوو مان كەوتۆتە دەست. ئەمەش مەترسىيەكى گەورەيە. بەراست
تۆ ئەم رۆمانەت خويندۆتەو، باسى چى دەكات؟ منىش ئەو نەدى
توانىم، كورتەيەكم لە رۆمانى چەتەكانى خەيال بۆ باسكرد و وليەمىش
بە دىقەتەو گويى لىگرتبووم و بە پەنجە يارى بە ريشى دەكرد.
كانىكىش لە باسى رۆمانەكە تەواوبووم، وتم: تۆ بۆ ئەم شتانە بۆ
من باس دەكەيت؟ وليەم بىئەو وەلامم بداتەو، ھەستاو لە

په نجهره کهوه، دواى ئه وهى دايخست، سه یرى تاریکيه کهى دهره وهى
 کرد و وتی: سه یره ئه وهى تو له وړمانه باسی ده کهیت، زور به
 نووسینه وهى میژووی دهسته ی کتیب نووسه نه یتیه کان ده کات. ئه مهش
 له کاتیکدایه، دوو پرووداوی سه یر له ئارادان. یه کیکیان گومان کردنه له
 مهرگی پابلو نیرودا و ئه وى تریشیان دیارنه مانى کتیب فرۆشیکى خه لکى
 رۆژه لاتى ناوه راسته له باشوورى سوید. به راست تو خه لکى کویت؟
 منیش به ساده یی وتم خه لکى کوردستانم. ئه ویش سه رسامى خو ی
 نیشاندا و وتی: ده زانیت ئه و کتیب فرۆشه ی له م ولاته دا دیار نه ماوه،
 کورده. گه رایه وه شویتنه کهى خو ی و له سه ر کاغه زیك شتیکى نووسى،
 دواى ئه وهى له چه کمه جه یه کدا قه له میکی دهره یتنا. به لام دواى ئه وهى
 کاغه زه کهى دایه ده ستم، بینیم هیچی له سه ر نه نووسراوه. ئه ویش به
 بزه یه که وه چاویکى لیداگرتم و وتی: دواى ئه وهى چه ته کانى خه یالم
 خوینده وه، یه کتر ده بینینه وه. منیش وام نیشاندا له مه به سته کهى
 یتگه یش تووم، کاغه زه کهم خسته گیرفانمه وه و به نیازی رۆیشتن له
 دهرگای پشته وه، هه ستم.

مریهم پړمانه کهى له سه ر میزه بچوکه کهى ته نیشتى دانا و سه یری
 باخچه کهى به رده مى کرد. هه ستى به بۆشاییه کی سه یر ده کرد له
 ناوه ویدا. بیرى کرده وه باشته ر بچیت کاتر میژیک وهرزش بکات و
 نه گه ر ئاره زووشى کرد، که میک مه له بکات. دواى ئه وهى جلی وهرزش و
 مه له کردن، ده به یه ک ئاو، خاولی و دوو سیو و موزیکى له جانتایه کی شان
 کرد، جووتیک نه علی سووکه له ی له پیکرد و به ره و هۆلى وهرزشه که
 پویشست، که هه رسه د مه تریک له ماله که یه وه دوور بوو.
 نزیکه ی سى چاره که سه عات، له هۆلى وهرزش کردنه که مایه وه و به

دەرزایی ئەو ماوەیەش، لە پێگای ھیدفۆنی مۆبایلەکیەو، گۆیی لە
گەرنی گرتبوو. کە ھەستی بە ماندوویی کرد و جلە تەسکەکانیشی،
کە ئەوا بە لەشیدا نووسابوون، پەلە عارەق لەسەری بلابووونەو،
بەرە بەشی خۆشۆردنە کە پۆشت و دووشیکی کرد و مایۆ و ستیانیکی
پەشی لەبەر کرد و چوو بۆ حەوزی مەلەکردنە کە، کە لەگەڵ چوونە
ناو ئاوەکیەو، ھەستی بە ئارامی کرد. دواي ماوەیەک ھاتە دەرەو و
لە سەر کورسییەک دانیشت و لە ژێر ھەستیکی کەم بە برسیتی و
بە دەم سەیرکردنی مەلە کەرانیەو، لە سەر خۆ دەستی بە میوە خواردن
کرد. ئەوێ خۆش بوو بە لایەو، ئەو بوو بیری لە ھیچ نە دە کردەو.
بۆ شەو کەشی نە یویست بگەریتەو سەر پۆمانە کە، لە جیاتیی ئەو
نە فوونیکیی بۆ خوشکی کرد لە سلیمانی و دواتریش بە دەم سەیرکردنی
نە فزیۆنەو، لەگەڵ ھەڵە دا قسە ی کرد.

www.fb.com

Omer.Tarxani.9

رۆۋى ۱۶ ى سېتە مېر

بە ياننىيەكى گەرم بوو. مريەم زوو بە ئاگاھات و يەكەم شت بە دەم
خۆكىشانە وە وە بېرى لىكردە وە، بېنىنەكەى شىرزاڭ بوو. وەك ئە وەى تازه
بېرى لىكەتە وە بۆ دە يويست بېبىنىت؟ لە وائە يە ئە و لىكچوونە بووبىت
لە گەل شىركۇدا ھە يىو؟ نە يويست زۆر خۆى بە وە وە سەرقالبكات و
لىگەرا بۆ كاتى يەكتىبىنىنەكە. چونكە چەند پۆزىكى كەمى مابوو
پشوو كەى تە و او بېت و بگەپتە وە سەر كار. پاشان ھەر ئاوا بۆ
ماو يەك لە ناو جىگا كەدا مايە وە و ھەر بە و شىو يەش دەستى بە
خویندە وەى پۆمانەكە كرد، وەك ئە وەى بېوېت تە و او بكات و بزانىت
چى پوودە دات.

نامەى پەكەم گەران بەدواى وڤەى شەپاندا

هاورپى ئازىزم (ع.م)

پاش سلاو و رېتر

ئەگەرچى ئىمە لەترسى ئاشكراپوونى ئەو نووسىنانەى لەبارەى
كتېبنووسە نەناسراوہ كانەوہ بۆت دەنىرم، وا رېكەوتبووين تۆ نامەم بۆ
نەنووسىت و تەنھا ھەولى پاراستن و ھەلگرتنى ئەو نووسىنانە بەدەيت،
كە بۆتى دەنىرم. ئەگەرچى دەشى ئەم ترسەى من، ھىچ پاساويكى
نەبىت. بەلام شتىك لە ناوہوہمدا پىمدەلېت من پىم ناوہتە رووبەرىكى
پر راز و سامناكەوہ. چونكە دواى دانىشتنم لەگەل وليەمى كىتېفرۆشدا و
كاتىك زۆرىك لە رۆژنامە عەرەبى و (ئىس فى دى) و (داگىنس نىھىتەر)ى
سویدیى ۸ى ئەپرىل گەرام، بىنىم زۆربەيان لە لاپەرەى كلتورىاندا
لەبارەى ھەولى ھەلدانەوہى گۆرەكەى پابلۆ نىروداۋە نووسىويانە و باسى
ئەو گومان و تەمومژە دەكەن، لەمردنى نىرودادا ھەيە، كە لە ۲۳ى
سىپتەمبەرى ۱۹۷۳دا و ھەر ۱۲رۆژ دواى كۆدېتاكەى ژەنەرال پىتۆشىيە
دژى سىلقادۆر ئەلەندى. بەپىى قسەكانى (مانۆيل ئارايى)ى تەمەن
۶۵سال، كە چالاكوانىكى پارتى كۆمۇنىست و ھاوہلى نىرودا بووہ،
نىرودا دواى چەند كاترمىرىك لە لىدانى دەرزييەك لە نەخۆشخانەى سانتا

مارىيا لە سانتياگو پايتهخت، مردوو. زۆربەى ئەوانەش نيزودايان لە دوا رۆژەکاندا بينيو، جەخت لەو دەکەنەو بارى تەندروستى نيرودا بەدەست شيرپەنجەى پرۆستاتەو هيندە خراپ نەبوو تا ئاوا کتوپر بیکوژیت. پاشان بەپى گىرانەو کان بىت، نيرودا هەستى بە چاودىرى و راوەدونان کردوو و بىرى لەو کردۆتەو شىلى بەجىبەيليت و گوانزالو مارتينزى کونسولى مەکسيکيش لە سانتياگو، پيشنيارى ئەوێ بۆ کردوو لەريگای ئەوانەو لە ۲۴ى سىپتەمبەردا شىلى بەرەو مەکسيک بەجى بەيليت. بەلام رۆژىک پيش ئەو مردوو. ئايا ئەو گومانکردنە لە مردنى نيرودا بەدەستى پياوانى پينوشىيەى ديکتاتور و هەلدانەوێ گۆرەکەى تا لەريگای پشکينەو راستى مردنەکەى بزەنن و ديارنەمانى کتيفرۆشک لە باشوورى سوید بەناوى (عومەرى مەکتەبە) وە گەشتنى رۆمانى (چەتەکانى خەيال) بەدەستم، تەنها ریکەوتن؟ پاشان بىرمان نەچىت پابلو نيرودا ناوێکى خواراوى (ريکاردو ئەليسير نيفتالى رييس باسوالتۆ)یە، کە لە ۱۲ى يولى ۱۹۰۴ لەدايک بوو و لە تەمەنى ۱۶ سالىدا نازناوى پابلو نيرودا بۆ خۆى هەلدەبژيريت. بەلام ئەوێ راوچيەک لە زەلکاويکدا تەرمەکەى دەدۆزیتەو. ئايا ئەو کە لە ۴ى مانگى ئۆگوستى ۲۰۱۲ لەمالى کچەکەى دەردەچىت و نۆ مانگ و ن دەيت تا لە ۱ى مانگى ئيارى ۲۰۱۳ دەيدۆزنەو، هيج ئامارەيەکى بۆ لەدايکبوون؟ ئەگەر منداڵ نۆ مانگى پيوست بىت دەدۆزیتەو. بەلام ئەميش ونبوونەکەى نۆ مانگى پیدەچىت تا نۆ مانگى ونبوونەى سيمبولیک بىت بۆ ئاشکرايون و لەدايکبوونى رازىک. بەهەر حال دوينى نامەکەتم خویندەو و لە ئىستادا ناتوانم هيج روونکردنەوێەک لەسەر پرسىار و گومانەکانت بدەم. چونکە ئەو شتانەش

بۇ خۇم ناديار و نااشكران و منيش بۇ خۇم لەكەسيك دەچم، كە
شەويكى نووتەك بەچرايەكەوہ رې بكات و بتوانيت تەنھا تا سنووری
روناکيى چراکە بېنييت و نەزانييت لەولاترەوہ و لە تاريکيەكەدا
چى ھەيە. ھەربۇيە ھەزدەكەم لەم نامەيەدا باسى دواى سەردانى
کردنەكەمت بۇ بکەم بۇ لای وليەمى كتيپفرۆش. ئەوہبوو كاتيک لای
ئەو ھاتمە دەرەوہ و دەمويست لەرېنگای كولانيکى لاوہکيەوہ بگەمەوہ
سەر ويستگەي شەمەندەفەر و بەرەو مالەوہ برۆم، كە ھيچ رېبوارېكى
پیدا نەدەرۆيشت و تەنھا دەنگى خرمە خرمى باران دەھات. لەناکاو
گويم لە دەنگى پىي كەسيك بوو لەدوامەوہ. منيش خۇنەويستەنە
ئاورم بۇ دايەوہ، بەلام لەبەر ئەو شەپقە گەرەيەي لەسەريدا بوو،
نەمتوانى دەموچاوى بېينم. نازانم بۇ وا ھەستم کرد سەرخۆش بىت.
ئەگەرچى گويم پىنەدا، بەلام كەميك خيراتر لە پيشوو لە رۆيشتن
بەردەوام بووم. كتوپر لەدواوہ ھيرش كرايە سەرم و بە پاليك درام بە
ديوارەكەدا و كەوتم. ھيرش بەرەكە گورج پەلامارى جانتاكەي دام و لە
شانى كردمەوہ و ھەلھات. من بۇ ماوہيەك لەجيگای خۇم نەبزوام و
سەيرى ئەو كەسەم دەکرد، كە بە جانتاكەي منەوہ ھەلدەھات.
تەنھا كاريك كردم ئەوہبوو دلنيابم لەوہى كاغەزە سىپيەكەي وليەم
لە گيرفانمدايە. من ناتوانم لەوہ زياتر لەو پرووداوہ بدويم و ھيچ
رافەيەكيشم بۆي. نييە، بەوہى بليى ئەو كەسە لانەوازيك نەبووييت و
بە ئوميدى شتيكى گران بەھا، پەلامارى جانتاكەمى نەدابييت؟ ياخود
بەرەست بليى پەيوەندييەكى بە رۆمانى (چەتەكانى خەيال)ەوہ نەبييت؟
من ھيچ وەلاميكى ئەم پرسىارەم لا نييە و ناشمەوييت خۇمى پىوہ
خەريك بکەم، چونكە زۆرجار مرؤف پىويستى بەوہيە سەرچاوہى ترس و
نيگەرانى لە خۆى دووربخاتەوہ و ھەولېدات رۆتينى ژيانى تيكنەچيت.
تەنانەت تا گەيشتمە مالەوہ و دواتريش ماريە لە دەرگايدا، ھەولمدا

لە
تەنھا
روناکيى
چراکە
بېنييت
نەزانييت
لەولاترەوہ
لە تاريکيەكەدا
چى ھەيە
ھەربۇيە
ھەزدەكەم
لەم نامەيەدا
باسى دواى
سەردانى
کردنەكەمت
بۇ بکەم
بۇ لای
وليەمى
كتيپفرۆش
ئەوہبوو
كاتيک
لای
ئەو ھاتمە
دەرەوہ
و دەمويست
لەرېنگای
كولانيکى
لاوہکيەوہ
بگەمەوہ
سەر
ويستگەي
شەمەندەفەر
و بەرەو
مالەوہ
برۆم
كە ھيچ
رېبوارېكى
پیدا
نەدەرۆيشت
و تەنھا
دەنگى
خرمە
خرمى
باران
دەھات
لەناکاو
گويم
لە دەنگى
پىي
كەسيك
بوو
لەدوامەوہ
منيش
خۇنەويستەنە
ئاورم
بۇ دايەوہ
بەلام
لەبەر
ئەو
شەپقە
گەرەيەي
لەسەريدا
بوو
نەمتوانى
دەموچاوى
بېينم
نازانم
بۇ
وا ھەستم
کرد
سەرخۆش
بىت
ئەگەرچى
گويم
پىنەدا
بەلام
كەميك
خيراتر
لە پيشوو
لە رۆيشتن
بەردەوام
بووم
كتوپر
لەدواوہ
ھيرش
كرايە
سەرم
و بە
پاليك
درام
بە
ديوارەكەدا
و كەوتم
ھيرش
بەرەكە
گورج
پەلامارى
جانتاكەي
دام
و لە
شانى
كردمەوہ
و ھەلھات
من
بۇ
ماوہيەك
لەجيگای
خۇم
نەبزوام
و
سەيرى
ئەو
كەسەم
دەکرد
كە بە
جانتاكەي
منەوہ
ھەلدەھات
تەنھا
كاريك
كردم
ئەوہبوو
دلنيابم
لەوہى
كاغەزە
سىپيەكەي
وليەم
لە
گيرفانمدايە
من
ناتوانم
لەوہ
زياتر
لەو
پرووداوہ
بدويم
و ھيچ
رافەيەكيشم
بۆي
نييە
بەوہى
بليى
ئەو
كەسە
لانەوازيك
نەبووييت
و
بە
ئوميدى
شتيكى
گران
بەھا
پەلامارى
جانتاكەمى
نەدابييت
ياخود
بەرەست
بليى
پەيوەندييەكى
بە
رۆمانى
(چەتەكانى
خەيال)
ەوہ
نەبييت
من
ھيچ
وەلاميكى
ئەم
پرسىارەم
لا
نييە
و
ناشمەوييت
خۇمى
پىوہ
خەريك
بکەم
چونكە
زۆرجار
مرؤف
پىويستى
بەوہيە
سەرچاوہى
ترس
و
نيگەرانى
لە
خۆى
دووربخاتەوہ
و
ھەولېدات
رۆتينى
ژيانى
تيكنەچيت
تەنانەت
تا
گەيشتمە
مالەوہ
و
دواتريش
ماريە
لە
دەرگايدا
ھەولمدا

هیچ بیر لەوە نەکەمەو، کە روویدا. بەلام کاتیکی پرسیاری ئەوهم لە ماریا کرد، کە ئەو بەنیاز نەبوو شەو بیتەو، لام، ماریا وتی: ئیوارە کە گەراوەتەو، بینویەتی دەرگای ژورەکە شیکپندراوە و شتەکانی دراوێ بەسەر یەکدا، بەلام هەستی نەکردوو، جگە لە دیارنەمانی نووسخە لەبەر گیراوە کە رۆمانی چەتەکانی خەیاڵ، هیچ شتیکی برائیت. منیش پرسیاری ئەوهم لیکرد پۆلیسی ئاگادار کردۆتەو، ماریا بە غەمبارییەو سەری راوەشاند و وتی: بەلام هەستدەکەم ئەو کەسە ی ئەو کارە ی کردوو، تەنھا بەدوای رۆمانی چەتەکانی خەیاڵدا گەراوە و هیچ مەبەستیکیتری نەبوو. من نەمویست باسی پەلاماردانەکە ی خۆمی بۆ بکەم، تا نەترسیت. بەلام ئەو ش جینگای گومانم بوو، بۆ ئەو کەسە چۆتە سەر مالی ماریا، نەوێک من؟ وێک ئەو ی ئەو کەسە ئاگاداری هەندیک وردەکاری بیت و بزانییت رۆمانەکە لە مالی مندا نییە. ئەو کاتە بەپەلە هەستام و بەرەو تەنەکە ی خۆلەکە چووم، چونکە بیرم کەوتەو لە کاتی کۆپی کردنی رۆمانەکەدا، بەهۆی هەلە ی منەو، ناچاربووم بەشی یەکەمی دووجار کۆپی بکەمەو. چونکە ناشرین دەرچوو، کە بێ گۆی پێدان فرێمدا بوو. ناو تەنەکە ی خۆلەکەو و وێک دەزانیت، بۆتم ناردوو.

ئەوشەو، ویستم کەمیک ترسی ماریا برەوینمەو، هەربۆیە هەولمدا چیرۆکیکی بۆ بگێرمەو، لەبارە ی وێنە ی شەیتانەو. وتم: جارێکیان خۆشنووسیک دەبیت، کاری لەبەرنووسینەو، دەستنووس و نامە دەبیت و یەکیکی دەبیت لە ناسخە بەناوبانگەکان، کە دەیتوانی بەشیوەکی جوان و سەرنجراکێش لاپەرە ی دەستنووسەکان برازینییتەو و وێتە و زەخرەفە ی رەنگا و رەنگیان تێدا بکێشیت. ناسخەکە بەو تەمەنە ی لەگەڵ بیت و وشەدا بەسەری بردوو، دەگاتە ئەو باوەرە ی لەناو ئەو هەموو دەستنووس و بەیاز و کەشکۆلانە ی هەیە، دەشی دانەیهک یاخود

زیاتریان، شهیتان نووسیبتی. بهلام ئه و کتیبه کامهیه که نووسه ره که ی
خودی شهیتان خویه تی و دهشی له بهرگی که سیک یاخود ناویکدا
نووسیبتی؟ ئه م پرسیاره ئوقره له ناسخه که هله ده گریت و ئه و سالانه ی
له ته مه ن ماویه تی، تهرخانی ده کات بو گهران به دوا ی ئه و کتیبه ی
شهیتان نووسیویه تی، که ده شی ت زور نه ی نی، تیا دا په نهان کرابیت.
بهلام ئه و ده بوو خالی ک دیاری بکات تا لینه وه ههنگا و بنیت و ده ست
به گهران و پشکنین بکات. هه ر بو ئه و مه به سته له خوی ده پرس ی:
بلی تی جی په نجه ی شهیتان له سه ر جوانی نه خشی ترا بیت، یاخود هه موو
شیعری کی له نگ و ناشرین کاری ئه وه؟ ئه و له پشت هه موو روون و
ناشکراییه که وه وه ستاوه، یاخود ته مومژ و ئالۆزی له کاری ئه ون؟ ئیدی
ناسخه که ده ست نووس و پشت دیره کانیانی بو تارمایی و وینه ی شهیتان
ده پشکنی، تا سه ر نه انجام نه ی نییه که ی دۆزییه وه و توانی تارمایی شهیتان
له پشت هه موو جوانیه که وه بدۆزیته وه، که له کتیبه کاند هه یه،
نه وه ک ناشرینی. به وه ی هه موو به ره مه ی تانی کی جوانی، رازی نه بوون و
کوشتنی ئه و وینه یه یه که جیهان هه یه تی و ئه مه ش له دید کی
شهیتانیانه وه سه ر چاوه ده گریت، به وپییه ی فریشته کان پاریزه ری ئه و
جوانیه ن که هه یه. کاتی ک ناسخه که گه یشته ئه م ده ر نه انجامه، هه ولیدا
بو خوی ئه زمونی بکات و بی ری له نووسینی شیعری ک کرده وه، که
هه موو توانا و کارامه یی خوی له هونه ری شاعر، تیا به کار به ی نی ت.
ئه وه بوو چهن د له نووسینی شاعر که ی ده چووه پی شه وه، ئه وه نه ده
هه سته ده کرد تارمایی شهیتان له پشتیه وه وه ستاوه. چونکه هه موو
خولقاندنی کی جوانی له به رانه ر ئه م جیهانه دا، کاری رۆحی کی نارازییه.
له نا کاو ماریا به ده م باویش که وه قسه که ی پی بریم و وتی: واتا
ناسخه که خودی شهیتان خوی ده بیت؟ وه ک ئه وه ی چاوه ری وه لام
نه کات، هه سته و به ره و ژووری نووستنه که رۆیشت. ماوه یه ک بیده نگ

دانیشتم و بیرم لە قسەکانی ولیەم دەکردهوه. پاشان هەستام و ئەو کاغەزەم هێنا، کە پێی دابوووم تا لەژێر گەرمایی مۆمدا نووسینە کە ی بخوێتمەوه. ئەوه بوو بینیم کات و بەروار و ناوێشانیککی لەسەر نووسراوه. ئیدی من زانیم دەبوو لەوکات و شوێنە سەیره‌دا، ولیەم ببینم.

مریەم بە دەم لادانی چەرچەفە کە ی سەری و دایانەوهی عەزییە کە ی، کە نا ئاوقەدی هەلکشابوو، هەستاو بیری لەوه کردەوه ئەمڕۆ پیش بینینی شیرزاد دەتوانیت سەردانی ئەو کتێبخانە یە بکات، کە لە دەستنووسە کە دا ولیەم کاری لێدەکات. پاشان لەوێوه دەتوانیت شوێن پێی پووداوه‌کان هەلگیریت، وەک پیشتر بیری لێکردبوەوه. هەربۆیە بپاریدا سەعاتیک نووتر لە ماله‌وه بجێتە دەرەوه.

لە مەتبەخ دوا ی ئەوهی ویستی ئاو گەرم بکات و قاوە یە ک بخواتەوه، هەر زوو پەشیمان بوەوه و دوا ی ئەوهی بە بیزارییەوه چوو بۆ تەوالیت، گەڕایەوه و لاپەرە یە کیتری پۆمانە کە ی هەلگرت و دەستی بە خوێندنەوهی کرد.

نېمىنى ئازناو

شىخ پەزا لە دەرهوۋەي ياساگەپە

ماريا ھەمىشە وابوو، لەناكاو بۆ ماوۋىيەك ديار نەدەما و منىش
 راھاتبووم لەسەر ئەم ونبوونانەي. ئەو ئىوارەيەش كە دەرکەوتەو و
 وتى: ھەزى لە پياسەيەكى كەنارى دەريايە، پوژىك بوو بەفر لەسەر خۆ
 دەبارى. ھىواش بەلای، مراوى و نەورەسەكاندا تىپەرىن، كە ژنىكى
 پىر پارچە ناننى بۆ ھەلدەدان و ئەوانىش ھاتبوونە بن شۆستەي پىادە
 پەوۋەكەو و ھەريەكەيان دەيوست، لەو وەرزی سەرمايەدا، كە بەفر
 ھەموو شتىك دادەپۆشیت و خواردن كەم دەبیتەو، فرىاي گرتەوۋەي
 پارچە ناننىك بكەوشت. ژنە پىرەكەش بەخۆشییەو سەيرى دەکردن و
 ھەولیدەدا ھەرجارە و يەككىيان پارچە ناننىك بگرتەو. دەشى ئەو
 گەرەترىن ئارەزووى ئەو ژنە بوو پىت لەو ئىوارەيەدا. من و ماريا بىدەنگ
 لەژىر چەترىكدا دەرپۆشتىن، تا لەپەنا ديوارىكى نزمدا وەستاین و
 بىدەنگ لە دەريامان دەروانى. سەيرى ماريام كرد، چاوەكانى ماندوو
 دياربوون. وتم: ماريا پىر لەچى دەكەيتەو؟ وتى: لەوۋەي ئىدى ماندوو
 بووم لە ماريا. منىش پىكەنىم و وتم دەكرى تۆش ناوئىكى خوازارا
 ھەلبژىرت و ئىدى بەناوئىكىترەو بژىت. ماريا پىنەكەنى و تەنھا بەچاوى
 ماندووۋە دوور دەروانى. لەژىر لىوۋەو وتى: بەراست ئىمە خۇمان

ياخود ئەو نە ئاۋە كانمانن، دەژىن؟ بىرتە شەۋىك باسى ئەۋەت كرد،
 ھەمۇو شاعىرە كۆنە كانتان نازناۋىكىيان بۇ خۇيان دانائە و شىعريان بەو
 ناۋەۋە نوۋسىۋە. بەلام بۇت باس نە كردم بۇ وايان دە كرد؟ منىش و تەم:
 كاتىك ئىسلام دىت، شىعر ھەرام دەكات، بەۋىتتە خەيال لە پىشتىيەۋە
 ۋەستاۋە و مرۇق دەتوانىت زىادە رەۋى لە ۋەسف و زەمدا بكات و تا
 ئەو سنوۋرە دىنبايانەش بىروات، كە لە گەل بنەماى ئايىنە كەدا ناكۆكن.
 بەلام رىگاي لە شىعرىك نە گرت لە خزمەتى ئايىنى ئىسلامدا بىت.
 ھەربۇيە شاعىرە كان، ئەگەرچى لە حوجرە كانەۋە ھاتبۇون، رىگايە كىيان
 دۇزىيەۋە تا لەم تەلەزگەيە دەربازيان بىت و لەبارەى شتە دۇنيايە كانى
 ۋەك عەشق و جوانى و ھەزەۋە بدوین، ئەۋىش بە دانانى نازناۋ بۇ
 خۇيان. ۋەك ئەۋەى نازناۋە كان بەجيا لە شاعىرە كان بژىن و كەسانىتر
 بن. چونكە لە ئىسلامدا كاتىك مرۇق دەمرىت و لە دواى ناشتنى،
 لەسەر گۆرەكەى سرووتىك رىكدەخرىت و مەلايەك بەيادى مردوۋەكەى
 دەھىتتەۋە ناۋى چىيە و كىيە. پاشان فىرى دەكات لەو دۇنيا چى
 بلىت و چۇن ۋەلامى فرىشتە كان بداتەۋە. بەلام لە دۇخى شاعىرە كاندا،
 ئەۋان بەناۋى خۇيانەۋە دەمرن، نەۋەك نازناۋەكەيان. ۋەك ئەۋەى
 نازناۋەكەيان گوناھبار بىت، نەۋەك خۇيان. ديارە لە مېژوۋەيەكى دۋور و
 درېژىشدا كەسانىكى دەگمەن ھەبۋون لەم بنەما شاراۋەيە ياخى بوون و
 بىترس، بەناۋى خۇيانەۋە نوۋسىۋەيانە.

ماريا بەسەرسامىيەۋە سەيرى كردم و وتى: بلىنى نازناۋەكانيان دواى
 خۇشيان، ھەر نەژىن؟ منىش و تەم: ئەمە تەنھا راقە كىردىكە و ھىچىتر.
 دواى قسە كانمان و لەژىر بارىنى بەفردا، چ ئارەزوۋىەكى قولىم بۇ لە
 ئامىزگرتن لە چاۋە ماندوۋەكانى ماريادا خويىندەۋە.

ئامەى دووھەم

ئەتوانىنى نووسىن ۋەك پرۇژەيەك بۇ نووسىن

ھاۋرىم (ع.م)

ھىوادارم باش بن

جەزمكرد لە رېڭاى ئەم نامەيەۋە كەمىك لەبارەى كردهى نووسىنەۋە
 بۆت بنووسم. پىشتر باسى ئەو ئىۋارەيەم بۇ كرديت، كە لەگەل ماريە
 لە كەنارى دەريا و بەدەم بەفربارينەۋە، لەبارەى ھۆكارى ھەلگرتنى
 نازناۋ لاي شاعيرەكان دواين. ئەوكاتە نەمتوانى بەدرىژى: بۆت بنووسم،
 لەوانەيە ئەمە پەيۋەندى بە شەرمەۋە ھەبىت و ھەولمدايىت خۇم لە
 باسكردنى باۋەش و ماچە قوۋلەكانى ماريە لادايىت و نەمويستىت باسى
 لەرزىنى لىۋى بىكەم لەنىۋان لىۋەكانمدا و خشانى لەسەرخۇى زمانى
 بۇ ناودەمم. چۆن بەد، سىتېك چەترەكەم گرتىۋو، دەستەكەى ترىشم
 لەناۋ قزە خورمايەكەيدا بوو، ئەويش بەچاۋى نووقاۋەۋە ۋەستابوو.
 لە رېڭاى گەرانەۋەدا، ماريە باسى ئەۋەى بۇ كردم، كە ۋەك زۆر
 كەسىتر و لەپال ياداشتى رۇژانەيدا، لە ھەۋلى نووسىنى رۇمانىكدايە،
 ئەگەرچى لەوانەيە رۇژىك نەتوانىت لەرېڭاى خانەيەكى بلاۋكردنەۋەۋە
 چاپى بىكات. بەلام ماۋەيەكە ھەستدەكات ھىچ تواناي نووسىنى نىيە و
 ھەركاتىك بەنيازى نووسىن دادەنىشىت، ھەست بە پەرشوبلاۋى دەكات و

ئاتوانىت خۇي كۆبكاتەۋە. لەۋكاتەدا بەدەم شان ھەلتە كاندنەۋە وتى:
 لەۋانەيە لە بنچىنەدا، ئەم بۇ نووسىن نەخولقايىت. ھەزدە كەم لىرەدا
 ئەۋ گەتوگۇيەت بۇ بنووسمەۋە، كە ئەۋ ئىۋارەيە لەنىۋانماندا روويدا.
 مەن زياتەر بۇ قسە كەردەن، نەۋەك دلدانەۋەي ماريە، وتم: گەنگەرتىن
 بېرىار بۇ نووسەر، بېرىارى دانىشتەنە لەبەردەم مېزى نووسىندا. سالانىكى
 زۆر لەمەۋبەر و لە چاۋپىكەۋەتتىكى (جۇن ماكسۋىل كۆيتىزى)ى
 رۇماننوۋسى باشوۋرى ئەفرىقا و براۋەي خەلاتى نۆبلى ۱۹۰۳، دېرېكى
 ئاۋام خويىندۇتەۋە و زۆر سەرنجىراكىشام. بېرىارى دانىشتەن لەبەرانبەر
 كاغەزى سېي و دەستبەردار بوۋنى زۆرېك لە خۇشەيە كانى ژيان، سەخت
 تىرىن بېرىارە. چوۋنكە ئەۋ پىۋاۋىيە دواتر لە مەملەنىكەردەن لەگەل
 نووسىندا، لەگەل رەشكەردنەۋەي لاپەرە و پاكنوۋسكەردەن، نووسىن خۇي
 بەدەستەۋە دەدات. بەلام ئەي ئەۋ ساتانەي ھەست بە بىتۋانايى و
 شەست دەكەين لەبەردەم سىپىتى كاغەزدا؟ ئەۋ ساتانەي بېرىاردەدەين و
 دادەنىشىن، لەبەردەمماندا پەرەي سېي دادەنىشىن و قەلەم بەدەستەۋە
 دەگرىن، بەلام چەند لاپەرەي سېي رەش بەكەينەۋە، پاكنوۋس بەكەين و
 زىاد و كەم بەكەين، ھەستەكەين ئاتۋانىن زەفەر بە نووسىن بەرىن،
 ھەرۋەك گۇرانى شاعىر لە ساتىكدا توۋشى ئەۋ گەرتى بىتۋانايى
 نووسىنە دەبىت و ھەر بە نووسىنىش گوزارشت لەۋ دۇخە دەكات:
 (ئەۋ خەيالىي پىي مەستم، بۇم ناخرىتە ناۋ چوارچىۋەي ھەلەستم).
 ماريە ھىچى نەۋت و تەنھا بەسەر داخستەۋە رېي دەكەرد. مەنىش
 دىرېزەم پىندا و وتم: (كارلۇس لىسكانۇ)ى ئۆرۋگۈيى، كىتېبىكى زۆر
 جۋانى ھەيە بەناۋى (نووسەر و ئەۋى دى)يەۋە و لەبارەي ئەۋ ساتە
 ناخۇشەۋەيە، كە تىيدا توۋشى خەۋزپان و ھەست بەفەشەل دەكات لە
 بەردەم نووسىندا. ھەزدە كەم رۆژىك ئەۋ كىتېبە بخوئىتەۋە. لىسكانۇ باس
 لە ساتىكى سەير دەكات لەژيانى نووسەردا، ئەۋىش ئەۋكاتەيە، نووسەر

ئاتوانىت زەفەر بە نووسىن بەرىت و لەبەردەم سىپىتى لاپەرەدا، ھەست بەبى تۈنابى دەكات. چەند لاپەرە رەش بىكاتەو و پاكىووس بىكات، بەلام ئاتوانىت ئەو بەنووسىت، كە دەيەوئىت ياخود لە خەيالىدايە. لەو كىتېدە لىسكانۇ لەرىگى كۆمەلىك بەشى كۆرت كۆرتەو، دەيەوئىت لەبارە شىتىكى سەيرەو بەدوئىت، ئەوئىش ئەوئە كاتىك نووسەر تۈنابى نووسىنى نامىنىت. كە ديارە ئەمە بەسەر لىسكانۇ خۇيدا ھاتو و كۆى كىتېكەى وەك ياداشتىك وايە لەبارەى نەبوونى تۈنابى نووسىن ئەو. كاتىك نووسەر دوور لە خۇشەيەكانى ژيان، خۇى لەناو زماندا زىندانى دەكات، كەچى لەساتىكدا تۈنابى تەواو كۆردى رۆمانىكى نامىنىت. چەند خەرىكى سىرپىنەو، زىاد كۆردن و پاكىووسە، بەلام بى سوود، تۈنابى نووسىنى نابىت. ئەمە بەسەر لىسكانۇ خۇى دىت و لەوساتەدا دەكەوئە رۈمان و بىر كۆردنەو لە ژيانى رابردووى، نووسىن و ئەو بوونەوەرەى ناوئەو، كە پىدەوترىت نووسەر. ھەربۇيە كىتېكەى لە ياداشتىكى رۆژانە دەچىت لەبارەى نەبوونى تۈنابى نووسىنەو. بەلام لىسكانۇ ئەم دۇخەى تىدەكەوئىت، (جىاواز لە گۆرانى شاعىر، كە تەنھا بە دىرېك گوزارشتى لى دەكات)، دەيكات بە كىتېتىكى زۆر جوان و لە پىشتىيەو دىدىكى سەير سەبارەت بە نووسەر بىنادەكات، ئەوئىش ئەوئە نووسەر بوونەوەرېكە دەخولقېئىت. واتا مرۇف نووسەر لە خۇيدا دەخولقېئىت و نووسەر بوونىكى واقىعى و ھەقىقى نىيە. ئىدى پەيوەندىيەكى سەير لەنىوان نووسەر و خاوەنەكەى ياخود خولقېئەرەكەيدا دروست دەبىت، ئەوئىش ئەوئە نووسەرى داھىئىراو، دەبىت بە ئاغا و خاوەنەكەشى دەبىت بە نۆكەرى. چونكە مرۇف دەبىت كاربىكات، تەماتە بىرېت، پارەى كارەبا بدات، پلىتەى زۇپا بگۆرېت، بچىت بۇ تەعزى و كاروبارى ژيانى رۆژانە راپەرېئىت و نووسەرەكەى ناوئىشى، وەك سەردارىك دانىشتو و تەنھا كارى نووسىنە. مرۇف دەبىت بە خزمەتكارى نووسەرەكەى ناوئى.

لە دىدى لىسكانۇۋە، نووسەر بونەۋەرئىكە پىشتىر بىرى لىدە كەينەۋە و ئامادە كارى بۇ دە كەين و دەخولقېتىن.

ماريا وتى: ھىچ كىتېپكى ئەو نووسەرەم نەخوتىدۇتەۋە و ناۋىشىم نەبىستۋە. منىش زياتر درىژەم پىدا و وتم: كارلۇس لىسكانۇ نووسەرئىكى بەناۋانگى ئۇرۇگۋايە و سالى ۱۹۴۹ لە مۇنتىفېدېۋ لەدايكېۋە. لە گەنجىتىدا و دژ بە رژىمى دىكتاتورىي ولاتە كەى، پەيۋەندى بە بزوتنەۋەى تۆمبارۋى چەپى چە كدارىيەۋە دە كات و لە ۱۹۷۱ كاتېك تەمەنى ۲۲ سال دەبىت، دەستگىر دە كرىت و دۋاى ئەشكەنجەدانىكى زۇر، ۱۳ سال لە زىنداندا دەمىنېتەۋە. زىندانى بوونە كەشى دە كاتە كىتېپك بەناۋى (گالىسكەى شىتە كان - ياداشتى زىندان)، كە من بۇ خۇم سەرسام بووم بەو سادەيە جوانەى لەم كىتېبەشىدا ھەيە و لەبارەى زىندانىيە كەيەۋەيەتى.

لە زىنداندا و لەدۋاى سالى ھەشتەمەۋە، دەست بە نووسىن دە كات، (ۋەك خۇى دەلىت) تا بەرگەى ئەو سەختىيەى زىندان بگرىت و ۋرەى نەروخىت. پىدەچىت ئەۋە، ئەو ساتە بىت كە لىسكانۇ لەناۋ خۇيدا نووسەرئىك دەخولقېتىت. بەلام لە زىنداندا نووسىن كارىكى رېگا پىدراۋ نەبوۋە، ناچار لەسەر ھەر كاغەزىك نووسىۋىەتى، كە دەستى كەوتىت و لە گىتارى ھاورپىيەكى زىندانىدا دەيانشارىتەۋە، كە پىش ئەم بەردەدرىت. كاتىكىش لىسكانۇ ئازاد دە كرىت، گىتارە كە لە مالى خوشكە كەى دەبىت. ئىدى سەفەرى لىسكانۇ لە گەل نووسىندا بەردەۋام دەبىت و شانۇ، رۇمان، چىرۇك و شىعر دەنووسىت. دۋاى ئەۋەى لە زىندان ئازاد دە كرىت، يەزەۋ سۋىد ھەلدېت و دە سالىكىش ۋەك پەنا بەر لەو ولاتە دەژى و دواتر دەگەرېتەۋە بۇ ئۇرۇگۋاى تا لەو پىرسىارانە ھەلبىت، كە بەردەۋام ۋەك غەرىبىك سەبارەت بە رەگەز و خەلكى كۈيى، لە پەناھەندە دە كرىن.

وتم: ماریا دهزانی بۆ من سهیربوو کاتیک له کتیبی (نووسه و نهوی دی) لیسکانوډا و له لاپهړه ۱۳۱ داسی شهویک دهکات له ستوکهولم، کاتیک له گهل چهند هاوړپیه کی تورک و کورددا دهخونه و پییان دهلیت: دهتوانن بۆم باسبکهن چی کورد و تورک لهیهک پهرت دهکات؟ بۆ دهتوانن لیتره بهیه کهوه دابنیشن و گفتوگو بکهن، بهلام له تورکیا دژ به یه کتر دهجنگن؟ نازانم بۆ هرگیز چاوهروانی دپړیکی و نهووم لهم کتیبه دا، که وای کرد دووجار نهو چهند دپړه بخوینمه وه. نهو له گهل چهند هاوړپیه کی کورددا داده نیشیت و دهمانناسیت، بهلام ئیمه نهو ناناسین.

لیسکانو له سهیره تای کتیبه کهیندا نووسیویه تی: (نهوه M بوو دایهینام و له تاریکییشدا دایهینام). له لاپهړه ۳۳ شدا دهنووسییت: ههستده کهم من بینای کهسیتییه کم کردووه، که کهسیتی نووسه ره. دهشزانم له پشت هم کهسایه تییه وه هیچ شتیک بوونی نییه... خو نه گهر نهو نارهزووهی له دوانزه سالیدا ههمبوو بۆ بوون به نووسه ره، خویندنه وه کانم و نهو ساتانهی له نووسین و رامن له کردهی نووسین به سههرم بردن، بسرمه وه، نهوا هیچ شتیک نامیتیته وه).

به رانبهر ماریا وهستام و وتم: کاتیک کتیبه کهی لیسکانوډم دهخویندنه وه، شاعیره کونه کانمانم بیردهاته وه، که ههریه که و نازناویکی بۆ خوئی داده نا. بیرم له وه ده کرده وه بۆچی (خدر) نازناوی (نالی) و (مه لا محمه د) یش نازناوی (مه حوی) بۆ شیعره کانیاں داده تین؟ ئایا نه یانده توانی به ناوی خوینانه وه شیعر بنووسن و به توانای شیعریان، له کیش و سهروادا جیگایان بکه نه وه؟ یاخود نالی ناوی نهو شاعیره یه مه لا خدر له خویدا دروستی دهکات؟ به لام مه حوی دووجار نووسه ره له خویدا دروست دهکات، نهویش دواي (مه شوی)، که دلنیاين چی به سههر هاتووه، مه حوی دروست دهکات.

وتەم: ماریا ئەو ناوانەت دیتەووە یاد، کە پێشتر لەبارەیانەووە قسەم
بۆ کردوویت؟ دەزانیت کاتێک لە خۆیتندنەووەی ئەو کتیبەیی لیسکانۆ
بوومەووە، بەخۆمەم وت بەراست من چیم خۆیتدەووە؟ ئەمە کتیبەیی
یاداشت بوو لەبارەیی بیرکردنەووە لە نووسین و نووسەرەووە؟ یاخود رامان
بوو لەو شتانەیی پەيوەندییان بە نووسینەووە ھەيە لای لیسکانۆ؟ یاخود
راستتر بلیین بیرکردنەووە و رامان بوو لەوساتانەیی ناتوانین زەفەر بە
نووسین بەرین و توشی خەوزران دەبین؟ بلیی ئەمە سیحر و نەیتینی
نووسینی کارلۆس لیسکانۆ نەبیت؟ ئەو نووسەرەیی زیندان نەخشیکی
زۆری لەسەر ژیان و بیرکردنەووەی بەجێھێشتوو، بێئەووەی بکەوێتە داوی
زمانیکی ئایدۆلۆژی و بانگەشەکارەووە.

وتەم: ماریا دەشی ئەم دۆخەیی نووسەر تیی دەکەوێت و توانای
نووسینی نامینیت، بەجۆریک پەيوەندی بە (پەتای بارتلیبی) ەووە ھەبیت،
کە ھەزدەکەم لەمالەووە باسی بکەین و لیگەرپین ئیستا پیاسەکەمان
تەواوبکەین.

ھەولەدەم لەکاتیکیتدا باسی (پەتای بارتلیبی) ت بۆ بکەم.

نامه‌ی سیّدهم
نه نووسین وهک په‌تای بارتلیبی

تأريز (ع.م)

پاشن سلاو

[illegible]

میرا
وہ اپنے
خوشی سے
بھگینا
لڑکے کے
نہ رونا
سنا رہا
جس کا
پتہ نہ تھا
لڑکا کہو
بالہ دوا

غنیمت چذ
 دیسی
 نجا دوزخ
 بی گنا
 سیه و ب
 تیره (دیار
 عانی نام
 غنیمت

لافتاس
دادمنری
کالہ

سەرەتا ئەو دوو دېرە خويىنەر تووشى جۆرىك لى دىلەراو كى دەكات،
بەۋەى بلىنى برۆيىر ستايشى نەنووسىن بىكات؟ ئايا نەنووسىن كىرەپە كە و
شاينى ستايشە؟ بەلام دواتر و ھەر بە خويىندەۋەى چەند لاپەرەپەك،
تېدەگەين رۆمانى بارتلىبى و ھاورپىكانى، باسى بابەتلىكى سەير و ناۋازە
دەكات، كە پەيۋەندى بە نەنووسىنەۋە ھەپە.

ئەم رۆمانە باس لەو كەسانە دەكات، لى مېژوۋى ئەدەبىدا برىارى
دەستبەردار بوون لى نووسىنپان داۋە و بەپەكجارى مالىئاۋاپان لى دۇنيانى
نووسىن كىردوۋە. ديارە فىلا - ماتاس باس لى كەسىك ناكات، كە
بەرىكەوت ھەندىك شت بنووسىت، پاشان ژيانى رۆژانە لەگەل خويىدا
بىيات. بەلكوۋ ئەو باس لەو داھىنەرانە دەكات، كە قورسايى خويان
ھەپە لى دۇنيانى نووسىندا، بەلام لەساتىكدا دەستبەردارى نووسىن
دەبن.

دەبىت چ نەيتىيەك لەپشت دەستبەردار بوون لى نووسىن، ۋەستابىت؟
ئەى بلىنى خالى ھاۋبەش لەنىۋان ئەو نووسەرانەدا ھەبىت، كە
دەكەۋنە دۆخى دووركەۋتەۋە لى نووسىن؟ دۆخىك لى دۇنيانى ئىمەدا،
ئاتۇرەى گالئەجارپانەى لىدەنرىت، ۋەك پىننەماۋە (ئەمەش خۋازەپەكى
سىكسىيە و بۆ پىاۋان لى دۋاى تەمەنىكەۋە بەكار دەھىترىت)، ياخود
لېچۆتەۋە (ديارە ئەمەش لى دۆخى مرىشكەۋە ۋەرگىراۋە كاتىك تۋاناي
ھىلكە كىردنى نامىتت). بەلام فىلا - ماتاس، رۆمانىكى ناۋازە لەو دۆخە
دەخولقنىت.

فىلا - ماتاس لى ئىستادا بەپەكىك لى چۋار رۆمانوۋسى گىرنگى
ئىسپاندا دادەنرىت و لەدايكىۋى سالى ۱۹۴۸ ۋە رۆمانى (بارتلىبى و
ھاورپىكانى) لى ۲۰۰۰ دىلا ۋە كىردۆتەۋە. لەو باۋەرەدام كاتىك خويىنەر

ناونيشانى ئەم رۆمانە دەبىئىت، هېچ رانەووستىت، بەوہى شتىكى
 ۋا سەرنجراكتىشى تىدا نىيە، مەگەر خوتنەرىكى بەئاگا خەيالى بۇ
 پەيوەندىيەك بىروات، كە لەنىوان ناونيشانى (بارتلىبى ۋ ھاۋرىكانى) ۋ
 چىرۆكى (بارتلىبى نووسەرەوہ ياخود نەساخ) ى (ھىرمان مېلفلى)
 نووسەرى (موبى دىك) دا ھەيە ۋ لەكاتى خوتندەوہى رۆمانەكەدا،
 دەبىنن ئامازە بە چىرۆكەكەى مېلفلى كراوہ.

بارتلىبى ئەگەرچى ناۋبانگىكى ئەوتۆى نىيە لە دونىاي ئىمەدا، بەلام
 يەككە لە كەسايەتییە گرنگەكانى ئەدەب، ھەرۋەك فاوست ۋ ھاملىت ۋ
 مۇرسۇ ۋ... (بارتلىبى) كەسايەتییەكى بەناۋبانگى چىرۆكىكى ھىرمان
 مېلفلى خاۋەنى موبى دىكە ۋ (زوينە آل تويە) كىرەوۋىتەى بە ەرەبى،
 (لە فارسىدا بە "بارتلىبى محرر" ۋەرگىردراوہ). بارتلىبى كەسايەتییەكى
 گۆشەگىر ۋ دابراۋە لە دونىا ۋ هېچ ئامانجىكى نىيە لە ژيانىدا، جگە
 لە ئامادەبوون لە شوۋىتى كارەكەى ۋ كەسايەتییەكى بىدەنگە ۋ ھەموو
 شتىك رەتدەكاتەوہ. فىلا - ماتاس ئەم كەسايەتییە ناۋازەيەى مېلفلى
 ۋەرگرتوۋە، تا لە رېگايەوہ بتوانىت باس لەو نووسەرانە بىكات كە
 دۇخىكى بارتلىبىيانەيان ھەيە، ياخود لە رۆمانەكەدا ۋا باس دەكرىن
 كە توۋشى (پەتاي بارتلىبى) بوون. ئەگەر بارتلىبى كەسايەت بىت لە
 جىھان پىچراپىت، ئەۋا فىلا - ماتاس ھاۋشىۋەكانى ئەم، لە دنياى
 نووسىندا دەدۆزىتەوہ.

لەسەرەتاي رۆمانەكەدا دەزانىن، گىرەرەوہ رەبەنە ۋ لە ۸
 تەمموزى ۱۹۹۹دا دەست بە نووسىنى ياداشت دەكات، كە لەھەمان
 كاتدا ۋەك پەراۋىز ۋان بۇ رۆمانىك ھىشتا نەنووسراوہ، ياخود دەقىك
 كە بوونى نىيە. ئەۋ پىش ۲۵ سال رۆمانىكى سەبارەت بە مەحالىي
 خۆشەويستى بلاۋكردۆتەوہ ۋ دواى ئەۋە ۋازى لە نووسىن ھىتاۋە ۋ بوۋە
 بە كەسايەتییەكى بارتلىبىيانە. ۋەك باسى دەكات، بارتلىبىيەكان ئەۋ

كەسانەن جىھان بەقوولى رەفز دەكەنەو، ناوى بارتلىبىش دەگەرپتەو،
بۇ ناوى فەرمانبەرلىك لە چىرۆكى (بارتلىبى نەساخ ياخود لەبەرگرەو)،
كە نەبىنراو تەنانت رۆژنامە يەكيش بخوینتتەو، بۇ ماوۋى درىژ لە
پەنجەرەو، ياخود دىواری بەرانبەرى دەروانىت. ھەرگىز نە بىرە ياخود
چا و قاوۋى نەخواردۆتەو، بۇ ھىچ شویتىك ناروات، چونكە ئەو ژيانى
لە سنوورى نووسىنگەى كارەكەى دەرنایىت و تەنانت رۆژانى پشووش
ھەر لە شویتى كارەكەى بەسەر دەبات. ئەو باسى ھىچ شتىكى خۆى
ناكات و كاتىكىش پرسىارى تايبەتى، ياخود داواى شتىكى لىدەكرىت،
ياخود لەبارەى خۆیەو بدویت، ھەمیشە رستە بەناوبانگەكەى دەلیت:
پىم باشتەر ئەو نەكەم:

I WOULD PREFER NOT TO

بارتلىبى تا سنوورىكى سەیر داخراو بەسەر خۆیدا، بەلام زۆر
جدیە لە كارەكەیدا. تا سەرئەنجام ژيانى زۆر تراژىدىانە كۆتایى پىدیت.
فېلا "ماتاس دەلیت: لەجیاتى ئەوۋى پېرسىن: بۇ ئەوان لە نووسىن
دەوۋستىن؟ دەبى پرسىارەكە وا لىبکەین: بۇ دەنووسىن و نووسىن چ
سوودىكى ھەيە؟ ئایا نابىت بژىن و لەپىناو وشەدا خۆمان لە ژيان
دانەپرىن؟

بارتلىبىيەكان لە نووسىندا ئەوانەن ئىدى مالتاوايى لە نووسىن
دەكەن، بەلام ھەر يەكە و ھۆكارى خۆى ھەيە و فېلا "ماتاس بەدواى
ھۆكارى ئەو وازھىتان لە نووسىنەدا دەروات. لە رۆمانەكەدا باسى زۆر
نووسەر دەكرىت، لەوانە:

جاك فاشىيە باوهرى بە گرنكى نووسىن نامىتت و دەلیت: زۆر بە
سادەبى، ھونەر گەمژەيىە. دواى ئەوۋە خۆى دەكوژىت. نەمانى متمائە
بە گرنكى نووسىن، سالتجەر تووشى بىدەنگىيەكى سەیردەكات و ئىدى
ھىچ نانووسىت. ھەروەك ئەنرىكە بانشى ئەرجەنتىنى، دواى كىتیبىكى

سەرنجراكىش بەناوى (سندوقى دەنگدان) ۳۵ سال بېدەنگ دەبىت. بەلام (گۆردى لۇبىت) و (ھۆفمانستال) لەبەر وشكبوونى خەياليان واز لە نووسىن دەھىتن. بەلام (ھۆلدەرلىن) شىتتى زەفەرى پېدەبات و (والسەر) ىش بىست سالى كۆتايى ژيانى لە شىتخانە بەسەر دەبات. لاي (تۆماس دى كىنزى) مادە ھۆشبەرەكان ھۆكارەكەيەتى. ئەوانەش ھەن كە لەكاتى نووسىندا، تووشى ئالۆزى دەبن و نازانن چۆن دەقەكانيان بەرەو تەواوكردن بەرن، وەك (كالۆ ئەمىلو جادا) كە سەرەتاي رۆمانەكانى زۆر باش دەبوون، بەلام دواتر ئەوئەندە پەلوپۆيان ھاويشتوو، ناچار لە نووسىن وەستاو. بېدەنگ بوونى رامبۆ و خوان رۆلفو و...

ئايا بلىتى ساراماگۆش لە قۇناغىكى تەمەنىدا و دووجار تووشى ئەو پەتايە نەبووبىت، كە جارېكيان بىست سال و جارەكەى تىرش ۱۰ سالى خاياند و دواتر چاك نەبووبىتەو لىتى؟

دەزانى ئەگەر رۆژىك بىرم لە وەرگىترانى ئەو رۆمانەى فيلا - ماتاس بگردايەتەو، ئەوا وەك (حامد سەلىم) ى پالەوانى رۆمانى (المترجم الخائن) ى فەواز حەداد، بەجۆرىكىتر خيانەتم لە دەقەكە دەكرد و چەند لاپەرەيەكم بۆ رۆمانەكە زياد دەكرد. ئەويش سەبارەت بەو بېدەنگىيە سەيرەى ئازاد سوبحى دەبوو، لە دىناى نووسىنى ئىتمەدا. ياخود نەنووسىنەكەى خاوەنى ديوانى لە غوربەتا، بىرتە لە ھەشتاكانى سەدەى بىستدا و لە باخى گشتى، ديوانە تاقانەكەيمان دەخویندەو؟ بەراستى دەكرىت رۆژىك لە دىناى خۆماندا بەدواى سەرچاوەى ئەم تۆرانە لە نووسىن بگەرپىن. چوونكە دلىنام ئەگەر فيلا - ماتاس بە رېگايەك شارەزايى لە ئەدەبى كوردیدا ھەبووايە، ئەو مەحال بوو باسى بارتلىبيەكانى كوردى نەكردايە. لە ناسراوكانىيان ئەحمەد ھەردى شاعىرە، كە لە دواى ئەو چەند شىعرەى ديوانى رازى تەنبايى پىكدەھىتن، ئىدى بېدەنگ بوو. ھەرچۆن لە تەمەنىكى

زۈۋدا و دوای دیوانی (لە غۆربەتا) نیشانەکانی ئەو پەتایەش لە محەمەد
عومەر عوسماندا دیاری دەدات و لە ناوەرپاستی ھەشتاکانەو و دوای ئەو
دیوانە، دڵنیا نەم یەك یاخود دوو شیعر دەنووسیت، کە بە دڵنیا یەو
یەکیکیان ژەنەرالی پایزە. بەلام ھەرچۆن ئیلا ماتاس باسی ساراماگو
ناکات، منیش باسی ئازاد سوبحیم نەدەکرد، کە دەیەوئیت بێدەنگ
بوون بکاتە تیکست.

بەلام لەو باوەرەدام دەستە ی کتیبوووسە نەیتییەکان و نووسەری
وەك (چەتەکانی خەیاڵ)، پیچەوانە ی بارتلیبییەکان بن و ئەمان تووشی
پەتایەکی دیکە بووبن. لەوانە یە (پەتای جۆرج سیمینون) ناویکی
گۆنجاو بێت بۆیان. ئەگەرچی وەختی خۆی یەك رۆمانی ئەو نووسەرە
فەرەنسییەم خۆتدۆتەو، کە ئیستا بیرم نەماو و من خۆتەرە
کارەکانی نیم، ئەو نەدە ی سەرسامم بەخۆی. بۆئەو ی سیمینون وەك
پەتایەك نیشان بەدەم، دەبێت ھەندیک شت بەیاد بھێنمەو.

سیمینونی بەلجیکی فەرەنسی نووس، بەو بەناوبانگ بوو تەنھا
شەو دەستی لە نووسین وەستاو. ئەو لە ۱۹۰۳ لەدایکبوو و لە ۱۹۸۹
مردوو، لە تەمەنی نووسینیدا ھەندیک دەلێن ۴۵۰ رۆمان و نزیکە ی
سەد ھەزار چیرۆکی نووسیو. ھەشن دەلێن ئەو ۳۰۰ رۆمان و ۵۰۰
نۆفلیتی نووسیو. تەنھا کەشایەتی (میگرئ) ی پشکنەر، لە ۷۵ رۆمانیدا
ئامادەیی ھەیە. لە ۱۹۲۲ دەچیتە فەرەنسا و دوو سال یەكەم
رۆمانی بەناویکی خوازاو وە بلاو دەکاتەو و ئیدی بۆ ماو ی ۱۰ سال،
بە ۱۸ ناوی خوازاو وە دەنووسیت، تا لە ۱۹۳۲ دا ئەم نەیتییە ئاشکرا
دەکات. کاتیك پرسیاری ھۆکاری ئەو ھەموو ناو خوازاو ی لێدەکەن،
دەلێت: لەبەرئەو بوو تا بتوانیت لەگەل چەندین خانە ی چاپ و
بلاوکردنەو دا مامەلە بکات. وەك مەزەندە دەکریت سیمینون نزیکە ی
۲۰۰ رۆمانی بەناوی خوازاو وە بلاو کردۆتەو.

سیمینون له نووسیندا زۆر خیرا بووه و هر یه کسه رهشنووسی
 رۆمانیکی تهواوده کرد و دوايي دهگهرايه وه سهري و پاکنووسی ده کرد.
 رۆژانه له شەشی به یانییه وه بۆ شەشی ئیواره، بهردهوام نووسیویه تی و
 توانیویه تی ههشتا لاپه ره بنووسیّت. ئەو رۆمانیکی دههزار دیریی، به
 سئ رۆژ نووسیوه و جگه له کورته چیرۆك، مانگانه پینچ رۆمانی
 نووسیوه. له سالی ۱۹۲۷ بلاوکه ره وه یهك له سه ره ۲۵هزار فرهك گره وی
 له گه ل دهكات، ئەگه ر بتوانیّت به سئ رۆژ رۆمانیك بهشیوه ی زنجیره بۆ
 رۆژنامه كه ی بنووسیّت، بهمه رجیك هه ره ئەلقه یه كي له ماوه ی سهعاتیكدا
 بنووسیّت و له قهفه زیكي شووشه شدا دابنیشیّت تا هه مووان بیبینن.
 سیمینون گره وه كه ده باته وه. ئەو شوپیتیكي تایبه تی نه بوو بۆ نووسین،
 ته نانه ت ئەگه ر له سه فره شدا بوايه، ته نها پتویستی به ئامیری
 چاپکردن و سكرتیژه كه ی هه بووه.

دەشتى بېرسىت: سىمىنون بۆ بە ووزە سىحرىيە وە دەىنووسى؟ ديارە
ئە و خۆى نەىشاردۆتە وە كە باوكى ژمىرىار بوو و خىزانىكى مامناوئەند
بوون، كاتىكىش باوكى دەمرىت، ئەم بەرپرسىياريى خىزانە كەيانى
هەلگرتوو و وازى لە خوئەندن هەناو و لە پۆژنامە نووسى گەرۆكە وە
دەستى بەكار كەردوو، بەلام خەونى ئە وە بوو پۆژىك دەولەمەند
بىت. واش بوو، ئە و توانى لەپىنگاى پۆمانە كانىيە وە بىتە مليۆنىر و ۳۲
كۆشكى هەبىت.

بەلام ئەم ئامبىرى رۇمانە، دواى ئەوۋى رۇژىك نامەيەكى زەرد لەسەر
مىزەكەى دەبىنىت و لىتى نووسراۋە (ئۆسكار) رۇمانىك بەو ناۋەۋە
دەنووسىت، كە دوايەمىن رۇمانىيەتى. چونكە لە سالى ۱۹۷۲دا لە
نووسىن دەۋەستىت و بىرپاردەدات ھەرگىز نەگەرپتەۋە سەرى. تەنانت
دەچىت بۇ شارەۋانى شارى لۆزان و شوناسنامەكەى دەگۆرپىت، بەۋى
لە شوپىتى پىشەدا نووسرابوۋ رۇمانووس، دەيكات بە بى ئىش. سالىك

دواى ئەووە يادداشتەکانى خۆى بۆ ماوەى نۆ سال، لەسەر کاسىت دەگێرێتەووە، کە ٢٠ مۆجەلەدى گەورە دەبێت. بەلام دواى خۆکوشتنى کچەکەى، کە سىمىنۆن يەکیک بوو لە پالەنەرەکانى خۆکوشتنەکەى، زيانى بەتەواوى دەگۆرێت و هەرچى هەيە دەيفرۆشێت و سىامانەکەى تەخشان و پەخشان دەکات و لە خانوویەکى بچوو کدا گۆشەگیر دەبێت و هېچ چاوپێکەوتنىکیش ناکات. سەرەتا ماریا وا گومانى دەکرد، سىمىنۆنىش يەکیک بووبێت لە دەستەى کتێبنووسە نەيئىيەکان و دواتر خۆى ئاشکرا کردبێت. بەلام من لەو باوەڕەدا نەبووم، نەک تەنها لەبەرئەووەى خۆى وتوویەتى لەپێناو دەولەمەندبووندا دەنووسیت، بەلکوو دەگمەنە يەکیک لە دەستەى کتێبنووسە نەيئىيەکان عاشقى ئەو ژمارە زۆرە لە خوێنەر بووبێت، بەلکوو ئەوان کتێبى يەک نووسخەيان لە کتێبخانەکاندا جێهێشتووە.

دەکرێ لە کاتیکێتەردا، زیاتر لەبارەى ناوى خوازاو و خولیاى نووسىن لای دەستەى کتێبنووسە نەيئىيەکان، بدوێم.

مىبەم خۆشى نەيزانى بۆ هەستا و بەرەو کتێبەکانى شێرکۆ پۆیشت و بە ناویاندا گەرا، تا هەردوو کتێبى (نووسەر و ئەوى دیکە)ى کارلۆس لېسکانۆ و (بارتلیبى و هاوڕێکانى)ى ئەنریکە بېلا-ماتاسى دۆزییەو و لەگەڵ سەیرکردنیاندا، بەسەرسامییەو و تى: وای خوايە گيان. وەک ئەوێ نەيئى دەستنووسەکە، زیاتر و زیاتر بۆى ئاشکرا بێت، ئەگەرچى هېچى لەبارەى شێخ پەزاو نەدۆزییەو. کتێبەکانى لەسەر مێزى ژوورى دانێشتنەکە دانا و کەمێک لێيان وردبۆهوە، پاشان خستنییە ناو جانتاکەى شانى و گەرايەو بۆ مەتبەخ، چونکە تەواو هەستى بە برسیى دەکرد. بەدەم نامادەکردنى شتیکەو تا بیخوات، بېرى لەو ناوانە کردەووە، کە

له ده‌ست‌نووسه‌که‌دا ریکه‌وتییان ده‌کات، به‌وه‌ی له‌و په‌په‌یه‌دا بین‌ی بوونی،
 که له‌ناو کتیب و کاغه‌زه‌کانی شیرکو‌دا د‌و‌زی‌بو‌ویه‌وه . چو‌و دوو کتیب‌ه‌که‌ی
 له‌جانتا‌که‌ی ده‌ره‌ینایه‌وه، چون‌که بیر‌ی لی‌کرده‌وه هی‌چ پی‌ویست ناکات
 له‌گه‌ل‌ خ‌ویدا بیانات. له‌ جی‌گای ئه‌وه، به‌شی‌کی‌تری له‌ ده‌ست‌نووسه‌که
 دانا، تا له‌ ریک‌ا بی‌خوینی‌ته‌وه . هه‌ر ئه‌وکاته‌ش بریاریدا ماوه‌یه‌ک زووتر له
 مه‌وعیده‌که‌ی شیرزاد بجیت‌ه ده‌ره‌وه، تا سه‌ردانی کتیب‌فرۆشییه‌که‌ی ولی‌هم
 بکات. بی‌ته‌وه‌ی بزانی‌ت، که هه‌رگیز پیناخاته ناو ئه‌و کتیب‌فرۆشییه‌وه .
 مری‌هم وای دانا‌بوو که‌می‌ک زووتر له‌ مه‌وعیده‌که‌ی شیرزاد بکاته ناوه‌ندی
 شار، نه‌مه‌ش بواری ده‌دا سه‌ردانی‌کی خیرای کتیب‌فرۆشییه‌که‌ی ولی‌هم
 بکات و نه‌گه‌ر بۆشی گون‌جا، که‌می‌ک قسه‌ی له‌گه‌ل‌دا بکات. به‌لام له‌ناکا‌و
 شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که وه‌ستا و رای‌گه‌یاند به‌ه‌وی کیش‌یه‌ک له‌ هی‌له‌که‌دا، ناچارن
 ماوه‌یه‌کی که‌م بوه‌ستن. ئه‌و ماوه‌ که‌مه‌ نزیکه‌ی چاره‌که سه‌عاتی‌کی
 خایاند و مری‌همیش بۆ زالبوون به‌سه‌ر بی‌زارییدا، خ‌وی به‌خویندنه‌وه‌ی
 پ‌وژنامه‌یه‌که‌وه سه‌رقا‌ل‌کرد، که له‌سه‌ر کورسییه‌که‌ی به‌ران‌به‌ری جی
 هی‌ل‌درا‌بوو، چون‌که هه‌رچه‌ند هه‌ولیدا، نه‌یتوانی ئه‌و به‌شه له‌ پ‌ومان‌ه‌که
 بخوینی‌ته‌وه، که له‌گه‌ل‌ خ‌ویدا هی‌نا‌بو‌وی. کاتی‌کی‌ش شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که
 که‌وته‌وه پ‌ی و حسابی کاته‌که‌ی کرد، زانی ئه‌گه‌ر بجیت بۆ کتیب‌فرۆشییه‌که‌ و
 له‌وی‌وه بگه‌ریت‌ه‌وه بۆ ئه‌و جی‌گایه‌ی شیرزادی لیده‌بینی‌ت، ئه‌وا به‌لای
 که‌مه‌وه بیست خوله‌ک دوا ده‌که‌وی‌ت. هه‌رب‌وی‌ه ویستی ته‌له‌فوون بۆ
 شیرزاد بکات و پ‌یی پابگه‌یه‌نی‌ت که‌می‌ک دوا‌ده‌که‌وی‌ت، له‌وکاته‌دا زانی
 م‌وبایله‌که‌ی بیر‌چووه و له‌گه‌ل‌ خ‌ویدا نه‌یه‌یناوه . نه‌مه‌ش ناچاری کرد ئه‌و
 نه‌خشه‌یه هه‌لب‌وه‌شینی‌ته‌وه، که له‌ خه‌یالی خ‌ویدا داینا‌بوو.
 نه‌گه‌رچی مری‌هم پ‌یش کاتی به‌کتربینینه‌که گه‌یشته سلوسن، به‌لام
 شیرزادی بین‌ی پ‌وو له‌ خ‌و‌ر، له‌سه‌ر کورسییه‌ک دانیش‌ت‌ووه و خه‌ریکی
 خویندنه‌وه‌یه .

کاتییک له بهردهم شیرزادا وهستا و سیبهره که ی کهوته سهری، شیرزاد له سهرخو به جوریک سهری هه لبریی، که له قاجیییه وه بۆ پانی، پاشان عهزییه ره شه کورته که ی سهری کرد تا چاویان له یهک ئالا و بزه یه کیان بۆ یه کتر کرد. شیرزاد هه ستایه سهریی. مریه م دهستی دریز کرد و به گهرمی سلای لی کرد. پاشان بۆ ماوه یهک چاویلکه ره شه گهره که ی خسته سه روو ناوچه وان ی و به پیکه نینه وه وتی: ده میکه چاره پوانیت؟ شیرزادیش به ده م ئاماژه کردنه وه بۆ پۆیشتن، وتی: نا، من خۆم زووتر هاتم، چونکه سهرم له کتییفرۆشییه کی دهستی دوو دا له جاده ی (دروتنین گاتان)، کاره که م له وئ زوو ته واو کرد و دوا ی نه وه هاتم بۆ ئیره .

مریه م به شله ژاوییه وه وتی: نه وه ی ولیه م کاری لیده کات؟ شیرزاد سهریکی کرد و وتی: به لئ، بۆ تۆش هاتوچۆی نه وئ ده که ییت؟ مریه م به خۆ دزینه وه یه که وه وتی: جار جار.

به لام نه و پیکه وته ئاسان نه بوو بۆ مریه م، که نه گهر له پیکا شه مه نده فهری ژیرزه وییه که نه وه ستایه، نه وا له وانه بوو له و کتییفرۆشییه پیکه وتی یه کتریان بکر دایه، وهک چۆن ماریا له ده ستنوو سه که ی شیرکو دا... شیرزاد له و بیر کردنه وان ی ده رهینا، کاتییک لئی پرس ی: هه زده که ییت پیاسه یه کی قه راغ ده ریا بکه یین یاخود له جیگایه ک دابنیشین؟

مریه م وهک نه وه ی خه یالی له شوینیکیت ر بیئت، شانیک ی هه لته کاند و وتی: هه رکامیان بیئت، به لام و ابزانم خۆره که ی خۆشه و با جار ی پیاسه بکه یین.

ئیدی به ره و که ناری ده ریا که پۆیشتن، که خه لکیکی نۆد به دریزایی پیکا که لئی دانیشتبوون یاخود پاکشابوون و خویان دابووه ده م تیشکی خۆر.

مریەم پرسى: هیچت بۆ نه کرا له کونسولخانهى عێراق؟
شیئرزاد به بیزارییەوه وتى: نا، وابزانم بۆشم چاره سەر ناکرێت،
چونکه کاتى خۆى که هاتووم، به ناویکی وههمییەوه خۆم ته سلیم
کردووه، نه وهک ناوه ئه سلیمیه کهم.

مریەم به پیکه نیینه وه وتى: واتا تۆ ناوت شیئرزاد نییه؟
شیئرزادیش پیکه نى و وتى: نا، من ناوم شیئرزاده و وهختى خۆى
به ناویکیتره وه خۆم ته سلیم کردووه. گرفته کهش ئه وهیه مرۆف خۆى
ناژى، به لکوو ئه وهى ده ژى، ناوه که یه تى.

مریەم به سه رسامییەوه سه یری کرد و وتى: چۆن؟
مه به ستم ئه وهیه، شیئرزاد پرووه و به له میک وه ستا، که ده یویست له
که ناره که دووریکه ویته وه و به هه مان هیمنییەوه درێژه ی پێدا: ئیمه ی
مرۆف وا ده زانین ئه وهى ده ژى، خۆمانین، له کاتی که ناوه کانمان ده ژى. بۆ
نموونه کونسولخانهى عێراق من ناناسیت، چونکه هیچ ناویکم نییه لای
ئه وان و ناشیه ویت وهک شیئرزاد بمناسیت. با نمونه یه کت بۆ به ینمه وه،
کاتی که تۆ پۆژنامه یه ک ده خوینیته وه و هه والی کوژرانى که سیکی
نه ناسراوى تیا یه له ئیسپانیا... بۆ نمونه ... ناوی خافییره، تۆ جگه
له و ناوه هیچیترت لا نییه و له پێگای هه واله که وه ده شی فیگورى
خافییر له زه ینى خۆتدا بخولقینیت، به لام ئه وه هیچ په یوه ندی به
خافییری پاسته قینه وه نییه. مه به ستم له وهیه ئه وهى ده ژى، ناوه که یه
نه وهک که سه که. ده شی خافییر مردییت، به لام ئه وه له تۆدا ده ژى.

مریەم هه ستى کرد بن باله تازه تاشراوهکانى که میک ده کزێنه وه،
چاکه ته ته نکه که ی دا که ند و له ناوقه دى خۆى به ست، ته نها عه زییه
په شه کورت و بیقوله که ی له به ردا مایه وه، به لام ئه وه له و کاته دا خه یالى
لای ئه وه به شه ی پۆمانه که ی هێرکۆ بوو، که باسى له ناو ده کرد. پاشان
بۆ ئه وه ی بابه ته که بگۆریت، پرسى: ئه ی چۆن بوو بریارته دا بمینیته وه؟

شەیزاد وەک ئەوەی چاوەڕوانی ئەو پرسیارە بێت، وتی: ئەو بەسەرھاتی
دوور و درێژە. مریەمیش بە پێکەنینەووە وتی: پۆژی ئەم وەرزش درێژە.
دوای ئەو شەیزاد وتی: دوو ھۆکار وای کرد بھێنمەووە، دووھەمیان قویت.
مریەم ئەگەرچی وا خۆی نیشاندا، چاوەڕوانی ئەو وەلامە نەبوو،
بەلام بەدەم قاقایەکەووە وتی: ھەمووتان وا دەلێن، ئەوھش پێگایەکی
کورتە بۆ... قسەکە تەواو نەکرد و وتی: ئەی ھۆکاری یەکەم چی
بوو؟ شەیزاد پێش ئەوەی وەلامی بداتەووە، پێشنیاری ئەوەی بۆ کرد لە
شوینێک دابنیشن. ھەر خوشی ئاماژەی بۆ یەکێک لەو میژە چۆلانە کرد،
کە لەبەردەم کافییەکی بچوکدا بوو. دوای ئەوەی دانیشتن، وتی: بێرتە
پێم وتیت من دوو کەسایەتیم ھەیە و ئیستا تۆ لەگەڵ نووسەرەکە یاندایت؟
چەند مانگیک یاخود نزیکێ سالیکی دەبێت خەریکی نووسینی پۆمانیکم و
ھێشتا تەواوم نەکردووە. یەکەمجار کە تۆم بینی و وتت ناوم بە ھارە،
تووشی سەرسوڕمان بووم، بەوەی دیمەنی یەکتربینیکی وا لە پۆمانەکە
منیشدا ھەیە. لە دەستنووسەکە منیشدا کچەکە دەلێت ناوم بە ھارە،
بەلام لە راستیدا وا نییە.

مریەم بە دەستی سیبەری بۆ چاوی کردبوو تا خۆرەکە ئەزیتی
چاوی نەدات، پرسى ئەی...؟

شەیزاد بێتەووەی سەیری بکات، وتی: لە راستیدا ناوی مریەمە.
ھېوادارم تۆش ناویکیتری وات نەبێت، چونکە ترسناکە واقعی و پۆمان
تیکەل بەیەک ببن.

مریەم بە زۆر پێکەنینکی کرد و لەگەڵیدا خۆی خست بە پشتدا و
وتی چی... مریەم؟ ئەی ھۆکاری یەکەم چی بوو وای کرد نەگەرپیتەووە
بۆ شارەکە خۆت؟ خۆ ئەمەشیان ھەر من نیم؟

شەیزاد بەدەم تیکدانى قاوەکە یەووە وتی: نا، ئەو پەيوەندى بە
دەستنووسی پۆمانەکەووە ھەیە، بەوەی پووداوەکانى لەم شارەدا پوودەدەن.

هرچه نده پيشتتر ماوه يهک له م شارهدا ژياوم، به لام نه مجاره حزم کرد
پياسه يهک به هه نديک له و شوينانه دا بکه م، که له پومانه که مدا هه ن.
وهک پيم وتيت، پيش نه وهی تو ببينم، چووم بو سهردانیهی نه و
کتیېفروشييهی له پومانه که دا گرنگيه کی زوری هه يه .

مريه م به ساردیيه که وه وتی: پومانه که باسی چی دهکات؟ شيرزاديش
به جوریک له بيزاریيه وه وتی: ناکریت هه موو نه مړومان به باسی پومان و
سه فهره که ی منه وه بکوژين، نه وه داده نيین بو کاتيکيتتر. مريه ميش له و
نامارزه يه تيگه يشت و هيچی نه وت.

نيواره دواي نه وهی شيرزاد تا نزیک ويستگهی شه مه نده فهره که ی
گهياند له ناوه ندي شار، مريه م به ته نيا گه رايه وه و به دريژايی ريگا که
بیری له شيرزاد ده کرده وه . ته نانه ت کاتيک زهنگی ته له فوونه که ی لييدا و
سه يری ژماره که ی کرد، هيچ ثاره زوی وه لامدانه وهی نه بوو. هه رچه نده
نه و وهک به هار له گه ل شيرزاد دا دانيشت، به لام هه ستي ده کرد شتيک
له ناوه وهيدا ده گورپيت. به دريژايی ريگا که و کاتيکيش گه يشته مال وه و
له سهرقه نه فهی هول که دانيشت، بیری له قسه کانی شيرزاد ده کرده وه و
دهويست نه و قسانه ی هه ر پياويک له به رده م ثافره تدا ده يکات تا
سهرنجی رابکيشيت، له و قسانه يتری جيابکاته وه، که هيچ رافه يه کی
نه بوو بوی. به تاييه ت نه وهی په يوه ندي به پومانه که ی شيرزاد و
په کتريپينه که ی يه که مجاريانه وه هه بوو، پاشان نه و قسانه ی له باره ی
ناوه وه کردنی. نه گهرچی نه و نيواره يه شيرزاد له ميانه ی قسه کانيدا،
هه نديک شتي که می له باره ی ژيانی خويه وه بو باس کرد، به لام مريه م
هه ستي ده کرد زور شت له باره يه وه ده زانيت. له ناکا و مريه م ده ستي
که وته سهر پانی، که به هووی عزييه کورته که يه وه به ده رکه وتبوو،

هەستی بە جۆریک لە پەشیمانی کرد لە پۆشینى ئەم جلانەیدا، کە
پێشتر بیری لێنەکردبوو. چونکە نیگەرانی بوو لەوەی لەش و لاری
وایان لە شیرزاد کردبێت... بەخۆی وت چییان لە شیرزاد کردبێت؟
خۆی دەیزانی وەلامی پرسیارەکەى چییە، هەربۆیە لێیگەرا و هەستا تا
خۆی بگۆڕێت.

بەدەم خۆ گۆڕینەو، ئەوەی سەیریوو بەلایەو، ئەوەبوو بەدریژایی
ئەمڕۆ بیری لە شیرکۆ نەکردبوو، وەک ئەوەی شیرکۆ لە پابردوویەکی
زۆر دووردا بێت. ئەگەرچی ئەوکاتەى شیرزاد داوێتى نان خواردنى ئێوارەى
کرد و چوونە چێشتخانەى کى لوبنانییەو و شوینیکیان لە گوشەى کیدا
هەلبژارد، مریەم سەرنجى دابوو هەلسوکهوتى شیرزاد لەکاتى نانخواردندا،
زۆر بە شیرکۆ دەکات.

مریەم دڵنیا بوو بەیانى شیرزاد دەبینیتەو، وەک ئەویش لە کاتى
فسەکانیدا ئاماژەى بەو دابوو، تا باسى پۆمانەکەى بۆ بکات، هەربۆیە
هەزى کرد بگەریتەو سەر دەستنوو سەکەى شیرکۆ و بزانییت پۆمانەکە
بەکوێ دەکات. بەبێ ئەوەى بزانییت، لەبەر ماندوویتی، دواى ئەوەى یەک
بەشى لێدەخوینیتەو، خەوی لێدەکەوێت و ئێتر ئەو دوا بەشیش دەبێت
لە پۆمانەکە بیخوینیتەو.

پاکړون له پا دا

له باره یی ټټاقه تییه وه نادویم

نامه ویت له م به شه دا له باره یی نه و گفتوگویه وه بدویم، که شه یی
پیش مه وعیده کم له گه ل ولییه م، له نیوان من و ماریا دا له باره یی
نهدم بی ټټاقه تییه وه روویدا.

نه و شه وه له میانه یی قسه کانمان له باره یی نه ده به وه، دوا یی نه وه یی
ماریا پرسیار یی نه وه یی لیکردم، که تا ئیستا هه ولی نووسینم نه دا وه؟
منیش بوم روون کرده وه، که بیرۆکه یی نووسینم هه یه و هندی کجار
تیبینییه ک یاخود شتیک ده نووسم. به لام زیاتر ئاره زووم له وه یه خوینهر
بم، وه ک له وه یی بمه نووسهر. چوونکه خوینهر نه و شته ده خوینتیته وه،
که ئاره زووی لییه تی و ده یه ویت، به لام نووسهر ته نها نه و شته
ده نووسیت، که له توانا یدایه. نه و قسه یه ش مریه می سرسام کرد.
منیش ناچار بوم دریژه یی پیبده م و وتم: دلنیانیم قسه یه کی وام له
شوینتیکدا خویند بیتته وه و که سیک وای وتبیت، به لام بوم خوم باوه م
پتیه تی و نه مه ش نه نیی نه و ته مه لی و خو دزینه وه یه یه من له
به رانه ر نووسیندا هه مه. خو نه گهر رۆژیک نووسیم، نه و هه که یی
ده گهر ته وه بوم نه وه یی، هه ست به بوشاییه ک بکم له کتیبخانه کاند و

دەقنىڭ ھەيىت، نەنووسىرايىت و من ناچارىم بىنووسىم، تا ئەو بۇشايبە
 پىكەمەۋە. ئەگىنا بىر لە نووسىن ناكەمەۋە و دەمەۋىت ھەر خويىنەرىم.
 ماريابە دەم سەرسامىيەۋە، ۋەك ئەۋەي خەيالى لە شوپىتىكىتر بىت،
 پىسارىكى سەيرى لىكردم و وتى: تۆچ جۆرە ئەدەبىك ناخويىتەۋە؟
 مېش و تەم ئارەزووم لە خويىندەۋەي ئەو دەقەنە نىيە، كە ھەست و
 سۆز رۆل لە نووسىنياندا دەبىيىت. چونكە ھەست و سۆز شىتتىكى
 كاتىن و زۆربەي ئەو دەقەنش لە وىستگەيەك ياخود دۆخىكى تەمەندا
 نووسراون. بۇ نموونە زۆر جار نووسەر ھەز دەكات باسى تەنبايى ياخود
 يىتقەنى خۇي بىكات. بەلام ئەۋەندەي لە سنوورى ھەست و سۆزدا
 بىت، پەيۋەندى بە شىتتىكى كاتىيەۋە ھەيە و من ھەزم لە خويىندەۋەي
 نىيە. ھەر لەبەرئەۋەشە ئارەزووم لە خويىندەۋەي ئەدەبى نامە نىيە،
 كە لەنيۋان نووسەران و خۆشەۋىست، ياخود كەسە نىكە كانياندا
 دەگۆردىتەۋە. چونكە گومان دەكەم زۆرىك لەو نامانە بەۋ ھەستەۋە
 نووسراين، كە لە ئايندە، ياخود لە پاش مەرگىيان كۆبىرتەۋە و
 بلاۋبىرتەۋە. ھەربۆيە دەشى زۆرىكىيان بىانەۋىت وىتەيەكى جوان،
 ياخود سەير بىدەن بەخۇيان. ھەربۆيە ھەستدەكەم ئەو نامانە جۆرىك
 لە فېلكردنى تىدايە، ئەۋىش لە رېنگاي پازاندەۋە، ياخود پىشاندانى
 ھەست و سۆزىكى زۆرەۋە، تا لە رېنگايەۋە خويىنەرى پىسەرسام
 بىكەن، ۋەك ئەۋەي لە بىنچىنەدا ئەو نامانە بۇ خويىنەرى نووسراين. بۇ
 خويىنەرىش زەخمەتە لەو نامانەدا جىاكارى لەنيۋان راستى و درۆدا
 بىكت. پاشان ئەم جۆرە نووسىنە زۆر پەيۋەندى بە ساتى دىارىكراۋەۋە
 ھەيە و دەشىت ھەر چەند خولەكىك دواي نامەكە، ئەو كەسە ھەمان
 ھەست و راي نەبىت، ۋەك لە نامەكەدا نووسىۋىيەتى (ئەگەر وامان
 ئىلا، ئەو راستگۇ بوۋە لەۋەي نووسىۋىيەتى). ئەمەش تا پادەيەك
 بۇ نووسىنەۋەي ئەو جۆرە لە ياداشتىش راستە، كە لەتەمەنىكدا

ده گه پښه وه سهر رابردوومان و به خيال و ديدگای گه وره يمانه
 باس له شته کانی رابردوومان ده که ين. بؤ نموونه کاتيک نووسه
 باس له منداليی خوی ده کات، هه ولده دات وینهی منداليکی ناساي
 بؤ خوی دروستبکات، که ههر له وکاته وه تووی بليمه تيکی له خويده
 هه لگرتووه، ياخود وینهی قوربانیهک له خويده دروست ده کات. ده شي
 هم قسانه بؤ کولتووری من راست بیت، به وپییهی ئیمه نه وهندهی
 ده مانه ویت وینهی که سيکی نامؤ و ناسايی، که رڅی فرشته يه کی
 له خويده هه لگرتووه و له خه يالماندايه، بؤ خومان بکيشين، نه وهنده
 هه ولی نووسينه وهی خومان ناده ين وهک نه وهی هه ين. بؤ نموونه
 نه گهر له دونیای ئیمه ده هه موو سياسیيه کان ياداشت بنووسنه وه،
 نه واهيچ تاوانبار، خائين، هه تيوباز و خرايه کاریک نابينه وه. چونکه
 هه موومان هه ولده ده ين وینه يه کی جوان، ياخود وینهی شورشگيریکی
 پالنه وان بؤ خومان بکيشين. نه مهش وام لیده کات نه و جوره نه ده به
 نه خوینتمه وه. به لام ده شي له ئاینده ده نه و جورته تی راستگو يیه مان
 هه بیت و باسی رووه نه ینی و شار دراوه که ی خومان بکه ين و دان
 به ناشرينی خوماندا بنیين. به لام تا ئیستا ئیمه له نووسينه وهی
 خوماندا، ههر به دواي وینهی فرشته يه کدا ویلین. به پیکه نينه وه وتم
 لای ئیمه ناتوانين قسه له نه ینیيه کانی ژيانمان بکه ين و نه وهش بؤ
 خوی نه ینیيه که.

ماريا بیده نگ و سه رسامانه سه یری ده کردم. منیش به رده وام بووم و
 وتم: جوره نووسینیک له دونیای ئیمه ده بلاوه، نه گهر بگونجیت، نه واه
 پیی ده لیم (نه ده بی بیتاقه تی)، من توانای خویندنه وهی نه و جوره
 نووسينه شم نییه.

ماريا پیکه نی و وتی: ناویکی سه یره، نه گهرچی من له مه به سته که ت
 تیناگه م، به لام بیتاقه ت بوون دؤخیکی ئینسانیه. مرؤف چون ده توانیت

لەبارەى خۆشەويستى و سىڭسەو ە بنووسىت، ەرواش دەتوانىت
 لەبارەى بىتاقەتى خۆيەو ە بنووسىت. وانىيە؟ وتم: راستە... بەلام
 جياوازيەك ەيە لەگەل ئەو ەى من باسى دەكەم. چونكە جۆرىك
 لە نووسىن ەيە من ناتوانم بىخوینمەو، بەو ەى نووسەرەكەى بۆ
 ئەو ە نووسىو ەتى تا پىم بلىت بىتاقەتە، بىزار و تەنبايە. ياخود بى
 ەو جنىو بە ژيان، ئەوانىتر و كۆمەلگا دەدات وەك ئەو ەى تاوانىكى
 لىكرابىت و ناز بەسەر ئەوانىتردا دەكات، كە دەژى و بەردەوامى بە
 ژيانى خۆى دەدات، وەك ئەو ەى ئەوانىتر بەرپرس بن لە ژيانى ئەم.
 پاشان ئەو جۆرە ئەدەبە، ئەدەبىكى ساتەو ەختىيە. بەو ەى لە تەمنىكى
 ديارىكراودا دەنووسرىت. ئايا تەنبا باسكردن و خستنهرووى ئەو ەى كە
 رەشبینىن و قسە بە ژيان بلىين وەك ئەو ەى غەدرى لىكردىين، بەسە
 بۆئەو ەى دەقىك دروست بكات، تواناى خویندنهو ەيمان ەبىت؟ ئەى
 جى بەو مرۆفە دەست و قاچ پەريو ە بلىين، كە ململانى لەگەل
 ژياندا دەكات. ياخود ئەو بۆو ەژنە تەنبايەى لە غەمى بەختو كردنى
 چوار مندالەكەيدايە؟ لە دنىاي ئىمەدا ئەم جۆرە نووسىنە زۆرە، كە
 نووسىنىكى كاتىيە و بە ئىحساسەو ە لە دونيا دەروانىت. من تواناى
 خویندنهو ەى ئەو جۆرە ئەدەبەشم نىيە.

ماريا كەمىك دەموچاوى گرژ كردبوو، وەك ئەو ەى بىر لە شتىك
 بكانەو ە. بە دەنگىكى نزم وتى: من نموونەيەكى ئەو جۆرە ئەدەبەم
 لە خەيالىدا نىيە، ەربۆيە وىتاكردنى زەحمەتە بۆم. منىش وتم:
 ماربا دەشى وىتاكردنى ئەمە بۆ تۆ كەمىك زەحمەت بىت، بەلام لە
 دونياكەى مندا ئەم جۆرە نووسىنە زۆرە. تۆ بىهينەرە بەرچاوت، دەقىك
 بە درىزايى دىر و لاپەرەكانى تەنبا بلى ژيان بى تام و ەيچە و
 نووسەرەكەى بە رۆحىكى مازۆخىيەو ە خۆى ئازار بدات و ەست
 بەو ە بكات ژيان زالم و غەددارە بەرانبەرى.

ماريا به پېكەنېنەو وتى: بى مانابوونى ژيانىش پېويستى به
جۆرىك له راقە و سەلماندىن ھەيە، ئەويش له رېگاي پرسيارەو.
ئەگىنا ئەو كەسە دەبىت چارەسەرى دەروون بىكات. بىرمان نەچىت
مرۆف به سرووشتى خۆى، بوونەوهرىكى رەشېنە و دەكرى مىژوو
وھ پرووبەرى مەلانىيى نىوان ئومىد و رەشېنى بېنىن. دەشى
منىش بارودۇخىكى دەروونى تايەت ياخود ھەندىك پرسيار و گرىتم
ھەبىت لەبەرانبەر ژياندا و وا بىكات به شىوازيكى جياواز لەوانىتر
بژىم و بىرېكەمەو، بەلام ئەمە ماناي ئەو نىيە ئەم شتەنە مەرج
بىت بىن به دەق. پاشان رازى بىم بەوھى لە ئىنسان كەمتر بژىم و
مل بۆ واقع بەدەم، ياخود رازى بىم ئەوانىتر بەزەيان پىمدا بىتەو.
چونكە ئەوھى پىي دەلىين واقع و ئىمە تيايدا دەژىن، دروستكراوى
ئىنسانەكان خۆيانە. مەن باس لە گەشېنى ناكەم، بەلام ئەگەر ئىستا
ئىمە دوو كۆيلە بوويناىە و دواى رۆژىكى پىر لە كارى تاقەت پرووكتىن،
لە كىلگەيەكى لۆكە ياخود كانىكى مسدا، تەنھا ئەو بەس بوو
بمانووتايە ژيان بىمانايە؟ ياخود ملكەچانە چاوپىردى مردنمان بىكرديە؟
مەن ناتوانم چاوپىردى موعجىزەيەك بىم، تا ژيانمان جوان بىكات. چونكە
ژيان يارى لۆتۆ نىيە.

ئەو شەوھە باسى ئەوھمان كرد، كە مرۆف بۆ خۆى بوونەوهرىكى
رەشېنە، بەلام ئومىد و خەونەكان دروست دەكرىن و رەشېنىش
ماناي ئەوھ نىيە رازى بىن بەوھى واقع چۆنە، ئاوا ملكەچى بىن
بژىن، ياخود بەناوى رەشېنىيەو رازى بىن بەوھى كەمتر لە مرۆف
سەير بىكرىن. پاشان ئەوھ وھمىكى كوشندەيە پىمان وا بىت
ژيان دوو جەمسەرى ھەيە: لايەكياى رەشېنىيە و ئەويترىشياى
گەشېنىيە. لەكاتىكدا لەنىوان ئەم دوو جەمسەرەدا، رووبەرىكى فراوا
ھەيە و نووسىن كارى تيا دەكات. دەشى بنووسىت، بىتەوھى سە

بە دەستەى رەشبين، ياخود گەشبينان بىت. من باسى ئەزموونىكى
خۇم سەبارەت بە پازىبوون و ملدان بە ژيان بۆ کرد و نموونەى
ئەو شەوەى زىندانى ئەدرنەم بۆ ھىنايەو، كە لەسەر سنوورى
تورکيا/ يۇنان زىندانى بووم و دواى ئەوەى رېگايە کمان بۆ ھەلھاتن
دۆزىيەو، من نەمتوانى لەگەل زىندانىيە کانىتر ھەلېيم، چونكە من
وہك ئەو ئەسپە تەسلىمى قەدەرى خۇم ببووم، كە تواناي بازىكى
كورتى بەسەر پەرژىنە نزمەكەى دەوریدا نيە.

باسکردنى گفتوگۆى ئەو شەوە لەبارەى ئەدەبى بىتاقەتییەو
ھەلدەگرم بۆ کاتىکتىر، تا بەوردى ببوو سەمەو. بەلام بىرتە جارێك
باسى نووسەرێكى شىلىم بۆ کردىت بەناوى رۆبەرتۆ بۆلانىو؟
ھەزدەكەم لىرەدا بەشىكى كورت لە رۆمانى (پشکنەرە كىويەکان) لە
لایەرە ۲۴۱ و ۲۴۲ ت بۆ بنووسمەو، كە لەبارەى ئەدەبى بىتو مىدىيەو،
كە ديارە ھەرچۆنىك بىت، بالاترە لەو ئەدەبەى من پىيدەلېم ئەدەبى
بىتاقەتى:

خواکىن. فۆنت، نەخۆشخانەى ئەل رېپۇسۆ بۆ نەخۆشیە
عەقلىيەکان، باخچەى دىل دىسىپلېنرەى لۆس لىونىسى نىشتەمانى،
قەرەاغ شارى مەكسىكو، تەمموزى ۱۹۷۷:

کتىب ھەيە بۆ کاتى وەرسى. لەمەش زۆر ھەيە. کتیبىش ھەيە
بۆ ئەو کەسەى ئارامى دۆزىو تەو، بە بۆچوونى من، ئەمە باشتىنە.
ھەر وەھا کتیبىش ھەيە بۆ ئەو کاتە دەگونجىت، مەرۆف غەمبارە.
کتیبىش ھەيە بۆ ئەو کاتە دەگونجىت، مەرۆف بەختەوەرە. کتیبىش
ھەيە بۆ ئەو کەسەى تىنووە بەدواى مەعرفەدا. ھەر وەھا کتیبىش
ھەيە بۆ ئەو کەسەى مەيئوسە. ئەمەش ئەو بوو، (ئۆلىسىس لىما) و
(بىلانۆ) دەيانوو بىست ببوو سن. ئەوان خراپ بەھەلەدا چووبوون،
ھەرچۆن لە ئايندەدا دەرەكەوېت. با خوێنەرێكى مامناوەند بە نموونە

وەرېگرېن. كەسىكى ھېمىن، لاۋىكى تىگە يىشتوۋى خوۋ رەۋىشت جوان و پەسەند، زىرنگ. كەسىك كىتېب و گۇڧارە ئەدەبىيەكان دەكرېت. ئەو كەسە چۇن دەبىنن؟ كەسىكى ئاۋا دەتوانىت ئەۋە بخوئىتتەۋە، كە بۇ كەسىكى ئارام و ھوشيار نوۋسراۋە. بەلام دەشتوانىت جۇرەكانىتىرى كىتېب بخوئىتتەۋە، بە چاۋىكى رەخنەگرانەۋە، بىئەۋەى بە شىۋەيەكى نابەجى و مەرگەساتانە بىكەۋىتتە ژىر كارىگەرييان، ئەو دەتوانىت بىي لايەنانە بيانخوئىتتەۋە. ئەمە باۋەرى مە. مەن نامەۋىت كەس برىندار بىكەم. با ئىستا خوئىنەرە مەيئوسەكە وەرېگرېن، ئەۋەى كە نوۋسەرە بىئومىدەكان دەلېن كە ئەۋان روويان تىدەكەن. ئىۋە چى دەبىنن؟ يەكەم: ئەمە پەيۋەستە بە ھەرزەكارىك، ياخود كەسىكى گەۋرەى ناكاملەۋە، مەۋقېكى نىگەران و ترسنۇك. ئەم گەمژە نموۋنەيىە (بىورن بۇ دەرېرېنەكە) دۋاى خوئىندەۋەى (ئازارەكانى ڧارتەر) خۇى دەكوژىت. دوۋەم: ئەو خوئىنەرىكى سىنووردارە. بۇچى ئەو سىنووردارە؟ ئاسانە، چونكە ئەو تەنھا دەتوانىت كىتېبى نائومىدانە ياخود ئەو كىتېبەى بۇ نائومىدىيە، بخوئىتتەۋە. لە پەيۋەست بەمەۋە ئەو ھەرگىز ناتوانىت، بۇ نموۋنە، بىي پىچران (گەران بەدۋاى كاتى بەسەرچوۋدا) بخوئىتتەۋە. ياخود چىاى جادوۋىى (بەپىى دىدى مەن، نموۋنەى بالايە بۇ كىتېبى ھېمىنى، مەتىنى، ناۋازەيى)، ياخود (بىنەۋايان)، ياخود (جەنگ و ئاشتى). ئايا بۇچوۋنى خۇم روۋنكردەۋە؟ باشە، بۇچوۋنى خۇم روۋن كىردەۋە. ئىدى قسەم لەگەل (لىما و بىلانۇ) دا كىرد، ئەۋەم پىي وىن، ئاگادارم كىردەۋە، داۋام لىي كىردن بىرىكەنەۋە چ رېسكىك دەكەن. ۋەك ئەۋە ۋابوۋ قسە بۇ دىۋار بىكەيت. سەرەراى ئەۋەش وىم خوئىنەرانى نائومىد، ۋەك كانە ئالتوۋنەكانى كاليفۇرنىيان، رۇژىك تەۋاۋ دەبىن! بۇچى؟ ئەمە شىتىكى ئاشكرايە. كەس ناتوانىت تەۋاۋى ژيانى مەيئوس بژى، جەستە تۋاناي نىيە، ئازارەكەى بەرگە ناگىرېت، ئىدى ۋردە ۋردە،

مۆشى لە سىتلاوى سارددا ون دەبىت. خوینەرى مەيشوس (بەتايىبەت
نەوەى شىعرى نائومىدانە دەخوینتتەو، باوەرم پىبکە، تەحەمەوول
ناکرىت) سەرئەنجام واز لەو دەهینیت گوى بە کتیب بدات و
بەگشتى دەبىت بە هیوا براویکی تەواو. یاخود چاک دەبیتەو. وەك
شەكەتیک لە پرۆسەى چاکبەونەو، لە لۆكە پىچراویك، لە رێژنەیهك
حەبى ئارامکەرەو، تەواو، ئەو دەگەریتەو بۆ لای ئەو ئەدەبەى
کە بۆ خوینەریکی ئارام، سەرچال، پىر ئاسوودە نووسراو. ئەمەش پى
دەوتریت (یاخود وەك من پى دەلیم): گوزەر لە قۇناغى ھەرزە کاریبەو
بۆ بالقى. مەبەستیشم ئەو نىیە بلىم کاتیک مرووف بوو خوینەریکی
ئارام، ئىدى کتیبى نائومىدى ناخوینتتەو. بەدلىنیاىبەو وا دەكات!
بەتايىبەت ئەگەر کتیبى بىاش، یاخود پەسەندىن، یاخود ھاوڕپەك
پىشنىازیان بکات. بەلام لە قولاییدا ئەوانە مرو وەرس دەکەن! ئەم
جۆرە ئەدەبە بەخۆى و ھەموو چەقۆ و فىگۇرى مەسیحەکانیەو
ناگاتە ھىچ دلیك، بە ھەمان شىوہى لا پەرەىەكى ئارام و سەنگین...
ئەمەم بە لىما و بىلانۆ و ت! ئاگادارمکردنەو! ئەدەبى راستەقىنەم
نیشاندان. مەترسییەکانم نیشانندان... وتم نابیت ئیو ئاوا زیادەرۆى
بکەن، دەمارەکانتان تا دوا دلۆپ بەتال بکەنەو. خاکی بن! یگەرپن،
لە زەویە نەزانراو کاند و بن، بەلام کاتیک دەرۆن با گورىستىکتان
گرتبیت، شوینەوارىکی کەم بەجیبھیلن یاخود بەردى سىپى، کە
بنوانن رىگای گەرانەو بەدۆزنەو!

ئىوارەىەكى سارد بوو، کاتیک بەرەو ئەو شوینە چووم، کە دەبوو
ولبەمى لىبىنم. ئەو رۆژە لەمالەو مامەو و نەچوومە دەروە. لەدواى
نەوەرۆو جۆرىك لە نىگەرانى گرتبوومى، بەوہى بۆچى وليەم کاتیکى

هۆشى لە سىتلاوى سارددا ون دەبێت. خوێنەرى مەيشوس (بەتايەت
نەوێ شىعرى نائومىدانە دەخوێتیتەو، باوەرم پێبکە، تەحەسول
ناکەیت) سەرئەنجام واز لەو دەهێنیت گوى بە کتیب بدات و
بەگشتى دەبێت بە هیوا براویکی تەواو. یاخود چاک دەبیتەو. وەك
شەكەتێك لە پرۆسەى چاكبوونەو، لە لۆكە پێچراویك، لە رێژنەیهك
حەبى ئارامكەرەوێ تواوەدا، ئەو دەگەریتەو بۆ لای ئەو ئەدەبەى
كە بۆ خوێنەرێكى ئارام، سەرچال، پەرئاسوودە نووسراوە. ئەمەش پێى
دەوتریت (یاخود وەك من پێى دەلێم): گوزەر لە قۇناغى ھەرزەكارىیەو
بۆ بالقى. مەبەستیشم ئەو نییە بلیم کاتێك مەرۆف بوو خوێنەرێكى
ئارام، ئىدى کتیبى نائومىدى ناخوێتیتەو. بەدلىیاىیەو وا دەكات!
بەتايەت ئەگەر کتیبى باش، یاخود پەسەندى، یاخود ھاوڕێیەك
پێشنىازیان بکات. بەلام لە قولاییدا ئەوانە مەرۆ وەرپس دەکەن! ئەم
جۆرە ئەدەبە بەخۆى و ھەموو چەقۆ و فیگۆرى مەسیحەکانیەو
ناگاتە هیچ دلیك، بە ھەمان شیوەى لا پەرەیهكى ئارام و سەنگین...
ئەمە بە لىما و بیلانۆ و ت! ئاگادارم کردنەو! ئەدەبى راستەقینەم
نیشاندا. مەترسییەکانم نیشاندا... و تەم نابێت ئێو ئاوا زیادەرۆیى
بکەن، دەمارەکانتان تا دوا دلوپ بەتال بکەنەو. خاکی بن! بگەرێن،
لە زەویە نەزانراوەکاندا ون بن، بەلام کاتێك دەرۆن با گوریسیکتان
گرتبێت، شوێنەوارێكى کەم بەجێھێڵن یاخود بەردى سپی، کە
توانن رێگای گەرانەو بدۆزنەو!

ئێوارەیهكى سارد بوو، کاتێك بەرەو ئەو شوێنە چووم، کە دەبوو
ولێمى لێبینم. ئەو رۆژە لەمالەو مامەو و نەچوومە دەرەو. لەدوای
ئەو رۆژە جۆریك لە نیگەرانی گرتبوومی، بەوێ بۆچی ولێم کاتێكى

درەنگى لە جىڭايەكى دوور و چەپەك دانابوو بۆ يەكتىرىنەنە كەمان؟
كە دەكەوتە شوپىنىكى چۆل لە دەرەوۋى وىستگەى شەمەندەفەرى
گەرەكى ئووپلاندس قىسىپى لە باكوورى شارى ستۆكھۆلم. ئەو
ئىوارەيە ھەوا زۆر ساردبوو، بە ناچارى و لەتاو سەرما، لەكەنار جادە
چۆلەكە پىاسەم دەكرد، تا لەناكاو ئۆتۆمبىلىك وەستا و لەبەر تاريكى،
نەمتوانى شوڧىرەكەى بىنىم. بەلام بەدەنگەكەيدا زانىم وليەمە، كاتىك
وتى سەرکەوۋە. بىئەوى ھىچ بلىم، سەرکەوتم و سەيرى تاريكىيەكەى
پىشەوۋەم دەكرد. وليەمىش بىدەنگ، چاوى لە پىشەوۋە بىرى بوو.
جارجارىش بەھۆى ئاوتنەكەى بەردەمىيەوۋە، چاودىرىپى رېڭاكەى
پشتەوۋەمانى دەكرد، ئەگەرچى ھىچ ئۆتۆبىلىكى پىدا نەدەرۋىشت.

ماوۋى نىو كاتزمىر بە رېڭايەكى چۆل و بارىكدا رۆشتىن و
جگە لە چەند پرسىار و قسەيەكى ئاسايى، ھىچمان لەگەل يەكتردا
نەوت. دواى ئەوۋى لاماندايە رېڭايەكى خۆل و بۆ ماوۋەيەكى كەم
لە رۆشتىن بەردەوام بووين، وليەم بى ئەوۋى سەيرىم بىكات، وتى:
دەبىت ماوۋەيەك بە پى برۆين. ئۆتۆمبىلەكەى راگرت و كەمىك بە
نارەحەتى دابەزى. دواى ئەوۋى خۆمان پىچايەوۋە، وليەم جانتايەكى
بچووكى رەشى كرده شانى و بە تولە رېيەكدا بەناو دارەكاندا كەوتە
رئ. منىش بىدەنگ دواى كەوتم. بىئەوۋى بزانىم خانوويەكى بچووك
چاوەرپىم. دەكات، كە نەيتنى كىتبىنووسە نادىارەكانى تىدا دەدۆزمەوۋە.
پىدەچوۋ خانوۋە چۆلەكە لەناو ئەو دارستانەدا، يەكىك بىت لە مالە
ھاوينەيىەكان و كەلوپەلىكى سادەى تىدابوو. دواى ئەوۋى وليەم دوو
مۆمى داگىرساند، لە پەنجەرەكەوۋە سەيرى ھەوشەى دەرەوۋى كرد و
چوۋ ئاگردانەكەى گردا. من تا ئەوكاتە لە ناوۋەراستى ژوورەكەدا
وەستابووم و لەبەر رووناكىي كزى مۆمەكان، سەيرى تابلۆى سەر
دىوار و ئەو كىتبىخانە بچووكەم دەكرد، كە لە سووچىكى ھۆلەكەدا

دائىرا بولۇپ، لەناكاۋ وليەم ھاتە بەرانبەرم و بە پىكەننەۋە وتى: ھىوادارم شۈبھەكەت بە دل بىت. منىش ھىشتا ۋەك ئەۋەى نەزانم چى لە دەۋرم پروودەدات، بەسەرسامىيەۋە لە وليەمم دەروانى و وتم: دەكرى بزانم ئىمە بۇ لىرەين؟ وليەم بەدەم دانىشتنەۋە وتى: ئىرە ئەۋ شۈبھە پازى كىتبىنوۋسە ناديارەكانى تيا ھەشار دراۋە.

دۋاى ئەۋە وليەم باسى ئەۋەى بۇ كردم، ھەر لە سەردەمانىكى زوۋەۋە و لەگەل پەيداۋونى نووسراۋ و دەستىنوۋس، دەستەيەكى نەيىنى ھەيە كارىيان كۆكردنەۋەى ھەۋال و زانىارىيە لەسەر دەستىنوۋس، كىتب، نوۋسەر و خويىنەرە سەيرەكان. تەمەنى ئەم دەستەيەش چەندىن سەدەيە و لە زۆربەى شار و پايتەختەكانى دونىادا خەلكانىكىيان ھەيە بە نەيىنى كاردەكەن. ديارە دۋاى پەيداۋونى كىتبىخانە و كىتبىفرۆشىيەكانىش، كارى ئەم دەستەيە تەۋاۋ پىكخراۋە و چەند كىتبىفرۆشىيەك لە گۆشە جىاجىاكانى دىئاۋە بەۋوردى سەرپەرشتى ئەم دەستەيە دەكەن. ديارە وليەم خۇى يەككىك بوۋ لەۋان، ۋەك دۋاتىر زانىم. بەلام لەبەر پاراستنى نەيىنى كارەكەيان و ئاشكرانەبوۋنىيان، ھەۋلىاندۋە لە چەند شارىكى گەۋرەدا بىكەيان ھەيىت و ھەر يەككىيان بەشېك لە ئەرشىفى دەستەكەى لا پارىزراۋ بىت. ئەگەرچى ئەۋ ناۋى بىكە سەرەككىيەكانى پىنەۋتم، بەلام باسى بەككىك لەۋ بىكانەى بۇ كردم، كە لەم سالانەى دۋايدا وىران كراۋە و دەكەۋتە شەقامى (المتنبى) لە بەغدا، كە بە شەقامى كىتبىفرۆشان ناسراۋە و يەككىك لە بىكە سەرەككىيەكانى دەستەكەيان لەۋىدا بوۋە و لە پىش نىۋەپرۆى ۲۰۰۷ / ۳ / ۵ بەھۋى ئۆتۆمبىلىكى بۆمبىرېژ كراۋەۋە كۈل دەكرىت و ھەموۋ ئەرشىفە نەيىنىيەكەيان لەۋىدا دەسۋىت. ئەۋ رۇزە شەقامى مۈتەنەبى پردەبىت لە كىتب و لاشەى سوۋتاۋ، بىئەۋەى كەس بزانىت ئەۋ تەقىنەۋەيە بۇ سوۋتاندى بەشېك لە ئەرشىفى

کتښخانه کان بووه، که له ژړزه مینیکي نهښیي ئه و شه قامه دا بووه و
 ئه و رږزه دووان له ئه ندامه کانیان له ویدا و له ناو کاغز و بهرگی
 چه رمی کتښه کاند ده سوتین.
 ئه و شه وه ولیهم باسی زور کتښخانه ی سوتینراوی له میژوودا بو
 کردم، باسی نهښیي کوشتنی زور نووسه ری بو کردم، که تا ئه و کاته
 نه مزانی بوو.

دېوڙي ۱۷۱ سيپٽه مبر

مريه له زهنگي ته له فوونه كې به ئاگا هاته وه، كه له هۆله كه وه
 دهنگي ده هات. به لام هه رچه ندي كرد، نه يتواني هه ستييت و بچييت وه لام
 بداته وه. ماوه يه ك له ناو جيگا كه دا مايه وه، بي ئه وه ي بزانيت سه عات
 چنده. كاتيكي ش هه ستا، له به رده م سيسي مه كه دا و له نزيك قاچيه وه،
 ده ستنوسي پۆمانه كه ي بيني په رشوبلاو له و ناوه دا كه وتبوو. بي
 ئه وه ي كو ي بكاته وه، به ره و هۆله كه پويشت. بيري كه وت وه شه و
 به ده م خويندنه وه وه خه وي ليكه وتووه.

کاتیگ دهنگی شیرزاد لهوسه‌ری هیله‌که‌وه نیوه‌پۆ باشی لی‌کرد،
 مریه‌م زانی زۆر دره‌نگ به‌ئاگا هاتۆته‌وه . پاشان شیرزاد داوای لی‌بووردنی
 لی‌کرد، به‌وه‌ی خه‌به‌ری کردۆته‌وه . به‌لام مریه‌م دل‌نیای کرده‌وه باشتەر
 نه‌وکاره‌ی کرد، چونکه‌ خوشی نازانی‌ت بو‌ نه‌وه‌نده له جی‌گادا ماوه‌ته‌وه .
 شیرزاد پی‌یوت پی‌ده‌چیت به‌یانی سه‌فه‌ر بکات و بگه‌ریته‌وه بو‌ شاره‌که‌ی
 خۆی، هه‌ربۆیه‌ بیرى له‌وه کردۆته‌وه نه‌گه‌ر بتوانی‌ت، نه‌وا جه‌زده‌کات
 نه‌مپۆ بی‌بینی‌ت. مریه‌م هه‌رزوو بریاریدا و وا ری‌که‌وتن دواى دوو سه‌عات
 له‌ شوینه‌که‌ی دوینی یه‌کتر بی‌بنه‌وه .

مريهم بيري کرده وه دووشتيكي خيرا بکات و شتيكي سياده ش بخوات،
به لام دواي شه وهی له حمام هاته دهر وه، ناره زوی له وه نه بوو به ته نيا
شتيک ناماده بکات بو خواردن، وهک شه وهی بيه ویت زوو له م ته نيایيه

بچیته دهرهوه، که بونهکې هراسانی دهکرد. هربویه ماوهیهکی
خهړیکې قژ وشک کردنهوه و خو پازاندنهوه بوو، بۆ جلهکانیشی
زور بیرې لینهکردهوه و پانتولیکې سئ چارهک و تیشیرتیکې سپی
لهبرکرد. بهلام بهلایهوه گرنګ بوو چ بونیک له خوی دعات، تا
دواجار دوو بونی بهکارهینا، که یهکیکیانی له سهفهړیکې پاریسدا
کړې بوو. لهناو دهرگاکه بیرې کهوتهوه ددانی نهشوردووه، کهپایهوه و
بهپهله خوی کرد به تهوالیتکهدا، که لهگه ل دهستبردن بۆ فلچې
ددان شوردنهکه، دهستی بهر شوشهیهک قولونیا کهوت، که خوی به
دیاری بۆ شیرکوی کړې بوو. لهبر خویهوه جنیویکیدا و تاقهتی نهبوو
پارچه شکاوهکانی شوشهکې کوبکاتهوه.

له ویستګې شهمندهفهرهکه حوت خولهک کاتی هبوو تا هاتنی
شهمندهفهرهکه، هربویه کهپایهوه و چوو له دووکانیک قاوهیهک و
چورهکیکی کړې و کهپایهوه بۆ شوسته ی چاوهپوانیهکه.

به شیکې زوری پښاکه ی، به پالډانهوه و چاونووقاوییهوه بردهسهر، تا
گهیشته نهو ویستګهیه ی له نزیکییهوه شیرزاد چاوهپوانی دهکرد، که
ههروهک دویتنی و لهسهر ههمان کورسی، چاوهپوان بوو.

شیرزاد به پیکه نینهوه وتی: وایزنام نه مړو له خهوم کردیت، نه مزانی
وا درهنگ له خهوه لدهستیت. بهلام مریه م پاسته وخو وهلامی نه دایهوه و
وتی: خوشم نازانم دویتنی شهو، که ی و چون خهوتووم، لهوانهیه ماندوو
بووبیتم. شیرزادیش وتی: دهی نه مړو دهتوانین له جیګایهک دابنیشین
تا ماندوو نه بیت. مریه م سهیریکې کرد و وتی: گرنګ نییه، چونکه
هستهدهکه م نه مړو شت زور هبیت تا له بارهیهوه قسه بکهین. دوی
نهوه ی قژی لهسهر ده موچاوی لادا، دریژهی پیدا و وتی: دهه ویت
به پاستی پیم بلایت تو کیتیت، پیشتر منت ناسیوه یاخود له هیچ
کوردیکیترهوه زانیاریت لهسهر من هیه؟

شێرزاد دڵنیای کردەووە کە هیچ شتێکی وا لە ئارادا نییە و هەر ئەو کەسەش، کە دوێنی کەمێک لەبارەی خۆیەو بۆی دواوە. پاشان بەسەرسامییەو پرسى هیچ بوو؟ مریەمیش بە کەمێک نووڕەیی تێکەل بە نازەووە وتی: نا، کەواتە ئەمڕۆ باسی پۆمانەکەتم بۆ بکە، بیربشت نەچیت باسی کتێبفرۆشییەکەى ولیەم بۆ بکەیت.

شێرزاد پێکەنى و وتی: بە دڵنیاییەو، چونکە پووداوە گرنگەکان لەو کتێبفرۆشییەدا پوودەدەن.

ئەوکاتە گەیشتبوونە نزیک دوو ماسیگر، کە بەبێ دەنگی بەدیار قولاپەکانیانەووە وەستابوون. شێرزاد وتی: سەرەتای نووسینی پۆمانەکە دەگەرێتەو بۆ پیش ئەوکاتەى تووشی کێشەبیم لەگەڵ کونسولخانەى عێراق بەماوەیەک، مەبەستم کێشەى ناوەکەم. ئەوکاتە لە هەولێ نووسینی پۆمانێکدا بووم، دەمویست لە پێگایەو باسی ژيانى چوار ئافەرەتى کورد بکەم، کە لە خۆڕئاوا دەژین. هەر یەکێک لەوانە چارەنووسیکی جیاواز دەژی و بەرێگایەک گەیشتۆتە خۆڕئاوا. بەلام هەمووشیان خاڵی هاوبەش لەنێوانیاندا هەیە. واشم دانابوو پووداوەکانى پۆمانەکە لەم شارەدا بن.

مریەم هەولێدا سەرسامی خۆی بشاریتەو، هەربۆیە بە پێکەنینەو وتی: ناوت بۆ ئەو چوار ژنە دانابوو؟

شێرزادیش وتی: بەلێ، ئەگەرچی هیشتا لەسەرەتای نووسینی پۆمانەکەدا بووم، بەلام وام دانابوو چوار ژن بەناوی پووناک، هەلالە، شەوبۆ و مریەمەو لەم شارەدا بژین و لە پێگای ژيان و پەيوەندى هەر چواریانەو، باس لەو پووە شاردراوەى ژيان بکەم، کە ئێمەى پۆزەلاتى لە خۆڕئاوا هەمانە. مەبەستمە بۆ دەمویست لە پێگای پەيوەندى و تێوانینى ئەو چوار ئافەرەتەو بۆ سێکس و پەيوەندى نێوان نێر و مێ، باس لە ژيان بکەم لەنێوان کولتورە جیاوازهکاندا.

هريه کيکيش له و چوار ژنه، به پيگايه کي جياواز گه يشتوته نه م شاره و
تووشی جيا بوننه وه بووه . بۆ نموننه شهوبۆ له پيگای هاوسه رگيرييه وه
سه فهده کات و به ماوه يه کي کم، بيته وهی هۆکه ی ديار بيته، ميرده کي
ليی جيا ده بيته وه و دواي نه وه بۆ ماوه يه ک له گه ل پياويکی سويديدا ده ژي و
له کاتي گيترانه وهی پووداوه کانيشدا، به تهنيا له گه ل سه گيکدا ده ژي.
شهوبۆ له و که سانه يه که هر زو به هه ل سوکوت و قسه کردنيش، بووه
به که سيکی پوژئاوايی و هه ميشه له قسه کانيدا به راوردی نيوان کولتوري
کوردي و سويدي ده کات. دياره له و که سانه يه که به نزم ده پوانيته
کلتيوریک له به رانبه ر کلتيوريکيتردا، کولتوريکی پيس ياخود گرنگي به
پيسي ده دات له به رانبه ر کولتوريکی پاک ياخود گرنگي به پاک و
خاوينی ده دا. کولتوريکی ژن کوژ له به رانبه ر کولتوريکی ئازادی به خشدا.
بيريشم نه چيته، شهوبۆ چهند تاتويه کي له سه ر له شي نه خشاندوه. دياره
له شوينی هه ستياريشدا. شيرزاد وای وت و بزده يه کي شه رمنانه ی بۆ کرد.
پاشان دريژه ی پيدا: شتيکی خوشت بۆ بگيترمه وه، له پؤمانه که دا وام
دانا بوو کاتيک شهوبۆ مامه له ی سه فهده که ی ته واو ده بيته و يه که مجار که
له تورکيا وه له گه ل ميرده که يدا سه فهده ده کات، نه وکاته ی فرۆکه که ده گاته
ناوجه رگي نه وروپا و ميرده که ی له په نجه ره که وه ده رياچه و سه رزه مينه
سه وزه که ی خواره وهی نيشان ده دات، شهوبۆ هه لده ستيت و ده چيته
بۆ ته واليت. که له وسه ر ده گه ريته وه، ته نووره که ی کورت کردوته وه و
کراسيکی بي قولی له به رکړيووه. به لام پووناک له هه مويان کوئتره
له خورئاواو ميرديکی قاچاخچی و ميپازی ده بيته، که له پووداويکی
ته موومژلويدا له پووسيا کوژراوه. پووناک که سيکی قوشمه چييه و توپيکی
به ريلو پهيوه ندي له ناو کورد و عه ره به کانداه يه و دووجار ييش به پاره
مامه له ی هاوسه رگيري بۆ که سانيتز کردوه و له کوردستانه وه هيتاوني.
پووناک له و ژنانه يه، نايه ووت به روا به ته مه نی خو ی بکات و هه موو

سەرئەنجامی لەسەر پیاوانە و بە قسە و نوکتەیی سێکسی ناسراوە .
 مریەم بۆ دەنگ پێی دەکرد و هیچی نەدەوت، شیرزادیش درێژەیی بە
 قسەکانیدا: بەلام هەلەلە خاوەن لەش و لاریکی سەرنجراکێش و سێکسییە و
 جیاواز لەوانیتر، حەزی بە کارکردنە لەناو پێکخراوەکانی کۆمەڵگای
 مەدەنیدا و وەک شەویۆ پەرگیرە لە بیروپاڤا، بەوەی باوەڕی بە
 هارسەرگیری نییە، دواى ئەوەی دوو ئەزموونی سەرنەگەوتووی شووکردنی
 دەبیئت و هەست دەکات هەلەلەتێنراوە . ئیتر ئاوا پۆمانەکە باسی ژیاى
 نەیتى ئەو چوار ژنە دەکات .

مریەم سەری هەلبێری و وتی: ئەى باسی چوارەمیانە نەکرد؟
 شیرزاد پێکەنى و وتی: بەپاست سەیرە، خەریک بوو مریەمیانم
 بیریچێت، کە کەسایەتی سەرەکی پۆمانەکەیه . مریەم جیاواز لەوان،
 ئەگەرچی ئەویش لە ژیاىدا گەشتی خۆی هەبوو و تووشی جیاپوونەوه
 بوو، بەلام لەکاتی پووداوەکاندا، لەگەڵ کەسێکدا دەژی و تەنیا نییە،
 هەرچەند ماوەیەک لە ژیاىدا بە ئازادی ژیاوە و کۆمەڵێک پەیوەندی
 لەگەڵ پیاواندا هەبوو . بەلام لەو ژیاى مەندوو دەبیئت و بڕیارەدات
 لەگەڵ کەسێکدا بژی .

شیرزاد وەستا و بەدەنگێکی جدییەوه وتی: دەزانی کاتیەک تووشی
 کێشەى ناوەکەم بووم لەگەڵ کونسولخانەى عێراقدا، ئیدی پێرەوی
 نووسینی پۆمانەکە گۆرا، بەوەی لە خۆم دەپرسی: ئەوەی دەژی،
 ناوەکەمانە یاخود خۆمانین . چونکە من بۆ خۆم چوومە کونسولخانە،
 بەلام ئەوان دەیانووت ئیمە بەو ناوەوه تۆ ناناسین و کەسێک نییە بەو
 ناوەوه . هەربۆیە بیرم لەوه کردەوه، ئەو کەسەى لەگەڵ مریەمدا دەژی،
 کەسێکی وا بیئت خەریکی نووسینی پۆمانێک بیئت لەبارەى (ناوەوه) .
 ئەمەش مریەم کاتیەک ئاشکرای دەکات، دواى ئەوەی بەیانێک بپار
 دەدات لێجیاپێتەوه و دەستنووکی پۆمانەکەى دەخوینێتەوه . هەربۆیە

دوینن چووم بو ئه و کتیبفرۆشییه، تا سهیری شوینه که بکه‌م و بزانه
هه‌روه‌ک ئه‌وه وایه که پیش چهند سالی‌ک بینومه و له پۆمانه‌که‌دا
باسم کردوه. چونکه ئه‌و شوینه قورساییه‌کی زۆری هه‌یه له پۆمانه‌که‌دا،
که هه‌ولمداوه به‌شیوه‌یه‌ک بیکێرمه‌وه، که له پێگای خویندنه‌وه‌ی مریه‌م
بو ده‌ستنووسه‌که، ناوه‌پۆکی پۆمانه‌که به‌ده‌ربکه‌وێت، به‌وه‌ی...

مریه‌م قسه‌که‌ی پێ بپێ و وتی: به‌راست تۆ پیشتر منت نه‌ناسیوه؟
شیرزاد به‌سه‌رسامیه‌وه وتی: سه‌یره، تۆ پیشتر هه‌مان پرسیا‌رت
لی‌کردم و من دل‌نیام کردیت، که به‌ پێکه‌وت تۆم بینیه‌وه. مریه‌میش
وتی: زۆرجار پێده‌که‌ویت له‌ناو پیاوانی ئێمه‌دا باسی ئافره‌ت بو‌یه‌ک‌تر
بکه‌ن، یاخود ژماره‌ ته‌له‌فون‌ه‌که‌ی ده‌ده‌ن به‌یه‌ک‌تر، ئیدی پیاوانیش
پێگایه‌ک ده‌دۆزنه‌وه بو‌ نزی‌ک بوونه‌وه لێی.

شیرزاد به‌ سه‌رسامیه‌وه وتی: لێت ناشارمه‌وه ئه‌و پۆزه‌ی تۆم
بینی، هه‌ستم ده‌کرد غه‌ریب نیت له‌ به‌رچاوم، وه‌ک ئه‌وه‌ی پیشتر
بتناسم. ئه‌مه‌ش هۆکارێک بوو بو‌ پرسیا‌رکردنم لێت.

مریه‌م ماوه‌یه‌ک بێده‌نگ بوو، وه‌ک ئه‌وه‌ی خۆی کۆبکاته‌وه تا وتی:
ده‌زانیت من ئه‌و مریه‌مه‌م تۆ باسی ده‌که‌یت و ناوم به‌هار نییه‌.

شیرزاد وه‌ک ئه‌وه‌ی تێنه‌گه‌یشته‌بیت پرسی مه‌به‌ستت چییه‌؟

مریه‌م له‌سه‌رخۆ درێژه‌ی پێدا مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه، ئه‌وه‌ی تۆ باست
کرد، ژیا‌نی من بوو. ته‌نانه‌ت سی ئافره‌ته‌که‌یت‌ریش که باست‌کردن،
هاو‌پێی من و هه‌روان وه‌ک تۆ وت. منیش ئه‌و پۆزه‌ پاستم نه‌کرد،
که وتم ناوم به‌هاره‌.

شیرزاد له‌به‌رخۆیه‌وه وتی: دیسان یاریی ناوه‌کانه‌. دوا‌ی ئه‌وه
ماوه‌یه‌ک بێده‌نگ بوو.

نەر پۇرۇش مەرىم و شىئىزادە بىن ھىلاک بوون، بە گەنارى دەريا، توولە پىنى
نەر دەرستانە گان ھە قامە قەرە بالە گاندا پىياسە پان کرد و لەبارەى پۇمانە
نەر وىرە گەرە گەى شىئىرگۆ، چارە نووسى بووناک و ھە لالە و ھە وىقوۋە دوان.
مەرىم دە بوپىست بزانىت لە پۇمانە گەدا شىئىرگۆ بۆ ون دە بىت و چى
مەر بىت. شىئىزادىش، گە نەيدە توانى وە لامى بداتە وە، بە وپىيەى
مىشتا پۇمانە گەى تە ولونە گەرىوۋە و نازانىت چى پوودە دات، دە بوپىست
نەبىنىت نە وەى لە تە نىشتىيە وە پى دە کات، گە سىكى پاستە قىنە يە و
نەما ناوئىک نىيە و بى. ھە رىوۋە چەند جارىک بە ھىمنى دەستى
مەرىمى گرت و لەناو دەستىدا يارى بە پەنجە گانى کرد و دواچار داواى
لە مەرىم کرد دەستى نووسە گەى شىئىرگۆى نىشان بدات. مەرىم مىش بە دوو
جارى نەر و قورسە وە چاوى بېرىوۋە چاوى شىئىزاد.

گانىک مەرىم دەرگای کردە وە، پىش شىئىزاد چوۋە ژوودە وە و گلۆپى
نەرە گەى داگىرساند. شىئىزادىش بە دەم داگەندى پىلاوۋە گانىيە وە،
چلۆنگى بە مالە گەدا گىرا و ھەستى بە شە پۆلىكى خاۋ کرد لە بۆنى
قۆلۇبا مەرىم بە دەم ھەرموۋ لىگەرنىيە وە، درزىكى کردە پەنجە رەى
مەنەج و نامىرى قاۋە گەرم کردە گەشى داگىرساند. پاشان ھەردوۋىگيان
لە ھۆلە گە دىنپىستن و دواى نە وەى شىئىزاد سەرسامى خۆى بۆ جوانى و
پۆلۇبى مالە گە دەرىپى، گە نىنجانە و پارچە مۆبىلە گان و پەنگى
بەرە و ناپلۇ و بەرە و... جوان گونجا بوون لە گەل يە کتردا. بە تاپىت
سەرى نەرە گەى ژىر قاچى کرد و لە پەنگە گانى پاما. پىرى گەوتە وە،
گە نەمىش ھەمىشە ھەزى لە و جۆرە نەخشانە بوۋە، گە لە بەرە
گەرنىيە گاندا ھەن. مەرىم بە دەم پىنگە نىن و سوپاس کردە وە ھەستنا و
چەند دەستى نووسى پۇمانە گەى بۆ ھىشتا.

شپږزاد به وردی سه پري نووسراوه کي ده کرد و په په دواي په پري
هله ده دايه وه و تا ده هات سه رسامي زياتر به سيمايه وه ده ده کوت.
جارجار له به رخويه وه ورته ورتي کي ده کرد، بيته وه ي گوي به مريم
بدات، که به سه پريه وه وه ستا بوو. له ناکاو سه ري هله پري و وتي: سه پريه،
نه مه هير نه وه ده ستنوسه يه، که من نووسيومه.

مريم به جوړيک لايه وه دانيسنه، که پاني به پاني شپږزاد که وتبوو،
به لام له وکاته دا هيچ ناگاي له وه نه بوو، وتي: بلبي به پريگايه
ده ستنوسه کي تو نه دزاييت و نه گه يشتبيته لاي شپږکو؟ شپږزاد دلنډاي
کرده وه شتي وا مه حاله، چونکه دلنډايه ده ستنوسه که له جانتاي
سه فهره که يدايه و شه و له مالي هاوړيکي، چند دپريکي لينوسيوه.
مريم به جوړيک له شپږزه پريه وه پريسي: نه ي نه مه هه موو ليکچونه
له نيوان نووسينه کي تو و نه ژيانه ي مني تيا دا ده ژيم، ماناي چييه؟
شپږزاد دواي نه وه ي که ميک له مريم وردبووه وه، وتي: ته نها
شتيک بتوانيت رافه ي نه مه بکات، نه وه يه که ته نها ناوه کان ده ژين،
نه وه ک مړوکه کان. دريژه ي پيدا و باسي نه وه ي بو مريم کرد، که
مه به ستي له وه يه ناوه کانيس ده توانن وه ک مړوکه راسته قينه کان بژين.
بگره زياتر يش. له ويډا نمونه ي که سايه تي هامليني بو هيتايه وه، که
نه وه ک ته نها وه ک مړوغيک ژياوه، به لکوو زياتر له مړوغيک ژيان ده کات.
وتي: له م سالانه ي دواييدا، پوماننکم خوښنده وه به ناوي (جيپهاني سه ددام
حسبه ي) وه، که ۲۰۰۳ بلاوکراوه ته وه. باسي نه وه ت بو ناکه م، پومانه که
له چي ده دوييت، چونکه له ناو نيشانه که يه وه زور شت تيده گيت. به لکوو
ده مه وييت باسي نووسه ره که يت بو بکه م، که که سيکه بووني نييه.
ته نها ناويکه. پومانه که ناوي (مه مدي حيدمر) ي به سه ره وه يه و بو
خو ون کرنيش، چند پريگايه کي گرتوته به ر. تو ده زانيت کاتماندو
چييه؟ شپږزاد له مريم پريسي، کاتيکيش مريم به سه رپاوه شانندن، به

نەخىر وەلامى دابەو، شىرزاڭ نىرژەي پىدا: ئەو مەھدى حەيدەر، كە
 بونى نىيە بەوپىيەي نووسەرنكى عەرەب نىيە بەو ناو، لە كوتايى
 پۇمانەكەيدا وای نووسىو، كە ۱۹۹۲ لە كاتماندۇي پايتەختى نىپال
 دەستى بە نووسىنى ئەم پۇمانە كرەو و لە لىماي پايتەختى پىرۇ،
 ۲۰۰۲ لە نووسىنى پۇمانەكە بۆتەو. نوو شارى سەير، كە نووسەرنكى
 عەرەب تىپاندا بژى و خەرىكى نووسىنى پۇمانىكىش بىت. دەزانىت لەم
 چەند سالەي پابردوودا، پۇمانىكى ئاواش لەبارەي توبامارە نووسرا، بى
 ئەرەي نووسەري ھەبىت، ياخود راستر نووسەرەكەي دىارىيت و كەسكى
 واقىعى بىت. لەوانەيە كەسكى بلىت، بەھۆي ترسەو، كەسكى لە پشت
 نەو كىتەو وەستاو و نايەوئىت خۆي ئاشكرا بكات. بەلام ئەي چۆنە
 ئەگەر وا بىرمان لىكرەو، كە ئەو ناوەكانن دەتوانن بژىن و تەنەت
 كىنەيش بنووسن.

مىيەم بەدەم پىكەننەو ھەستا و وتى: ھەرەك من؟ بى ئەو
 چاوپوانى وەلام بىت، بەرەو مەتبەخەكە پۆشت و لەوسەرەو بە نوو
 كوپ قارەو گەراپەو. كاتىك لەسەر مەزەكەي بەردەمى شىرزاڭ دايىنا،
 چو لەبەرانبەري شىرزاڭدا دانىشت و قاچى خستە سەر قاچ. شىرزاڭ
 وتى: ئەو ماوہيە زۆر بىرم لەم جۆرە كىتەيانە دەكرەو، كە ناوى وەھمى
 نووسىوونى، ياخود راستر بلىم، كەسانى وەھمى و نەبوو نووسىوونى.
 لەگەپانم بەدواي ئەو جۆرە كەسانەدا، كەوتم بەسەر ژمارەيەكى زۆر لەو
 كىتەيانەي ھەر نووسەريان نىيە، ياخود وەك دەلەين نووسەرەكانيان دىار
 نىن. من ئەوگاتە لەخۆم پرسى: ئايا نووسەري ھەزار و يەك شەو،
 نەبەتوانى لەو كىتەيە گەرەيەدا و بەشىوہي مەتەل ياخود پارىك ناوى
 خۆي بشارىتەو؟ بەلام ئەمەي بۆ نەكر؟ ئايا لەبەر ترس بوو؟ باوہ
 ئاكەم تەنھا ترس پافەي ئەم دۆخە سەيرەي ئەو نووسەرەانە بكات، كە
 ناوى خۆيان نەخستۆتە سەر دەستنووس و كىتەيەكان. ئەگەر نامەكانى

نځوان سه‌فا ئاوا به ناديار و په‌نهانی نووسراون، نه‌ی سه‌دام حسه‌ين بؤ ناوی خوی ناخاته سه‌ر پۆمانه‌کانی؟ خو ناتوانين بلځين نه‌ویش ترساوه. نه‌وکاته من وای بؤ چووم، که سيجريکی سه‌ير له پشت نه‌نووسيني ناو له‌سه‌ر کتڼبه‌کانه‌وه هه‌يه، وه‌ک نه‌وه‌ی کتڼبه مه‌زنه‌کان، بڼووسه‌ر بن. کتڼبه بڼووسه‌ره‌کانيش، ميژويه‌کی دوور و دريژيان هه‌يه. وه‌ک پۆمانی ژيانی لاساريؤ دی تورميس، که له ده‌ورويه‌ری ۱۵۵۴دا نووسراوه. ياخود قورئان که دانه‌ر و پاشان نووسه‌ره‌وه‌ی هه‌يه، نه‌وه‌ک نووسه‌ر. سه‌دام حسه‌ينيش له پۆمانه‌کانی هه‌روا ده‌نووسيت: (رواية مؤلفها)، وه‌ک نه‌وه‌ی سه‌دام حسه‌ين نووسه‌ره‌وه‌ی پۆمانه‌که بڼت و دانه‌ره‌که‌ی شتيکی بالتر بڼت. پاشان کتڼبه بڼووسه‌ره‌کان له ميژوودا ده‌ميننه‌وه. نيتر بيرم له‌وه کرده‌وه، پۆمانیک له‌باره‌ی کتڼبه بڼووسه‌ره‌کانه‌وه بنووسم و هه‌ستم به نۆزينه‌وه و باس کردنی نه‌و کتڼبانه. به‌لام له‌ميانه‌ی گه‌رانمدا، زۆريک له‌و کتڼبانه‌م بينی که به‌ناوی وه‌هميه‌وه نووسراون، ناويک بورنی نييه، وه‌ک نه‌وه‌ی ناوه‌کان توانای ژيان و نووسينييان هه‌بڼت.

مريه‌م به‌وردی گوڼی گرتبوو، نه‌گه‌رچی نه‌و دنيايه‌ی شيرزاد ليڼی ده‌دوا، زۆر نامؤ بوو به‌لايه‌وه. به‌لام چاوه‌پڼ بوو. شيرزاد وتی: ده‌زانی پياويکی پۆماننووسی جه‌زائيري هه‌يه به‌ناوی (ياسه‌مينه‌ نه‌لخه‌ضرا)وه، سالی ۱۹۵۵ له جه‌زائير له‌دايکبووه و ئيستا له‌ فه‌ره‌نسا ده‌ژي، وه‌ختی خوی نه‌فسه‌ر ده‌بڼت له‌ سوپادا و له‌به‌ر کاره‌که‌ی، پۆمان ده‌نووسيت و به‌ناوی ژنه‌که‌يه‌وه، که ناوی (ياسه‌مينه‌)يه، بلّويان ده‌کاته‌وه، چونکه ده‌زانڼيت سوپا نه‌و کاره له‌ نه‌فسه‌ريک قبول ناکات و تووشي ليڼپچينه‌وه‌ی ده‌کات. به‌لام دواي کوټايی هاتنی خزمه‌تی له‌ سوپادا و پويشتنی بؤ فه‌ره‌نسا، دواي نه‌وه‌ش که خوی ناشکرا ده‌کات، که‌چی هه‌ر به‌و ناوه‌ ناڤه‌تانه‌يه‌وه ده‌نووسيت و نايه‌ويټ به‌ناوی (محمد مولسه‌ول)وه بنووسيت، که ناوی خوڼه‌تی. نه‌م ئاره‌زووه منی به‌ره‌و دونيايه‌کی سه‌ير و نامؤ په‌لکښ کرد، که دونياي

موسسه وههمیه کانه. نهو نووسه رانه ی له پیناو نووسیندا، نیرگسیهت له خا باند ده کوژن. وهک نهو نووسه ره پورتوگالییه کردی، که ناوی فیرانسو پینسه وایه و به ناوی چهن دیین که سایه تی وههمیه وه دهینوسی. مریم به ده م دهست برین بۆ قاوه که یه وه، پرسسی: نیتیر ویستت بۆمانبک له و باره یه وه بنووسیت؟

شیرازیش وهک نهو هی بیه ویت پشویهک بدات، وتی: به لئی، وهک هوبندوته وه. پاشان شتیکی دهگمه نیشم بۆ ئاشکرا بوو. وهک نهو نۆحه ی (رؤبیرت فیسک) تئیده که ویت، نه که رچی پیچه وانه یه. به وه ی بۆتکی سه ره تای ۲۰۰۸ رۆبیرت، که په یامنیری پۆژه له لاتی ناوه پاسته له بۆژنامه ی (نینه پیندیت) ی به ریتانی، له لوینان ده بیئت، نووسخه یه کی وهرگیرلوی کتیه که ی خۆی بۆ ده بن به عه ره بی، که ناوی (سه دام هسین له له دایک بوونه وه تا شه هیدبون) ه. نهو هی به لای رۆبیرته وه سهیره و پینانده لیت، نهو هی که نهو ههرگیز کتیبیکی وای نه نووسیوه نا وهرگیریت بۆ سه ر زمانی عه ره بی. ناچار ده چیت بۆ قاهیره و سۆراخی خانه ی بلوکردنه وه که دهکات، بۆی ده رده که ویت نهو خانه یه ی کتیه که ی بلوکردنه وه، بوونی نییه و ژماره ته له فوونه که شی هه میسه بلخره وه. نه که رچی کتیه که له ۲۰۰۷ دا، به قهرمی ژماره ی سپاردنی بۆ وهرگیرلوه. پاش هه ولکی زۆر، رۆبیرت سه رکه وتوو نابیت له دۆزینه وه ی نهو که سه که سانه ی (نه که ره بن) له پشت نهو کتیه وهن و داویانه ته بال نه م. ناچار له و باره یه وه وتاریک هه ر له و پۆژنامه یه دا بلوده کاته وه، که کاری تیدا دهکات.

مریم وهک نهو هی په له ی بیئت، پرسسی: نهو کاته ی ولیه م، شیرکو له ماله ههنبیه که دا ده بینیت، باسی چی بۆ دهکات؟

نقد نهیسی په یوه ندی به و په کتربینینه وه هه یه، شیرزاد وای وت و که منک ساری دانیشتنه که ی چاککرد، چونکه نهو نیواره یه ولیه م شیرکو

ده‌پاته ناو دونیای پرې راز و نه‌ینیی کتیب‌سازه‌کانه‌وه و به‌شیک له
 نه‌رشیفه‌ی نیشان د‌ه‌دات، که لای نه‌و به نه‌ینی پاریزراوه و په‌یوه‌ندی
 به‌ه‌ندیک کووشتنه‌وه ه‌یه .

م‌یه‌م به سه‌رسامیه‌وه پرسى نه‌و کووشتنه‌وه، چ په‌یوه‌ندیه‌کیان
 به شیرکووه ه‌یه ؟

ده‌بیت تو ه‌ول بده‌یت له ولیه‌م تیښکه‌یت، شیرزاد وای وت و درېژى
 پېدا، ولیه‌م په‌کیکه له وکه‌سه که‌م و نه‌ینیان‌ه‌ی له ئیستا سه‌روکایه‌تی
 نه‌و ده‌سته نه‌ینییه ده‌که‌ن، که کاریان کوکرده‌وه و پاراستنى ه‌وال و
 ده‌ست‌نوسى کتیب‌نوسه په‌نه‌انه‌کانه و به‌شیکى زوری نه‌رشیفى پوژه‌لاتى
 ناوه‌پاست د‌یت‌ه‌وه لای ولیه‌م . نه‌مه‌ش په‌یوه‌ندی به چاره‌نوسى شیرکووه
 ه‌یه . بزانه، له میژوویه‌کى زور کونه‌وه، جوړیک له نوسه‌ر ه‌یه،
 که خولیاپه‌کى سه‌یریان ه‌یه، به‌وه‌ی جگه له‌وه‌ی به‌ناوى خوازا،
 یاخود وه‌م‌یه‌وه ده‌نوسن، زورچار کتیبیک ده‌نوسن و به دزیه‌وه
 له کتیب‌خانه‌یه‌کدا به‌جیى ده‌هیلن تا به‌و پښکایه بگاته ده‌ست خوینه‌ر.
 دیاره له و سه‌رده‌مانه‌ی ترس له ده‌سه‌لات زیاد ده‌کات، ژماره‌ی نه‌م
 جوړه کتیبانه و کوشتنى نوسه‌رانیش له پووداوى ته‌موم‌ژاوى و نادیاردا
 زیاتر ده‌بیت. ولیه‌م په‌کیکه له نه‌ندامانى نه‌و ده‌سته نه‌ینییه‌ی له
 پشت کتیب‌خانه‌کانه‌وه‌ن و له ه‌موو گوشه‌یه‌کى نه‌م دونیایه‌وه پاپورتى
 ورد له‌سه‌ر نه‌و نوسه‌رانه کوډه‌که‌نه‌وه و ده‌ست‌نوسه ده‌گم‌نه‌کانیان
 ده‌پاریزن. به‌لام ته‌قینه‌وه‌کى شه‌قامى موته‌نه‌بى له به‌غدا، نامازیه‌که
 بو ناشکرابوونى په‌کیک له بنکه‌گرنگه‌کانى نه‌و ده‌سته‌یه . چونکه له‌ناو
 ناگر و ویرانه‌ی دواى ته‌قینه‌وه‌که‌دا، کو‌مه‌لیک له نه‌رشیفى نه‌م ده‌سته‌یه
 دیارنامینیت و ده‌که‌ویت‌ه ده‌ست ده‌زگا نه‌ینییه‌کان. نه‌مه‌ش نامازیه‌کى
 ترسناکه، به‌تایبه‌ت دواى نه‌وه‌ی خاوه‌ن کتیب‌خانه‌یه‌ک له سلیمانیه‌وه
 دیت بو سوید، تا جانتایه‌کى پر له ده‌ست‌نوس و پاپورتى گرنگى

دەریازکراو لە تەقینەوه کە ی شەقامی مۆتەنەبی، بگەینیتە دەستە ی کتێبخانە نەینیبەگان لە سوید، ئەویش دیار نامینیت و دوا ی چەند مانگێک لاشەکی لە لایەن راوچیپەکەوه لە قولایسی دارستانی کدا دەدۆزیتەوه و جانتاکەشی دیارنامینیت. لەم پووداوه چارەنووسی شیرکۆش دەگۆڕیت، بەوێ و لیبەم داوا ی لێدەگات ئەو جانتایە ی بۆ بدۆزیتەوه، بۆی ئەوێ پۆمانی (چەتەگانی خەیاڵ) ی لە پەلە ی کتێبخانە کەیدا بۆ دابەنیت و وردە وردە پەلکێشی دەگاتە ناو نەینیی دەستە کەیانەوه. بەلام نا بنوانیت شیرکۆ رازیبکات، هەندیک بەلگەنامە ی کۆنی نیشان دەدات، کە شیرکۆ تووشی سەرسوڕمان دەکەن. بەوێ دەرگای نەینیی کۆژانی چەند نووسەریکی بە پوودا دەگاتەوه. بۆ نمونە، ولیم لەناو ئەرشیلی نەینیی دەستە کەیاندا، راپۆرتیکی زۆر کۆنی شاردراو لە ژێر تەختە ی بنی سندوقێکدا دەردەهینیت، کە پەییوەندی بە کۆژانی جەمال عیرفانەوه هەیە. بە راست تۆ جەمال عیرفان دەناسیت؟

مریم تەنها بەسەر پاوه شاندن وەلامی بە نەخێر دایەوه.

بزانه بەپێی راپۆرتەکی لای ولیم، جەمال عیرفان سالی..... لە سەردەمی فەرمانرەوایی شیخ مەحموددا و لە سلیمانی دەگۆڕیت. ئەو پیاوێ وەک مەوەرێکی سەردەمی خۆی سەیردەکریت و پاوێ بە بێشکەوتن هەبوو. گوشتنەکی وەک لە بەلگەنامە کەدا هەیە، دوا ی ئەو دەبیت، کە جەمال عیرفان کتێبێک بەنەینیی دەنووسیت و بە دزییەوه لەناو کتێب و دەستنووسەگانی مزگەوتی (حاجی حان) دابەنیت. بەلام مەرزو کارەکی لە لایەن ئەو دەستەپەوه ناشکرا دەکریت، کە وەک لە پۆمانی (چەتەگانی خەیاڵ) دا پاسکراوه، کاربان گەرانه بەدوا ی ئەو جێدە کتێبانە ی بە دزییەوه پلاودەکرێنەوه، ئیدی مەز چەند پۆزیک دوا ی ئەو دەگۆڕیت. ولیم دوا ی ئەو هەڵسەدات زیاتر سەرنجی شیرکۆ رابکێشیت، راپۆرت و کتێبێکی دەستنووس پێشانی شیرکۆ دەدات، کە

سه‌بارت به کوشتنی عه‌بدولخالق مه‌عروفه له ناوه‌پاستی هه‌شتاکانی سه‌ده‌ی رابردوودا.

شیرزاد نه‌مجاره هیچ پرسپاری له مریه‌م نه‌کرد و درێژه‌ی پێدا: شیرکۆش وه‌ک زۆر خه‌لک‌تر، تا نه‌وکاته وای زانیبوو، که عه‌بدولخالق مه‌عروف دوا‌ی بلۆکردنه‌وه‌ی کتیبیک له‌سه‌ر ئافره‌ت له ئیسلامدا کوژلوه، به‌لام ولیه‌م نامه‌یه‌کی نه‌ینی ده‌سته‌که‌یان له‌و باره‌یه‌وه نیشانی شیرکۆ ده‌دات، که هه‌فته‌یه‌ک دوا‌ی کوژانه‌که‌ی، له هه‌ولێره‌وه بۆیان نووسراوه و باسی نه‌وه‌ی تیدا‌کراوه، که عه‌بدولخالق له‌سه‌ر کتیبیکی ترسناک له‌باره‌ی ئیسلامه‌وه کوژراوه، که دوا‌ی نه‌وه‌ی ده‌ینوسیت، پۆژیک به‌دریه‌وه نووسخه‌یه‌کی له‌ناو په‌فه‌ی کتیبفرۆشییه‌کدا به‌جێ ده‌هێلێت. به‌لام که‌سیک چاوی لێی ده‌بێت و هه‌رنه‌وه‌ش ده‌بێت هه‌ی ئاشکرا‌بوونی له‌لایه‌ن نه‌وانه‌وه، که به‌دوا‌ی کتیبه نه‌ینییه‌کاندا ده‌گه‌ڕێن. به‌لام نووسخه‌که‌یتری نه‌و کتیبه، له‌ناو نه‌رشیفه‌که‌ی ولیه‌مدا هه‌لگیرابوو، بێ نه‌وه‌ی شیرکۆ هیچ پرسپاریک له‌باره‌یه‌وه بکات، یاخود داوا‌ی بینینی بکات.

مریه‌م به سه‌رسو‌رما‌وییه‌وه پرسى: به‌لام نه‌مانه چ په‌یوه‌ندییه‌کیان به دیارنه‌مانی شیرکۆه هه‌یه؟

شیرزاد که‌مێک ده‌نگی نزم کرده‌وه و وتی: سه‌رنه‌نجام ولیه‌م دلوا له شیرکۆ ده‌کات، تا هه‌ولب‌دات نه‌و جانتایه‌یان بۆ بدۆزێته‌وه، که کتیبفرۆشه‌که له‌گه‌ڵ خۆیدا هی‌ناویه‌تی بۆ سوید و له‌ مردنه‌که‌یه‌وه دیارنه‌ماوه. نه‌و به‌یانیه‌ش تۆ داوا‌ی جیا‌بوونه‌وه‌ی لێده‌که‌یت، نه‌و به‌پاری دابوو به‌هوات به‌دوا‌ی جانتاکه‌دا بگه‌ڕێت.

مریه‌م به شه‌په‌زه‌یی‌وه پرسى: ئێستا شیرکۆ له‌ کوێه؟ شیرزاد به سه‌اردیه‌که‌وه وتی: پۆمانه‌که‌ تا ئێره‌ی نووسراوه.

مریه‌م به‌خۆشییه‌که‌وه وتی: به‌لام ده‌توانم به‌یانی بچم بۆ لای ولیه‌م و

لهو بپرسم. شیرزاد به دلنویاییه که وه وتی: باوه پناکه م بتوانیت، چونکه له فسلای دوی نه وه دا، ولییه م ده کوژریت و ماریاش به شیوه به کی نه مومزای له پارکیکدا خوی ده کوژریت.

مریه م بن نارامانه ههستا و چهند جاریک به ژوره که دا هات و چوو، له ناگاوهستا و وتی: منیش جگه له ناویک، هیچی تر نیم؟

شیرزادیش بیته وهی راسته وخۆ وه لایمی بداته وه، وتی: نه وهی دهی نهها ناوه کانه، نه وهک که سهکان. ناوهکان سیبهری نیمه نین، به لکوه خودی خۆمانن. به لام تو ته نهها که سیت بزانییت شیرکو له کوئییه؟ مریه م وای وت و به رانبهر شیرزاد وهستا.

من لیتناشارمه وه، دوی کوشتنی ولییه م، شیرکو به دوی سۆراخی نه و جانتایه دا ده پوات، که به خاوهنی کتیبخانه که ی سلیمانی بووه و له مردنه نه مومزاییه که یه وه دیار نه ماوه. گرنگی نه و جانتایهش له وه دایه چهند راپۆرت و دهستنوو سیکی له باره ی کوشتنی چهند نووسه ریکه وه تیدایه. به لام نه مه ته نهها کاری شیرکو نابیت، به وهی له و که پانه بیدا پێگای ده که ویته زۆر کتیبخانه و به دوی نه و کتیبخانه شدا ده که پیت، که له لایه ن نووسه ره نادیاره کانه وه، له گوشه یه کی کتیبخانه کاندایه جی ده هیلدرین، باخود به دوی نهینی چاره نووسی نه و نووسه رانه دا ده که پیت، که له بهودای سهیردا ده کوژرین، دوی نه وهی کتیبکیان به دزییه وه نووسیوه. به لام لیشت ناشارمه وه کاره که ی شیرکو هینده ئاسان نییه، به لکو کاریکی پر مه ترسییه. به وهی نه و چۆته ناو نه و به به ره سامناکه وه، که چنهکانی خه یال تیایدا چالاکن و به دوی کتیبه نهینییه کاندایه ده که پین و نووسه ره کانیان ده کوژن. وهک چۆن به دریزی میژوو وایان کردوه. ولییه میش ماوه یهک بوو، له دوی ته قینه وه که ی شه قامی موته نه بی و دبارنه مان و مردنی کتیبفرقه شه که وه، ههستی کردبوو دهسته که یان به ره و ناشکرابوون ده چیت، هه ربۆیه بیرى له وه کردبووه یه کییک له ده ره وهی

ده‌سته‌که‌یان هه‌لېژږيت، تا به‌دوای نه‌ښی کوشتنی کتښنوسه‌کاندا
 بگه‌ږيت. به‌لاشييه‌وه شيرکوو بو ئه‌م کاره گونجاو بوو.
 شيرکوو ده‌کوژږيت؟ مريهم به‌ نيگه‌رانييه‌وه پرسياړی کرد و بډه‌نگ
 چاوه‌پوانی وه‌لامی کرد. به‌لام شيرزاد هيچی نه‌وت. پاش که‌ميک
 له‌ چاوه‌پوانی، وتی: ده‌زانيت ناوه‌کان هه‌رگيز نامرن، به‌لکوو ته‌نها
 فه‌رامووش ده‌کړين. چونکه‌ ئه‌وه‌ی ده‌ژي، ناوه‌کانه‌ نه‌وه‌ک که‌سه‌کان.
 مرووف به‌ سيښه‌ری ناوه‌که‌ی خو‌ی ده‌کات و ئه‌وه‌ مرووفه‌ دوای ناوه‌که‌ی
 خو‌ی ده‌که‌ويټ. هه‌ريو‌يه‌ من و تو و شيرکوو و وليهم و... ده‌ژين، تا
 نه‌وکاته‌ی فه‌رامووش نه‌کړين.

مريهم به‌ده‌م گريانه‌وه به‌ره‌و په‌نجه‌ره‌که‌ پوښت و وتی: نه‌ده‌بوو
 شيرکوو بکوشتايه‌. له‌ناکاو گه‌رايه‌وه و ده‌ستنوسه‌که‌ی هه‌لگرت، به‌ده‌م
 سرپنی فرميسکه‌وه وتی: دوای ئه‌وه‌ چی پووده‌دات؟
 شيرزاد به‌هه‌مان هيمنيه‌وه وتی: دوای ئه‌وه‌ تو پير له‌ سوتاندنی
 ده‌ستنوسه‌که‌ ده‌که‌يته‌وه و له‌ناو هه‌موو ناوه‌کاندا، له‌باره‌ی (ع.م)ه‌وه
 پرسياړم ليده‌که‌يت و ده‌ته‌ويټ بزانيت کييه‌.

پیشی دوووم

پازی ناوه کان بیر کردنه وه له نووسینی رۆمانیک

کاتیک له نووسیندا گه‌یشتمه‌ ئه‌و شوینه‌ی مریه‌م د‌ل‌ن‌یا ده‌بی‌ت ج‌گ‌ه‌ له‌ناویک، ه‌ی‌چ‌ی‌تر نی‌یه‌ و بیر له‌ س‌وت‌اند‌نی ده‌ست‌نو‌وس‌ه‌که‌ ده‌ک‌اته‌وه‌ و ده‌شی‌ه‌وی‌ت بزانی‌ت ئه‌و ناوه‌ ک‌ور‌ت‌ک‌را‌وه‌یه‌ ک‌ی‌یه‌، که‌ به‌ دوو پی‌تی (ع.م) ئاماژه‌ی پ‌ی‌د‌را‌وه‌ و ش‌ی‌ر‌ک‌ۆ به‌ش به‌ش ده‌ست‌نو‌وس‌ه‌که‌ی خ‌ۆی ب‌ۆ نار‌د‌و‌وه‌، له‌ نو‌وس‌ی‌ن وه‌ست‌ام.

ئ‌ی‌ستا ت‌ۆش‌ وا بزانه‌ ئه‌وه‌ی تا ئ‌ی‌ستا من له‌ پ‌ی‌شه‌وه‌ نو‌وس‌ی‌ومه‌، ت‌ۆ ه‌ی‌چ‌ی‌ت نه‌خ‌و‌ی‌ند‌ۆ‌ته‌وه‌ و فه‌رام‌ۆشی ب‌که‌. به‌سه‌ره‌اتی ش‌ی‌ر‌ک‌ۆ و مریه‌م و ده‌ست‌نو‌وس‌ و ب‌ک‌وژه‌کان‌یش فه‌رام‌ۆش ب‌که‌ و بیر‌یش له‌ پازی (ع.م) مه‌که‌ره‌وه‌، چ‌ون‌که‌ ئه‌و‌یش‌ ناوی‌که‌ وه‌ک‌ ه‌ه‌زاران ناوی‌تر و ده‌ش‌یت له‌ زه‌مان و شو‌ی‌نی ج‌یا‌وا‌زدا، له‌ ژیا‌نی ج‌یا‌واز ج‌یا‌وا‌زدا به‌رجه‌سته‌ بی‌یت، به‌پ‌ی‌ی‌ ئه‌و‌ که‌سانه‌ی ئه‌ند‌یشه‌ی ده‌که‌ن و بی‌ری ل‌ی‌ده‌که‌نه‌وه‌. وه‌ک‌ چ‌ۆن ت‌ۆ ئ‌ی‌ستا وا ده‌که‌یت. ه‌ه‌موو ئه‌و ش‌ت‌انه‌ فه‌رام‌ۆش ب‌که‌ و بی‌ه‌ینه‌ به‌رچ‌اوت، پ‌ۆژ‌ی‌کی پ‌ر باران، خ‌ۆت ده‌که‌یت به‌ قاوه‌خانه‌یه‌ک‌دا و می‌زی یه‌کی‌ک له‌ گ‌ۆشه‌کان‌ی چ‌ۆله‌ و سه‌رنج‌ت راده‌ک‌یش‌یت. ده‌چ‌یت له‌و‌ی‌ داد‌ه‌نی‌ش‌یت. د‌وا‌ی ئه‌وه‌ی به‌ چ‌وارده‌ورت‌دا ده‌روانی‌ت و به‌ده‌م چ‌اوه‌روانی‌یه‌وه‌، ئه‌و کاغه‌زه‌ ه‌له‌ده‌گری‌ت، که‌ له‌سه‌ر می‌زه‌که‌ ج‌یه‌یل‌د‌را‌وه‌. وه‌ک‌ چ‌ۆن من وام کرد.

له کاغه زه که دا، هه نديک شت تیکه ل و پیکه ل نووسراون و
کوژینراونه ته وه. به لام به پروونی چهند ناویک له به شی چه پی
لاپه ره که له شیوه ی لیستی کدا نووسراون. له سه رخو یه ک یه ک
ناوه کان ده خوینته وه و له که لیدا به خه یال سیمایان ده کیشیت. وهک
چون من وام کرد.

ناوی مریه م، هه لاله، ولیه م، شه وبو، شیرکو، پروناک و شیرزادی
سه ر په ره که ده خوینته وه، بیته وه ی بزانت بوچی له ویدا نووسراون،
به خه یال سیمایان ده کیشیت و ورده ورده هه ریه که یان ژیانیکیان
له خه یالتدا بو دروست ده بیت و هه روهک من و تو به هه موو
ورده کاریه که وه ده ژین. من وام کرد و هه ریه که یان به وجوره ژیان،
وهک پیشتر خوینده ته وه.

به لام ئیستا ده پرسیت: ئه ی چاره نووسیای چی ده بیت؟ شیرکو
بو کوی ده روات و چی به سه ر دیت؟ دواي ئه وه ی مریه م ده زانیت
ته نها ناویکه، چی ده کات؟ عه بدولخالق مه عروف پیش ئه وه ی
بکوژریت، خه ونی به چ کتښیکي تره وه بینیه؟ (ع.م) کییه و چی
له ده ستنووسه که ی شیرکو ده کات؟ بلای ده سته ی کتښینووسه
نهینیه کان له کوی بن؟

من وه لامی هیچ یه کیک له و پرسیارانه ناده مه وه و له جیگای ئه وه،
چهند لاپه ره یه ک به سپیتی جیده هیلم، تا ئه که ر پوژیک توانیت و
ثاره زووت کرد ژیان ببه خشیته ناوه کان، ئه ووا بو خوت وه لامی ئه و
پرسیارانه و هه ر پرسیاریکتر بده یته وه، که له خه یالتدان. یاخود
له وانه یه بیر له نووسینی پومانیک بکه یته وه، به وپییه ی ده ته ویت
ژیان و چاره نووسیکیتر بو ناوه کان بنووسیته وه. ئه وکاته له نهینیه
(ع.م) ش ده که یت.

Eta Mihemed

**Rêberî Kitêbsaze
Kujrawekan**

Ebdulxaliq

Xewnî

Be Kitêbêkî Tirewe
Debînê

ISBN 978-1-63068-974-2

9 781630 689742